

AGATHA CHRISTIE

SLONI

KNIŽNÍ KLUB

MAJÍ PAMĚŤ

Agatha Christie Sloni mají paměť

KNIŽNÍ KLUB

Originální vydání Elephants Can Remember
Přeložila Zuzana Tausingerová

© Agatha Christie Ltd, 1972

© Translation Zuzana Tausingerová, 1974

ISBN 80-85634-77-5

1/ LITERÁRNÍ DYCHANEK

Paní Oliverová se hloubavě prohlížela v zrcadle. Vrhla rychlý pohled stranou, na hodinky stojící na obrubě krbu; měla nejasný pocit, že se zpožďují tak o dvacet minut. Pak se opět vrátila ke zkoumání svého účesu. Potíž s paní Oliverovou byla v tom — a připouštěla to zcela otevřeně — že neustále měnila způsob úpravy svých vlasů. Postupně vyzkoušela téměř všechno. Jednou to byl přísný účes ala Pompadour, pak zas vlasy jakoby větrem rozevláté, které si začesávala dozadu, aby vyniklo její intelektuálně klenuté čelo; alespoň doufala, že ho intelektuální má. Vyzkoušela pečlivě srovnané kadeře, pokusila se i o jakýsi umělecký nelad. Musela si ovšem přiznat, že dnes ani tolik nezáleželo na tom, jaký typ účesu zvolí, vždyť dnes měla v úmyslu udělat něco, co dělávala zřídka, totiž vzít si klobouk.

V nejhornější přihrádce šatníku paní Oliverové trnily čtyři klobouky. Jeden byl výslovně určen pro svatby. Když se jde na svatbu, je klobouk prostě „mus“. Ale i tak měla paní Oliverová pro tyto účely dva. Jeden, uložený v kulaté krabici na klobouky, byl z perí. Přiléhá těsně k hlavě a výborně odolával náhlým dešťovým sprškám, které člověka nečekaně přepadávaly, zrovna když přecházel z auta dovnitř svatyně nebo, jako dnes tak často, do radnice.

Druhý, mnohem důmyslnější, byl zas výslovně určen pro svatby konané za letních sobotních odpolední. Měl květiny i šifón a byl potažený žlutou síťovinou, na níž byly upevněny mimózy.

Zbývající dva klobouky umístěné v přihrádce byly rázu více všeobecného. Jeden z nich patřil k onomu druhu, který paní Oliverová nazývala „klobouky pro letní byt“ a byl vyrobený z tříslově zbarvené plsti, hodící se k tvídům téměř všech vzorů, se slušivou stříškou, která se dala sklápět dolů i nahoru.

Paní Oliverová vlastnila kašmírový pulovr k zahřátí i tenčí pro horké dny, a každý z nich barevně ladil s tímto kloboukem. Nicméně přesto, že pulovry oblékala často, klobouky prakticky nenosila nikdy.

Ale uznejte, je v tom nějaký smysl nasadit si klobouk jenom proto, aby člověk odjel na venkov a poobědval s přáteli?

Čtvrtý klobouk byl ze všech nejnákladnější a měl navíc několik neobyčejně přetrvávajících předností. Paní Oliverová si někdy myslela, že nejspíš proto, že byl tak drahý. Byl to jakýsi druh turbanu, vyrobený z několika vrstev kontrastně zbarveného sametu ve více méně slušivých pastelových odstínech, které se hodily k čemukoliv.

Paní Oliverová se ztratila v pochybách a pak si přivolala pomoc.

„Marie,“ řekla, a pak hlasitěji: „Marie. Pojd'te sem na chvíli.“

Marie se dostavila. Byla už zvyklá, že bývala žádána o radu ohledně problémů spojených s oblečením paní Oliverové.

„Vezmete si váš roztomilý, elegantní klobouk, vid'te?“ řekla Marie.

„Ano,“ řekla paní Oliverová, „chtěla jsem jen slyšet váš názor, vypadá lip takhle nebo obráceně?“

Marie trochu poodstoupila a pozorně se na ni zahleděla.

„Teď máte zadní stranu vepředu, že?“

„Jistě, vím to,“ řekla paní Oliverová, „vím to moc dobře. Ale jaksi se mi zdá, že to takhle vypadá lip.“

„A pročpak?“ řekla Marie.

„Zdá se, že to tak bylo míněno. Ovšem, musím si to myslet i já, nejen modistka, která mi to prodala,“ řekla paní Oliverová.

„A proč si myslíte, že obráceně je to lepší?“

„Protože pak tam máte ten krásný odstín modře a tu černošskou tmavou hněd', a to podle mne vypadá lip než druhá strana s tou zelenou, červenou a čokoládovou.“

A paní Oliverová teď sundala klobouk, znovu si ho nasadila a zkoušela ho nasazený obráceně, nasazený správně a nasazený napříč, což se však nelíbilo ani jí ani Marii.

„Nemůžete to mít tak šejdrem. Myslím, že vám to nejde k obličejí, co říkáte? Myslím, že by to nešlo k obličejí nikomu.“

„Ne. Takhle by to nešlo. Myslím, že nakonec ho nechám nasazený správnou stranou. „Jistě, myslím, že je to vždy nejjistější,“ řekla Marie.

Paní Oliverová si pak klobouk sundala. Marie jí pomohla navléknout dobře střižené, tenké vlněné šaty jemné hněděfialové barvy a také jí pomohla upravit klobouk.

„Vy vždycky vypadáte tak elegantně,“ řekla Marie.

To právě bylo ono, co měla paní Oliverová na Marii tak ráda. Při nejmenší příležitosti vždy všechno pochválila a schválila.

„Budete tam na tý schůzce mluvit, vidíte?“ zeptala se Marie.

„Mluvit!“ Paní Oliverová se zatvářila zděšeně. „Rozhodně ne. Vždyť víte, že nikdy nepronáším projevy.“

„No, já myslela, že se to na takových literárních schůzkách dělá. Jdete přece na něco takového, ne? Slavní spisovatelé roku 1973 — nebo který rok to vlastně máme.“

„Já nemusím mít projev,“ řekla paní Oliverová, „někteří, co to dělají *rádi*, mluvit budou, a taky to umějí mnohem líp než já.“

„Jsem si jista, že byste svedla krásnou řeč, jen kdybyste chtěla,“ řekla Marie, která se zcela vžila do role pokušitele.

„Ne, to bych nesvedla,“ řekla paní Oliverová, „vím, co můžu a vím co nemůžu. Projevy pronášet neumím. Jsem z toho hned celá vyděšená a nervózní a asi bych koktala nebo opakovala jednu věc několikrát. Nejen že bych si připadala pošetilá, zřejmě bych taky pošetile vypadala. Se slovy je to něco jiného. Slova se můžou napsat nebo namluvit do diktafonu nebo nadiktovat. Se slovy umím dělat všechno možné, pokud ovšem nejde o projev.“

„Tak jo. Doufám, že všechno bude v pořádku. Ne, jsem přesvědčená, že to bude v pořádku. Dovedu si představit, že to bude úplně velkolepá společnost, ne?“

„Ano,“ řekla paní Oliverová velmi stísňeným hlasem. „Úplně velkolepá společnost.“

A proč vlastně, pomyslela si v duchu, ale neřekla to přirozeně nahlas, proč pro všechno na světě tam vlastně jdu? Chvíli se v duši zpytovala, protože vždy raději věděla napřed, co udělá, než aby to nejdřív udělala, a pak se divila proč.

„Zřejmě,“ řekla spíše pro sebe než k Marii, která byla nucena se poněkud urychleně vrátit do kuchyně, když ucítila závan kypícího džemu, který zrovna měla na sporáku, „zřejmě bych ráda viděla, jak

to tam vlastně vypadá. Vždycky dostávám pozvání na literární setkání nebo na něco podobného a nikdy tam nejdu.“

Paní Oliverová uvítala poslední chod velkého oběda s povzdechem uspokojení a teď se už jen nimrala ve zbytcích sněhového pečiva na talíři. Sněhové trubičky měla obzvlášť ráda, a byl to lahodný poslední chod velmi lahodného oběda. Nicméně když člověk dosáhl středního věku, musel být opatrný se sněhovými trubičkami. Třeba hned zuby! Vypadaly naprosto v pořádku, měly velikou výhodu, že nemohly bolet, byly bílé a docela příjemné na pohled — zrovna jako by byly skutečné. Trpká pravda ovšem byla, že to *nebyly* pravé zuby. A zuby, které nebyly pravé, nebyly zrovna z nejprvotřídnějšího materiálu — o tom byla paní Oliverová pevně přesvědčena. Vždy si myslela, že třeba psi mají zuby jako z ryzí slonoviny, kdežto lidské bytosti z pouhé kosti. Nebo, uvažovala, šlo-li o zuby falešné, dokonce z umělé hmoty. Celý vtip byl v tom, aby se člověk nedostal do trapné situace — a tu falešné zuby mohly rozhodně zavinit. Takovým úskalím byl třeba hlávkový salát stejně jako slané mandle a taky takové věci jako čokoládové bonbóny s tvrdou náplní, přilnavé karamely — a přirozeně i lahodná lepkavost a neodbytnost sněhových trubiček. S povzdechem uspokojení spořádala poslední sousto. Byl to dobrý oběd, byl to výborný oběd.

Paní Oliverová se neodříkala tělesných požitků. Náramně vychutnávala tento oběd. Společnost se jí také zamlouvala. Oběd na počest slavných spisovatelek se naštěstí neomezoval jedině na spisovatelky.

Byli tam také spisovatelé, i kritikové, ba dokonce ti, co knížky četli, a nejen ti, co je psali. Paní Oliverová seděla mezi dvěma velice sympatickými příslušníky mužského pohlaví. Vedle Edwina Aubryho, velmi zábavného člověka, jehož verše se jí vždy líbily a který měl zajímavé zážitky ze zahraničních cest a z nejrozmantějších literárních a osobních avantýr. Jako ona se zajímal i on o restaurace a jídlo, a tak si náramně zdařile povídali na toto téma a o literaturu ani nezavadili. Sir Wesley Kent, její soused z druhé strany, byl rovněž velmi příjemným spolustolovníkem. Řekl jí několik velmi hezkých věcí o jejích knížkách a přitom měl tolik taktu, že říkal jen to, co ji neuvádělo do rozpaků; tohle totiž mnozí lidé svedli, aniž se museli

snažit. Uvedl jeden či dva důvody, proč se mu ta nebo ona z jejích knížek líbila, a byly to právě ty nejsprávnější důvody, a to zas byl důvod, aby si o něm paní Oliverová udělala dojem co nejpříznivější. Chvála od mužů, říkala si paní Oliverová v duchu, je vždy přijatelná. To jenom ženy tolik přeháněly. Bože, ty věci, co jí některé ženské psaly! Opravdu! Přirozeně ne vždy jen ženy. Někdy také moc výbušní mladíci z velmi vzdálených končin. Zrovna minulý týden dostala dopis od nějakého svého čitele začínající takto: „Při čtení vaší knížky jsem si uvědomil, jak vzácná žena musíte být.“ Po přečtení „Druhé zlaté rybky“ se dostal zřejmě do jakéhosi extatického literárního transu, který byl podle paní Oliverové naprosto nevhodný. A nebyla přitom ani přespříliš skromná. Považovala své detektivní romány za docela dobré ve svém žánru. Některé nebyly tak zdařilé a jiné zase byly mnohem lepší než ostatní. Podle jejího soudu to všem nebyl důvod, aby si někdo o ní myslel, že je vzácná žena. Byla spíš šťastná žena, neboť dokázala dovedně napsat to, co chtěla spousta lidí číst. A paní Oliverová si upřímně myslela, že to je vskutku úžasné štěstí.

Bralo-li se tedy v úvahu všechno tohle, přečkala tuto zkoušku velmi dobře. Docela příjemně se bavila, mluvila s milými lidmi. Přejdou teď do místnosti, kde se podává káva, a tam se mění partneři, i dá se pohovořit za s někým jiným. To ovšem byla kritická chvíle a paní Oliverová si toho byla dobře vědoma. Hned se na ni vrhnou ostatní ženy. Vrhnu se na ni s trapnými chvalozpěvy a ona se jako vždy bude cítit žalostně neschopna čelit jim správnými odpověďmi, protože takové správné odpovědi, které by mohl člověk dát, vůbec neexistují. Je to nejspíš tak nemožné jako sehnat si na cestu do zahraničí cestopis se správnými výrazy.

Otázka: „Musím vám říct, jak strašně ráda čtu vaše knížky a jak jsou skvělé.“

Odpověď rozčileného autora: „No, to je od vás velice milé. Moc mne to těší.“

„Věřte, že už celé měsíce čekám na chvíli, kdy se s vámi seznámím. Je to vážně úžasné.“

„To je od vás velice milé. Opravdu, velmi milé.“

A doopravdy to nějak podobně pak probíhalo. Nikdo z přítomných jako by nebyl schopný mluvit o něčem obecnějším. Muselo se

to týkat buď knih vašich, nebo knih té druhé, ovšem za předpokladu, že jste je vůbec znala. Člověk se zamotával čím dál tím víc do literárních osidel a přitom mu to vůbec nesedělo. Někdo to možná uměl, paní Oliverová si však hořce uvědomovala, že tyto nezbytné schopnosti zcela postrádá. Jistá přítelkyně, cizinka, se jí jednou při setkání na vyslanectví v zahraničí pokusila dát v tomto ohledu lekci.

„Jak tě tak poslouchám,“ řekla jí tehdy Albertina tím svým okouzlujícím, hlubokým a cizokrajným hlasem, „já si tě poslechla, cos říkala tomu mladíkovi od novin, který s tebou dělal interview. Nemáš dostatek — ne, rozhodně nemáš v sobě dost hrdosti, kterou bys měla cítit nad svou prací. Měla bys říkat: Ano, píšu dobře. Píšu líp než kdokoli, kdo píše detektivky.“

„Ale to není pravda,“ řekla jí tenkrát paní Oliverová. „Nejsem špatná, ale...“

„Neříkej ‚to není pravda‘. Musíš říct, že to pravda je; i když si to nemyslíš, přece jen to máš takhle říkat.“

„Přála bych si, Albertino,“ řekla paní Oliverová, „abys s novináři dělala všechny interviewy ty. Ty bys to dokázala báječně. Nemohla bys někdy předstírat, že jsi já, a já si to poslechnu za dveřmi?“

„Ale ano, to víš, že bych to dokázala. Byla by to rozhodně legrace. Oni by ovšem poznali, že to nejsem ty. Vědí, jak vypadáš. Musíš se naučit říkat ‚Ano, ano, vím, že jsem lepší než všichni ostatní!‘ Musíš to říkat každému. Všichni by to měli vědět. Všichni by to měli takhle dávat dál. Je vážně hrozné tě vidět, jak sedíš a mluvíš, jako by ses chtěla omlouvat za to, jaká jsi. Takhle to nejde.“

Podle názoru paní Oliverové to spíš bylo tak, jako by byla adeptkou herectví, která se má naučit nějakou roli a nad níž si režisér zoufá jako nad beznadějným případem. Ať už to bylo, jak chce, tady se jí toho moc stát nemůže. Až vstanou od stolu, bude na ni číhat jen několik ženských. Skutečně už jich několik zpozorovala, jak se kolem potloukají. To by ani nemuselo tolik vadit. Projde kolem nich a bude se usmívat a bude milá a řekne: „Jak hezké od vás. Moc mne to těší. Je to radostný pocit, že se lidem líbí mé knihy.“ Prostě všechny ty vyčichlé, stokrát omílané pítominky. Bylo to skoro jako sáhnout do krabičky a vybrat si odtamtud nějaká příhodná slůvka, předem

navléknutá jako náhrdelník z korálků. A pak už to nebude trvat dlouho a bude moci odejít.

Oči jí zabloudily kolem stolu, vždyť mohla stejně dobře objevit nějaké přátele jako takzvané obdivovatele. Jistě, poněkud dál uviděla Maurinu Grantovou, s níž byla vždycky velká zábava. A pak ten okamžik nastal; ženy literátky a provázející je kavalíři, kteří se s nimi dýchánku i oběda zúčastnili, se zvedli. Proudili směrem k židlím, ke stolkům s kávou, k pohovkám, k důvěrným zákoutím. Chvilka nebezpečí, myslívala si paní Oliverová často, ač spíše na koktejlových večírcích než na literárních setkáních, protože těch se zúčastňovala málokdy. Tady mohlo nebezpečí vyvstat kdykoli, v podobě někoho, jehož si nepamatovala, ale kdo si dobře pamatoval ji, nebo někoho, s kým rozhodně nechtěla mluvit, ale jemuž se nijak nemohla vyhnout. Ted' to bylo první z oněch dilemat, které ji potkalo. Silná ženská. Mohutné proporce, veliké, bílé zuby, očividně stvořené ke žvýkání. Francouzi by ji nejspíš nazvali „*une femme formidable*“, rozhodně však neztělesňovala pouze francouzskou obměnu tohoto výrazu, totiž hrozivost, ale i jeho anglickou variantu, pánovitost. Bylo zřejmé, že buď' paní Oliverovou znala, nebo byla celá žhavá se s ní seznámit na místě a hned. Reálnou se ukázala druhá možnost.

„Ó, paní Oliverová,“ řekla vysokým, pronikavým hlasem, „jak příjemné, že se tady s vámi setkávám. Už dlouho jsem si to přála. Zbožňuji prostě vaše knížky. Můj syn taky. Můj manžel vždycky trval na tom, že se nemůžeme vydat na cestu, aniž bychom neměli s sebou nejméně dvě vaše knížky. Ale pojd'te, sedněme si. Chci se vás zeptat na tolik věcí.“

No dobrá, řekla si paní Oliverová, není to zrovna můj typ ženy. Ale může to být stejně dobře tahle jako jiná.

Strpěla tedy, aby byla odvedena pevnou rukou, a to způsobem, jak by to nejspíš udělal příslušník policie. Byla přepravena k sedátku pro dva do protějšího rohu a její nová známá si vzala kávu a postavila kávu i před ni.

„Tak. Ted' jsme pěkně usazené. Nemyslím, že znáte mé jméno. Jsem paní Burton-Coxová.“

„Ale ovšem,“ řekla paní Oliverová, jako obvykle celá v rozpacích. Paní Burton-Coxová? Nepsala taky knížky? Ne, při nejlepší

vůli ji nic o ní nenapadalo. Zdálo se jí však, že to jméno už slyšela. Zablikala v ní jakási vzdálená myšlenka. Kniha o politice, něco podobného? Romány určitě ne, ani humor, ani detektivka. Nejspíš nějaká přemrštěná intelektuálka s výstředními politickými názory. To by ještě docela šlo, pomyslila si paní Oliverová s ulehčením. Prostě ji nechám mluvit a sem tam prohodím ‚Jak zajímavé!‘.

„Budete velice překvapena tím, co vám teď povím, vážně,“ řekla paní Burton-Coxová. „Při četbě vašich knih jsem však vycítila, kolik pochopení v sobě máte, nakolik rozumíte lidské povaze. A cítím, že je-li vůbec někdo, kdo mi může dát na mou otázku odpověď, jste to jediné vy.“

„Ale já opravdu nevím...“ řekla paní Oliverová a usilovně se snažila najít vhodná slova, která by vyjádřila míru její nejistoty a neschopnosti vyšvihnout se až k oněm výšinám, jež se od ní očekávají.

Paní Burton-Coxová ponořila kousek cukru do kávy a začala ho chroupat poněkud krvežíznivě, jako by to byla kost. Ta má nejspíš zuby ze slonoviny, blesklo paní Oliverové hlavou. Slonovina? Takové zuby mají psi a taky mroži a pak přirozeně sloni. Veliké, obrovské kly ze slonoviny. Paní Burton-Coxová pravila:

„Tedy první, na co se vás musím zeptat — a jsem si dost jista, že se nemýlím — vy máte kmotřenku, vidíte? Kmotřenku jménem Célie Ravenscroftová?“

„Ach,“ řekla paní Oliverová překvapená spíš příjemně. Cítila, že by jí kmotřenka snad ani nemusela vadit. Měla dost velký počet kmotřenek — i kmotřenců, když už o tom byla řeč. Musela si přiznat, že s ubíhajícími léty se jí stávalo, že si je všechny nedokázala vybatvit. Když bylo třeba, plnila své povinnosti pečlivě, což znamenalo, že posílala svým kmotřencům a kmotřenkám hračky k vánocům, pokud byli malí, že navštěvovala je i jejich rodiče nebo zas navštěvovali oni ji, když dorůstali, že brala kluky a přirozeně i dívky na vycházky, pokud byli ve škole. A pak, když nadešel jejich slavný den, tedy buď dvacáté první narozeniny, kdy kmotra prostě musí udělat, co se od ní všeobecně očekává, a navíc udělat to veřejně a přirozeně přiměřeně, anebo svatba, což znamenalo stejný druh dárku a finanční či jiné požehnání. Po tomhle se pak kmotřenci i kmotřenky ztráceli ve větší či

menší dálce. Vdaly a oženili se nebo odjeli do cizích zemí, do zahraničí v diplomatických službách, nebo tam přednášet na školy nebo se věnovali sociální práci. Ať tak či onak, pomalu člověku mizeli ze života. Bylo příjemné, když se nečekaně, jako zrovna teď, znovu objevili na obzoru. Bylo třeba ovšem usilovně napínat paměť, kdy je člověk viděl naposledy, či dcery to byly, co způsobilo, že si zrovna vás vybrali za kmotru.

„Célie Ravenscroftová,“ řekla paní Oliverová s vynaložením všech svých sil. „Ano, ano, samozřejmě. Přirozeně.“

Před jejím zrakem se ovšem nevytvořil žádný obraz Célie Ravenscroftové, pouze něco velice, velice vzdáleného. Křtiny. Šla Célii na křtiny a podařilo se jí sehnat jako dárek náramně hezké stříbrné cedítka ve stylu královny Anny. Moc pěkné. Docela vhodné k cezení mléka a taky se bude vždy hodit, aby ho kmotřenka prodala za pěknou sumičku, kdykoli by potřebovala peníze. Královna Anna — sedmnáct set jedenáct, není-liž pravda. Značka Britannia. O co snadnější bylo pamatovat si stříbrné kávové konvice nebo cedníky nebo křtitelníčky než příslušná dítka.

„Jistě,“ řekla. „Jistě, samozřejmě. Obávám se, že jsem Célii už delší dobu neviděla.“

„Ano, ovšem. Célie je přirozeně dívka velmi vznětlivá,“ řekla paní Burton-Coxová. „Tím chci říct, že příliš často mění názory. Je samozřejmě velmi inteligentní, na univerzitě prospívala výborně, ale — ty její politické sklony — mám dojem, že dnes mají všichni mladí lidé sklony k politice.“

„Obávám se, že s politikou moc nepřicházím do styku,“ řekla paní Oliverová, pro níž politika byla vždy jakoby pod církevní klatbou.

„Podívejte, chci vám naprosto důvěřovat. Přesně vám řeknu, co bych potřebovala vědět. Jsem si jista, že vám to nebude vadit. Od tolika lidí jsem slyšela, jak jste laskavá a vždy ochotná.“

Jsem zvědavá, zda se vážně pokusí a bude si chtít ode mne vypůjčit peníze, pomyslela si paní Oliverová, která už zažila mnoho hovorů, začínajících podobně.

„Abyste pochopila, je to pro mne věc nejvyšší důležitosti. Něco o čem rozhodně vím, že se to dozvědět *musím*. Abyste pochopila,

Célie se má vdát — nebo si myslí, že se vdá — za mého syna Desmonda.“

„Vážně?“ řekla paní Oliverová.

„Oba si to zatím aspoň myslí. Člověk musí své lidi samozřejmě znát a tady je něco, co bych skutečně potřebovala naléhavě vědět. Je to záležitost nanejvýš neobvyklá a nemohu se na to ptát kohokoliv, nemohu jít za někým — totiž, nemohla bych jen tak jít a vyptávat se někoho cizího, ale u vás nemám pocit, že byste byla cizí, drahá paní Oliverová.“

Paní Oliverová si pomyslí, že by si přála, aby raději ten pocit měla. Začínala z toho být už nervózní. Měla snad Célie nemanželské dítě, nebo ho teprve čeká, a čekalo se snad od ní, paní Oliverové, že o tom bude něco vědět a že tuto dámu informuje o podrobnostech? To by tedy bylo vážně trapné. Na druhé straně, pomyslí si paní Oliverová, Célii jsem neviděla snad pět či šest let, a teď jí musí být tak dvacet pět či dvacet šest, a tak bude náramně jednoduché říci, že o ničem nevím.

Paní Burton-Coxová se předklonila a prudce se nadechla. „Chtěla bych, abyste mi to řekla, protože jsem si jista, že to musíte vědět, nebo že aspoň máte pravdivou představu, jak se to všechno stalo. Zabíla její matka jejího otce nebo to byl otec, kdo zavraždil matku?“

Paní Oliverová čekala všechno možné, ale tohle rozhodně ne. Zírala na paní Burton-Coxovou, jako by nevěřila svým uším.

„Ale...“ zarazila se. „Já... nerozumím. Z jakého důvodu...“ „Drahá paní Oliverová, vy to přece musíte *vědět*... Totiž, takový slavný případ... Samozřejmě, vím, je to už tak dlouho, no, myslím, tak deset, dvanáct let přinejmenším, ovšem ve své době to způsobilo velký rozruch. Jsem si jista, že se upamatujete; *musíte* si vzpomenout.“

Možek paní Oliverové se rozběhl přímo zoufale. Célie byla její kmotřenka. To byla čistá pravda. Céliina matka — no samozřejmě, Céliina matka byla Molly Preston-Greyová, která bývala její přítelkyně, ač ne příliš důvěrná přítelkyně, a přirozeně si vzala za muže nějakou uniformu, ovšem — jak jen se jmenoval — sir nějak Ravenscroft. Nebo to byl vyslanec? Zvláštní, člověk si nedokáže něco takového udržet v paměti. Nemohla si ani vzpomenout, zda byla teh-

dy Molly za družičku. Nejspíš ano. Zřejmě to byla pěkná, elegantní svatba v Guards Chapel nebo podobně. Ovšem, člověk *tak* zapomíná. A potom už se s nimi nesetkala několik let — byli někde venku — někde na Středním východě? V Persii? V Iráku? Jednu dobu v Egyptě? Malajsko? Zřídka a jen příležitostně se s nimi opět setkávala při jejich návštěvách v Anglii. Byli jako postavy z fotografií, které člověk kdysi fotografoval a na něž se občas podívá. Člověk ty lidi, co na nich jsou, matně zná, ale všechno je tak vybledlé, že je doopravdy nerozeznáváte, ani si nevzpomenete, kdo to je. Nemohla si teď ani vybavit, zda nějak sir Ravenscroft a Lady Ravenscroftová, rozená Molly Preston-Greyová, hráli v jejím životě větší roli. Nezdálo se jí, že by tomu tak bylo. Pak ovšem... Paní Burton-Coxová se na ni stále pozorně dívala. V jejím pohledu jako by bylo zklamání nad jejím nedostatkem *savoir-faire*, nad její neschopností vzpomenout si na něco, co zjevně bývalo *cause célèbre*.

„Zabiti... myslíte nehodu?“

„Ale ne. Žádná nehoda. V jednom z těch domů u moře. Cornwall, myslím. Někde u skal. V každém případě tam někde dole měli dům. A oba tam našli na útesech, byli zastřeleni, víte. Policie ovšem nezjistila nic podstatného, z čeho by byla usoudila, jestli žena zastřelila manžela a pak sebe, nebo zda muž zastřelil svou ženu a pak sebe. Chtěli to dokázat podle střel — však to znáte —, ale bylo to všechno velmi obtížné. Nakonec zůstalo na tom, že to byla domluvená sebevražda a — ale zapomněla jsem, jak zněl konečný verdikt. Nějak tak — jako že to mohla být nešťastná náhoda. Přirozeně přitom každý věděl, že tady musel být *úmysl*, a spoustu se o tom napovídalo, pochopitelně, tenkrát...“

„Zřejmě samé výmysly,“ řekla paní Oliverová s nadějí, že se jí možná povede vybavit si aspoň jeden z nich.

„No, snad. Možná. To se dá velmi těžko posoudit, já vím. Povíдалo se něco o hádce, buď v ten den nebo den předtím, taky se něco říkalo o jiném muži, a pak pochopitelně obvyklé povídání o jiné ženě. A člověk neví, jak to opravdu bylo. Myslím, že se to pak honem ututlalo, protože generál Ravenscroft měl dost vysoké postavení, a myslím, že se taky říkalo, že v tom roce byl v nějakém sanatoriu a že

byl ve velmi špatném nervovém stavu nebo něco podobného a že vlastně nevěděl, co dělá.“

„Vážně se obávám,“ prohlásila paní Oliverová velmi rezolutně, „že vás budu muset ujistit, že o tom vůbec nic nevím. Když už jste se o tom zmínila, vzpomínám si, že nějaký takový případ byl, pamatuji si taky jména a že jsem ty lidi znala, ale nikdy jsem nevěděla, co se vlastně stalo, ani nic bližšího kolem toho. Vážně nemám ani ponětí...“

A pak, pomyslela si paní Oliverová s náhlým přáním mít tolik odvahy a vyslovit to nahlas, odkud pro všechno na světě berete vy tolik drzosti vyptávat se mne na něco takového, o čem nemám ani potuchy.

„Je velmi důležité, abych to věděla,“ řekla paní Burton-Coxová. A její oči, připomínající mramorové kuličky, by byly nejraději po ní chňaply.

„Víte, je to důležité kvůli mému chlapci, mému drahému hochovi, který se chce s Célií oženit.“

„Obávám se, že vám nemohu pomoci,“ řekla paní Oliverová. „Nikdy jsem o tom nic neslyšela.“

„Ale *musíte* to vědět,“ prohlásila paní Burton-Coxová,“ totiž chci říct, přece píšete ty báječné romány a víte všechno o zločinech. Víte, kdo se zločinů dopouští a proč, a jsem si jista, že vám nejruznější lidé vyprávějí, co se za vším skrývá, jako někomu, kdo se těmi to věcmi tolik zabývá.“

„Vůbec nic nevím,“ řekla paní Oliverová hlasem, v kterém už nezbylo mnoho zdvořilosti, a v němž spíš zazněly tóny znechucení.

„Ale přece jenom uznejte, že člověk pak doopravdy neví, na koho se obrátit, aby se informoval. Totiž, člověk přece nemůže jít na policii po všech těch letech, a ani nepředpokládám, že by mi tam něco řekli, protože se zjevně snažili to utulnat. Já ovšem cítím, že je důležité dozvědět se *pravdu*.“

„Já jenom píšu knížky,“ řekla paní Oliverová chladně. „Ty jsou naprosto vymyšlené. Osobně nevím o zločinech zhora nic a taky nezastávám žádný směr v kriminalistice. Obávám se, že vám v *žádném* ohledu nemohu být nápomocna.“

„Ale mohla byste se zeptat na to své kmotřenky. Mohla byste se zeptat Célie.“

„Zeptat se Célie?“ Paní Oliverová zůstala na ni opět vyjeveně koukat. „Nechápu, jak bych mohla udělat něco *takového*. Vždyť byla... přece musela být ještě úplné dítě, když k té tragédii došlo.“

„Přesto si myslím, že o tom všechno věděla,“ řekla paní Burton-Coxová. „Děti vždycky všechno vědí. A ona by *vám* to řekla. Jsem si jista, že vám by to řekla.“

„Myslím, že by bylo lepší, kdybyste se jí na to zeptala sama,“ řekla paní Oliverová.

„Nemyslím, že bych mohla něco *takového* doopravdy udělat,“ řekla paní Burton-Coxová. „Víte, nemyslím, že by se to líbilo Desmondovi. Chápete, je trochu — prostě poněkud nedůtklivý ve všem, co se týká Célie, a vážně si myslím, že by to ne... ne... jsem si jista, že by vám to řekla.“

„Ani ve snu by mi nenapadlo se jí na to ptát,“ řekla paní Oliverová. Udělala pohyb, jako by se chtěla podívat na hodinky. „Proboha,“ řekla, „jak dlouho nám trval ten báječný oběd. Teď už musím utíkat. Mám velice důležitou schůzku. Sbohem, paní... eh... Bedley-Coxová, je mi velmi líto, že vám nemohu pomoci, ale tyhle věci jsou poněkud choulostivé, a... hraje to opravdu ještě teď takovou roli, aspoň pro vás?“

„Ano, myslím, že *rozhodující*.“

V tom okamžiku přešla kolem osobnost literárního světa, kterou paní Oliverová znala velmi dobře. Paní Oliverová se vymrštila a zachytila se jí za rameno.

„Luiso, drahá, jak báječné, že tě vidím. Nezpozorovala jsem, že jsi tady.“

„Ariadno, jak dlouho jsem tě už neviděla. Ohromně jsi zhubla!“

„Ty mi vždycky říkáš takové hezké věci,“ řekla paní Oliverová a chytila svou přítelkyni pod pažďím, čímž se vzdálila od pohovky. „Letím odtud, protože mám schůzku.“

„Předpokládám, že ses zapletla s tou strašlivou ženskou, vid’?“ zeptala se přítelkyně a vrhla přes rameno pohled na paní Burton-Coxovou.

„Ptala se mne na ty nejnemožnější věci,“ řekla paní Oliverová.

„Ach tak. Nevěděla jsi, co jí máš odpovědět?“

„Ne. Každopádně se mne to vůbec netýkalo. V žádném případě jsem o tom nic nevěděla. A vůbec, ani bych na to nebyla chtěla odpovídat.“

„Týkalo se to něčeho zajímavého?“

„Domnívám se,“ řekla paní Oliverová a hlavou jí začal problemskovat jakýsi nápad, „domnívám se, že zajímavé by to mohlo být, jenomže...“

„Zvedla se, chce tě uhánět dál,“ řekla přítelkyně. „Pojď se mnou. Postarám se, aby ses dostala pryč a odvezu tě, kam budeš chtít, jestli tady nemáš vůz.“

„Nikdy si v Londýně neberu auto, parkování je tak hrozné.“

„Vím, je to na infarkt.“

Paní Oliverová se rozloučila, jak kázala slušnost. Díky, slova vyjadřující veliké potěšení, a už se vezla po jednom z londýnských náměstí.

„Bude to Eaton Terrace, že?“ řekla její sympatická přítelkyně.

„Ano,“ řekla paní Oliverová, „ale teď bych měla spíš ke... myslím, že to bude Whitefriars Mansions. Nemohu si na ten název dost dobře vzpomenout, ale vím, kde to je.“

„Aha. Činžáky. Spíše moderní. Velmi hranaté a geometrické.“

„To je ono,“ řekla paní Oliverová.

2/ PRVNÍ ZMÍNKY O SLONECH

Když se paní Oliverové nepovedlo zastihnout svého přítele Hercula Poirota doma, musela se uchýlit k telefonickému dotazu.

„Nebudete náhodou dnes večer doma?“ zeptala se paní Oliverová.

Seděla u svého telefonu a tūkala nervózně prsty o stůl.

„Není to snad...“

„Ariadna Oliverová,“ řekla paní Oliverová, jako pokaždé překvapena, že se musí ohlásit jménem, protože vždycky čekala, že všichni její přátelé okamžitě poznají její hlas.

„Ano, dnes budu doma celý tento večer. Znamená to, že bych mohl mít to potěšení vaší návštěvy?“

„Je od vás velmi milé formulovat to takhle,“ řekla paní Oliverová. „Nevím ovšem, zda to takové potěšení bude.“

„Je vždy potěšením viděti vás, *chère madame*.“

„No, nevím,“ řekla paní Oliverová. „Možná vás budu... no, prostě obtěžovat. Vyptávat se vás. Chtěla bych slyšet váš názor na jednu věc.“

„To jsem ochotný komukoliv sdělit,“ řekl Poirot.

„Něco se přihodilo,“ řekla paní Oliverová. „Něco nemilého a nevím, co s tím.“

„A chcete tedy přijít a navštívit mne. Jsem polichocen. Nanejvýš polichocen.“

„Kdy by se vám to hodilo?“ řekla paní Oliverová.

„Třeba v devět? Případně spolu vypijeme kávu, pokud nedáte přednost ovocné grenadině nebo *siropu de Cassis*. Ale ne, to vy nemáte ráda. Už si vzpomínám.“

„Jiří,“ řekl Poirot svému neocenitelnému sluhovi, „dnes večer se nám dostane potěšení návštěvy paní Oliverové. Nejlepší snad bude káva a případně nějaký likér. Nikdy si nejsem jist, co má ráda.“

„Viděl jsem ji pít griotku, pane.“

„A také, myslím, *crème de menthe*. Ale mám za to, že dává přednost griotce. Dobře tedy,“ řekl Poirot, „zůstaňme u toho.“

Paní Oliverová přišla přesně v ujednanou dobu. Poirot během večere přemítal, co vlastně paní Oliverovou přivádí k němu na návštěvu a proč je tak plna pochyb. Chtěla mu předložit nějaký nesnadný problém, chtěla ho seznámit s nějakým zločinem? Jak Poirot dobře věděl, u paní Oliverové mohlo jít o cokoli. O nejvšednější i o nejneobyčejnější věc. Dalo se to vyjádřit tak, že k ní se hodilo všechno. Má zřejmě starosti. No dobře, pomyslel si Hercule Poirot, s paní Oliverovou si ještě poradit umím. Vždy byl schopný vyjít s paní Oliverovou. Příležitostně ho ovšem přiváděla k šílenství. Současně k ní cítil vskutku upřímnou náklonnost. Sdíleli už spolu leckterou zkušenost i experimenty. Něco o ní zrovna dnes ráno četl v novinách — nebo to bylo ve večerníku? Musí se pokusit si vzpomenout, než přijde. Právě se mu to povedlo, když ji ohlásili.

Vešla do pokoje a Poirot okamžitě usoudil, že jeho diagnóza co do starostí byla naprosto správná. Účes, dosti pracný, měla rozcu-

chaný, protože ho neustále prohrabávala tím svým typickým zuřivým a horečnatým způsobem. Přijal ji se zjevnými známkami potěšení, usadil na židli, nalil jí kávu a podal skleničku griotky.

„Ach!“ řekla paní Oliverová s povzdechem člověka, jemuž se ulevilo. „Asi si o mně pomyslíte, že jsem strašně pošetilá, ale přece...“

„Dovídám se, nebo lépe, viděl jsem v novinách, že jste se dnes zúčastnila literárního dýchánku. Slavné spisovatelky. Něco takového. Myslel jsem, že takovým věcem neholdujete.“

„Obyčejně ne,“ řekla paní Oliverová, „a už to nikdy neudělám.“

„Ó. Velice jste trpěla?“ Poirot byl vtělená účast.

Znal dobře krizové momenty paní Oliverové. Přehnaná chvála jejích knih ji obyčejně uváděla do velkých rozpaků, protože, jak se mu jednou svěřila, nikdy nevěděla, co má na to říci.

„Nebavila jste se?“

„Ale do jisté míry ano,“ řekla paní Oliverová, „až pak se přihodilo něco ošklivého.“

„Aha. A to je důvod, proč jste mne přišla navštívit.“

„Ano. Ale vlastně doopravdy nevím proč. Totiž, nemá to s vámi nic společného a dokonce si ani nemyslím, že je to věc, která by vás zajímala. A vlastně to nezajímá ani mne. Ovšem myslím si, že přesto mne to nějak zaujalo, jinak by mi nenapadlo vás navštívit, abych uslyšela váš názor. Abych se dozvěděla, co... prostě, co byste udělal na mém místě vy.“

„Ta poslední otázka je velmi nesnadná,“ řekl Poirot. „Vím, jak bych já, Hercule Poirot, jednal za všech okolností, ale nevím, jak byste jednala vy, přesto, že vás dobře znám.“

„Za tu dobu jste už musel získat nějakou představu,“ řekla paní Oliverová. „Znáte mne už dost dlouho.“

„Kolik asi... bude to dvacet let?“

„To nevím. Nikdy jsem nebyla schopna udržet si v paměti roky ani data. Víte, všechno se mi to plete. Pamatuji si rok 1939, protože tenkrát začala válka, a pamatuji si ještě několik jiných dat kvůli různým podivným událostem, ale to jen ojediněle.“

„Buď jak buď, šla jste tedy na ten váš literární oběd. A moc jste se tam nebavila.“

„Oběd se mi líbil, ale potom...“

„Lidé vám něco řekli,“ řekl Poirot se shovívavostí lékaře dožadujícího se symptomů.

„No, právě se chystali mi něco říkat. A pojednou si na mne zasedla jedna z těch hřmotných, pánovitých ženských, které si to vždycky dovedou zařídit, aby kdekomu poroučely, a vedle nichž se cítíte nesvůj. Víte, jako by chytla motýla, ačkoli síťka na motýly jí ještě chyběla. Obkroužila mne a zatlačila na pohovku, a pak začala do mne mluvit, ze začátku o nějaké mé kmotřence.“

„Chápu. Je to kmotřenka, kterou máte ráda?“

„Neviděla jsem ji hezkou řádku let,“ řekla paní Oliverová, „nemohu přece s nimi se všemi udržovat styky! A pak se mne zeptala něco strašně zneklidňujícího. Chtěla ode mne... můj bože, připadá mi tak těžké vůbec to vyslovit...“

„Ale ne,“ řekl Poirot laskavě. „Je to docela snadné. Každý mi dříve nebo později řekne všechno. Jsem pouze cizinec, víte, a tak to nevádí. Právě proto je to lehké, že jsem cizinec.“

„Ano, vám něco vyprávět je nejspíš skutečně snadné,“ řekla paní Oliverová. „Tedy po pořádku, vyptávala se mne na matku a otce oné dívky. Zeptala se mne, zda její matka zabila otce nebo zda otec zabil matku.“

„Co prosím?“ řekl Poirot.

„Já vím, že to zní šíleně. Já jsem si taky myslela, že je to šílené.“

„Zda matka vaší kmotřenky zabila jejího otce, nebo zda její otec zavraždil její matku?“

„Správně,“ řekla paní Oliverová.

„Ale — udalo se to vskutku tak? Zabil její otec její matku nebo zavraždila její matka jejího otce?“

„Našli je oba zastřelené,“ řekla paní Oliverová. „Na vrcholku útesu. Nemohu si vzpomenout, zda to bylo v Cornwallu nebo na Korsice. Prostě někde podobně.“

„Pak to tedy byla pravda, co řekla?“

„Ale ano, tato část byla pravdivá. Stalo se to před mnoha lety. Co jsem vám v podstatě chtěla říct, je otázka: proč s tím přišla za mnou?“

„Ale prostě proto, že píšete detektivky,“ řekl Poirot. „Zřejmě si řekla, že znáte všechno ohledně zločinů. Opravdu se to tak přihodilo?“

„Ale ano. Nebylo to nic takového, jako co by udělal. A... nebo jaký by byl správný postup, kdyby vaše matka zabila vašeho otce nebo váš otec zabil vaši matku. Ne, bylo to něco, co se vážně stalo. Myslím, že bude lepší, když vám o tom všechno řeknu. Totiž podrobně si na to už nevzpomínám, ale svého času to byl případ docela proslulý. Bylo to tak kolem... no, řekla bych, že tak nejmíň před dvanácti lety. A jak jsem řekla, pamatuji si jména osob, protože to byli mí známí. Ta žena chodila se mnou do školy a já ji znala dost dobře. Přátelily jsme se spolu. Byl to známý případ — víte, psaly o tom všechny noviny a podobně. Sir Alistair Ravenscroft a lady Ravenscroftová. Velmi šťastná dvojice, on byl plukovník nebo generál a ona ho doprovázela a projeli spolu celý svět. A pak si někde tam koupili dům — snad někde venku, ale přesně si na to nevzpomenu. A pak se najednou v novinách objevily zprávy o tom případu. Buď je někdo zabil, nebo byli zavražděni, nebo zabili jeden druhého. Myslím, že šlo o revolver, který býval odjakživa v domě, ale raději bych vám řekla jen to, co si vážně pamatuji.“

Paní Oliverová se už trochu zotavila a dokázala předložit Poirotovi více méně jasné *résumé* toho, co jí bylo řečeno. Poirot si čas od času objasňoval některé body.

„Ale proč?“ řekl nakonec. „Proč to ta žena potřebovala vědět?“

„Právě to bych chtěla zjistit,“ řekla paní Oliverová. „Myslím, že Célii bych mohla vypátrat. Tím chci říct, že pořád bydlí v Londýně. Nebo bydlí v Cambridgi, či Oxfordu — myslím, že má nějaký titul a snad tady přednáší nebo tam vyučuje, či dělá něco podobného. A — je velice moderní, víte. Ukazuje se s podivně oblečenými vlasatci. Ale nemyslím, že je narkomanka. Je naprosto v pořádku a — slyším o ní jenom příležitostně. Což znamená, že mi posílá pohlednice na vánoce a podobně. Člověk přece nemyslí pořád na své kmoťrence a jí už musí být tak dvacet pět nebo šest.“

„Není vdaná?“

„Ne. Zřejmě se má vdávat teď — aspoň tak to vypadá — za syna paní — jak jen se jmenovala ta ženská — aha, paní Brittlové — ne — Burton-Coxové.“

„A paní Burton-Coxová si nepřeje, aby si její syn vzal tuto dívku, protože její otec zabil její matku nebo její matka zabila jejího otce.“

„Ano, tak se mi to aspoň jeví,“ řekla paní Oliverová. „Je to jediný důvod, na který jsem připadla. Ale co na tom záleží, který z nich to byl? Kdyby jeden z vašich rodičů zabil druhého, záleželo by matce hoča, kterého si máte vzít, opravdu na tom, který z nich to udělal?“

„To je věc, kterou si musíme promyslet,“ řekl Poirot. „Je to — víte, je to docela zajímavé. Nemyslím tím, že by byl případ sira Alistaira Ravenscrofta a lady Ravenscroftové tak zajímavý. Nejasně si snad pamatuji na nějaký takový případ, ale nemusel to být právě ten. Divné je spíš to s paní Burton-Coxovou. Třeba to nemá v hlavě v pořádku. Má svého syna moc ráda?“

„Pravděpodobně,“ řekla paní Oliverová. „Zřejmě vůbec nechce, aby se s tou dívkou oženil.“

„Protože mohla zdědit sklony zavraždit muže, za něhož se vdá — nebo něco podobného?“

„Jak to mohu vědět?“ řekla paní Oliverová. „Vypadá to, že si myslí, že já ji mohu dát odpověď na leccos, a přitom mně opravdu toho moc neřekla, vidíte? Ale proč, co myslíte? Co je za tím vším? Co to znamená?“

„Vlastně by mne docela zajímalo přijít tomu na kloub,“ řekl Poirot.

„Ano, a právě proto jsem za vámi přišla,“ řekla paní Oliverová. „Vy přece tak rád přicházíte věcem na kloub. Věcem, jejichž smysl zpočátku vůbec není vidět. Totiž jejich smysl nikdo nevidí.“

„Myslíte, že paní Burton-Coxová některé z těch alternativ dává přednost?“ řekl Poirot.

„Chcete říct, zda by raději viděla, kdyby manžel zabil svou ženu, nebo manželka zavraždila muže. Nemyslím.“

„Dobře,“ řekl Poirot. „Chápu vaše dilema. Je to zapeklitě zamotané. Přišla jste domů ze společnosti. Tam vás požádali, abyste uděla-

la něco velmi nesnadného, téměř nemožného a — chtěla byste vědět, jak byste se teď měla zachovat co nejsprávněji.“

„A co byste myslel vy, že je nejsprávnější?“ řekla paní Oliverová.

„To vám rozhodně nezodpovím tak snadno,“ řekl Poirot. „Nejsem žena. Žena, kterou dohromady neznáte, s níž jste se seznámila ve společnosti, vás postavila před takový problém, požádala vás, abyste něco udělala, aniž by uvedla zřejmý důvod.“

„Zcela správně,“ řekla paní Oliverová. „A co teď udělá Ariadna? Jinými slovy, co udělá A, kdybyste to řešil jako případ, o němž jste se dočetl v novinách?“

„Tedy, předpokládám,“ řekl Poirot, „že A by mohla udělat tři věci. A by mohla napsat lístek paní Burton-Coxové, v němž by stálo: ‚Je mi náramně líto, ale nemohu vám v této záležitosti vyhovět‘, anebo jinými slovy podle vašeho vkusu. Za B: navázete styk se svou kmotřenkou a povíte jí, o co vás žádala matka hochy nebo mladíka nebo, kdo to je, za něhož se míní provdat. Dozvíte se od ní, zda skutečně pomýšlí na sňatek s tímto mladým mužem. Je-li tomu tak, pak se optáte, zda má nějaké ponětí nebo zda jí snad mladík neřekl něco ohledně toho, co si to jeho matka vzala do hlavy. Zde by se našlo i několik dalších zajímavých bodů, jako dozvědět se, co si dívka myslí o matce mladíka, jehož si chce vzít. Třetí věc, kterou byste mohla udělat,“ řekl Poirot, „a právě k té bych vám já osobně radil co nejrozhodněji, je...“

„Já vím,“ řekla paní Oliverová, „jediné slůvko.“

„Nic,“ řekl Poirot.

„Přesně tak,“ řekla paní Oliverová. „Vím, že to by bylo nejjednodušší a nejsprávnější, co by se mělo udělat. Nic. Člověk by musel být setsakra drzý, aby šel a řekl dívce, která je jeho kmotřenkou, co její příští tchyně trouse do světa a na co se vyptává lidí. Ale...“

„Já vím,“ řekl Poirot, „je tady ještě lidská zvědavost.“

„Chtěla bych vědět, proč ta protivná ženská za mnou přišla a proč mi to všechno vykládala,“ řekla paní Oliverová. „Kdybych to věděla, mohla bych to klidně pustit z hlavy a zapomenout na to. Ale pokud to nevím...“

„Ano,“ řekl Poirot, „nebudete moct spát. Bude vás to v noci probouzet a jak vás znám, budou vás napadat ty nejzvláštnější a nepřehnanější myšlenky, které budete moci nejspíš hned přetavit do náramně napínavé detektivky. Rozehrát v tom ty nejruznější možnosti.“

„Jistě, myslím, že to bych mohla, kdybych se na to koukala takhle,“ řekla paní Oliverová. Oči jí slabě zablýskaly.

„Nechte to být,“ řekl Poirot. „Kdybyste se do toho pustila, byla by to nesmírně obtížná zápleтка. S největší pravděpodobností by se pro to nenašel dostatečný důvod.“

„Já bych si ovšem ráda *ověřila*, že takový důvod vážně není.“

„Lidská zvědavost,“ řekl Poirot. „Velmi zajímavá věc.“ Povzděchl. „Jen si považte, za co všechno jí v průběhu historie vděčíme. Zvědavost. Nevím, kdo zvědavost vynalezl. Říká se, že bývá obvykle spojena s kočkou. Zvědavost kočku zabila. Já bych ovšem řekl, že ve skutečnosti vymysleli zvědavost Řekové. Chtěli *vědět*. Před nimi, aspoň pokud to mohu posoudit, toho lidi nechtěli vědět *moc*. Stačilo jim znát zákona země, v níž žili, a jak by se mohli vyhnout tomu, aby jim usekli hlavu nebo aby je nabodli na kůl, nebo něčemu podobně nepříjemnému, co by je mohlo potkat. A tak buď poslechli, nebo neposlechli. Nechtěli vědět *proč*. Od těch dob se však spouště lidí zachtělo dozvědět se *proč* a kvůli tomu vznikly nejruznější věci. Lodě, vlaky, létající stroje i atomové bomby a penicilín a léky na nejrozmanitější nemoci. Malý kluk pozoruje, jak se na hrnci jeho matky zvedá poklička působením páry. A hned se dovídáme, že máme železnici, která pak zákonitě vede ke stávkám železničářů a podobně. A tak dále, a tak dále.“

„Řekněte mi, prosím vás, na rovinu,“ řekla paní Oliverová, „myslíte si, že nesnesitelně strkám nos do věcí, po nichž mi nic není?“

„Ne, to si nemyslím,“ řekl Poirot. „Celkem vás nepokládám za ženu přespříliš zvědavou. Ale umím si vás výborně představit, jak se dostáváte do varu na literárním dýchánku, jak horlivě se bráníte přílišným komplimentům i přehnané chvále. Místo toho se zapletete do náramně nemilého dilematu a pojmete velmi nelibé pocity vůči osobě, která vás do toho namočila.“

„Ano, je to žena těžko snesitelná, velmi nepříjemná žena.“

„Ta dávná vražda muže a ženy, o nichž se obecně předpokládalo, že spolu dobře vycházejí, a kde nebylo zjevných příznaků nějakého nedorozumění. Říkáte, že se nikdy neuvedla žádná příčina?“

„Byli zastřeleni. Ano, byli zastřeleni. Mohla to být domluvená sebevražda. Myslím, že zpočátku si to policie myslela taky. Člověk se to přirozeně po tolika letech nemůže dozvědět tak přesně.“

„Ale ano,“ řekl Poirot, „myslím, že já bych se o tom něco dozvědět mohl.“

„Myslíte — přes ty vaše fantastické známé?“

„No, já bych je asi nenazval fantastičtí. Jistě jsou to známí dobře informovaní, známí s přístupem k určitým faktům, kteří mají možnost nahlédnout do všeho, co bylo ve své době o tomto případu zaznamenáno, kteří by i mně umožnili náhled do jistých protokolů.“

„Vy byste se mohl dozvědět mnoho věcí,“ řekla s novou nadějí paní Oliverová, „a pak to říct i mně.“

„Ano,“ řekl Poirot, „myslím, že přinejmenším bych vám mohl být nápomocný, abyste se mohla seznámit se všemi fakty tohoto případu. Bude to ovšem chtít trochu času.“

„Chcete-li to tedy udělat, a o to jsem vás taky chtěla požádat, pak chápu, že něco musím udělat i *já sama*. Musím se setkat s tou dívkou. Musím se dozvědět, jestli něco o tom všem ví, zeptat se jí, jestli chce, abych její příští tchyni dala co proto, nebo jestli bych ji nemohla být nápomocna jinak. A taky bych chtěla poznat mladíka, kterého si chce vzít.“

„Zcela správně,“ řekl Poirot. „Výborně.“

„A mám za to,“ řekla paní Oliverová, „že by mohli být lidé...“ Zarazila se se zakaboněným čelem.

„Nemyslím, že by vám byli lidé k něčemu,“ řekl Hercule Poirot. „Je to věc minulosti. Snad ve své době jakýsi *cause célèbre*. Co však je konec konců takový *cause célèbre*, když se to vezme kolem a kolem? Pokud ovšem nedojde k překvapivému *dénouement*, což tady nebyl ten případ. Nikdo si to už ani nepamatuje.“

„Ne,“ řekla paní Oliverová. „To je svatá pravda. Svého času se o tom spoustu popsalo v novinách i namluvilo, a pak se to prostě — vypařilo. Víte, jak to chodí i dnes. Jako onehdy to děvče. Víte, jak

odešla z domu, a nikde ji nemohli najít. Čímž chci říct, že to bylo před pěti nebo šesti lety, a pak jeden malý kluk, který si hrál na písku nebo v štěrkovně nebo tak, najednou našel její mrtvolu. Pět nebo šest let později.“

„To je pravda,“ řekl Poirot. „A taky je pravda, že podle mrtvoly se dá usoudit, jak dlouho je po smrti, a také když se zjistí, co se onoho určitého dne událo, a zpětným prověřováním určitých různých událostí, o nichž se zmiňují protokoly, je nakonec možné odhalit i vraha. Ovšem s vaším problémem to bude mnohem obtížnější, protože jak se zdá, zde může být odpověď dvojí: že buď manžel pojal nenávist ke své ženě a chtěl se jí zbavit, nebo že manželka nesnášela svého muže, nebo že měla milence. A tak to mohl být zločin z vášně i něco zcela odlišného. Nejspíš se ovšem nenajde nic, co by nám dávalo nějakou odpověď. Když policie nemohla nic zjistit tenkrát, pak musel být motiv velmi složitý, velmi těžko odhalitelný. A proto to zůstalo jen chvilkovou senzací, ničím víc.“

„Myslím, že dceru bych mohla vyhledat. Možná, že mne ta protivná ženská naváděla právě na to — možná chtěla, abych udělala právě tohle. Řekla si, že dcera nejspíš něco ví — a dcera by koneckonců vědět mohla,“ řekla paní Oliverová. „Víte, děti vědí. Vědí ty nejneobvyklejší věci.“

„Máte nějakou představu, jak stará mohla tehdy být vaše kmotřenka?“

„Když si to spočítám, snad ano, ale takhle spatra to nemůžu říct. Mohlo jí být tak devět nebo deset, ale možná byla i starší, nevím. Zdá se mi, že byla tenkrát někde pryč, ve škole. Ale to může být jen moje domněnka, nebo mi napadá, jenom co jsem o tom četla.“

„Ale vy si myslíte, že přáním paní Burton-Coxové bylo, abyste od dcery vyzvěděla nějaké informace? Možná dcera něco ví, možná něco řekla synovi a syn pak to něco řekl matce. Mám za to, že paní Burton-Coxová se nejdříve pokoušela vyptávat se dívky sama a ta ji odbyla, a tak si pomyslíla, že slavná paní Oliverová, která je jednak dívčinou kmotrou, a pak tak dobře ovládá kriminalistiku, by se něco mohla dozvědět. Ačkoli proč by jí na tom mělo tolik záležet, to mi pořád není jasné,“ řekl Poirot. „A taky se mi nezdá, že to, co jste tak

mlhavě nazvala ‚lidé‘, by mohlo po takové době nějak pomoci.“ Dodal: „Myslíte, že by si to mohl vůbec ještě někdo pamatovat?“

„No, tady si právě myslím, že by mohl.“

„Překvapujete mne,“ řekl Poirot a zadíval se na ni s poněkud zmateným výrazem v obličeji. „*Opravdu* si lidé pamatují?“

„Víte,“ řekla paní Oliverová, „já jsem vlastně měla na mysli slony.“

„Slony?“

I teď, jak už tak často předtím, si Poirot pomyslel, že paní Oliverová je vskutku ta nejnevypočitatelnější žena. Kde se tu najednou vzali sloni?

„Na tom včerejším obědě jsem přemýšlela o slonech,“ řekla paní Oliverová.

„A proč jste přemýšlela o slonech?“ řekl s jistou dávkou zvědavosti Poirot.

„Víte, vlastně jsem uvažovala o zubech. Však to znáte, pokoušíte se něco sníst a máte-li určitý druh falešného chrupu... pak, no, pak to nemůžete dost dobře provést. Víte, musíte přesně vědět, co můžete jíst a co ne.“

„Aha!“ řekl Poirot s hlubokým povzdechem. „Ano. Ano. Zubaři pro vás mohou udělat mnoho, nikoli ovšem všechno.“

„Přesně tak. A dál jsem pak myslela na — no však víte — na to, že naše zuby jsou z pouhé kosti a proto za mnoho nestojí, a jak by bylo pěkné, kdyby člověk mohl být psem, který má zuby z ryzí slonoviny. A pak jsem myslela na každého tvora se zuby ze slonoviny, a přemýšlela jsem o mrožích a — o jiných takových bytostech. A taky o slonech. Je přirozené, že když myslíte na slonovinu napadnou vám taky sloni, že? Veliké, obrovské sloní kly.“

„To je velmi pravdivé,“ řekl Poirot, který stále ještě nechápal souvislost a proč mu to paní Oliverová říká.

„A tak mi napadlo, že to, co opravdu musíme udělat, je dostat se na kobyliku lidem, co jsou jako sloni. Protože sloni, ti nezapomínají, aspoň se to říká.“

„Ano, taky jsem to už slyšel, samozřejmě,“ řekl Poirot.

„Sloni nezapomínají,“ řekla paní Oliverová. „Znáte tu poučnou dětskou pohádku? Jak kdosi, jakýsi krejčík v Indii, vpíchl jehlu nebo

něco takového slonovi do klu. Ne. Nebyl to kel, pochopitelně, byl to chobot, sloní chobot. A když ten slon šel příště kolem, měl hubu plnou vody a toho krejčíka celého postříkal, ač ho několik let neviděl. Ale nezapomněl. Pamatoval si ho. V tom to je, chápete? Sloni mají paměť. A to musím udělat — musím najít několik takových slonů.“

„Stále ještě nevím, zda zcela chápu, jak to myslíte,“ řekl Hercule Poirot. „Koho vlastně označujete jako slony? Vypadá to, jako byste si chtěla zajít pro informace do zoologické zahrady.“

„To není tak,“ řekla paní Oliverová. „Vůbec nemyslím slony jako takové, ale lidi, kteří by se jistým způsobem slonům podobali. Jsou určití lidé, kteří si *přece jen* pamatují. Fakt je, že si člověk pamatuje podivné věci. Tím chci říct, že je spousta věcí, které si pamatují třeba já. Staly se — pamatuji si oslavu narozenin, když mi bylo pět let, a na dort s růžovou polevou. Měl nahoře cukrového ptáčka. A pamatuji den, kdy mi uletěl kanár, a já jsem plakala. A pak zas jiný den, kdy jsem si vyšla na pole, a tam byl býk a někdo řekl, že mne nabere na rohy, a já jsem se vylekala a chtěla jsem z pole utéct. Ano, na to si pamatuji přesně. A taky že to bylo v úterý. Nevím, proč bych si měla pamatovat právě tohle, ale bylo to v úterý. A taky si pamatuji na báječný výlet s ostružinami. Pamatuji se, že jsem se strašně popíchala, ale že jsem nasbírala nejvíc ostružin ze všech. Bylo to nádherné! Myslím, že mi mohlo být tak devět. Ale člověk se ani nemusí vracet tak daleko do minulosti. Podívejte se, byla jsem v životě na desítkách svateb, ale když si na to chci vzpomenout, pak jsou to jediné dvě svatby, které si pamatuji *obzvlášť*. Jednu, na níž jsem byla za družičku. Konalo se to v New Forest, to vím přesně, ale už si nepamatuji, o koho vlastně šlo. Myslím, že se to vdávala nějaká moje sestřenka. Moc dobře jsem ji neznala, ale ona chtěla mít hodně družiček a tak jsem se jí asi hodila. Ale vím ještě o jedné svatbě. Šlo o nějakého mého přítele, který sloužil u námořnictva. Jednou téměř utonul i s ponorkou, a pak ho zachránili a rodina té dívky, s níž byl zasnouben, nechtěla, aby se za něj provdala, ale po této události si ji přece jen vzal a na jejich svatbě jsem pak byla jednou z družiček. Chápete, vždycky jsou věci, které si člověk *přece jen* pamatuje.“

„Už rozumím, jak jste to myslela,“ řekl Poirot. „Zdá se mi to zajímavé. A tak se tedy chcete vydat *à la recherche des éléphants*?“

„Přesně tak. Měla bych si ovšem ještě upřesnit data.“

„V tom,“ řekl Poirot, „v tom vám, doufám, budu s to pomoci.“

„A ještě si chci promyslet, které lidi jsem v té době znala, lidi, kteří mohli patřit do okruhu mých známých, a s nimiž jsem měla společné známé a přátele, kteří mohli znát také generála XY. Lidi, kteří se s nimi mohli poznat venku, za hranicemi, ale které jsem znala taky, ač jsem je neviděla už mnoho let. Člověk přece může vyhledat lidi, i když je dlouho neviděl, ne? Protože lidi to vždy docela potěší, když se objeví někdo z minulosti, i když si na něho moc nevzpomínají. A pak si budeme přirozeně povídat o věcech, které se tenkrát odehrály a které si pamatujeme.“

„Velmi zajímavé,“ řekl Poirot. „Myslím, že máte ty nejlepší předpoklady uskutečnit váš plán. Lidi, kteří znali Ravenscroftovy buď dobře nebo méně dobře; lidi, kteří žili v týchž končinách, kde se ta věc přihodila, nebo kteří se tam právě zdržovali. Je to obtížnější, ale myslím, že se to dá zvládnout. A tak se tak nebo onak dá zkusit leccos. Začne se malý hovor o tom, co se udalo a co si oni myslí, že se udalo, co vám kdokoli kdykoli o tom řekl, že se stát mohlo. O každém milostném dobrodružství manžela nebo manželky, o jakýchkoli penězích, které někdo mohl zdědit. Myslím, že tak byste mohla být pracně, ale přece jen dát dohromady spoustu věcí.“

„Panebože,“ řekla paní Oliverová, „dostávám strach, zda nejsem pouhá všetečka, co do všeho strká nos.“

„Byla jste něčím pověřena,“ řekl Poirot, „nikoli někým, kdo je vám milý, ani ne někým, komu byste ráda vyhověla, ale někým, kdo se vám vysloveně nelíbí. To nevadí. Zůstává fakt, že jste až po uši v určitém pátrání, v hledání poznání. Vybrala jste si vlastní cestu. Je to stezka slonů. Sloni by si mohli pamatovat. *Bon voyage*,“ řekl Poirot.

„Prosím?“ řekla paní Oliverová.

„Vysílám vás na cestu, na vaši cestu za objevy,“ řekl Poirot. „à la recherche des éléphants.“

„Zřejmě nejsem zcela normální,“ řekla paní Oliverová smutně. Znovu si prohrábla vlasy, takže vypadala jako divoženka. „Zrovna jsem pomýšlela na to, že začnu psát příběh o jednom zlatavém chrtovi. Nijak mi to nešlo. Ne a ne strefit začátek, jestli víte, jak to myslím.“

„Výborně. Nechte zlatavého chrta chrtem. Zaměřte se výlučně na slony.“

KNIHA 1 / SLONI

3/ PRŮVODCE VĚDOMOSTMI

PRATETY ALICE

„Mohla byste mi najít můj adresář, slečno Livingstoneová?“

„Je na vašem psacím stole, paní Oliverová. Po vaší levé ruce na rohu.“

„Ten nemyslím,“ řekla paní Oliverová. „Ten přece používám teď. Myslím ten předešlý. Co jsem používala vloni, nebo i ten z předloňska.“

„Nevyhodil se náhodou?“ naznačila slečna Livingstoneová.

„Ne, nikdy nevyhazují adresáře a podobné věci, člověk je tak často potřebuje. Vždycky potřebujete nějakou adresu, kterou si nepřepíšete do nového. Nejspíš by mohl být v jedné ze zásuvek vysokého prádelníku.“

Slečna Livingstoneová byla ještě poměrný nováček, nastoupila jako náhrada za slečnu Sedgwickovou. Ariadna Oliverová postrádala slečnu Sedgwickovou. Sedgwicková uměla tolik věcí. Zнала místčka, kam si paní Oliverová někdy odkládala věci, místa, kde paní Oliverová své věci obvykle měla. Pamatovala si jména lidí, jimž paní Oliverová psala hezké dopisy, a rovněž jména lidí, jimž paní Oliverová, uštvaná víc než mohla vydržet, napsala věci poněkud hrubé. Byl to prostě poklad, nebo spíš to poklad býval. „Byla jako — jak jen se jmenovala ta knížka?“ řekla paní Oliverová a přinutila se vrátit se k věci. „Už vím — veliká, hnědá kniha. V době viktoriánské ji měl prostě každý. *Hledej uvnitř, najdeš vše*. A taky to byla pravda! Jak vyčistit skvrny rezu z prádla, co dělat, když se vám srazí majonéza, jak začít zábavný dopis biskupovi. A mnoho a mnoho věcí. A to všechno bylo v příručce *Hledej uvnitř, najdeš vše*.“ Veliký a spolehlivý přítel pratety Alice.

Stejně skvělá jako kniha pratety Alice byla i slečna Sedgwicková. To slečna Livingstoneová už zdaleka nebyla taková. Slečna Livingstoneová tu vždycky jen stála s tím svým podlouhlým obličejem a zažloutlou pletí a tvářila se náramně cílevědomě a výkonně. Každý rys jejího obličeje říkal: „Jsem velice zdatná.“ Ale ve skutečnosti nebyla, aspoň paní Oliverová si to myslela. Zнала jenom místa, kam si dávali věci její dřívější literární zaměstnavatelé, a s rozkošnou samozřejmostí se domnívala, že by je tam paní Oliverová měla dávat taky.

„Co bych chtěla,“ řekla paní Oliverová s umíněností a rozhodností rozmazleného dítěte, „je můj adresář z roku 1970. A snad i ten z roku 1969. Podívejte se co nejrychleji, prosím, po obou, ano?“

„Jistě, jistě,“ řekla slečna Livingstoneová.

Rozhlížela se kolem sebe s víceméně nepřítomným výrazem člověka, který hledá něco, o čem v životě neslyšel, ale co s jistou dávkou schopností a nějakým nečekaným řízením štěstěny určitě najde.

Zblázním se, jestli nedostanu nazpět Sedgwickovou, pomyslela si paní Oliverová. A s touhle záležitostí bez Sedgwickové vůbec nehnu.

Slečna Livingstoneová se jala otevírat ty nejrozličnější zásuvky nábytku v takzvané studovně a pracovně paní Oliverové.

„Tady je adresář z loňského roku,“ řekla slečna Livingstoneová šťastně. „Ten by byl mnohem aktuálnější, ne? Ročník 1971.“

„Nechci ročník 1971,“ řekla paní Oliverová.

Začaly ji zaplavovat matné představy a vzpomínky.

„Podívejte se do stolku, kde jsou krabičky s čajem,“ řekla.

Slečna Livingstoneová se rozhlédla s ustaraným výrazem.

„Tamten stolek,“ ukázala jí paní Oliverová.

„Není pravděpodobné, že by blok z vašeho pracovního stolu, byl v krabici s čajem,“ řekla slečna Livingstoneová ve snaze objasnit své zaměstnavatelce základní životní pravdy.

„Ale ano, mohl by tam být,“ řekla paní Oliverová. „Matně si na to vzpomínám.“

Odstrčila slečnu Livingstoneovou a přešla k stolku na čaj, zvedla jeho desku a zahleděla se dovnitř, na jeho krásné dřevěné obložení.

„Je tady,“ řekla paní Oliverová a zvedla víčko kulaté plechovky, určené k uschování Lapsang Souchongu, protějšku to čaje indického, a vyndala z ní malý, svinutý, hnědý notes.

„Tady je,“ řekla.

„Ale vždyť je to ročník 1968, paní Oliverová. Je čtyři roky starý.“

„To právě bude ono,“ řekla paní Oliverová, chopila se notesu a odnesla si ho k psacímu stolu. „To je zatím všechno, slečno Livingstoneová, ale můžete se ještě porozhlédnout, snad někde najdete můj blok, kde si zapisuji data narozenin.“

„Nevěděla jsem...“

„Teď už ho nepoužívám,“ řekla paní Oliverová, „ale kdysi jsem něco takového měla. Byl dost veliký, víte. Začíná ještě za mého dětství. Pokračuje pak léta. Myslím, že bude nahoře v podkroví. Víte, tam, co máme volný pokoj pro chlapce na prázdniny nebo pro lidi, kterým na tom tak nezáleží. Taková ta skříňka či sekretář, co stojí u postele.“

„Mám se tam jít podívat?“

„Právě to jsem měla na mysli,“ řekla paní Oliverová.

Trošku se rozjasnila, jakmile slečna Livingstoneová opustila místnost. Paní Oliverová za ní pevně zavřela dveře, vrátila se k psacímu stolu a začala hledat mezi adresami zapsanými vybledlým inkoustem a vonícími po čaji.

„Ravenscroftová. Célie Ravenscroftová. Ano. 14Fishacre Mews, S. W. 3. To je její adresa v Chelsea. Tenkrát tam bydlela. Ale potom měla nějakou jinou. Někde jako Zelené pláže u Kewského mostu.“

Zalistovala o několik stránek dál.

„Samozřejmě, to je, zdá se, její adresa pozdější. Mardyke Grove. To bude nejspíš někde vedle Fulhamské třídy. Nebo aspoň tam blízko. Má telefonní číslo? Je strašně rozmazané, ale myslím — ano, to bude správné... Každopádně, já to zkusím.“

Zvedla se a přešla k telefonu. Otevřely se dveře a nakoukla slečna Livingstoneová.

„Myslíte, že snad —“

„Našla jsem adresu, kterou potřebuji,“ řekla paní Oliverová. „Hledejte dál ten blok s narozeninami. Je to důležité.“

„Nemyslíte, že jste ho mohla zapomenout v Sealy House?“

„Ne, to si nemyslím,“ řekla paní Oliverová. „Hledejte dál.“

Když se dveře zavřely, zabručela: „A tak dlouho, jak jen chceš.“

Vytočila telefonní číslo a čekala, přičemž ještě pootevřela dveře a zavolala do horního patra: „Mohla byste to zkusit v té španělské truhle. Víte, v té vykládané mosazí. Zapomněla jsem, kde je teď. Snad pod stolem v hale.“

První telefonický hovor paní Oliverové byl neúspěšný. Ukázalo se, že se spojila s nějakou paní Smithovou-Potterovou, kterou to zřejmě nejen obtěžovalo, ale která byla taky nanejvýš neochotná a neměla ani ponětí, jaké telefonní číslo mohl teď mít někdo, kdo dříve bydlel v jejím nynějším bytě.

Paní Oliverová se znovu pustila do zevrubné prohlídky svého adresáře. Objevila dvě další adresy ve spěchu naškrábané nad ostatními čísly a zřejmě nepřilišh slibné. Nicméně u třetího pokusu začala přece jen ze všech těch škrtů a iniciál a adres nabývat obrysů nějaká nezřetelná Ravenscroftová.

Jakýsi hlas připouštěl, že by Célii znát mohl.

„Ale ovšem, má milá, ano. Ale už zde nebydlí *léta*. Myslím, že když jsem o ní naposled slyšela, byla v Newcastlu.“

„Milá paní,“ řekla paní Oliverová, „potíž je právě v tom, že nemám její adresu.“

„Ale ani já ji nemám,“ řekla ta ochotná duše. „Myslím, že pak dělala sekretářku u jakéhosi zvěrolékaře.“

To neznělo nijak nadějně. Paní Oliverová se ještě dvakrát nebo třikrát pokusila. Adresy z jejích posledních dvou adresářů nebyly vůbec k ničemu, a tak se zase vrátila poněkud dozadu. Narazila na zlato, jak by se to dalo vyjádřit, až když se dostala k nejstaršímu adresáři, který jako záhlaví nesl rok 1967.

„Ó, vy myslíte Célii,“ řekl nějaký hlas, „Célii Ravenscroftovou, že? Nebo to bylo Pěnkavová?“

Paní Oliverová se včas zarazila, aby nahlas neřekla: „Ne, a nebyla to ani červenka.“

„Velice schopná dívka,“ řekl hlas. „Pracovala pro mne přes rok a půl. Ano, velice schopná. Byla bych bývala moc ráda, kdyby ještě byla zůstala. Myslím, že ode mne odešla někam na Harleyovu ulici,

snad mám někde její adresu. Počkejte, podívám se. „Pak následovala dlouhá přestávka, zatímco paní X — jméno neznámé — hledala. „Tady něco jako adresu mám. Jako by to bylo někde v Islingtonu. Zdá se vám to možné?“

Paní Oliverová řekla, že možné je všechno, vřele poděkovala paní X a všechno si to zapsala.

„Je to tak nesnadné, vidíte, jakmile se člověk začne pokoušet pátrat po něčí adrese. Obyčejně vám ji lidi pošlou sami. Vždyť to znáte, takový druh korespondenčního lístku nebo něco podobného. Co se mne týče, já je jaksi vždy ztrácím.“

Paní Oliverová řekla, že ona osobně trpí podobnou nemocí. A pak podrobila zkoušce číslo v Islingtonu. Ozval se jí zastřený, cizokrajný hlas.

„Vy chcete, ano — vy šeknete mi co? Ano, kdo bydlet zde?“

„Slečna Célie Ravenscroftová?“

„Ó ano, to je pravda. Ano, ona, ona sde bydlí. Má pokoj na druhý poschodí. Teď je venku a sáním nepšíjít domu.“

„Později večer bude doma?“

„O, ona být doma velmi brzy teď, já myslím, protože ona pšíjít domu, aby se oblíkne pro společnost a pak jít ven.“

Paní Oliverová jí poděkovala za informace a položila sluchátko.

„No tohle,“ řekla si paní Oliverová poněkud podrážděně, „tahle děvčata!“

Pokoušela se vybavit si, jak je to dlouho, co naposledy viděla svou kmotřenku Célii. Člověk jaksi ztrácí kontakt. Tak to je. Célie, dumala, byla tedy v Londýně. A její přítel byl zřejmě taky v Londýně, anebo aspoň matka tohoto jejího přítele — a tak to všechno pěkně zapadalo jedno druhého. Proboha, pomyslila si paní Oliverová, mne z toho už vskutku rozbolela hlava. „Copak, slečno Livingstoneová?“ obrátila se.

Slečna Livingstoneová, sama sobě zcela nepodobná, ozdobená spoustou pavučin a pokrytá prachem stála na prahu s velmi dotčeným výrazem a s kupou zaprášených svazků v náručí.

„Nevím, jestli vám něco z toho bude k užitku, paní Oliverová. Zdá se, že sahají daleko, daleko do minulosti.“ Její výraz vyjadřoval jasný nesouhlas.

„Musí to tam být,“ řekla paní Oliverová.

„Nevím, chcete, abych vám vyhledala něco určitého?“

„Nemyslím,“ řekla paní Oliverová, „buďte tak hodná, položte to jen tam na kraj pohovky, abych si to dnes večer mohla projít.“

Slečna Livingstoneová se stále se prohlubujícím výrazem nesohlasu řekla:

„Jistě, paní Oliverová. Myslím, že bych to však ráda nejdřív oprášila.“

„To by bylo od vás velmi laskavé,“ řekla paní Oliverová a ještě včas se zarazila, aby neřekla — „a proboha živého oprašte i sebe. Máte šest pavučin v levém uchu.“

Podívala se na hodinky a znovu vytočila číslo v Islingtonu. Hlas, který se jí ozval teď, zněl ryze anglosasky a měl v sobě jakýsi svěží říz, který na paní Oliverovou zapůsobil velmi příjemně.

„Slečna Ravenscroftová? — Célie Ravenscroftová?“

„Ano, tady je Célie Ravenscroftová.“

„No, nemyslím, že by ses na mne moc pamatovala. Jsem paní Oliverová. Ariadna Oliverová. Dlouho jsme se neviděly, ale jsem vlastně tvá kmotra.“

„Ale jistě, samozřejmě. Vím. Opravdu jsme se dlouho neviděly.“

„Chtěla jsem se tě zeptat, jestli bychom se nemohly setkat, třeba že bys za mnou přišla na návštěvu, nebo jak chceš sama. Nebo nechceš přijít na oběd, na večeři, nebo...“

„No, tam kde teď pracuji, je to zatím trochu obtížné. Mohla bych se u vás zastavit dnes večer, kdyby se vám to hodilo. Tak kolem půl osmé. Na později jsem už domluvena, ale...“

„Kdybys mohla, moc bych se těšila,“ řekla paní Oliverová.

„Ano, samozřejmě, přijdu.“

„Dám ti adresu.“ A paní Oliverová jí dala adresu.

„Dobře. Přijdu. Ale ano, vím velmi dobře, kde to je.“

Paní Oliverová si udělala stručný záznam na podložce pod telefonem a trochu podrážděně vzhledla na slečnu Livingstoneovou, která právě vešla do pokoje a zřejmě zápasila s váhou velikého alba.

„Snad by tohle mohlo být ono paní Oliverová?“

„Ne, nemohlo,“ řekla paní Oliverová. „Tam jsou kuchařské předpisy.“

„Panebože,“ řekla slečna Livingstoneová, „neříkejte.“

„No, každopádně bych se na některé z nich mohla podívat,“ řekla paní Oliverová a rezolutně odložila podávaný svazek. „Jděte se ještě podívat. Víte, napadlo mi, že by to mohlo být v prádelníku. Jsou to ty dveře hned vedle koupelny. Musíte se podívat do nejhornější přihrádky mezi osušky. Někdy tam strkám papíry a knihy. Počkejte chvíli, půjdu nahoru a podívám se sama.“

Za deset minut si už paní Oliverová prohlížela stránky vybledlého alba. Slečna Livingstoneová stála u dveří v nejvyšším stadiu mučednictví. Neschopna snášet dál pohled na tolik utrpení, řekla paní Oliverová:

„Tak, a je to. Jenom se ještě podívejte do psacího stolku v jídelně. Do toho starého psacího stolu. Vždyť víte, do toho, co je trochu naštipnutý. Možná by se tam našly ještě další adresáře. Ještě z dřívější. Všechno, co je tak asi deset let staré by stálo za nahlédnutí. A pak,“ řekla paní Oliverová, „už nemyslím, že bych dnes ještě něco potřebovala.“

Slečna Livingstoneová se vzdálila.

„Ráda bych věděla,“ řekla si paní Oliverová a zhluboka si oddechla, když usedla. Prohlížela si stránky zápisníčku s daty narozenin. „Ráda bych věděla, kdo je radši? Ona, že už může jít, nebo já, že už jde? Až budu mít po Céliině návštěvě, čeká mne dnes večer ještě hodně práce.“

Vzala čistý poznámkový blok z hromádky, kterou měla připravenou na malém stolku vedle psacího stolu, a poznamenala si různá data, možné adresy a jména, vyhledala si ještě několik údajů v telefonním seznamu a pak se jala vytáčet číslo monsieurera Hercule Poirota.

„Ach, to jste vy, monsieur Poirote?“

„Ano, madame, jsem to já osobně.“

„Udělal jste něco?“ řekla paní Oliverová.

„Promiňte, prosím — jestli jsem udělal co?“

„Cokoliv,“ řekla paní Oliverová. „Ve smyslu toho, jak jsem vás včera žádala.“

„Ale jistě, samozřejmě. Dal jsem věci do pohybu. Zařídil jsem, aby se zahájilo určité pátrání.“

„Ale ještě jste je neprovedl,“ řekla paní Oliverová, která měla nevalné mínění o mužském chápání významu něco udělat.

„A vy, *chère madame*?“

„Já měla práce nad hlavu,“ řekla paní Oliverová.

„Ó, a co jste dělala, madame?“

„Sháněla jsem si slony,“ řekla paní Oliverová, „jestli vám to něco říká.“

„Myslím, že rozumím, co tím míníte. Jistě.“

„Není to tak snadné vracet se do minulosti,“ řekla paní Oliverová. „Přitom je překvapující, jak mnoho lidí si člověk v podstatě pamatuje, když už si začnete prohlížet jména. Čestné slovo, jak hloupé věci si lidé někdy zapisují tam, kam si píší data narozenin svých přátel. Nedovedu si představit, proč jsem ve věku šestnácti nebo sedmnácti let nutila lidi podepisovat se do mého zápisníčku s daty narozenin mých známých. Jakýsi básník mi tam zapsal dokonce citáty pro každý jednotlivý den v roce. Některé z nich jsou náramně pošetilé.“

„Povzbudilo vás to ve vašem pátrání?“

„Ani ne přímo povzbudilo,“ řekla paní Oliverová. „Ale pořád si myslím, že jsem na správné cestě. Zatelefonovala jsem své kmotřence...“

„Ó. A setkáte se s ní?“

„Ano, navštíví mne. Dnes večer mezi sedmou a osmou, jestli mne nenechá na holičkách. Člověk nikdy neví. Mladí lidé jsou tak nespolehliví.“

„Zdálo se vám, že ji potěšilo, když jste zavolala?“

„Já nevím,“ řekla paní Oliverová, „nejspíš ji to vůbec nepotěšilo. Má velice řízný hlas a — teď si vlastně vzpomínám, když jsem ji viděla naposledy, to muselo být tak před šesti léty, tak jsem si řekla, že mi poněkud nahání husí kůže.“

„Husí kůže? V jakém smyslu?“

„Chci tím říct, že spíš by ona dokázala poděsit mne než já ji —“

„Ale to by mohlo být dobré a nemuselo by to být tak špatné.“

„Opravdu?“

„Když už se lidé rozhodnou, že vás nechťejí mít rádi, a jsou si naprosto jisti, že vás rádi nemají, budou mít mnohem více potěšení, když vám tento fakt dají na srozuměnou, a tím způsobem vám pak prozradí mnohem více, než by to udělali, kdyby se pokoušeli být milí a příjemní.“

„Ach tak, myslíte jako se zalichotit? Jistě, na tom něco je. Jako že v takovém případě by člověku chtěli říkat věci, které by byly příjemné. A v prvním případě že by byli nevrlí a řekli by věci, o nichž by doufali, že vás rozladí. Jsem zvědavá, jestli je Célie taková. Opravdu si pamatuji mnohem lip, jaká byla, když jí bylo pět, než v kterémkoli jiném věku. Mívala chůvu, měla ve zvyku házet po ní botama.“

„Chůva po dítěti nebo dítě po chůvě?“

„Přirozeně dítě po chůvě,“ řekla paní Oliverová.

Položila sluchátko a přešla k pohovce, aby si ještě jednou prohlédla ty rozmanité vzpomínky z minulosti, které zde měla nakupené. Jména si šeptem pro sebe opakovala.

„Mariana Josefína Pontarlierová — no, přirozeně, samozřejmě. Léta jsem na ni nepomyslela — myslela jsem, že je mrtvá. Anna Braceyová — ano, ano, bydlela v těch končinách — zajímalo by mě teď —“

Mezitím čas ubíhal — a byla náramně překvapená, když zazvonilo. Zvedla se a šla sama otevřít.

4/ CELIE

Na rohožce u dveří stála vysoká dívka. Paní Oliverová zůstala na malinký okamžik zaražena, když ji uviděla. Tohle tedy byla Célie. Dojem vitality a životaschopnosti byl vskutku velmi pronikavý. Paní Oliverové se zmocnily pocity, které člověk tak často neprožívá.

Tady, pomyslela si, je někdo, kdo *něco* znamená. Agresivní, to nejspíš, a mohla by způsobit nesnáze, dokonce by mohla být i nebezpečná. Jedna z oněch dívek, které mají v životě nějaké poslání, které se zřejmě neodřikají ani násilí, které se dovedou za něco postavit. Ovšem zajímavá. Beze sporu zajímavá.

„Pojď dál, Célie,“ řekla. „Jak dlouho jsem tě neviděla! Pokud si pamatuji, naposledy na nějaké svatbě. Byla jsi za družičku. Dobře si

pamatuji, žes na sobě měla šaty ze šifónu meruňkové barvy a velikou kytici — to si už přesně nevzpomínám, co to bylo, vypadalo to jako zlatý déšť.“

„Zřejmě to *byl* zlatý déšť,“ řekla Célie Ravenscroftová. „Strašně jsme kýchali — dostali jsme sennou rýmu. Byla to hrozná svatba. Já vím. Marta Leghornová, vidíte? Nejošklivější družičkovské šaty, jaké jsem kdy viděla. Rozhodně nejošklivější, jaké jsem kdy měla na sobě!“

„Vskutku, nikomu moc neslušely. Ovšem, řekla bych, že tys v nich ještě vypadala nejlíp.“

„To je od vás moc hezké, že mi to tak říkáte,“ řekla Célie. „Necítila jsem se zrovna na výši.“

Paní Oliverová jí nabídla židli a vytáhla několik láhví.

„Budeš chtít sherry nebo něco jiného?“

„Děkuji. Prosila bych sherry.“

„Konečně jsi tady. Předpokládám, že se ti to zdá nejspíš zvláštní,“ řekla paní Oliverová. „Že jsem tak najednou zavolala zničeníc.“

„Ale ne. Ani bych neřekla, že mne to tak překvapilo.“

„Obávám se, že nejsem příliš svědomitá kmotra.“

„A proč byste taky měla být, v mém věku?“

„V tom máš tedy pravdu,“ řekla paní Oliverová. „Od určitého bodu tyto povinnosti končí, aspoň člověk má takový pocit. Ale nedá se říct, že bych byla své povinnosti někdy opravdu plnila. Ani se nepamatuji, že bych ti byla přišla na biřmování.“

„Myslím, že povinností kmotry je mít své svěřence k tomu, aby se naučili katechismus a několik podobných věcí, ne? Zřící se d'ábla a všech jeho nástrah,“ řekla Célie. Slabý, pobavený úsměv se jí objevil na rtech.

Je velice roztomilá, pomyslela si paní Oliverová, ale přesto je to dívka v jistém smyslu spíš nebezpečná.

„Podívej se, řeknu ti, proč jsem tě vyhledala,“ řekla paní Oliverová. „Je to poněkud zvláštní záležitost. Nechodím často na literární setkání, ale přece jen se stalo, že jsem se předevčírem jednoho zúčastnila.“

„Ano, vím,“ řekla Célie, „četla jsem to v novinách, bylo tam taky uvedené vaše jméno, paní Ariadna Oliverová, a dost jsem se divila, protože vím, že obyčejně na něco takového nechodíte.“

„Ne,“ řekla paní Oliverová, „a kéž bych nebyla šla ani na tohle.“
„Nebavila jste se dobře?“

„Ale svým způsobem vlastně docela ano, protože jsem na něčem takovém nikdy předtím nebyla. A tak — no, napoprvé se vždycky něco najde, co člověka upoutá. Ale,“ dodala, „bývá tam obyčejně taky něco, co člověka rozladí.“

„A něco se stalo, co rozladilo i vás?“

„Ano. A zvláštním způsobem se tě to týká. A tak jsem myslela — totiž, myslela jsem, že bych ti o tom měla říct, protože to, co se stalo, se mi vůbec nelíbilo. Vůbec to nebylo podle mého vkusu, mám-li být upřímná.“

„Zní to záhadně,“ řekla Célie a upila ze svého sherry.

„Byla tam jedna žena a ta přišla ke mně a oslovila mne. Já ji předtím neznala a ona neznala mne.“

„Přesto mám za to, že se vám něco takového stává asi častěji,“ řekla Célie.

„Jistě, neustále,“ řekla paní Oliverová. „To už je jedno z — prostě z rizik literátského života. Lidé přijdou k člověku a říkají ‚Tolik miluji vaše knížky a jsem tak rád, že mám možnost se s vámi seznámit‘ a podobně.“

„Jednou jsem pracovala jako tajemnice jistého spisovatele. Znam to všechno moc dobře a vím, jak je to obtížné.“

„No ano, tohle tam sice bylo taky, ale na to jsem byla připravena. A pak ke mně přišla ta žena a řekla ‚Myslím, že máte kmotřenku jménem Célie Ravenscroftová‘.“

„To bylo opravdu poněkud zvláštní,“ řekla Célie, „přijít si jednoduše k vám a říct něco takového. Podle mne k tomu měla dospět spíš nějak postupně. Víte, nejdřív mluvit jen tak o vašich knihách a jak moc se jí líbila ta poslední a podobně. A až teprve pak se zmínit o mně. Co měla ostatně proti mně?“

„Pokud vím, neměla proti tobě nic,“ řekla paní Oliverová.

„Byla to nějaká moje přítelkyně?“

„Nevím,“ řekla paní Oliverová.

Chvilí zůstalo ticho. Célie usrkovala dál ze svého sherry a hleděla na paní Oliverovou velmi pátravě.

„Víte,“ řekla, „že jste docela probudila mou zvědavost? I když ještě plně nechápu, kam tím vším míříte.“

„No,“ řekla paní Oliverová, „doufám, že se na mne proto nebudeš zlobit.“

„Proč bych se na vás měla zlobit?“

„Protože ti teď řeknu něco, nebo lépe budu ti opakovat něco, na co mi klidně můžeš říct, že to vůbec není moje věc a abych se do toho nepletla a vůbec se o tom ani nezmiňovala.“

„Teď teprve jste mou zvědavost rozpálila úplně,“ řekla Célie.

„Řekla mi své jméno. Byla to paní Burton-Coxová.“

„Ó.“ Céliino „Ó“ zaznělo rozhodně poněkud nevšedně. „Ó.“

„Ty ji znáš?“

„Ano, znám ji,“ řekla Célie.

„No, já si myslela, že asi ano, protože —“

„Proč?“

„Protože něco řekla.“

„Copak — něco o mně? Že mne zná?“

„Řekla, že si myslí, že by se její syn mohl s tebou oženit.“

Céliin výraz se změnil. Obočí se jí povytáhlo, pak zase stáhlo. Zahleděla se na paní Oliverovou velmi upřeně.

„Chtěla byste vědět, jestli je to tak, nebo ne?“

„Ne,“ řekla paní Oliverová, „právě že to ani vědět nechci. Zmiňuji se o tom leda proto, že tohle mi sdělila nejdřív. Řekla, že jelikož jsi má kmotřenka, mohla bych se tě na něco zeptat. Předpokládám, že tím mínila, jakmile získám nějaké informace, že to sdělím jí.“

„Jaké informace?“

„No, domnívám se, že se ti nebude líbit, co ti teď povím,“ řekla paní Oliverová. „Mně osobně se to taky nelíbilo. Po pravdě řečeno, mám z toho takové divné šimrání v zádech, protože si myslím, že to bylo — no, že to bylo naprosto nehorázné. Příšerná nevychovanost. Rozhodně neomluvitelné. Řekla mi: ‚Mohla byste zjistit, zda její otec zavraždil její matku, nebo zda její matka zabila jejího otce?‘“

„To vám řekla? Žádala vás o něco *takového*!“

„Ano.“

„A vůbec nás přitom neznala? Totiž, kromě toho, že věděla, že jste spisovatelka a že jste pozvána na ten oběd?“

„Vůbec mne neznala. Nikdy předtím jsme se nesetkaly, nikdy předtím jsem ji neviděla.“

„Nepřipadalo vám to zvláštní?“

„Nevím, jestli by se mi zdálo zvláštní něco, co řekne tahle žena. Udělala na mne dojem,“ řekla paní Oliverová, „jako — mohu-li se tak vyjádřit — žena zvlášť odpudivá.“

„To ano. Ona taky je žena zvlášť odpudivá.“

„A chceš si vzít jejího syna?“

„No, uvažovali jsme o něčem takovém. Nevím. Věděla jste, o čem vůbec mluvím?“

„Tedy, vím to, co snad ví každý, kdo znal vaši rodinu.“

„Že si moji rodiče, když otec odešel z armády na odpočinek, koupili dům na venkově, že si jednoho dne vyšli na vycházku, na procházku pěšinkou podél útesů. Že je tam pak našli, oba zastřelené. Ležel tam vedle nich taky revolver. Patřil mámu otci. Zdá se, že míval doma dva revolvéry. Nic nenasvědčovalo, zda to byla domluvená sebevražda, nebo zda můj otec zastřelil matku a pak sám sebe, nebo jestli moje matka zastřelila otce a pak zabila i sebe. Ale to nejspíš znáte taky.“

„Znám to jen přibližně,“ řekla paní Oliverová. „Stalo se to tak asi před dvanácti roky.“

„Asi tak, ano.“

„A tobě bylo tehdy kolem dvanácti nebo čtrnácti let.“

„Ano...“

„Moc o tom nevím,“ řekla paní Oliverová. „Osobně jsem tenkrát ani nebyla v Anglii. V té době jsem měla přednáškové turné po Americe. Prostě jsem o tom četla v novinách. Tisk tomu věnoval hodně místa právě pro ten naprostý nedostatek reálných faktů — jako by tam nebyly vůbec žádné motivy. Tvůj otec a tvá matka byli vždycky spolu šťastni a dobře spolu vycházeli. Pamatuji, že se psalo i o tom. Zajímalo mne to, vždyť jsem tvého otce a matku znala, když jsme všichni byli mnohem mladší. Zvláště tvou matku. Byly jsme spolužačky. Pak se naše cesty rozdělily. Já jsem se vdala a někam jsem odešla a ona se vdala a odjela do zahraničí, pokud si pamatuji do

Malajska nebo tak nějak, se svým manželem, který sloužil v armádě. Ale požádala mne pak, abych se stala kmotrou jednoho z jejích dětí. Tvou kmotrou. A protože tvoje matka a otec žili v zahraničí, tak jsem je po dlouhá léta zřídka kdy viděla. Tebe jsem viděla příležitostně.“

„Ano, někdy jste mne brávala k sobě ze školy. To si pamatuji. A taky jste mne zvlášť vybraně krmívala.“

„Bývala jsi neobyčejné dítě. Mělas ráda kaviár.“

„Pořád ho mám ráda,“ řekla Célie, „ale dnes mi ho už nikdo příliš často nenabízí.“

„Pořádně mne vyděsilo, když jsem se pak o všech těch věcech dočetla v novinách. Řeklo se o tom velice málo. Z toho jsem usuzovala, že se dospělo k jakémusi nerozhodnému verdiktu. Žádný vyhraněný motiv. Nic, čeho by se byli mohli zachytit. Nikdo nic nevěděl o žádných hádkách, nebyl ani náznak nějakého útoku někoho třetího. Byla jsem z toho celá pryč,“ řekla paní Oliverová, „a pak jsem na to pozapomněla. Dvakrát nebo třikrát jsem pak přece jen nad tím ještě dumala, co vlastně bylo příčinou toho všeho, ale jelikož jsem zrovna nebyla tady, byla jsem v tu dobu na turné v Americe, jak už jsem ti ostatně říkala, tak mi nakonec celá záležitost vyšuměla z hlavy. Tebe jsem znovu potkala až několik let později, ale přirozeně jsem se ti o ničem nezmínila.“

„Ne,“ řekla Célie, „moc jsem to ocenila.“

„Po celý život,“ řekla paní Oliverová, „se člověk setkává s moc podivnými věcmi, které se přihodí jejich přátelům nebo známým. U přátel máte pochopitelně velmi často aspoň jakési ponětí o příčinách — čehokoliv, co se stane. Ale když člověk delší dobu o nich neslyšel nebo s nimi dlouho nemluvil, je to pak všechno naprosto neprůhledné a není ani dobře možné projevovat příliš mnoho zvědavosti.“

„Chovala jste se ke mně vždycky moc hezky,“ řekla Célie. „Posílala jste mi krásné dárky a dárek k jedenadvacátým narozeninám byl zvlášť krásný, to si pamatuji.“

„V té době přece dívky potřebují mít v ruce nějaké hotové peníze navíc,“ řekla paní Oliverová, „protože zrovna tehdy vidí tolik věcí, které by chtěly dělat a mít hned a okamžitě.“

„Ano, vždycky jsem vás považovala za velmi rozumného člověka a ne za — no, vždyť víte, jací dovedou být někteří lidé. Pořád se

jen vyptávají a vyzvídají a chtějí o člověku všechno vědět. Vy jste se nikdy na nic neptala. Brávala jste mne s sebou ven na různé podniky nebo na dobré jídlo a vždycky jste se mnou mluvila, jako by, no, prostě, jako by všechno bylo v naprostém pořádku a jako byste byla naše vzdálená příbuzná. Moc jsem to oceňovala. V mém životě se vyskytovalo až příliš mnoho lidí, co do všeho strkali nos.“

„Ale jistě. Dřív nebo později se s tím setkává každý,“ řekla paní Oliverová. „Ale chápeš teď, co mne tak rozčililo na tom obědě s literáty. To je přece neslýchané, aby člověka o něco takového požádal tak naprosto cizí člověk jako paní Burton-Coxová. Nedovedu si představit, proč něco takového potřebuje vědět. Rozhodně jí vůbec nic po tom není. Pokud ovšem —“

„Myslíte, že jí po tom nic není, pokud se to nějak netýká toho, že si budu brát Desmonda. Desmond je její syn.“

„Ano, nejspíš by to nějak tak mohlo být. Přesto mi nešlo do hlavy, jak a pokud by se to mohlo týkat jí.“

„Jí se týká všechno. Strká nos do všeho — je to skutečně, jak jste to říkala sama, odporná ženská.“

„Desmond ovšem nejspíš odporný nebude.“

„Ne. Ne, mám Desmonda moc ráda a Desmond má rád mne. Jeho matku nesnáším.“

„Má rád svou matku?“

„To vlastně nevím,“ řekla Célie. „Předpokládám, že by ji snad mohl mít rád — všechno je možné, ne? Každopádně se zatím nechci vdávat. Necítím se na to. A je v tom spousta — no, prostě těžkostí, víte, jsou tam mnohá pro i proti. Určitě to muselo vzbudit vaši zvědavost,“ řekla Célie. „Totiž, proč vlastně by vás měla paní Všetečka Coxová žádat, abyste vyzvídala a páčila ze mne kdeco, a pak za tepla běžela za ní a všechno jí to vyklopila. Ptáte se mně ostatně na onu speciální otázku?“

„Myslíš tím, zda se tě ptám, jestli si myslíš nebo víš, jestli tvá matka zabila tvého otce, nebo zda tvůj otec zavraždil tvou matku, nebo zda to byla dvojí sebevražda. Takhle to myslíš?“

„Svým způsobem tak nějak. Mám ovšem za to, že se vás na oplátku musím zeptat já, že kdybyste mi tuto otázku položila, zda s

úmyslem předat pak paní Burton-Coxové kýženou informaci v případě, že byste se ode mne něco dozvěděla.“

„Ne,“ řekla paní Oliverová. „Rozhodně ne. Ani ve snu by mi nenapadlo říct té hrozně ženské něco takového. Povím jí naprosto jednoznačně, že to není ani její ani moje věc, a že vůbec nemíním vymáhat z tebe nějaké informace a sdělovat je jí“

„No, přesně to jsem si představovala,“ řekla Célie, „myslela jsem si, že vám mohu naprosto důvěřovat. Nevadilo by mi říct vám všechno, co vím. Tak, jak to je.“

„Nemusíš. Nežádám tě o to.“

„Já vím. Vidím to. Přesto vám chci odpovědět. A ta odpověď zní — nic.“

„Nic,“ řekla paní Oliverová zamyšleně.

„Nic. Nebyla jsem tenkrát u toho. Totiž, nebyla jsem doma. Přesně si už nevzpomenu, kde jsem vlastně byla. Myslím, že nejspíš na škole ve Švýcarsku, nebo snad u nějaké spolužačky na prázdninách. Vidíte, všechno se mi to v paměti pomíchalo.“

„Zřejmě,“ řekla paní Oliverová váhavě, „by ani nebylo pravděpodobné, že bys *mohla* něco vědět. Vezme-li člověk v úvahu, kolik ti tenkrát bylo.“

„Zajímalo by mne,“ řekla Célie, „ráda bych věděla, co si o tom všem myslíte by. Myslíte, že by bylo věrohodné, kdybych o tom všechno věděla? Nebo to, že nevím nic?“

„No, řeklas, žes tam tehdy nebyla. Kdybys byla bývala tenkrát doma, pak ano, pak by určitě bylo pravděpodobné, abys něco věděla. Děti obvykle vědí. Dospívající mládež taky. V tom věku se toho ví až dost, spoustu věcí se vnímá, ale málo se o tom mluví. Děti vědí věci, o nichž ostatní nemají tušení, a také vědí věci, které by nebyly ochotny sdělit, řekněme, vyšetřujícím orgánům.“

„To teda ne. Díváte se na to náramně rozumně. Já bych nejspíš nebyla věděla. Nemyslím, že jsem něco věděla. Nemyslím, že jsem měla o něčem vůbec ponětí. Co si o tom myslela policie? Nevadí vám, doufám, že se vás na to vyptávám, ale musí mne to přece zajímat. Nikdy jsem si totiž o tom nic nepřčetla, ani zprávu ze soudního vyšetřování, ani nic z podobného šetření.“

„Snad dospěli k názoru, že to byla dvojí sebevražda, ale nemyslím, že by bývali i jen tušili proč.“

„Chcete vědět, co si myslím já?“

„Ne, kdybys nechtěla, abych to věděla,“ řekla paní Oliverová.

„Ale předpokládám, že vás to zajímá. Konec konců píšete detektivky o lidech, kteří se zabíjejí nebo navzájem vraždí, a kteří mají motivy ke svým činům. Myslela bych, že vás to určitě zajímá.“

„Ovšem, to připouštím,“ řekla paní Oliverová. „Ale poslední, co bych chtěla, je urazit tě tím, že bych vyzvídala o věcech, po nichž mi nemusí nic být.“

„Víte, přemýšlela jsem nad tím,“ řekla Célie. „Čas od času jsem nad tím přemýšlela, proč a jak to všechno bylo, ale věděla jsem o tom příliš málo. Totiž o tom, jak to doma chodilo. Prázdniny předtím jsem byla na výměnu v Evropě, a tak jsem svou matku a otce dost dlouho neviděla. Totiž, přijížděli přirozeně do Švýcarska a vzali mne ze školy jednou nebo dvakrát, ale to bylo všechno. Zdáli se pořád stejní, i když zestárlí. Můj otec jako by churavěl. Totiž, byl nějak sešlejší. Nevím, jestli to bylo srdce nebo co. V tom věku se o tom příliš nepřemýšlí. A matka, ta byla rozhodně nervóznější. Nebyla hypochondr, ale měla sklon trochu příliš nadělat se svým zdravím. Vycházeli spolu dobře, docela přátelsky. Nebylo nic, čeho bych si byla všimla. Jenom někdy mohly člověka napadat, no, takové divné myšlenky. Člověk v podstatě nevěří, že by mohly být pravdivé nebo že by to nutně tak muselo být, a prostě se jen diví, jestli...“

„Myslím, že bychom už o tom neměly dál mluvit,“ řekla paní Oliverová. „Nemusíme to přece vědět, ani nechceme ničemu přijít na kloub. Všechno je to dávno pryč, skončené. Konečný verdikt byl docela uspokojivý. Nenaznačoval nic, ani motiv, ani nic podobného. Ovšem otázka, zda tvůj otec vědomě zabil tvou matku, nebo zda tvá matka úmyslně zavraždila tvého otce, ta se nevyslovila.“

„Když tak promýšlím, co z toho je pravděpodobnější,“ řekla Célie, „tvrdila bych, že to byl otec, který zabil matku. Protože totiž je mnohem přirozenější, aby zastřelil někoho muž, aspoň já si to myslím. Zastřelit ženu, ať už z jakéhokoli důvodu. Nemyslím, že by bylo pravděpodobné, aby nějaká žena, nebo žena jako byla moje matka, zastřelila mého otce. Jestli si přála jeho smrt, myslím, že by si byla

vybrala jiný způsob. Ale stejně si nemyslím, že by některý z nich byl přál tomu druhému smrt.“

„Mohl to být někdo třetí.“

„Ano, ale co tady znamená někdo třetí?“ řekla Célie.

„Kdo všechno s nimi tenkrát bydlel?“

„Hospodyně, postarší, poloslepá a polohluchá, cizinka, slečna — byla kdysi mou vychovatelkou — moc milá — vrátila se, aby pečovala o mou matku, která byla předtím v nemocnici. A pak tam byla ještě teta, kterou jsem nikdy neměla moc ráda. Nepokládám za pravděpodobné, že by některý z nich měl něco proti mým rodičům. Nikdo taky neměl z jejich smrti užitek, ovšem mimo mne a mého bratra Edwarda, který byl o čtyři roky mladší než já. Peníze jsme zdědili my, ale nebylo toho moc. Otec měl samozřejmě svou penzi. Matka měla vlastní malý příjem. Nebylo tam nic důležitého, co by hrálo roli.“

„Je mi líto,“ řekla paní Oliverová, „je mi líto, jestli jsem tě nějak rozrušila svými otázkami.“

„Nerозrušila jste mne. Trošku jste to v mém povědomí jen oživila a mne to docela zaujalo. Jsem ve věku, kdy bych si přála vědět, jak to vlastně bylo. Zнала jsem je a měla je ráda, jako má člověk rád své rodiče. Nijak vášnivě, prostě normálně, ale teď si uvědomuji, že jsem je vlastně neznala, jací doopravdy byli. Jaký život vedli. Co pro ně bylo *důležité*. Nic o tom nevím. A přitom bych to chtěla vědět. Je to jako klíště, něco, co se do člověka zavrtá, a nemůžete se toho zbavit. Ano. Chtěla bych *vědět*. Protože pak bych už na to nemusela myslet.“

„A ty na to myslíš? Opravdu?“ , Célie na ni chvíli hleděla. Zdálo se, že o něčem uvažuje.

„Ano,“ řekla, „myslím na to téměř pořád. Za chvíli to bude úplná posedlost, jestli víte, jak to myslím. A s Desmondem je to stejné.“

5/ STARÉ HŘÍCHY MAJÍ

DLOUHÉ STÍNY

Hercule Poirot se nechal vtočit dovnitř otáčivými dveřmi. Jednou rukou je zadržel v rozkmitu a vešel do malé restaurace. Nebylo tam mnoho lidí. Byla to nezvyklá denní doba, ale jeho oči brzy rozpoznaly muže, s nímž měl tady domluvenou schůzku. Od stolku v rohu místnosti se zvedly hranaté, solidní rozměry vrchního policejního inspektora Spenceho.

„Výborně,“ řekl, „přišel jste tedy. Neměl jste potíže, než jste to našel?“

„Vůbec ne. Vaše pokyny byly naprosto dostačující.“

„Tak dovolte, abych vás představil. To je vrchní policejní inspektor Garroway. Monsieur Hercule Poirot.“

Garroway byl vysoký hubený muž s úzkou, asketickou tváří a šedivými vlasy, tvořícími malou kulatou pleš podobnou tonzuře, takže poněkud připomínal duchovního.

„To je báječné,“ řekl Poirot.

„Jsem teď přirozeně v důchodu,“ řekl Garroway, „ale člověk si přece pamatuje. Ano, určité věci vám utkví v paměti, ač už je to všechno minulost a dávno pryč a široká veřejnost už pravděpodobně nic o tom neví. Přesto všechno.“

Hercule Poirot téměř řekl nahlas „Sloni mají paměť“, ale včas se zarazil. Tato věta byla teď v jeho podvědomí natolik spjata s paní Ariadnou Oliverovou, že mu působilo nesnáze udržet svůj jazyk na uzdě v mnoha zřejmě nevhodných situacích.

„Doufám, že jste už nezačal být netrpělivý,“ řekl Spence.

Přitáhl si židli a všichni tři muži usedli. Přinesli jim jídelní lístek. Vrchní inspektor Spence, který byl jasným přívržencem této hospody, přispěchal s několika pokusy o radu. Garroway a Poirot si vybrali. Pak se opřeli poněkud pohodlněji ve svých židlích, usrkávali ze svých skleniček sherry a několik minut se tiše pozorovali, než zase zahájili rozhovor.

„Musím se vám omluvit,“ řekl Poirot. „Musím se vám vážně omluvit, že jsem vás tak přepadl se svou žádostí, týkající se případu dávno minulého a uzavřeného.“

„Co mne zaujalo,“ řekl Spence, „je, co zaujalo vás. Nejdřív jsem si myslel, že je vám strašně nepodobné chtít se tak rýpat v minulosti. Souvisí to s něčím, co se stalo teď, nebo je to náhlý zájem o případ, eh, řekněme snad nevysvětlený? Vyjádřil byste to takhle?“

Podíval se na něho přes stůl.

„Inspektor Garroway,“ řekl, „byl tenkrát pověřený vyšetřováním toho ravencroftovského střelení. Je to můj dávný dobrý přítel, a tak mi nedělalo žádné potíže se s ním spojit.“

„A on byl tak laskav a přišel dnes sem,“ řekl Poirot, „prostě proto, abych se mu doznal ze zvědavosti, o níž jsem přesvědčen, že nemám práva ji pociťovat, ohledně případu, který se stal dávno v minulosti a je uzavřený.“

„No, to bych právě neřekl,“ řekl Garroway. „My všichni se zajímáme o některé staré případy z minulosti. Zabila Lizzie Bordenová doopravdy svého otce a matku sekrou? Máte lidi, kteří o tom dodnes pochybují. Kdo zabil Charlese Brava a proč? Je na to několik různých teorií, většinou ne moc podložených. A lidé se pořád pokoušejí najít jiná možná vysvětlení.“

Jeho bystré, inteligentní oči se zadívaly přes stůl na Poirota.

„Sám monsieur Poirot, nemýlím-li se, projevil příležitostně sklony zkoumat případy znovu, zda to, řekněme, nebyly vraždy, vracet se k nim do minulosti, snad dvakrát, ba možná i třikrát.“

„Určitě třikrát,“ řekl vrchní inspektor Spence.

„Mám pravdu, když se mi zdá, že jednou na žádost jakési kanadské dívky?“

„Přesně tak,“ řekl Poirot. „Kanadská dívka, velice výbušná, velmi horkokrevná, vysloveně silná osobnost, která sem přijela prošetřovat vraždu, za níž byla odsouzena k smrti její matka, ač zemřela smrtí přirozenou, než mohl být rozsudek vykonán. Dcera byla přesvědčena o matčině nevině.“

„A vy jste s ní souhlasil?“ řekl Garroway.

„Nesouhlasil,“ řekl Poirot, „když mi tu záležitost poprvé vypravovala. Byla ovšem velmi energická a náramně si jistá.“

„Bylo přirozené, že si dcera přála ujistit se o nevině své matky a dokázat proti veškerému zdání, že nevinná byla,“ řekl Spence.

„Bylo v tom ovšem poněkud víc,“ řekl Poirot. „Přesvědčila mne o tom, jaký typ ženy byla její matka.“

„Žena neschopná vraždy?“

„Nikoli,“ řekl Poirot, „bylo by velmi nesnadné a jsem si ostatně jist, že se mnou budete souhlasit oba, si myslet, že je na světě někdo naprosto neschopný vraždy, poznáte-li dokonale člověka i okolnosti, které ho k tomu dovedly. V tomto případě ovšem matka svou nevinu ani moc nezdůrazňovala. Vypadalo to, že je docela spokojená, že byla odsouzena. A to bylo zvláštní, z toho jsme vycházeli. Byla snad poraženeckého založení? Nevypadalo to na to. Když jsem po tom začal pátrat, ukázalo se jasně, že rozhodně nebyla defétistka. Ba dá se říci, že byla téměř pravý opak.“

Na Garrowayovi bylo znát, že ho to zaujalo. Naklonil se přes stůl a začal prsty žmoulat drobty housky, kterou měl na talíři.

„A byla nevinná?“

„Ano,“ řekl Poirot, „byla nevinná.“

„Překvapilo vás to?“

„V době, kdy jsem si to uvědomil, už ne,“ řekl Poirot. „Několik náznaků — jeden obzvlášť — nasvědčovalo, že *nemohla* být vinna. Jeden fakt, který tenkrát nikdo správně nezhodnotil. Úplně stačilo podívat se na všechno, co se ten den sběhlo, na denní menu, abych tak řekl, trochu jinak.“ * (* „Pět malých prasátek“)

V této chvíli jim předložili opékané pstruhy.

„A pak ten další případ, kdy jste se taky vracel do minulosti, i když ne stejným způsobem,“ pokračoval Spence. „O té dívce, co jednou ve společnosti prohlásila, že viděla, jak došlo k vraždě.“ **

(** „Dušičková slavnost“ – resp. „Viděla jsem vraždu“ pozn. trevize)

„Tady znovu bylo nutné — jak bych to jen řekl — postupovat směrem dozadu místo kupředu,“ řekl Poirot. „Ano, to je víc než pravdivé.“

„A ta dívka opravdu viděla, jak došlo k vraždě?“

„Nikoli,“ řekl Poirot, „protože to nebyla ta správná dívka. Ten pstruh je výtečný,“ dodal uznale.

„Tady umí výborně připravovat veškerá rybí jídla,“ řekl vrchní inspektor Spence.

Nabral si z omáčníku, který mu nabídli.

„Lahodná omáčka,“ podotkl.

Následující tři minuty zaplnilo mlčenlivé vychutnávání jídla.

„Když Spence s tím za mnou přišel,“ řekl vrchní inspektor Garroway, „a ptal se mne, jestli si ještě něco pamatuji z případu Ravenscroft, hned mne to chytlo, ba přímo nadchlo.“

„Tedy jste to všechno nezapomněl?“

„Případ Ravenscroftů určitě ne. Nebyl to případ tak snadný, aby ho člověk jen tak zapomínal.“

„Souhlasíte tedy,“ řekl Poirot, „že tam byly nějaké nesrovnalosti? Nedostatek důkazů, několik možných řešení?“

„Ne,“ řekl Garroway, „nic takového. Všechny důkazy mluvily jediné o nesporných faktech. Dvě smrti, jež svým způsobem nebyly ani ojedinělé, ani bez předchozích příkladů, ba ani nic komplikovaného. A přece —“

„Nuže?“ řekl Poirot.

„A přece to všechno bylo pochybené,“ řekl Garroway.

„Ó,“ řekl Spence. Bylo na něm znát, že je zaujatý.

„Už jste taky prožíval podobné pocity, vidíte,“ prohodil Poirot směrem k němu.

„Ano. V případě paní McGintyové.“ * (* „Smrt staré posluhovačky“)

„Nějak vám to nesesedlo,“ řekl Poirot, „když jste zatkl toho neobyčejně protivného mladíka. Měl všechny důvody to udělat, vypadal, jako by to byl udělal, každý si myslel, že to udělal. Vy ovšem jste věděl, že to neudělal. Byl jste si tím tak jistý, že jste přišel za mnou a vyzval mne, abych se tam zašel podívat, co bych o tom mohl zjistit.“

„Podívat se, jestli byste nemohl pomoci — a vy jste pomohl, ne?“ řekl Spence.

Poirot vzdychl.

„Naštěstí ano. Ale jak únavný mladík to byl! Zasloužil-li kdy nějaký mladík, aby ho pověsili, tak to byl on; ne proto, že by byl tu vraždu spáchal, ale proto, že sám nechtěl udělat vůbec nic pro to, aby dokázal, že to neudělal. A teď tady máme ten ravenicroftovský pří-

pad. Říkáte, pane vrchní inspektore Garrowayi, že tam něco nehrálo?“

„Ano, byl jsem si tím naprosto jist, jestli rozumíte, co tím míním.“

„Rozumím,“ řekl Poirot. „A Spence taky. Člověk se s takovými věcmi někdy setkává. Jsou důkazy, je motiv, příležitost, ba i klíč a *mise-en-scène*, prostě všechno. Dalo by se říci, schéma přímo dokonalé. A přece profesionál ví. Ví, že to všechno nějak nesedí, stejně jako znalec umění hned pozná, když s nějakým obrazem není něco v pořádku. Že je to plagiát a nikoli originál.“

„Nemohl jsem s tím ovšem vůbec nic dělat,“ řekl vrchní inspektor Garroway. „Zkoumal jsem to horem i dolem, ze všech stran. Mluvil jsem se všemi zúčastněnými osobami. Nic, vůbec nic. Vypadalo to jako domluvená sebevražda, mělo to všechny znaky domluvené sebevraždy. Přirozeně to stejně dobře mohl být manžel, který zastřelil svou ženu a pak sebe, jako manželka, která zastřelila svého muže a pak sebe. Všechny tři případy jsou běžné. Ovšem ve většině případů má člověk aspoň ponětí o tom, *proč*.“

„V tomto případě nebyl ale ani náznak, vidíte?“ řekl Poirot.

„Ne. To je právě ono. Totiž ve chvíli, kdy začnete hlouběji pronikat do nějakého případu, vyptávat se na lidi a okolnosti, dostáváte obvykle velmi názorný obraz toho, jak probíhaly jejich životy. Tohle byl stárnoucí manželský pár, manžel s dobrou minulostí, manželka milující, příjemná, výborně spolu vycházeli. To je věc, kterou člověk zjistí velmi rychle. Žijí spolu šťastně. Chodí na procházky, hrají spolu po večerech piket a pokerovou pasiáns, mají děti a nemají s nimi ani přílišné starosti. Kluk je na škole v Anglii, děvče v nějakém penzionátu ve Švýcarsku. V jejich životě nebylo nic temného, pokud se to dalo posoudit. Ani z lékařských zpráv, k nimž jsem samozřejmě měl přístup, nevyplývalo, že by s jejich zdravím nebylo něco v pořádku. Manžel měl nějakou dobu potíže s vysokým tlakem, ale byl v dobré kondici, protože bral vhodné léky, které organismus udržovaly v potřebné rovnováze. Jeho žena trpěla mírnou hluchotou a měla kdysi lehčí srdeční potíže, nic ovšem, co by vzbuzovalo obavy. Mohlo to být samozřejmě tak, jak se to stává, že jeden nebo druhý měl obavy o své zdraví. Mnoho lidí se těší výbornému zdraví, a

přítom jsou pevně přesvědčeni, že mají rakovinu, jsou naprosto jisti, že nebudou už žít ani rok. Někdy se stává, že si proto sáhnou na život. Nezdálo se, že by Ravenscroftovi byli patřili k této kategorii lidí. Všechno nasvědčovalo, že byli vyrovnaní a spokojení.“

„Tak co jste si tedy myslel doopravdy?“ řekl Poirot.

„Potíž byla v tom, že jsem si nemohl myslet vůbec nic. Když to teď probírám znovu, říkám si, že to vážně byla sebevražda. Mohla to být jediné sebevražda. Z nějakého důvodu se rozhodli, že už nemohou dál žít. Ne pro finanční potíže, ani pro zdravotní, ne proto, že byli nešťastní. A vidíte, byl jsem s rozumem v koncích. Mělo to všechny známky sebevraždy. Nevidím absolutně nic, co by se mohlo odehrát mimo sebevraždu. Vyšli si na vycházku. Na tuto procházku vzali s sebou revolver. Revolver pak ležel mezi oběma těly. Byly na něm rozmazané otisky prstů obou. Oba ho měli v ruce, ale nic nenažnačovalo, který z nich střílel poslední. Člověk by spíš myslel, že by manžel zastřelil svou ženu a pak sebe. Ale jen proto, že to vypadá pravděpodobnější. A přece, proč? Uběhlo od té doby dost let. Když mi něco sem tam ten případ připomene, něco, co čtu v novinách, že se našla těla, mrtvá těla manžela a manželky, kteří si zřejmě vzali život, hned se mi to vybaví a začnu znovu uvažovat, co se vlastně tenkrát s Ravenscroftovými asi seběhlo. Stalo se to před dvanácti či před čtrnácti léty a já si ten ravencroftovský případ stále pamatuji a pořád nad ním uvažuji — trápí mne prostě jediné slůvko. Proč — proč — proč? Nenáviděl muž opravdu svou ženu a nenáviděl ji už dlouho? Nenáviděla žena ve skutečnosti svého muže a chtěla se ho zbavit? Nenáviděli jeden druhého tak dlouho, až už to dál nemohli snést?“

Garroway si ulomil další kousek chleba a začal ho žvýkat.

„Máte nějaký nápad, monsieur Poirot? Přišel někdo za vámi a řekl vám něco zvláštního, co probudilo váš zájem? Víte, něco, co by mohlo vysvětlit ono ‚proč‘?“

„Ne. Ale stejně,“ řekl Poirot, „nějakou teorii jste musel mít. No přiznejte, měl jste nějakou teorii?“

„Máte přirozeně úplnou pravdu. Člověk má svoje teorie. A člověk čeká, že se všechny, nebo alespoň jedna z nich, ukáže jako správná, ale obvykle tomu tak není. Myslím, že moje teorie byla

nakonec asi taková, že se žádný motiv zjistit nedal, protože člověk neznal dost faktů. Co jsem o tom vlastně věděl? Generál Ravenscroft se blížil šedesátce, jeho ženě bylo třicet pět. Všechno, co jsem znal, se týkalo přesně řečeno posledních pěti či šesti let jejich života. Generál šel do penze a pobíral důchod. Vrátili se ze zahraničí do Anglie. A všechna fakta, co jsem sebral, všechny údaje, byly z tohoto krátkého období, během něhož měli nejdřív dům v Bournemouthu, a pak se přestěhovali do domu, kde se odehrála ona tragédie. Žili tam klidně, šťastně, děti přicházely domů na školní prázdniny. Dalo by se říci — období míru na sklonku života, zřejmě plného pohody. Ale pak jsem si pomyslel: co vlastně o tomto jejich poklidném životě vím? Prošetřoval jsem jejich život poté, co se stáhli do ústraní v Anglii, znal jsem složení jejich rodiny. Nebyl tady finanční motiv, ani motiv nenávisti, žádný motiv sexuální zápletky, rušivých milostných afér. Určitě ne. Ovšem, *byla* údobí předtím. Co jsem věděl o těch? Co jsem věděl, vypovídalo o životě stráveném většinou v zahraničí, s příležitostnými návštěvami domova, muž měl dobrou pověst, na ženu vzpomínali přátelé s láskou. V jejich životě nebyly zvláštní tragédie ani rozepře, nic, o čem by se vědělo. Ale vždyť já se to nemusel dozvědět. Člověk nikdy neví. V jejich životě bylo přece období řekněme dvaceti — třiceti let, od dětství až do doby, kdy se vzali, období, kdy žili v zahraničí, v Malajsku a jinde. Možná sahaly kořeny tragédie až tam. Znáám přísloví, které často užívala moje babička: „Staré hříchy mají dlouhé stíny“. Byl příčinou jejich smrti nějaký takový dlouhý stín, stín z minulosti? To není věc, kterou by šlo tak lehce vypátrat. Člověk si snadno ověří něčí pověst, to, co o někom říkají přátelé a známí, ale takové ty niterné detaily se nedozví. No myslím, že kus po kousku dozrávala ve mně teorie, že jsem měl pátrat někde tam, jen kdybych k tomu byl měl možnost. Něco, co se stalo kdysi v minulosti, nejspíš v jiné zemi. Něco, o čem se myslelo, že to dávno zapadlo, že to už není, a co přece existovalo. Nějaká zášť z minulosti, nějaká událost, o níž nevěděl nikdo, že se přihodila, nikoli tady v Anglii, ale jinde, a která přes všechno nezmizela ze světa. Kdyby jen člověk byl věděl, kde vlastně hledat.“

„Tedy ne něco,“ řekl Poirot, „co by si někdo pamatoval. Třeba pamatoval dodnes. Spíš něco o čem by nebyl věděl žádný z jejich přátel tady v Anglii.“

„Zdá se, že s většinou svých přátel v Anglii navázali styky až do svého odchodu do důchodu, ač mám za to, že příležitostně přece jen přicházeli na návštěvu i staří přátelé. Ale člověk se tak těžko dozví věci, které se staly dávno v minulosti. Lidé zapomínají.“

„Ano,“ řekl Poirot. „Lidé zapomínají.“

„Nejsou jako sloni,“ řekl vrchní inspektor Garroway se slabým náznakem úsměvu. „Vždycky se tvrdí, že sloni si všechno pamatují.“

„Je zvláštní, že to říkáte,“ řekl Poirot.

„Že říkám to o těch dlouhých stínech?“

„To ani ne. Ta vaše zmínka o slonech mne zaujala.“

Vrchní inspektor se zahleděl na Poirota trochu překvapeně. Zřejmě čekal, co řekne dál. Spence taky vrhl rychlý pohled na svého starého přítele.

„Něco, co se možná stalo někde tam na východě,“ nadhodil. „Chci říct — odtud přece pocházejí sloni, ne? Nebo z Afriky. Buď jak buď, kdo s vámi mluvil o slonech?“ dodal.

„Náhodou se o nich zmínila jedna moje přítelkyně,“ řekl Poirot. „Někdo, koho vy znáte,“ řekl vrchnímu inspektorovi Spenceovi. „Paní Oliverová.“

„Ó, paní Ariadna Oliverová. Tak, tak!“ Odmlčel se.

„Tak co?“ řekl Poirot.

„Ona něco o tom ví?“ zeptal se.

„Zatím nemyslím,“ řekl Poirot, „ale zanedlouho by možná mohla.“ Dodal zamyšleně: „Je z toho druhu lidí. Jaksi takové události přímo přivolává, jestli rozumíte, co tím chci říci.“

„Jistě,“ řekl Spence. „Jistě. Má nějaký nápad?“ zeptal se.

„Myslíte paní Ariadnu Oliverovou, tu spisovatelku?“ přidal se Garroway se znatelným zájmem.

„Ano,“ řekl Spence.

„Zná hodně o zločinech? Ví, že píše detektivky. Nikdy jsem si nedovedl představit, kde bere své nápady a údaje.“

„Nápady má z vlastní hlavy,“ řekl Poirot. „A údaje — no, to je už obtížnější.“ Na chvíli se odmlčel.

„Na co teď myslíte, Poirote, máte na mysli něco určitého?“

„Ano,“ řekl Poirot. „Jednou jsem jí prý úplně naboural jeden z jejích příběhů, aspoň ona to tvrdí. Osvítil ji báječný nápad ohledně jakéhosi detailu, šlo údajně o vlněnou vestu s dlouhými rukávy. A zrovna vtom mi napadlo se jí na něco telefonicky zeptat a prý jsem jí ten nápad zaplašil. Cas od času mi to vyčítá.“

„Bože, bože,“ řekl Spence, „to zní téměř jako ten příběh o petrželi, co jednoho horkého dne utonula v másle. Znáte to přece. Sherlock Holmes a pes, který v noci nic neudělal.“

„Měli psa?“ zeptal se Poirot.

„Prosím?!“

„Ptal jsem se, jestli měli psa. Generál Ravenscroft s paní. Vzali s sebou psa na tu procházku, kdy byli zastřeleni? Ravenscroftovi.“

„Měli psa — ano,“ řekl Garroway. „A taky si matně vzpomínám, že ho snad většinou s sebou na vycházku brali.“

„Kdyby to byl jeden z příběhů paní Oliverové,“ řekl Spence, „byli by museli najít psa, jak vyje nad těmi dvěma bezduchými těly. Tak to ovšem nebylo.“

Garroway potřásl hlavou.

„Rád bych věděl, kde je ten pes teď,“ řekl Poirot.

„Zřejmě zahrabaný v něčí zahradě,“ řekl Garroway. „Je tomu přece už čtrnáct let.“

„Takže nemůžeme jít a vyptávat se toho psa, vidíte?“ řekl Poirot. Dodal zamyšleně: „Škoda. Víte, je to překvapující, co takový pes mnohdy ví. Kdo všechno byl tenkrát ještě v domě? Myslím v den, kdy došlo k zločinu?“

„Přinesl jsem vám seznam,“ řekl vrchní inspektor Garroway, „pro případ, že byste chtěl do něho nahlédnout. Paní Whittakerová, postarší kuchařka a hospodyně. Byl to její volný den a tak jsme se od ní moc nedozvěděli, co by nám nějak pomohlo. Měli tam zrovna hosta, bývalou vychovatelku Ravenscroftových dětí. Paní Whittakerová byla přihluchlá a špatně viděla. Neřekla nám nic zajímavého až snad na to, že v poslední době byla lady Ravenscroftová v nemocnici či sanatoriu — zřejmě kvůli nervům, ne pro nemoc. A byl tam taky zahradník.“

„Mohl ovšem přijít někdo cizí. Někdo neznámý z minulosti. To si přece myslíte vy, inspektore Garrowayi, ne?“

„Nemyslím si to, spíš je to taková teorie.“

Poirot se odmlčel, vzpomínal, jak to bylo tenkrát, kdy si vyžádal návrat do minulosti, kdy v té minulosti pak prošetřoval pět lidí, kteří mu připomněli dětskou říkanku „Pět malých prasátek“. Bylo to podnikání zajímavé a taky přineslo své plody, protože nakonec odhalil pravdu.

6/ VZPOMÍNKY STARÉ

PŘÍTELKYNĚ

Když se paní Oliverová příštího dopoledne vrátila domů, čekala na ni slečna Livingstoneová.

„Dvakrát někdo volal, paní Oliverová.“

„Ano?“ řekla paní Oliverová.

„Nejdřív volali od firmy Crichton & Smith. Chtěli vědět, zda jste si vybrala ten šedezelený nebo ten světlemodrý brokát.“

„Ještě jsem se nerozhodla,“ řekla paní Oliverová. „Připomeňte mi to zítra ráno, budete tak hodná? Chtěla bych to ještě vidět při večerním osvětlení.“

„A volal nějaký cizinec, mám dojem, že pan Herkules Poirot.“

„Vážně?“ řekla paní Oliverová. „A co chtěl?“

„Ptal se, jestli byste mu nemohla zavolat a navštívit ho dnes odpoledne.“

„Ale to je naprosto vyloučené,“ řekla paní Oliverová. „Zavolejte mu, prosím. Musím teď vlastně hned pryč. Nechal vám telefonní číslo?“

„Ano, nechal.“

„Pak je to v pořádku. Nemusíme ho aspoň znovu vyhledávat. Výborně. Tak mu zavolejte. Řekněte mu, že je mi líto, ale že nemohu přijít, protože jsem na stopě jistému slonovi.“

„Co prosím?“

„Řekněte mu, že jsem na stopě slonovi.“

„Ale jistě,“ řekla slečna Livingstoneová a pronikavě se zahleděla na svou zaměstnavatelku, aby se znovu přesvědčila o správnosti pocitů, které ji někdy přepadaly, že totiž paní Ariadna Oliverová, ač úspěšná spisovatelka, to zároveň nemá v hlavě úplně v pořádku.

„Nikdy předtím jsem nelovila slony,“ řekla paní Oliverová. „A víte, že je to docela zábavné?“

Vešla do obývacího pokoje a z knih, které ležely vytríděné na pohovce, otevřela tu, co byla navrch. Většina z nich nevypadala zrovna nejvýběžněji, jak se s nimi mořila předešlý večer a vypisovala si z nich celý papír různých adres.

„No, člověk někde musí začít,“ řekla. „Myslím si, že jestli se Julie mezitím nadobro nevyšinula, mohla bych začít s ní. Měla vždy hlavu plnou nápadů a koneckonců znala ten kraj, protože tam neda-leko bydlela. Ano, myslím, že začneme s Julií.“

„Mám tady čtyři dopisy k podpisu,“ řekla slečna Livingstoneová.

„Teď se s tím nemohu zatěžovat,“ řekla paní Oliverová. „Opravdu už nemohu ztratit ani chvílku. Musím se dostat do Hampton Court, a to je pěkně dlouhá cesta.“

Ctihodná paní Julie Carstairsová se s jistými potížemi zvedla ze svého křesla, s potížemi, které lidé, co překročili sedmdesátku, musí už překonávat, když se staví na nohy po delší nečinnosti, ba i po pouhém zdřímnutí, a trochu vykročila, aby se podívala, koho to právě ohlásila věrná a oddaná služebná duše, sdílející s ní apartmá, které obývala z titulu svého členství v „Domově pro privilegované“. Byla mírně nahluchlá a proto to jméno jasně nezachytila. Paní Gulliverová. Bylo to ono? Na žádnou paní Gulliverovou si nemohla vzpomenout. Vykročila na roztřesených nohou a zvědavě pohlédla na příchozí.

„Nečekám, že si mne ještě pamatujete, je to už tolik let, co jsme se viděly naposledy.“

Podobně jako mnoho starších lidí měla paní Carstairsová lepší paměť na hlasy než na obličeje.

„Proboha,“ vykřikla, „vždyť to je — dobré nebe, to je přece Ariadna! Drahoušku, jak milé, že vás zas vidím!“

Privítaly se.

„Měla jsem v těchto končinách zrovna něco na práci,“ vysvětlovala paní Oliverová. „Musela jsem zajet sem a vyhledat někoho, kdo bydlí tady nedaleko. A pak jsem si vzpomněla, že když jsem včera večer hledala ve svém adresáři, uviděla jsem tam, že je to blízko vás. Máte to tady roztomilé, moc roztomilé,“ dodala po malém rozhlédnutí.

„Není to nejhorší,“ řekla paní Carstairsová. „Sice to není všechno tak, jak o tom píší, ale má to mnoho výhod. Člověk si může přivést vlastní zařízení a podobně, a pak je tu společná restaurace, kde se můžete najíst, nebo si tu přirozeně můžete taky udělat něco vlastního. Je to vážně moc dobré. Okolí je překrásné a dobře udržované. Ale sedněte si přece, Ariadno, sedněte si. Vypadáte výborně. Viděla jsem v novinách, že jste se nedávno účastnila literárního setkání. Jak zvláštní, člověk si o někom přečte něco v novinách a hned druhý den se pak s tím člověkem setká. Vskutku, jak neobyčejné.“

„Já vím,“ řekla paní Oliverová a usedla. „To už tak chodí, vidíte!“

„Stále žijete v Londýně?“

Paní Oliverová řekla že ano, že stále žije v Londýně. A hned spustila s tím, čemu v duchu s neurčitými vzpomínkami na taneční hodiny v dětství říkala první figura tance „dvořanka“. Krok vpřed, krok vzad, vytočit ruce, dvakrát se otočit, zatočit se a tak dále.

Vyptávala se paní Carstairsová na její dceru a dva vnoučky, a pak se ptala, co dělá druhá dcera. Vysvitlo, že to dělá na Novém Zélandu. Paní Carstairsová si nebyla tak zcela jista, co to vlastně bylo. Nějaký sociální výzkum. Paní Carstairsová stiskla tlačítko elektrického zvonku, který měla připevněný na opěradle svého křesla, a řekla Emě, aby přinesla čaj. Paní Oliverová ji žádala, aby se s tím neobtěžovala. Julie Carstairsová řekla:

„Ovšemže Ariadna musí dostat čaj.“

Obě dámy se pohodlně opřely. Druhá a třetí figura tance „dvořanka“. Staří přátelé. Děti jiných lidí. Úmrtí přátel.

„To už musí být léta, co jsem vás viděla naposledy,“ řekla paní Carstairsová.

„Myslím, že to bylo na svatbě u Llewellynů,“ řekla paní Oliverová.

„Ano, asi tenkrát to bylo. Jak strašně vypadala Moira jako družička. Ten hrozný, neslušivý odstín meruňkové barvy, co měly všechny na sobě.“

„Ano, vím, neslušelo jim to.“

„Myslím, že svatby už nejsou zdaleka tak hezké, jak bývaly za našich časů. Teď se nosí takové příšerné šaty. Onehdy byla jedna z mých známých na svatbě a povídala, že ženich byl navlečený do jakéhosi prošívaného bílého saténu s nabíráním kolem krku. Snad z valencienských krajek. Strašně divné. A dívka měla na sobě ještě zvláštnější kalhotový kostým. Taky bílý, ale celý posetý zelenými trojlístky.

„Opravdu, má milá Ariadno, člověk si to dovede těžko představit. Je to vážně divné. A ke všemu v kostele. Kdybych já byla farář, odmítla bych je takhle oddat.“

Přišel čaj. V hovoru se pokračovalo.

„Nedávno jsem potkala svou kmotřenku, Célii Ravenscroftovou,“ řekla paní Oliverová. „Pamatujete se na Ravenscroftovy? Samozřejmě, je to už mnoho let.“

„Ravenscroftovi? Počkejte chvíli. Nebyla to ta hrozně smutná tragédie? Dvojí sebevražda, nebo tak nějak to vysvětlovali? Nedaleko jejich domu Nad útesy.“

„Julie, vy máte tak báječnou paměť,“ řekla paní Oliverová.

„Vždycky jsem měla. I když mi jména občas dělají potíže. Ano, bylo to velmi tragické, vidíte?“

„Velice, opravdu.“

„Jeden můj bratranec se s nimi hodně stýkal v Malajsku, Roddy Foster, možná ho znáte? Generál Ravenscroft udělal velmi solidní kariéru. Samozřejmě v době, kdy šel do důchodu, byl už poněkud nahluchlý. Někdy ani moc neslyšel, co se mu říká.“

„Pamatujete si na ně dobře?“

„Ale jistě. Ve skutečnosti přece člověk na druhé lidi nezapomíná, vidíte? V tom domě Nad útesy bydleli tak pět nebo šest let.“

„Nevzpomínám si už na její křestní jméno,“ řekla paní Oliverová.

„Počkejte, zdá se mi, že Margareta. Ale každý jí říkal Molly. Samozřejmě, Margareta. Tolik lidí se tenkrát jmenovalo Margareta, nemyslíte? Nosívala paruku, pamatujete?“

„Jistě,“ řekla paní Oliverová. „Totiž ne tak docela, ale něco takového si připomínám.“

„Myslím, že se dokonce pokoušela přesvědčovat i mne, abych si jednu koupila. Říkala, jak užitečná je paruka třeba v zahraničí nebo na cestách. Měla čtyři různé paruky. Jednu na večer a jednu pro cestování a jednu — víte, takovou strašně zvláštní. Mohla si na ni nasadit klobouk a vůbec se nepomuchlala.“

„Neznala jsem je tak dobře jako vy,“ řekla paní Oliverová. „A pak v době, kdy došlo k tomu střelení, jsem byla v Americe na přednáškovém turné. Takže jsem se podrobnosti nikdy nedozvěděla.“

„Přirozeně byla to taky strašná záhada,“ řekla Julie Carstairsová. „Totiž chci říct, že nikdo nevěděl nic určitého. Kolovala o tom spousta různých verzí.“

„Co přineslo soudní vyšetřování — došlo přeci k ohledání a soudnímu výroku, ne?“

„Jistě, samozřejmě. Policie to musela vyšetřovat. Víte, byl to jeden z těch nevyřešených případů, jediné nesporné bylo, že smrt nastala následkem výstřelů z revolveru. S konečnou platností se nedalo říct, co se stalo. Mohlo to být tak, že generál Ravenscroft nejdříve zastřelil svou ženu a pak sebe, ale bez pochyb bylo stejně dobře možné, že lady Ravenscroftová zastřelila svého manžela a pak sebe. Myslím, že všechno nasvědčovalo, že to *byla* domluvená sebevražda, ale s konečnou platností se nedalo říct, jak to vlastně bylo.“

„Zdá se, že tehdy nepadla ani zmínka o tom, že by to třeba mohl být zločin?“

„Ale kdež. Jasně se řeklo, že v tom nebyl ani náznak něčeho nekalého. Totiž, že se tam nenašly žádné stopy nebo jiné známky toho, že by byl tam k nim někdo přišel. Vyšli z domu, aby se po čaji prošli, jak to často dělávali. Nevrátili se k večeři a sluha nebo někdo jiný, snad zahradník — prostě někdo takový — je šel hledat a našel je oba mrtvé. Revolver ležel vedle nich.“

„Tak revolver patřil jemu, že?“

„Ano. Měl doma dvě revolvery. Tihle bývalí vojáci to často dělávají, ne? Cítí se zřejmě bezpečnější při tom všem, co se dnes děje. Druhý revolver se našel doma v zásuvce, takže — no *musel* zřejmě vyjít už úmyslně s jedním revolverem v kapse. Nepokládám za pravděpodobné, že by si vyšla ona na procházku s revolverem.“

„Ne. Ne, to už by nebylo tak snadné, vidíte?“

„Ve výpovědích ovšem nic nenasvědčovalo tomu, že by mezi nimi byly nějaké nesrovnalosti, nebo že došlo k hádce, nebo že by vůbec existoval důvod, aby spáchali sebevraždu. Samozřejmě člověk nikdy neví, jak smutné věci se mohou vyskytnout v životě některých lidí.“

„Ne, ne,“ řekla paní Oliverová. „Člověk nikdy neví. Jak pravdivé to je, Julie. A vy jste si o tom něco myslela?“

„Inu, člověku to nedá pokoj a nad takovými věcmi přemýšlí, má drahá.“

„Ano,“ řekla paní Oliverová, „člověku to nedá pokoj.“

„Víte, mohlo to být tak, že trpěl nějakou nemocí. Mohli mu třeba říct, že zemře na rakovinu, ovšem podle pitvy to tak nebylo. Byl úplně zdravý. Totiž měl — myslím, že trpěl na — jak jen se to jmenuje — koronárky. Zní to jako koruna, nemyslíte, ale ve skutečnosti je to srdeční záchvat, víte? To měl, ale zotavil se z toho a ona byla, no jak bych to řekla, prostě velmi nervózní. Vždy bývala neurotic-ká.“

„Ano, na to si možná taky vzpomínám,“ řekla paní Oliverová. „Já je tedy tak moc důvěrně neznala, ale“ — zeptala se náhle — „měla na sobě paruku?“

„A víte, že si na to přesně nevzpomínám. Vždycky nosila paruku. Totiž jednu z nich.“

„Jen mi to napadlo,“ řekla paní Oliverová. „Mám jaksi pocit, že kdybyste si vyšla s úmyslem se zastřelit nebo dokonce zastřelit svého manžela, že byste si asi nevzala paruku, co myslíte?“

Dámy se chvíli se zájmem obíraly tímto problémem.

„Co si o tom myslíte doopravdy, Julie?“

„No, jak už jsem řekla, má drahá, člověku to prostě leží v hlavě. To víte, byly různé povídačky, ale to je vždycky tak.“

„O ní nebo o něm?“

„Tedy říkalo se něco o nějaké mladé ženě, však to znáte. Ano, myslím, že mu dělala tajemnici. Psal paměti o svém působení v zahraničí — snad to bylo přímo objednáno nějakým nakladatelem — a diktoval jí to. Někteří lidé ovšem tvrdili — vždyť to znáte, co se vždycky povídá, že se snad — eh — zapletl nějak s tou dívkou. Nebyla ani tak mladá. Bylo jí už přes třicet, a ani nebyla moc hezká a já si nemyslím — nikdy se o ní neproslýchalo nic špatného a tak, ale přesto člověk nikdy neví. Lidi si mysleli, že snad zastřelil svou ženu, protože chtěl — no, protože mohl mít v úmyslu oženit se s tou druhou, víte. Ale ani se mi nezdá, že by to byli říkali takhle doslova, a já jsem tomu nikdy nevěřila.“

„A co jste si myslela?“

„Víte, abych řekla pravdu, mně ležela spíš v hlavě ona.“

„Myslíte v souvislost s nějakým mužem?“

„Jako by se bylo snad odehrálo něco venku, v Malajsku. Slyšela jsem něco takového. Že se zapletla s jakýmsi mladíkem, mnohem mladším než ona. A jejímu muži se to moc nelíbilo a byl z toho menší skandál. Už jsem zapomněla kde. V každém případě to bylo dávno a nemyslím, že z toho někdy něco bylo.“

„Tady se o nich nepovídalo nic? Žádné zvláštní vztahy k někomu v sousedství? Žádné náznaky hádek mezi nimi nebo něčeho podobného?“

„Ne, nemyslím. Přirozeně jsem si tehdy o tom všechno přečetla. A samozřejmě jsme to rozebírali, protože chtěl nechtěl člověk měl pocit, že s tím mohla — no, že s tím mohla souviset nějaká skutečná milostná tragédie.“

„Ale vy si to nemyslíte, že? Měli přece děti. Přirozeně, byla tady moje kmotřenka.“

„Jistě, a ještě syn. Ten byl ještě mladičký, jak se zdá. Nejspíš někde ve škole. Děvčeti bylo teprve dvanáct, ne — přece jen byla starší. Byla u nějaké rodiny ve Švýcarsku.“

„V rodině nebyla nikdy nějaká duševní porucha, nevíte?“

„Ach, vy myslíte jako u toho kluka — ano, to by samozřejmě mohlo být. Člověk slyší takové divné věci. Třeba ten kluk, co zastřelil svého otce — to se stalo snad někde poblíž Newcastlu. Několik let předtím. Víte, byl v těžké depresi a myslím, že se říkalo, že zpočátku,

když byl ještě na univerzitě, se chtěl oběsit, a pak přijel a zastřelil svého otce. Nikdo ovšem nevěděl přesně proč. U Ravenscroftových každopádně nic takového nebylo. To si nemyslím, tím jsem si na-prosto jista. Nemohu si pomoci, ale pořád se mi zdá, že nějak —“

„Copak, Julie?“

„Nemohu si pomoci, pořád se mi zdá, že by v tom mohl — být nějaký muž, víte.“

„To myslíte, jako že ona...“

„No víte — víte, člověku mimoděk napadá, že je to dost pravdě-podobné. Hned ty paruky.“

„Nevidím, co s tím mají co dělat paruky.“

„No přeci snaha vylepšovat svůj zevnějšek.“

„Bylo jí třicet pět, nebo ne?“

„Víc. Víc. Snad tak třicet šest. No a jednou mi ty paruky ukazo-vala a v jedné nebo dvou vypadala opravdu docela atraktivně. A taky se dost líčila. A všechno to, myslím, začalo zrovna, když se sem na-stěhovali. Byla to pohledná ženská.“

„To chcete říct, že mohla někoho potkat, nějakého muže?“

„Inu, právě tohle jsem si vždy myslela,“ řekla paní Carstairová. „Víte, když se muž spustí s dívkou, lidi si toho obvykle všimnou, protože muži neumějí tak skrývat své spády. Ale žena, to už je jiné — mohla docela dobře někoho potkat a nikdo by o tom moc nevě-děl.“

„Ach, a to si myslíte doopravdy, Julie?“

„Ne, doopravdy si to nemyslím,“ řekla Julie, „protože podle mého názoru to lidi pak přece jen obvykle vědí, že! Chci říct, věděla bych to já, služebnictvo i zahradník nebo řidič autobusu. Nebo kdekdo ze sousedství. Prostě by se to vědělo. A mluvilo by se o tom. A přesto mohlo něco takového být, a buď on na to přišel...“

„Chcete naznačit, že to byla vražda ze žárlivosti?“

„Ano, přesně to.“

„Váš názor tedy je, že je pravděpodobnější, že on zastřelil nejdřív ji a pak sebe, než že by ona byla zastřelila jeho a pak sama sebe.“

„Ano, nějak tak, protože kdyby se ona pokoušela se ho zbavit — inu, nemyslím, že by si v tom případě byli vyšli spolu na procházku,

vždyť by byla nucena dát si revolver do kabelky, a to už by musela být pořádně velká kabelka. Člověk nesmí opomíjet praktickou stránku věci.“

„Já vím,“ řekla paní Oliverová, „to by se nemělo. Je to náramně zajímavé.“

„Přirozeně je to pro vás strašně zajímavé, drahoušku, vždyť píšete detektivky. Vlastně bych spíš čekala, že od vás o tom uslyším něco vzrušujícího. Vy byste měla vědět nejlíp, co se asi mohlo stát.“

„A přitom já vůbec nevím, co se mohlo stát,“ řekla paní Oliverová, „protože, víte, všechny ty zločiny, které popisují, ty jsem si vesměs vymyslela. Co chci, aby se stalo, to se v mých příbězích taky stane. Není to něco, co se stalo doopravdy, nebo co se stát mohlo. Takže já jsem vlastně ta nejnevhodnější osoba, která by o tom mohla něco říct. Spíš by mne zajímalo, co si myslíte vy, protože se tak báječně vyznáte v lidech, Julie, a tyhle lidi jste znala dobře. A mám za to, že vám mohla třeba někdy něco říct — nebo on.“

„Ano. Ano, počkejte chvílku, teď, když to tak říkáte, se mi zdá, že si na něco vzpomínám.“

Paní Carstairsová se ve svém křesle lépe opřela, nejistě potřásla hlavou, napůl přivřela oči a upadla do jakéhosi bezvědomí. Paní Oliverová seděla tiše a na tváři se jí objevil výraz, jaký mívají ženy, když čekají, že se jim už už začne vařit voda v hrnci.

„Něco přece jen jednou řekla, už si vzpomínám, a zajímalo by mne, co tím myslela,“ řekla paní Carstairsová. „Něco že začne nový život — nějak v souvislosti se svatou Terezou. Se svatou Terezou z Avily.“

Paní Oliverová se zatvářila poněkud zaraženě.

„Ale co s tím má společného svatá Tereza z Avily?“

„No to vlastně nevím. Myslím, že četla zrovna nějaký její životopis. Každopádně řekla, že je to báječné, jak ženy někdy nabírají nový vítr do plachet. Přesně to sice nejsou její slova, ale bylo to nějak podobně. Víte, když je ženě tak čtyřicet nebo padesát nebo tak, a najednou si zamane, že začne nový život.“

Právě tak to bylo s Terezou z Avily. Do té doby neudělala nic mimořádného až na to, že byla jeptiškou, ale pak najednou vystoupí-

la a reformovala všechny kláštery a moc se činila a stala se velikou svatou.“

„Ale to snad není totéž.“

„Ne, není,“ děla paní Carstairsová. „Ženy ovšem rády říkají strašné pošetilosti, když povídají o lásce a když už stárnou. O tom, jak není nikdy pozdě.“

7/ NÁVRAT DO DĚTSKÉHO

POKOJE

Paní Oliverová se podívala poněkud nerozhodně na tři schůdky u vchodu do malého domku v postranní uličce, který vypadal, jako by měl už už spadnout. Pod okny rostly nějaké cibulovité rostliny, ponejvíce tulipány.

Paní Oliverová se zastavila, otevřela svůj malý adresář, který držela v ruce, ověřila si, že je tam, kde myslela, že je, zkusila stisknout tlačítko zvonku, které snad mělo nějakou souvislost s elektřinou, ale zřejmě nevyvolávalo vevnitř kýžené zvonění ani nic tomu podobného, a pak jemně zaklepala klepátkem. Když se pořád nic nehýbalo, zaklepala po chvílce znovu. Tentokrát se zevnitř ozvaly nějaké zvuky. Šouravé kroky, astmatické dýchání, ruce, které se zjevně snažily zvládnout zámek u dveří. Tento hluk vyvolal i několik nejasných ozvěn v poštovní schránce.

„Ech, čert to vem. Čert aby to spral. Zas se to zaseklo.“

Nakonec bylo všechno to úsilí uvnitř korunováno úspěchem a dveře se s poněkud váhavým skřípěním otevřely. Před návštěvnicí se objevila velmi stará žena se svráštělou tváří, nahrblými rameny a vůbec vypadající jako člověk trpící dnou. Obličej neměla příliš vlídný. Nevyjadřoval strach, jediné znechucení nad všemi, kdož přijdou a buší na domov a hrad anglické ženy. Mohlo jí být tak sedmdesát až osmdesát, pořád to však byla srdnatá obránkyně svého domu.

„Copak vím, pro co sem chodíte, a já —“ zarazila se. „Jé-jé,“ řekla, „dyť to je slečna Ariadna. To by mi nikdy nenapadlo. No jo, je to slečinka Ariadna.“

„Myslím, že jste báječná, že mne ještě poznáváte,“ řekla paní Oliverová. „Jak se pořád máte, paní Matchamová?“

„Slečna Ariadna! Jen si pomyslete!“

Paní Ariadna Oliverová si pomyslela, že to je už dlouho, co ji někdo oslovil jako slečnu Ariadnu, ale tón hlasu, ač narušený věkem, jí zněl pořád povědomě.

„Jen podťte dál, milánku,“ řekla stará paní, „jen podťte. Vypadáte moc dobře, jen co je pravda. Pánbů ví, kolik to už je roků, co sem vás neviděla. Nejmníh patnáct.“

Těch let bylo mnohem víc než patnáct, ale paní Oliverová ji neopravila. Vešla dovnitř. Paní Matchamová jí podávala obě ruce, které už jen neochotně vykonávaly povely své majitelky. Zvládla úkon uzavření dveří a vešla šoupavým a belhavým krokem do malého pokojíku, který byl zřejmě určen k přijímání každého vhodného i nevhodného návštěvníka, jehož byla paní Matchamová ochotna vpustit do svého domu. Byla tam spousta fotografií, jak kojeňátek, tak dospělých. Některé v hezkých kožených rámech, které sice pozvolna chátraly, ale zatím se ještě zcela nerozpadly. Jeden obraz ve stříbrném rámu téměř už zašlém, představující mladou ženu v předepsaném dvorním úboru s velkými péry na hlavě. Dva námořní důstojníci, dva vojenští hodnostáři, nějaké obrázky nahých miminek hovících si na kožešinách. Byla tam pohovka a dvě židle. Paní Oliverová usedla na nabídnutou židli. Paní Matchamová se vmáčkla na pohovku a poněkud ztěžka si postrčila polštář za kříž.

„Milánku, to bych si nebyla pomyslíla, že vás uvidím. A vy pořád píšete ty vaše hezké povídky, vidíte?“

„Ano,“ řekla paní Oliverová a s jistými pochybnostmi připustila myšlenku, že detektivní příběhy a příběhy o zločinech a zločinném chování vůbec lze nazvat „hezkými povídkami“. To ovšem, pomyslela si, byl už jednou způsob paní Matchamové.

„Jsem teď úplně sama,“ řekla paní Matchamová. „Pamatujete se na mou sestru Grácii? Zemřela loni na podzim, věru tak. Měla raka. Operovali ji, ale už bylo pozdě.“

„Ale drahoušku, to je mi moc líto,“ řekla paní Oliverová.

Příštích deset minut pokračovala konverzace na téma postupného odchodu posledních zbytků příbuzných paní Matchamové.

„Ale vy ste v pořádku, vidíte? Dobře se cítíte? Máte teď manžela? Ne, už si vzpomínám, zemřel před léty, vidíte? A co vás přivádí sem, do Little Saltem Minor?“

„Náhoda mne zavála do sousedství,“ řekla paní Oliverová. „A protože mám tady ve svém malém adresáři vaši adresu, pomyslela jsem si, že bych sem mohla zaskočit a — no, prostě podívat se, jak se vám vede a tak.“

„Aha. Asi ste dostala chuť poklábosit si o starých časech. To je dycky hezký, že jo?“

„Ano, jistě,“ řekla paní Oliverová s pocitem jisté úlevy, že jí tento vyhraněný směr hovoru byl takto naznačen sám, vždyť to byl více méně důvod, proč sem přišla. „Jakou spoustu fotografií tady máte,“ řekla.

„Ano, vidíte, že jo. Víte, když jsem byla v tom domově — takový hloupý jméno to mělo, ‚Sluneční domov štěstí pro starý‘, nějak tak tomu říkali, rok a čtvrt jsem si tam pobyla, pak jsem to nemohla dyl vydržet, byla tam taková vošklivá čeládka, pořád mleli dokola, že nemůžete mít u sebe nic ze svých věcí. Víte, jako že všecinko musí patřit tomu Domovu. Neříkám, jako že to tam nebylo pohodlný, ale mám ráda kolem sebe svoje věci, víte. Svý vobrázky a nábytek. A pak se tam najednou vobjevila taková milá paní, ta přišla z výboru náký společnosti nebo co, a ta povídala, že je jiné místo, kde mají lidi svý vlastní domky a že si tam můžete vzít s sebou, co jen chcete. A je tady s náma pořád taková milá pomocnice, a ta chodí každej den, aby se podívala, esli sem v pořádku. Ach, mám tady náramný pohodlíčko, vopravdu, velký pohodlí. Všecko sou tady mý věci.“

„Odevšad něco,“ řekla paní Oliverová, když se porozhlédla.

„Jó, tenhle stůl — ten mosaznej — ten je vod kapitána Wilsona, poslal mi ho vodněkud’ ze Singapuru nebo tak. A tu mosaz z Benáresu taky. Ta je hezká, vidíte? To je legrační věc na tom popelníku, vidíte? Je to egyptské, víte. Je to skarab či co. Možná to znáte. Zní to jako nějaká svědivá choroba, ale kdepak. Ne, je to brouk a je to udělaný z nějakýho kamene. Říkají tomu drahej kámen. Jasně modrej. Nějak lízly — lapič — lízly lapil nebo tak.“

„Lapis lazuli,“ řekla paní Oliverová.

„To je vono. Právě to. Byl to ten můj archeologickéj kluk, kterej vodjel na vykopávky. Ten mi to poslal.“

„To všechno je vaše krásná minulost,“ řekla paní Oliverová.

„Jó, všichni to byli mí kluci a děvčata. Někteří z nich jako mi-mina, některý sem dostala, dyž jim byl měsíc, a tyhle zasejč starší. Některý, když sem odešla do Indie a v tý době, co sem byla na Siamu. Jo. To je slečna Moya ve svém dvorním voblečení. Ach, to vám byla hezká holka. Rozvedla se s dvěma manželi, to jo. Jo. Nějak ji zlobil ten lord, ten první, a pak si vzala jednoho z těch zpěváků takovejch těch populárních písniček, a to se přece nemohlo vyvést, to dá rozum. A pak se vdala za někoho z Kalifornie. Měli tam plachetnici a strašně mnoho jezdili, se mi zdá. Zemřela před dvěma nebo třemi léty, a to jí bylo teprve šedesát dva. Jaká škoda umřít tak mladý, že jo.“

„Vy jste projezdila spoustu míst na světě, vidíte?“ řekla paní Oliverová. „Indie, Hongkong, Egypt a Jižní Amerika, že?“

„Jo, dost sem se najezdila.“

„Pamatuji si,“ řekla paní Oliverová, „když jsem byla v Malajsku, nebyla jste tam náhodou taky s nějakou rodinou, co tam byla služebně? Nějaký generál Nevímjak. Nebyl to — počkejte chvílku, nemohu si vzpomenout — nebyli to generál a lady Ravenscroftovi?“

„Ne, kdepak, to ste si spletla jména. Asi myslíte, když sem byla s Barnabyovými. To bude vono. Přijela ste za nima a bydlela s nima. Pamatujete? Měla ste zrovna turné, že jo, a najednou ste tam přijela a bydlela u Barnabyových. Byla ste s paní dávná přítelkyně. Von byl soudce.“

„Jistě,“ řekla paní Oliverová. „Je to trochu obtížné. Člověk si tak plete jména.“

„Dvě pěknoučké děti měli,“ řekla paní Matchamová. „To se ví, jeli do Anglie na školy. Kluk šel do Harrow a holka do Roedeanu, tak se to, myslím, jmenovalo, a tak sem pak odešla k jiný rodině. A já, dnes se všechno tak změnilo. Vůbec už nedrží tolik těch domorodých chův, amah jim říkali, jako dřív. Pravda, někdy s těmi amah bývaly potíže. S tou naší sem vycházela moc dobře, když sem byla u Barnabyových, víte. O kom ste se zmiňovala prve, Ravenscroftovic? No jo, ty si pamatuju. Jó, jen sem zapomněla méno toho místa, kde

bydleli. Nedaleko nás. Rodiny se přátelily, víte. O já, to už je dávno, ale všecinko si pamatuju. To sem ještě pořád byla venku s Barnabyovými, víte. Zůstala sem, i když děti vodjely na školy, abych dohlídla na paní Barnabyovou. Dohlížela sem na její věci, spravovat je a tak. Jo, to víte, že sem tam byla, dyž došlo k tý strašný věci. Nemyslím u Barnabyů, ale co se stalo Ravenscroftovým. Jo, to nikdy nezapomenu. To jsem všechno slyšela, víte. Sama sem do toho zapletena nebyla, to dá rozum, ale byla to strašná věc, co se tam stala, no ne?“

„Myslím, že to muselo být strašné,“ řekla paní Oliverová.

„Bylo to pak, co ste se vrátila do Anglie, dost dlouho potom, myslím. Byl to moc milej párek. Moc milej pár a byl to pro ně takový votřes.“

„Já už si to vážně nepamatuji,“ řekla paní Oliverová.

„Já vím, člověk moc zapomíná. Ale já ne, já nezapomínám. Říkali, že ona byla vždycky divná, víte. Vod dob, co byla děcko. Byla tam tenkrát nějaká stará, dávná věc. Vyndala prý z kočárku nějaký mimino a hodila ho do řeky. Říkali, že to bylo ze žárlivosti. Někteří říkali, že chtěla, aby děcko se dostalo přímo do nebe a nemuselo dýl čekat.“

„To — to mluvíte o lady Ravenscroftové?“

„Ale co vás vede, kdežpak. Né, vy nemáte takovou dobrou paměť jako já. To byla sestra.“

„Její sestra?“

„To vám teď určitě nepovím, esli její sestra nebo jeho. Říkalo se, že byla dlouho na nějakým místě, kde lécej blázny, víte. Už vod dob, co jí bylo jedenáct nebo dvanáct. Drželi ji tam a pak řekli, že je zas v pořádku a pustili ji. A vdala se za nějakýho z armády. A pak přišly mrzutosti. A hned se proslechlo, aspoň si to myslím, že ji dali nazpátek tam, co držej ty pomatený. Tam s váma ale jednaj moc dobře, abyste věděla. Mají svůj byteček, pěkný pokoje a tak. A chodívali ji tam, se mi zdá, navštěvovat. Ten generál chodíval nebo jeho žena. Děti myslím vychovával někdo jiný, ty se jí bály nebo co. Pak se ale zas proslechlo, že je už v pořádku. A tak se vrátila ke svému manželovi a ten pak zemřel nebo co. Krevní tlak, jestli se nepletu, nebo srdce. Každopádně byla moc rozčilená a přijela ven, aby bydlela u svého bratra nebo sestry — to právě už nevím, jaké příbuzenství to

bylo — a tam se zdála docela spokojená a všechno, a pořád tak bláznila za dětma, jo. Nebyl to ten malej kluk, myslím, ten byl ve škole. Byla to holčička, a jiná holčička, co si k ní přišla hrát tenkrát v odpoledne. No jo, na podrobnosti si teď už nevzpomenu. Je to moc dlouho. Moc, moc se vo tom napovídalo. Taky někteří říkali, víte, že to vůbec nebyla vona. Mysleli, jestli to nebyla ta amah, co to udělala, ale ta amah je měla strašně ráda a byla z toho celá pryč. Chtěla je vzít ven z domu. Říkala, že tam nejsou jisti životem, a tak. To dá rozum, ostatní tomu vůbec nevěřili, a pak se stalo tohle a teď už věřili všichni, že to byla ta, jak se jen jmenovala — nemůžu si vzpomenout. V každém případě, tak to bylo.“

„A co se stalo s tou sestrou generála nebo lady Ravenscroftových?“

„No, víte, myslím si, že si ji asi vodvez nějaký doktor a někam ji umístil, a tak se nakonec vrátila do Anglie, aspoň tak si to pamatuju. To já nevím, jestli to bylo tam, kde už byla dřív, ale někde ji moc dobře vošetřovali. Bylo tam totiž moře peněz. Aspoň si to myslím, víte. Moře peněz v rodině toho jejího manžela. Možná že pak zas byla v pořádku. Ale víte jak to je, už léta sem na to nepomyslela. Aspoň než ste přišla a vyptávala se mne na ty povídky o generálovi a lady Ravenscroftových. Zajímalo by mne, kde asi sou teď. Už sou určitě dávno v důchodu.“

„No, s nimi to byla smutná věc,“ řekla paní Oliverová. „Možná jste o tom četla v novinách.“

„Co sem měla číst?“

„No, koupili si dům v Anglii a pak —“

„Jó, jó, už se mi to všechno vybavuje. Vzpomínám si, někde sem o tom četla v novinách. Jó, a že sem si hned pomyslela, že to méno Ravenscroft znám. Ale nemohla sem si vzpomenout odkud a jak. Zřítili se přes útes, ne? Něco takového.“

„Ano,“ řekla paní Oliverová. „Něco takového.“

„Podívejte se, drahoušku, to je báječný, že vás můžu vidět, vážně. Musím vám uvařit šálek čaje.“

„Vážně,“ řekla paní Oliverová, „nebudu pít čaj. Opravdu, nemůžu teď mít čaj.“

„Ale to se ví, že chcete čaj, aspoň trochu. Kdyby vám to nevadilo, přešly bychom do kuchyně, jo? Totiž, tam teď většinu času sem. Tam to je všechno mnohem jednodušší. Hosty, to víte, vedu vždycky sem, do toho pokoje, dyť se musím se svejma věcma pochlubit, to víte. Pochlubit se s věcma a s dětma a se vším.“

„Myslím si,“ řekla paní Oliverová, „že lidé jako vy museli mít opravdu báječný život, se všemi těmi dětmi, o které pečovali.“

„To víte, že jo. Pamatuji se, když ste byla malé děvčátko, moc ráda ste poslouchala pohádky, které sem vyprávěla. Byla mezi nima jedna o tygrovi, to si pamatuju, a jedna vo vopících — vo vopících na stromě.“

„Ano,“ řekla paní Oliverová, „taky si na ně vzpomínám. Je to už strašně dávno.“

Její mysl zabloudila na chvíli zpět k sobě samé, když byla dítě tak šesti- nebo sedmileté, které běhalo v kotníčkových botách na knoflíčky, snad až příliš těsných pro anglické dláždění a cesty, a poslouchalo pohádky z Indie a Egypta, jak je vyprávěla služebná jménem Nanny. A tohle byla Nanny. Paní Matchamová byla Nanny. Rozhlédla se ještě po pokoji, když za svou hostitelkou vycházela. Hleděla na obrázky děvčat, hochů ve školním věku, dětí a mnoha lidí středního věku, kteří byli většinou fotografováni ve svých svátečních šatech a poslali své obrázky hezky zarámované, protože nikdo z nich nezapomněl na Nannynku. Zřejmě díky jim prožívala teď Nannynka poměrně zajištěné stáří s dostatkem peněz. Paní Oliverová najednou pocítila, že je jí strašně do pláče. To jí bylo tak nepodobné, že se s vypětím vůle dokázala ovládnout. Následovala paní Matchamovou do kuchyně. Tam vyndala dáreček, který jí přinesla.

„No tohle! Plechovka čaje Tophole Thathams. To byl vždycky můj oblíbenej. A dyž si představím, že si to pamatujete. Já sama ho těžko sháním. A můj oblíbený čajový sušenky. No, je vidět, že patříte k těm, co nezapomínají. Jak vám to jen říkali — ti dva mladí kluci, co si k vám chodívali hrát — jeden vám říkal paní Slonová a ten druhý zas paní Labuť. Ten co vám říkal paní Slonová, si vám sedal na záda a vy ste po čtyřech běhala po podlaze a dělala ste, jako že máte chobot a že s ním všechno možný zvedáte.“

„Vy toho moc nezapomínáte, vidíte Nanny?“ řekla paní Oliverová.

„Ó,“ řekla paní Matchamová. „Sloni nezapomínají. To je starý pořekadlo.“

8/ PANI OLIVEROVÁ SE ČINÍ

Paní Oliverová vstoupila do místností firmy Williams & Barnet, výborně to vybavené lékárny, která navíc nabízela různé kosmetické zboží. Zastavila se u jakéhosi otáčecího stojánku, na němž byly rozloženy rozmanité obilovinové preparáty, zaváhala u hromady gumových mycích hub, pustila se nazdařbůh ke stolku, kde se vydávaly recepty, a pak prošla dolů vedle hezky naaranžovaných pomůcek ke zvýšení krásy, jak si je vymysleli Elizabeth Ardenová, Helena Rubinsteinová, Max Factor a jiní dodavatelé všeho toho, co je v životě ženy nejužitečnější.

Zastavila se nakonec vedle poněkud baculaté dívky a zeptala se jí na nějaké rtěnky a náhle ze sebe vyrazila krátký výkřik překvapení.

„No tohle, Marléno — jsi přece Marléna, nebo ne?“

„To by mi ani ve snu nenapadlo! Paní Oliverová! Jak jsem ráda, že vás vidím. Není to báječné? Děvčata se zfanfrní, když jim řeknu, že jste sem přišla nakoupit.“

„Nemusíš jim to přece vůbec říkat,“ navrhla paní Oliverová.

„Ale kdepak, uvidíte, jak si všechny přiběhnou pro podpis.“

„Byla bych radši, kdyby nepřišly,“ řekla paní Oliverová. „Jak se máš, Marléno?“

„No, jde to, ujde to,“ řekla Marléna.

„Nebyla jsem si jista, jestli tady pořád pracuješ.“

„No, je to tady tak dobré, jako kdekoli jinde, aspoň si to myslím, a víte, jednají tady s člověkem docela dobře. V loňském roce mi přidali a teď víceméně zodpovídám za tento kosmetický koutek.“

„A co tvoje matka? Je v pořádku?“

„Jistě. Mamka bude ráda, když jí řeknu, že jsem vás potkala.“

„Stále bydlí v tom svém domku tam někde dole — v ulici za nemocnicí?“

„Ano, pořád jsme tam. Taťka se poslední dobou necítil nejlíp. Jednu dobu byl v nemocnici, ale mamka, ta se drží opravdu dobře.“

Bude se moc těšit, když uslyší, že jsem byla s vámi. Nebydlíte teď náhodou tady?“

„Ani ne,“ řekla paní Oliverová, „abych řekla pravdu, jenom tudy projíždím. Byla jsem navštívit starou známou a teď by mne zajímalo,“ — vrhla pohled na své náramkové hodinky — „myslíš, bude tvoje matka teď doma, Marléno? Měla bych tak zrovna čas tam zaskočit a podívat se na ni. Trošku si popovídat, než zas budu muset jet.“

„Ano, to musíte udělat,“ řekla Marléna. „Bude se strašně těšit. Je mi líto, že to tady nemůžu nechat a jít s vámi, ale nemyslím — totiž, neposuzovalo by se to zrovna nejlíp. Víte, nemůžu se uvolnit na celou hodinu a půl.“

„To víš, zas někdy jindy,“ řekla paní Oliverová. „Nemohu si ovšem přesně vzpomenout — bylo to číslo 17, nebo má to jméno?“

„Jmenuje se to Laurel Cottage.“

„No jistě, samozřejmě. Jak jsem hloupá. No, bylo to milé, že jsem tě viděla.“

Vyběhla ven s jednou zbytečnou rtěnkou v kabelce a stočila svůj vůz dolů po hlavní ulici městečka Chipping Bartram a pak, když projela kolem garáží a budovy nemocnice, zahнула do užší ulice, kde po obou stranách stály docela pěkné malé domky.

Nechala vůz před Laurel Cottage a vešla dovnitř. Hubená energická žena s šedivými vlasy, tak kolem padesátky, jí otevřela dveře a okamžitě projevila známky toho, že ji poznává.

„No tohle, vždyť je to paní Oliverová. To je nádherné. Léta a léta jsem vás neviděla, vážně.“

„Ano, je to už strašně dlouhá doba.“

„Tak jen pojd'te dál, pojd'te dál. Můžu vám uvařit šálek výborného čaje?“

„Obávám se, že vás zklamu,“ řekla paní Oliverová, „čaj jsem už totiž pila u jedné známé, a musím se hned teď vrátit do Londýna. Zašla jsem si jen náhodou pro něco, co jsem potřebovala, do lékárny, a tam jsem uviděla Marlénu.“

„Ano, má tam moc dobré místo. Náramně si tam na ní zakládají. Říkají, že má velmi podnikavého ducha.“

„To je opravdu hezké. A jak se vede vám, paní Buckleová? Vypadáte výborně. Vůbec jste nezestárla, co jsem vás naposledy viděla.“

„To bych teda netvrdila. Vlasy šedivé a hodně jsem pohubla.“

„Dnes mám asi štěstí na staré známé z dřívějšíka,“ řekla paní Oliverová, když vešla do domu a byla uvedena do malého, trochu přeplněného obývacího pokoje. „Nevím, jestli si pamatujete na paní Carstairovou — na paní Julii Carstairovou.“

„Ale ano, samozřejmě. Docela jistě. Vede se jí dobře?“

„Ano, vede se jí dobře. Víte, zapovídaly jsem se o starých časech. Vlastně jsme se dostaly až k té tragédii, co se tenkrát stala. V té době jsem byla v Americe a tak o tom moc nevím. Lidi jménem Ravenscroftovi.“

„Jo, na to si dobře pamatuji.“

„Vy jste u nich nějakou dobu pracovala, vidíte, paní Buckleová?“

„Ano, chodívala jsem tam třikrát týdně, vždycky ráno. Byli to moc milí lidi. Víte, dalo by se říct, taková pravá důstojnicka manželka a nefalšovaný generál. Ještě ze staré školy.“

„Bylo to strašně tragické, co se stalo.“

„To skutečně bylo.“

„V té době jste u nich ještě pracovala?“

„Ne. Po pravdě řečeno nechala jsem toho a už jsem tam nedocházela. Tenkrát se ke mně nastěhovala moje stará teta Ema, co byla poloslepá a churavá, a tak už mi pak opravdu nevybyl čas chodit z domu a dělat pro jiné lidi. Ale byla jsem u nich ještě tak měsíc dva předtím, než se to stalo.“

„Zdálo se to příliš hrozné, člověk se až divil, jak k něčemu takovému mohlo dojít,“ řekla paní Oliverová. „Pokud vím, myslelo se, že je to domluvená sebevražda.“

„Tomu nevěřím,“ řekla paní Buckleová. „Jsem si jista, že nikdy nemohli společně spáchat sebevraždu. Rozhodně ne lidi jako oni. A navíc když spolu žili tak hezky jako ti dva. Samozřejmě, nebydleli tam ještě příliš dlouho.“

„No, myslím, že ne,“ řekla paní Oliverová. „Po mém návratu do Anglie bydleli nejdřív někde u Bournemouthu, vidíte?“

„Ano, ale pak se jim to zdálo příliš daleko na dojíždění do Londýna, a to byl důvod, proč se přestěhovali do Chipping Bartramu. Moc hezký dům měli, a taky hezkou zahradu.“

„Byli na tom oba zdravotně dobře, když jste u nich pracovala?“

„No, on trochu začal cítit svůj věk, jak to už bývá. Co se generála týče, měl nějaké potíže se srdcem nebo dokonce slabou mrtvičku. Něco takového, víte. Brali léky, to víte, a sem tam čas od času polehávali.“

„A lady Ravenscroftová?“

„No myslím, že jí chyběl způsob života, na jaký bývala zvyklá, když byli venku. Nestýkali se tady s příliš mnoha lidmi, ačkoli se přirozeně seznámili s několika rodinami, jak už je to obvyklé u lidí z jejich vrstev. Ale myslím, že cítila, že to není jako v Malajsku nebo tak. Víte, tam mají spoustu služebnictva. A předpokládám, že taky veselé společnosti, večírky a podobně.“

„Myslíte, že jí chyběly ty veselé společnosti?“

„No, to přesně nevím.“

„Někdo mi říkal, že začala nosit paruku?“

„Ale ano, měla několik paruk,“ řekla paní Buckleová s nádechem úsměvu. „Velice elegantní a náramně drahé. Víte, čas od času posílala jednu nebo druhou do Londýna, tam, kde je koupila, a oni ji pak znovu upravili a poslali nazpátek. Měla různé druhy. Víte, jednu s narezavělými vlasy a jednu, co měla kolem dokola hlavy spoustu malých šedivých kudrlinek. V té vypadala opravdu moc hezky. A pak měla dvě, no, ty už nebyly tak hezké, ale zato užitečné, pro — víte — takové ty větrné dny, kdy potřebujete něco na sebe, protože by mohlo začít pršet. Moc dbala na sebe a na to, jak vypadá, a taky dost utrácela za oblečení.“

„Co myslíte, co bylo příčinou té tragédie?“ řekla paní Oliverová. „Byla jsem v té době daleko a taky jsem se s nikým ze známých nestýkala, protože jsem byla v Americe, takže jsem o tom moc neslyšela, a víte, jak to je, člověk se nechce tolik vyptávat a ani se bavit v dopisech o něčem takovém. Ale myslím si, že nějaký důvod tam přece musel být. Totiž, jak jsem vyrozuměla, bylo použito osobního revolveru generála Ravenscrofta.“

„Ano, měl doma dva, protože říkal, že žádný dům nemůže být jinak bezpečný. A víte, že v tom měl možná pravdu. Ne, že by byli měli předtím nějaké nepříjemnosti, to ne, pokud vím. Jednou odpoledne sice zazvonil u dveří jakýsi šeredný chlapík. Mně se teda vůbec nelíbil, to ne. Chtěl mluvit s generálem. Říkal, že sloužíval v generálově pluku jako mladý kluk. Generál mu položil pár otázek a myslím, že hned poznal, kolik uhodilo — zkrátka, že to nebyla osoba moc důvěryhodná. A tak ho poslal pryč.“

„Takže vy si myslíte, že to udělal někdo třetí?“

„No, můj názor je, že to tak asi muselo být, protože mi nic jiného nenapadá. Podívejte se, mně se moc nelíbil ani ten muž, co k nim docházel a dělal zahradnické práce. Neměl příliš dobrou pověst a myslím, že předtím několikrát taky seděl. Generál se o něm samozřejmě informoval a zřejmě mu chtěl dát šanci.“

„Takže vy si myslíte, že je mohl zabít zahradník?“

„Totiž já — já si to vždycky myslila. Ale asi se mýlím. Vůbec se mi ovšem nezdá — totiž to, co napovídali lidi, že prý tam došlo k nějakému skandálu, nebo že bylo něco v nepořádku s ním nebo s ní a že buď on zastřelil ji, nebo ona zastřelila jeho; tvrdím, že to je všechno nesmysl. Ne, byl to zaručeně někdo třetí. Jeden z těch lidí — no tenkrát to sice ještě nebylo tak zlé jako dneska, vždyť si to promítněte, stalo se to přece ještě než lidem vlezlo do hlavy všechno to násilí. A podívejte se, čeho jsou dnes každý den plné noviny. Mladičci, prakticky ještě kluci a berou samý drogy a pak se zblázní a jsou jako utržení z řetězu a pro nic za nic postřelí spoustu lidí a pozvou holku někam na skleničku a pak ji jdou doprovodit domů a příští den se její tělo najde někde v příkopu. A matkám se z kočárek kradou děti a dívka se vezme tancovat a pak se zavraždí nebo uškrtí cestou domů. Přinejmenším se aspoň cítíte tak, že vám kdokoli může cokoli provést. A berte to, jak chcete, žije si tady takový milý párek, generál s manželkou, a ti si vyjdou večer na hezkou vycházku, a pak je tam najdou oba s prostřelenými hlavami.“

„Bylo to do hlavy?“

„No vlastně se teď přesně nepamatuju a samozřejmě na vlastní oči jsem nic neviděla. Ale každopádně vyšli si jen na vycházku, jak to tak často dělávali.“

„Nehádali se třeba?“

„No někdy docházelo k výměně názorů, ale kde se to nestává?“

„Žádný domácí přítel nebo přítelkyně?“

„No jestli se vůbec můžou použít takové výrazy o lidech v jejich věku, jistě, sem tam byly nějaké řeči, ale to byl všechno nesmysl. Vůbec nic na tom nebylo. Lidi vždy rádi roztrušují takové věci, vždyť to znáte.“

„Možná byl jeden z nich — nemocný.“

„No, lady Ravenscroftová si kvůli něčemu sjela dvakrát nebo třikrát do Londýna k doktorovi nebo dokonce docházela do nemocnice, nejspíš měla v plánu tam pobýt kvůli nějaké operaci, ačkoli mi nikdy přesně neřekla, o co vlastně šlo. Ale myslím, že se jim povedlo dát ji do pořádku — v té nemocnici si krátkou dobu pobyla. Snad ani k operaci nedošlo.“

A když se vrátila, vypadala mnohem mladší. Zřejmě si nechala dělat na obličeji plastiku a víte, vypadala tak hezky v těch parukách, jak na nich měla lokýnky. Jako by jí byl začal úplně nový život.“

„Co generál Ravenscroft?“

„To byl velmi slušný pán a nikdy jsem neslyšela a neviděla nic, co by kolem něho naznačovalo něco nekalého, ani si nemyslím, že něco takového bylo. Lidi toho sice napovídají, ale když už k takové tragédii dojde, tak jsou kolem toho vždycky řeči. Zdá se, že se snad v Malajsku uhodil do hlavy nebo tak.“

Měla jsem strýce či prastrýce, víte, ten jednou spadl z koně. Praštil se o dělo nebo něco podobného a býval pak velice divný. Asi tak šest měsíců to s ním ještě jakž takž šlo a pak ho museli dát do ústavu, protože celou dobu ukládal své ženě o život. Tvrdil, že ho pronásleduje a že ho všude sleduje a že je to špiónka cizí mocnosti. Och, to se nedá ani vypovědět, co všechno se stává nebo co všechno se může v rodinách přihodit.“

„Ale v žádném případě si tedy nemyslíte, že bylo něco pravdivého na některých těch historkách, co se povídaly a které jsem slyšela taky, že byla mezi nimi jakási nevraživost, takže jeden zastřelil druhého a pak sebe.“

„Ne, to si určitě nemyslím.“

„Děti byly v té době doma?“

„Nebyly. Slečna — eh — jak se jen jmenovala, Rosie? Ne. Penelope?“

„Célie,“ řekla paní Oliverová. „Je to moje kmotřenka.“

„No jistě, samozřejmě. Ano, teď si to už vybavuji. Pamatuji se, jak jste jednou přišla a vzala ji na vycházku. Byla to velmi kurážná dívka, někdy trochu moc náladová, ale myslím, že otci a matce velmi oddaná. Ne, když se to stalo, byla pryč, na škole ve Švýcarsku, a to jsem byla ráda, protože to by byl pro ni strašlivý šok, kdyby byla doma a kdyby je byla třeba našla ona.“

„Měli taky kluka, nebo se mýlím?“

„Ale ne. Pana Edwarda. Myslím, že si jeho otec dělal trochu kvůli němu starosti. Vypadalo to, že otce nemá rád.“

„To snad ne. Chlapci mívají podobná období. Ale svou matku měl rád?“

„No myslím, že s ním trošku příliš nadělala, a jemu se to přirozeně zdálo na obtíž. Však to znáte, kluci nemají rádi, když matky s nimi příliš nadělají a pořád jim říkají, aby si vzali teplejší nátělník nebo ještě svetr navíc. Jeho otci se zas nelíbilo, jak si česal vlasy. Měl je — no, ne ještě takové, jak se nosí dnes, ale už to začínalo, jestli rozumíte, co tím myslím.“

„Kluk nebyl doma, když došlo k tragédii?“

„Ne.“

„Předpokládám, že to byl pro něj otřes?“

„To víte, určitě. Tenkrát jsem už k nim samozřejmě moc nedocházela, a tak jsem o tom ani tolik nevěděla. Jestli chcete slyšet můj názor, mně se nelíbil ten zahradník. Jak jen se jmenoval — myslím Fred. Fred Wizell. Nějaké takové jméno. Taky se mi zdá, že se dopustil kdysi nějakého — no, jakéhosi menšího podvodu nebo co, a generál mu na to přišel a chtěl ho propustit, a tak to mohl pak docela dobře udělat on.“

„Zastřelit je oba, muže i ženu?“

„Tedy, spíš bych pokládala za pravděpodobnější, že chtěl zastřelit jen generála. Kdyby byl střelil generála a žena by mu přišla do rány, tak ji musel zastřelit taky. Často o takových věcech čtete v knížkách.“

„Ano,“ řekla paní Oliverová zamysleně, „člověk se v knížkách dočte o nejrůznějších věcech.“

„No a pak ten domácí učitel. Taky se mi dvakrát nelíbil.“

„Jaký domácí učitel?“

„No dřív mívali pro kluka domácího učitele. Znáte to, nemohl udělat jakousi zkoušku a i jinak měl těžkosti někde na škole, kde byl dřív — nějaká přípravná škola nebo co. A tak mu drželi domácího učitele. Byl u nich asi rok, aspoň tak se mi zdá. Lady Ravenscroftová si na něj moc potrpěla. Víte, byla hudebně založená a ten učitel taky. Myslím, že se jmenoval pan Edmunds. Říkávala jsem si, zeje to spíš takové tintútiko a podle mého názoru generál Ravenscroft o něm taky neměl valné mínění.“

„Ale lady Ravenscroftová ano?“

„Ó, ti měli věru moc společného. A taky si myslím, že to byla ona, kdo ho vybral na to místo, spíš ona než generál. Bodejť, měl báječné chování a s každým uměl krásně mluvit a tak —“

„A ten — jak se jen jmenoval?“

„Edward? Jistě, měl ho rád, pokud vím. Vlastně k němu choval dokonce něžné city. Ba jakýsi druh zbožnění. Rozhodně ovšem nevěřte žádným historkám, které uslyšíte, o skandálech v rodině nebo o ní, že měla s někým poměr, nebo o generálovi Ravenscroftovi a té vyblité dívence, která mu pomáhala s písemnostmi, a podobně. Nikdy. Ať byl ten proradný vrah kdokoli, byl to určitě někdo cizí. Policie nikdy na nikoho nepřišla. Jakési auto tam v blízkosti viděli, ale nic z toho nevzešlo a nikdy s tím ani nehnuli. Ale stejně si myslím, že by se mělo ještě hledat, třeba mezi těmi, co se s nimi znali v Malajsku nebo v zahraničí nebo někde jinde, nebo když ponejprv bydleli v Bournemouthu. Člověk nikdy neví.“

„Co si o tom myslel váš manžel?“ řekla paní Oliverová. „Samozřejmě o nich nemohl vědět tolik co vy, ale slyšet něco mohl.“

„Ó, jistě že slyšel spoustu povídaček. Víte, třeba po večerech v hospodě ‚U Jiřího a vlajky‘. Lidi napovídali všechno možné i nemožné. Jako že ona pila a že se z domu vynášely bedny prázdných láhví. Všechno pustá lež, to náhodou vím určitě. A byl tam taky jakýsi synovec, který jako k nim jezdíval a někdy je navštěvoval. Nějak se zapletl s policií, to je fakt, ale nemyslím, že v tom měl prsty.“

Ani policie si to koneckonců nemyslela. Každopádně to nebylo ve stejnou dobu.“

„A prosím vás, nikdo jiný tenkrát v domě nebydlel, mimo generála a lady Ravenscroftových?“

„No měla sestru, která někdy přicházela na návštěvu, byla sestrou lady Ravenscroftové. Nevlastní sestra, myslím. Něco takového. Byly si s lady Ravenscroftovou hodně podobné. Když byla u nich na návštěvě, tak trochu mezi nimi dělala rozmíšky, aspoň já jsem si to vždycky myslela. Byla z těch, co rádi dělají rozbroje, jestli rozumíte, co tím myslím. Často něco říkala jen proto, aby popichovala.“

„Lady Ravenscroftová ji měla ráda?“

„No, když už se mne ptáte, myslím, že v podstatě neměla. Myslím, že ta sestra se jim čas od času víceméně vnutila a ona ne že by ji byla tam nechtěla, ale měla jsem dojem, že jí to dost jde na nervy, když tam je. Generál ji měl docela v lásce, protože hrála dobře karty. Hrála s ním šachy a tak, a to on měl rád. V jistém smyslu to byla zábavná ženská. Jmenovala se paní Jerryboyová nebo podobně. Myslím, že byla vdova. A taky si myslím, že si od nich půjčovala peníze.“

„Vy jste ji měla ráda?“

„No kdyby vám to nevadilo, tak vám řeknu na rovinu, madam, že ne, já ji ráda neměla. Dokonce jsem ji měla ze srdce nerada. Myslela jsem si o ní, že je to jedna z těch intrikánek, co nenechají nic na pokoji, víte. Ale než došlo k tragédii, tak u nich delší dobu už nebyla. Vlastně si na ni tak moc nepamatuji. Měla syna, který s ní jednou nebo dvakrát přijel. Ani jeho jsem moc ráda neměla. Nepodíval se vám do očí, víte.“

„No,“ řekla paní Oliverová, „myslím, že se už nikdo nikdy celou pravdu nedozví. Aspoň teď už ne. Po takové době. Nedávno jsem potkala svou kmotřenku.“

„Vážně, madam? Moc by mne zajímalo, co je se slečnou Célií. Jak se jí vede? Je v pořádku?“

„Ano, vypadá naprosto v pořádku. A zdá se, že dokonce pomýšlí na vdavky. Každopádně má nějakého —“

„Má stálého přítele, ne?“ řekla paní Buckleová. „No jo, to jsme měly všechny. A ne že bychom si pak všechny vzaly toho prvního,

co nám padl do oka. Ale stejně to většinou vyjde na jedno, tak v devíti případech z deseti.“

„Neznáte nějakou paní Burton-Coxovou?“ zeptala se paní Oliverová.

„Burton-Coxová? Jméno zní povědomě. Ale ne, nemyslím. Neměla snad někde tady bydlet nebo se dokonce k nim nastěhovat nebo tak? Ne, nic takového si nepamatuji. To jméno jsem nejspíš už slyšela. Nějaký starý přítel generála Ravenscrofta, myslím, s kterým se poznal v Malajsku. Ale přesně to nevím.“ Potřásla hlavou.

„No,“ řekla paní Oliverová. „Už vás nemůžu dál zdržovat svými drby. Bylo to moc pěkné vidět vás i Marlénu.“

9/ VÝSLEDKY SLONÍHO

PRŮZKUMU

„Někdo vás volal,“ řekl Jiří, sluha Hercula Poirota. „Paní Oliverová.“

„Ano, Jiří? A co mi chtěla sdělit?“

„Ptala se, zda by vás mohla navštívit dnes večer, pane, po večeři.“

„To by bylo báječné,“ řekl Poirot. „Báječné. Měl jsem velmi únavný den. Bude to povzbuzující zážitek mluvit s paní Oliverovou. Je vždy nejen zábavná, ale dovede také člověka strašně překvapovat tím, co řekne. Mimochodem, zmínila se o slonech?“

„O slonech, pane? Ne, nemyslím.“

„Aha. Pak to možná bude tak, že ji sloni zklamali.“

Jiří se na svého velitele zahleděl trochu rozpačitě. Někdy zcela nechápal souvislost Poirotových poznámek.

„Zavolejte jí,“ řekl Hercule Poirot, „a řekněte jí, že mi bude působit velké potěšení ji přijmout.“

Jiří se vzdálil, aby splnil tento rozkaz, a vrátil se, aby sdělil, že paní Oliverová se dostaví kolem tři čtvrtě na devět.

„Kávu,“ řekl Poirot. „Ať je připravena káva a k tomu několik *petits-fours*. Tak se mi zdá, že jsem nějaké nedávno objednal.“

„Nějaký likér, pane?“

„Ne, myslím, že ani ne. Já sám bych si vzal *Sirop de Cassis*.“
„Jistě, pane.“

Paní Oliverová přišla přesně na minutu. Poirot ji vítal s nepokrytými známkami potěšení.

„Tak jak se máte, *chère madame*?“

„Vyčerpána,“ řekla paní Oliverová.

Klesla do lenošky, kterou jí Poirot nabídl.

„Naprosto vyčerpána.“

„Ó. *Qui va à la chasse* — ach, už si na to rčení nemohu vzpomenout.“

„Já si je pamatuji,“ řekla paní Oliverová. „Učila jsem se to jako dítě. *‘Qui va à la chasse perd sa place’*.“

„Ovšem, jsem si jistý, že toto rčení nelze aplikovat na lov, jež jste podnikala vy. Narážím na vystopování slonů, pokud to ovšem nebyl pouhý slovní obrat.“

„Vůbec ne,“ řekla paní Oliverová. „Slony jsem stopovala přímo šíleně. Tady, onde, všude. To množství benzínu, co jsem spotřebovala, to množství vlaků, kterými jsem jezdila, to množství dopisů, co jsem napsala, to množství telegramů, co jsem rozeslala — neuvěřil byste, jak vyčerpávající to všechno bylo.“

„Tak si odpočiňte, udělejte si pohodlí. Vemte si kávu.“

„Výborná, silná, černá káva — ano, chci kávu. Je to přesně to, co potřebuji.“

„Smím se zeptat, máte nějaké výsledky?“

„Spoustu výsledků,“ řekla paní Oliverová. „Potíž je v tom, že nevím, budou-li vůbec k něčemu.“

„Přece jste se však dozvěděla nějaká fakta?“

„Ne. Doopravdy ani ne. Dozvěděla jsem se věci, o nichž mi lidi tvrdili, že to jsou fakta, ale já osobně silně pochybuji, že něco z toho fakta jsou.“

„Byly to jen takové povídačky, z doslechu?“

„Ne. Bylo to, jak jsem říkala, že to bude. Byly to vzpomínky. Spousta lidí, co má vzpomínky. Potíž je v tom, že když už si něco pamatujete, nepamatujete si to vždycky správně, že?“

„Ne. Ale pořád je to něco, co by se dalo nazvat výsledky. Nebo nemám pravdu?“

„A co jste dělal vy?“ řekla paní Oliverová.

„Vy jste vždycky tak přísná, madame,“ řekl Poirot. „Vy ode mne vyžadujete, abych i já kdovíkdě běhal a abych taky něco dělal.“

„No a běhal jste?“

„Nikde jsem neběhal, ale měl jsem několik porad s lidmi své profese.“

„Zní to mnohem pokojněji než to, co jsem prováděla já,“ řekla paní Oliverová. „Ó, to je výborná káva. Opravdu silná. Nevěřil byste, jak jsem utahaná. A jak popletená.“

„Ale, ale. Neztrácejte naději. Vy máte nějaké údaje. Vy určitě něco máte, o tom jsem přesvědčen.“

„Mám: spoustu námětů k přemýšlení, množství historek. Nevím, jestli něco z toho je vůbec pravda.“

„Nemusí to být pravda a přece to může být k užitku,“ řekl Poirot.

„No vím, co tím chcete říct,“ řekla paní Oliverová, „a totéž si myslím i já. Totiž právě to jsem si myslela i já, když jsem ty lidi obcházel. Když si lidi něco pamatují a vyprávějí vám to — pak to nejspíš není vždycky zcela přesně tak, jak to ve skutečnosti bylo, ale jen to, co si oni myslí, že se stalo.“

„Ale museli mít nějaký podklad, z něhož vycházeli,“ řekl Poirot.

„Udělala jsem vám jakýsi seznam,“ řekla paní Oliverová. „Není třeba, abych přitom zacházela do detailů, kam všude jsem zašla nebo co jsem říkala a proč, pídila jsem se jediné po — no po informacích, které dnes už nejspíš neseženete od nikoho v této zemi. Všechny pocházejí ovšem od lidí, kteří o Ravenscroftových něco věděli. I kdyby je nebyli znali ani tak dobře osobně.“

„Myslíte nějaká nová fakta z jejich pobytu v zahraničí?“

„Spousta z toho byla ze zahraničí. Další od lidí, co je tady znali spíš zběžně, nebo od lidí, jejichž tetičky, bratrance a sestřenky či známí je znali z dřívějšíka.“

„A každý z těch, kterého jste si zapsala, měl po ruce nějaký příběh — něco, co mělo vztah buď k tragédii, nebo k zúčastněným osobám.“

„Přesně tak,“ řekla paní Oliverová. „Zhruba vám to nastíním, chcete?“

„Jistě. Vemte si jeden *petit-four*.“

„Děkuji,“ řekla paní Oliverová.

Vzala si jeden, který vypadal zvlášť sladký a žlučníku dost nebezpečný, a s chutí se do něho zakousla.

„Sladkosti,“ řekla, „dodávají člověku podle mého názoru opravdu náramnou vitalitu. Tak tedy, měla bych následovně podněty. Většinou mi to všechno bylo řečeno po počátečním — ‚Ó, jistě, samozřejmě!‘ ‚Jak smutná historka to byla!‘ ‚Přirozeně, stejně si myslím, že každý ve skutečnosti ví, co se vlastně stalo.‘ Takový druh informací to je.“

„Rozumím.“

„Všichni ti lidé si *mysleli*, že vědí, co se stalo. Neměli k tomu ovšem skutečné důvody. Bylo to prostě něco, co jim někdo řekl, nebo co slyšeli buď od známých nebo od služebnictva či od příbuzenstva a podobně. Moje podněty jsou všechny tohoto druhu, to se rozumí. Za A: že generál Ravenscroft psal paměti o svém malajském pobytu a že měl u sebe mladou ženu, která vykonávala funkci sekretářky, psala podle jeho diktátu a na stroji a vůbec mu pomáhala, že to byla pohledná dívka a že není pochyb, že mezi nimi něco bylo. Z čehož vyplývá závěr — no tady se očividně vytvořily dva proudy. První proud tvrdil, že on zastřelil svou ženu, protože doufal, že se pak bude moci oženit s onou dívkou, a že pak, když to udělal, se v okamžité hrůze nad dokonáním činem zastřelil sám...“

„Přesně tak,“ řekl Poirot. „Vysvětlení romantické.“

„Druhý proud pak tvrdil, že existoval nějaký domácí učitel jejich syna, protože syn byl churavý a zameškal tudíž ve škole šest měsíců nebo tak, a že ten učitel byl dobře vypadající mladík.“

„Jistě. A žena že se do toho mladíka zamilovala. Anebo s ním měla dokonce poměr?“

„Spíše takhle se to tradovalo,“ řekla paní Oliverová. „Ovšem ani stopy po důkazech. Zas jen romantické pověsti.“

„A tak tedy?“

„A tak si tedy myslím, že fáma praví, že generál podle všeho zastřelil svou manželku a pak se v záchvatu kajícího zastřelil sám.“

Podle jiné pověsti zas udržoval generál milostný poměr a když se to jeho žena doslechla, zastřelila ho a pak zabila sebe. Vždycky v tom byly nějaké nepatrné rozdíly. Ale doopravdy nevěděl nikdo nic. Chci říct, že to byla pokaždé jedine docela věrohodná pohádka. Generál mohl docela dobře mít poměr s nějakou dívkou a dokonce i s více dívkami či prostě s jinou vdanou ženou, nebo to mohla být manželka, která s někým ten poměr měla. V každém příběhu, který mi vyprávěli, tu byl vždycky někdo, ale pokaždé to byl někdo jiný. Přesného nevěděl nikdy nikdo nic a důkazy taky nebyly žádné. Jsou to čistě jen fámy, které tenkrát před dvanácti či třinácti léty kolovaly a které dnes lidé téměř zapomněli. Ale přece si o tom pamatují dost, aby mohli vyjmenovat několik jmen a aby jen mírně překroutili fakta, která se skutečně udala. Byl tam ještě uražený a záštiplný zahradník, který v té době u nich pracoval, nechyběla sympatická postarší kuchařka a hospodyně, přisleplá a nahluchlá, ovšem tu snad nikdo ani nepodezíral, že by s tím měla něco společného. A tak dále. Všechna jména a možnosti jsem si zapsala. Některá ta jména sedí a některá ne. Je to všechno velmi složité. Jak jsem vyrozuměla, byla manželka krátkou dobu nemocná, snad trpěla nějakým druhem horečky. Musela při tom ztratit spoustu vlasů, protože si koupila čtyři paruky. Mezi jejími věcmi se totiž našly nejmín čtyři paruky.“

„Ano, to jsem slyšel taky,“ řekl Poirot.

„A od koho jste to slyšel vy?“

„Řekl mi to jeden můj známý od policie. Znovu si prošel vyšetřovací spisy a tam je uvedené, co se našlo v domě. Čtyři paruky! V tomto bodě bych velmi rád slyšel váš názor, madame! Myslíte, že mít čtyři paruky je extravagance?“

„No, abych řekla pravdu, myslím si to opravdu,“ řekla paní Oliverová. „Měla jsem tetu, která nosila paruku a měla jednu navíc, ale to proto, že vždycky jednu posílala, aby ji znovu upravili, a zatím nosila tu druhou. Nikdy jsem neslyšela o někom, kdo by vlastnil čtyři paruky.“

Paní Oliverová vytáhla z kabelky malý zápisník a začala se v něm nešetrně hrabat, aby vydolovala ještě nějaké poznatky.

„Paní Carstairsová, je jí sedmdesát sedm a je mírně senilní. Její výrok: ‚Docela dobře si Ravenscroftovy pamatuji. Ano, ano, velmi

milý párek. Myslím, že je to velmi smutná záležitost. Ano. Byla to rakovina!‘ Ptala jsem se, který z nich měl rakovinu,“ řekla paní Oliverová, „ale to už paní Carstairsová nějak pozapomněla. Řekla, že se jí zdá, že manželka jela do Londýna na konzultaci s lékařem a že se podrobila nějaké operaci a pak přišla domů a byla na tom velmi špatně a že manžel byl z toho celý pryč. A tak samozřejmě zastřelil ji a pak sebe.“

„To byla její teorie, nebo měla nějaké přesné informace?“

„Myslím, že to byla pustá teorie. Pokud jsem během svého pátrání mohla vidět a slyšet,“ řekla paní Oliverová, přičemž na poslední slovo dala obzvláštní důraz, „stačí, aby někdo uslyšel, že některý z jeho známých, kterého třeba ani moc nezná, náhle onemocní a musí vyhledat lékaře, a okamžitě je přesvědčený, že jde o rakovinu. A myslím, že podobně jsou na tom i lidé, jichž se to přímo týká. Někdo jiný — nemohu teď to jméno přechíst, zapomněla jsem je, zdá se, že začíná na T — ta zas řekla, že to byl manžel, který měl rakovinu. Že byl strašně nešťastný a jeho žena taky. A že to spolu prohovořili a že nemohli snést to pomyšlení a tak se rozhodli, že spáchají sebevraždu.“

„Smutné a romantické,“ řekl Poirot.

„Ano a nemyslím, že pravdivé,“ řekla paní Oliverová. „Jde to na nervy, vidíte? Totiž, že si lidé tolik pamatují a že ve skutečnosti si to většinou asi jen sami vybájili.“

„Sami si vybájili řešení něčeho, o čem pouze slyšeli,“ řekl Poirot. „Přesněji řečeno vědí, že někdo jel do Londýna konzultovat lékaře nebo že někdo byl na dva tři měsíce v nemocnici. To je *fakt*, o němž vědí.“

„Ano,“ řekla paní Oliverová, „a pak, když dlouho potom na to přijde řeč, nabízejí řešení, které si vybájili sami. Ale to nám moc nepomůže, vidíte?“

„Ale pomůže,“ řekl Poirot. „Víte, máte naprostou pravdu ve všem, co jste mi řekla.“

„O slonech?“ řekla paní Oliverová trochu váhavě.

„O slonech,“ řekl Poirot. „Je důležité znát některá fakta, která lidem přetrvala v paměti, byť ani přesně nevědí, co to bylo za fakta, proč se stalo to či ono a co k tomu vedlo. Ale je docela možné, že

vědí něco, co nevíme my a co ani nemáme možnost se dozvědět. Tak říkáte, že tu byly vzpomínky, které vedly k různým teoriím — teoriím o nevěře, o nemoci, o domluvené sebevraždě, o žárlivosti, to všechno vám bylo nabídnuto. Další pátrání by se tedy mohlo vést v tom směru, zda se některá z uvedených teorií ukáže v některých bodech pravděpodobná.“

„Lidi rádi mluví o minulosti,“ řekla paní Oliverová. „Ve skutečnosti mluví mnohem raději o minulosti než o tom, co se děje teď, nebo co se stalo vloni. Nějak jim to vrací všechno zpět. Přirozeně vám nejdřív spoustu všeličeho napovídají o jiných lidech, o nichž nechcete vůbec slyšet, a pak si musíte vyslechnout, co ti ostatní lidé, které si pamatují, věděli o někom jiném, jehož neznali, ale o němž slyšeli. A tak jsou najednou třeba generál Ravenscroft a lady Ravenscroftová, o nichž vám vyprávějí, strašně vzdálení a cizí. Je to jako s příbuzenskými vztahy,“ řekla. „Víte, bratřenci a sestřenky z prvního kolena jsou už trochu vzdálení příbuzní, a ti z druhého kolena ještě víc a tak dál a tak dál. A proto si myslím, že jsem toho moc nepořídila.“

„To si nesmíte myslet,“ řekl Poirot. „Jsem si naprosto jist, že po čase poznáte, že některé z těch věcí ve vašem roztomilém malém zápisníčku s fialovými deskami budou mít nějaký vztah k oné dávné tragédii. Ze svého vlastního šetření v oficiálních zprávách o těchto dvou úmrtích vám mohu sdělit, že zůstala nevysvětlená. Což znamená: z hlediska policie. Byla to milující se dvojice, nekolovalo o nich ani příliš povídaček či klepů o údajných sexuálních nepravostech, neobjevili ani stopu po nemoci natolik závažné, že by způsobila, aby si proto sáhli na život. Abyste mi rozuměla, mluvím teď pouze o době, která bezprostředně předcházela tragédii. Byla ovšem i období předtím, vzdálenější.“

„Vím, co myslíte,“ řekla paní Oliverová, „a o tom mám něco od jedné staré chůvy Nanny. Tak staré, že je jí teď — no, nevím, mohlo by jí být sto let, ale myslím, že jí bude asi jen osmdesát. Pamatuji si ji ze svého vlastního dětství. Často mi vyprávěla příběhy o lidech, kteří sloužili venku — v Indii, Egyptě, Siamu, Hongkongu a podobně.“

„Něco co vás zaujalo?“

„Ano,“ řekla paní Oliverová, „došlo tam k nějaké tragédii, o níž mi vyprávěla. Nebyla si zcela jista, co to vlastně bylo. A já ani nevím, jestli to mělo něco společného s Ravenscroftovými, mohlo se to taky týkat jiných lidí tam venku, protože ona si nepamatuje tak docela přesně příjmení ani události. Byl to případ duševní poruchy v jedné rodině. Něčí švagrová. Buď sestra generála X nebo sestra paní X. Prostě někdo, kdo byl po léta v sanatoriu pro duševně choré. Jak jsem vyrozuměla, dávno předtím zabila své vlastní děti nebo se je pokusila zabít, a pak se o ní předpokládalo, že je vyléčena, byla propuštěna na revers a přijela za nimi do Egypta nebo do Malajska nebo kde to byli. Prostě jela ven k těm lidem. A pak se zdá, že došlo k další tragédii, a opět jak myslím, v souvislosti s dětmi. Každopádně to bylo něco, co se ututlalo. Ale zaujalo mne to. Totiž jestli byla v rodině nějaká duševní porucha, ať už v rodině paní nebo generála Ravenscroftových. Ani nemyslím, že to musela být tak blízká příbuzná jako sestra. Mohla to být sestřenka nebo podobně. Ale — prostě, zdálo se mi, že pátrání by se mohlo zaměřit tím směrem.“

„Ano,“ řekl Poirot. „Vždy je nějaká možnost a něco, co čeká na člověka léta a pak to najednou jakoby vypadne přímo odněkud z minulosti. Tohle mi taky někdo řekl. *Staré hříchy mají dlouhé stíny.*“

„Ani se mi to nezdálo tak moc pravděpodobné,“ řekla paní Oliverová, „ba dokonce ani, že by si to stará Nanny Matchamová pamatovala správně, ba ani že by se to bylo skutečně týkalo lidí, o nichž mluvila. Ale *mohlo* to zapadat do toho, co mi říkala ta strašná ženská tehdy na tom obědě s literáty.“

„Myslíte tím, když chtěla vědět...“

„Ano. Když ode mne žádala, abych vyzvěděla od dcery, od mé kmotřenky, zda její matka zabila jejího otce nebo zda její otec zabil matku.“

„Že by si byla myslila, že to to děvče může vědět?“

„No je docela možné, že by to to děvče vědět mohlo. Totiž ne hned tenkrát — mohli to před ní tajit — ale mohla by vědět věci, pomocí nichž by si najednou objasnila okolnosti v životě své rodiny, a tedy i to, kdo pravděpodobněji mohl koho zavraždit, ač by se zřejmě o tom nebyla nikdy zmínila nebo něco o tom řekla či dokonce o tom s někým mluvila.“

„A vy tvrdíte, že ta žena — ta paní —“

„Ano. Teď jsem zas zapoměla její Jméno. Paní Burtonová a ještě nějak. Nějaké takové jméno. Říkala něco, že její syn s ní chodí a že pomýšlejí na to se vzít. A mohu docela dobře pochopit, že v takovém případě by člověk chtěl vědět, zda matka nebo otec té dívky nemá v rodině nějaké zločinecké sklony — nebo náběhy k šílenství. Nejspíš si myslela, že kdyby to byla matka, která zabila otce, bylo by od kluka velice nemoudré se s ní oženit, a naproti tomu kdyby byl otec zabil matku, tak by jí to zřejmě tolik nevadilo,“ řekla paní Oliverová.

„Chcete tím říci, že by si myslela, že se to dědí po přeslici?“

„Víte, nevypadala na ženu nadměrně chytrou. Panovačná, to ano,“ řekla paní Oliverová. „Moc si o sobě myslí, co všechno toho neví, ale kdežpak. Mám ovšem za to, že u žen je takový způsob myšlení dost přirozený.“

„Zajímavé hledisko, ale možné,“ řekl Poirot. „Ano, teď to nahlížím taky. „Povzdechl si. „Ještě je před námi mnoho práce.“

„Mohu nabídnout ještě další úhel pohledu. Totéž, ale z druhé ruky, jestli mi rozumíte. Znáte to. Někdo řekne: ‚Ravenscroftovi? Nebyli to ti manželé, co adoptovali dítě? Matně si vzpomínám, že když už to měli všechno zařízené a na tom dítěti přímo viseli — strašně, strašně jim na tom záleželo, jedno z jejich vlastních dětí jim, myslím, zemřelo v Malajsku — tedy každopádně, tohle dítě adoptovali, a pak ho najednou vlastní matka chtěla zpět a měli kvůli tomu dokonce soud nebo něco podobného. Soud ovšem svěřil péči o zmíněné dítě jim, a pak se objevila ta pravá matka a pokoušela se je unést‘.“

„Jsou hlediska mnohem prostší,“ řekl Poirot, „které se nám z vaší zprávy nabízejí, hlediska, kterým bych já dal přednost.“

„A to?“

„Paruky. Čtyři paruky.“

„No,“ řekla paní Oliverová, „hned se mi zdálo, že vás to zaujalo, ale nevím tak docela proč. Na první pohled to nedává smysl. Ta další verze příběhu byla o jasné duševní úchylce. Vystupují v něm přímo duševně nemocní, které drží v sanatoriu nebo v blázinci, protože zabili vlastní nebo cizí děti, z nějakého naprosto vyšinutého důvodu

bez žádného smyslu. Nevidím ovšem, proč by kvůli tomu měli generál a lady Ravenscroftovi chtít zabít jeden druhého.“

„Pokud jeden z nich v tom nebyl zapletený,“ řekl Poirot.

„Myslíte, že generál Ravenscroft mohl kdysi někoho zabít, nějakého hochy — třeba nemanželské dítě manželky nebo vlastní? Ne, obávám se, že se dostáváme do vod příliš melodramatických. Ani to, že by ona mohla zabít dítě manžela nebo vlastní, se mi nezdá.“

„A přece,“ řekl Poirot, „jak se lidé navenek zdají být, taková obyčejně jsou.“

„Tím chcete říct —?“

„Zdáli se jako milující se manželé, kteří spolu žijí šťastně a bez rozporů. Zvnějšku nic nenasvědčovalo na nějakou nemoc až na tu zmínku o operaci, o jednom z nich, který jel do Londýna konzultovat nějakou lékařskou autoritu, což otevírá možnost rakoviny, leukémie, něčeho na ten způsob, něco, co jim v budoucnosti hrozilo a co nemohli snést. A přece, jaksi se nemůžeme dohánět ničeho jiného, než co je *možné*, nikdy ne toho, co je *pravděpodobné*. A policie, totiž lépe řečeno mí přátelé od policie, kteří tehdy měli přece dobrý náhled do celého průběhu vyšetřování, říkají, že i kdyby byl v domě ještě někdo jiný, někdo neznámý, přesně ve stejnou dobu, přece jen nic, co se řeklo ve výpovědích, nebylo v nějakém zásadním rozporu se zjištěnými fakty. Z nějakého důvodu ti dva už nechtěli dál žít. *Proč?*“

„Zнала jsem manžele,“ řekla paní Oliverová, „ti si za války — myslím za druhé světové války — vzali do hlavy, že Němci přistanou v Anglii, a tak se rozhodli, že v tom případě se zabijí. Řekla jsem jim, že je to velká hloupost. Oni řekli, že by nemohli dál žít. Pořád se mi to zdá strašně hloupé. Musíte mít přece dost odvahy něco snést a vydržet. Totiž, není to přece totéž, jako když vaše smrt může pro někoho znamenat dobrodiní. Zajímalo by mne —“

„No, copak by vás zajímalo?“

„Víte, jak jsem to vyslovila, najednou mi napadlo, zda smrt generála a lady Ravenscroftových nebyla pro někoho dobrodiním.“

„Myslíte, že jako někdo po nich zdědil nějaké peníze?“

„Ano. Ale nemusí to být ani tak do očí bijící. Třeba by se tím jen někomu otevřely lepší vyhlídky pro uplatnění v životě. Třeba

kdyby v jejich životech bylo něco, o čem by nechtěli, aby se to některé z jejich dvou dětí kdy doslechlo nebo dozvědělo.“

Poirot vzdychl.

„S vámi je potíž,“ řekl, „vy tak často vymyslíte něco, co se docela dobře *mohlo* stát, co opravdu *mohlo* být. To, co mi vy sdělujete, jsou nápady. Věrohodné nápady. Jen kdyby to byly taky pravděpodobné nápady.“

Proč? Proč byla nutná smrt těch dvou? Proč jenom — přece netrpěli bolestmi, nebyli churaví, nebyli beznadějně nešťastní, aspoň na první pohled. A proč si tedy v podvečer jednoho krásného dne vyjdou na procházku na útesy a vezmou s sebou psa...“

„Co s tím má společného pes?“ řekla paní Oliverová.

„Jen mi to tak momentálně napadlo. Vzali psa s sebou, nebo utíkal pes za nimi? Jak vůbec pes do toho zapadá?“

„Zapadá asi tak, jako ty paruky,“ řekla paní Oliverová. „Je to prostě další věc, kterou nejsme s to vysvětlit a která zdánlivě nedává smysl. Jeden z mých slonů řekl, že pes zbožňoval lady Ravenscroftovou, ale jiný zas tvrdil, že ji pes pokousal.“

„Člověk se pořád vrací k stejnému bodu,“ řekl Poirot. „Vzbuzuje to chuť vědět víc.“ Vzdychl. „Člověk by se chtěl dozvědět víc o těch lidech, a jak můžete poznat lidi, když jsou od vás odděleni propastí tolika let.“

„No už jste to přece jednou nebo dvakrát udělal, ne?“ řekla paní Oliverová. „Víte, tehdy — bylo to něco o jakémsi malíři, kterého zastřelili nebo otrávnili. Stalo se to někde u moře na jakési pevnosti. A vy jste přišel na to, kdo to udělal, ač jste žádného z těch lidí neznal.“

„Ne, neznal jsem nikoho z těch lidí, ale poznal jsem je z vyprávění ostatních, co tam tenkrát byli.“ * (*, Pět malých prasátek“)

„No a o to se teď pokouším já,“ řekla paní Oliverová, „jenomže se tomu nějak nemohu dostat pod kůži. Ne a ne trefit na někoho, kdo by doopravdy něco věděl, kdo v tom skutečně hrál roli. Myslíte si vážně, že bychom to měli vzdát?“

„Myslím, že by bylo velmi moudré toho nechat,“ řekl Poirot, „ale od určitého momentu si už člověk nepřeje být moudrý. Chcete naopak vědět víc. Strašně mne teď začal zajímat ten manželský pár

tolik sympatických lidí s dvěma roztomilými dětmi. Předpokládám, že to byly děti roztomilé?“

„Chlapce neznám,“ řekla paní Oliverová. „Nemyslím, že bych ho byla někdy viděla. Chcete se seznámit s mou kmotřenkou? Mohu ji poslat za vámi, jestli chcete.“

„Ano, myslím, že bych ji moc rád poznal a nějak se s ní seznámil. Možná by si nepřála přijít sem ke mně na návštěvu, ale mohli bychom domluvit nějaké setkání. Myslím si, že by to mohlo být zajímavé. A ještě je tu někdo, koho bych rád poznal.“

„O, kdopak je to?“

„Ta vaše z toho vašeho literárního oběda. Ta panovačná paní. Vaše pánovitá známá.“

„Není to moje známá,“ řekla paní Oliverová. „Prostě ke mně přišla a oslovila mne, to je všechno.“

„Mohla byste nějak s ní obnovit styky?“

„Ale jistě, velmi snadno. Vsadím se, že příběhne na první zavolání.“

„Rád bych se s ní sešel taky. Rád bych se dozvěděl, proč vlastně chce tohle všechno vědět.“

„Ano. Věřím že by to mohlo být užitečné. Každopádně —“ paní Oliverová si povzdechla — „docela ráda si trochu odpočinu od slonů. Nanny — víte, i ta stará Nanny, o níž jsem vám vyprávěla — i ta se zmínila o slonech a o tom, že nezapomínají. Ta hloupá větička mne začíná pronásledovat. Nuže, další slony teď musíte hledat vy. Řada je na vás.“

„A co bude s vámi?“

„Mohla bych se případně poohlédnout po labutích.“

„*Mon dieu*, kde se tady zas berou labutě?“

„To je znovu taková malá reminiscence, něco, co mi připomněla Nanny. Že jsem si kdysi hrávala s jakýmisi malými kluky a jeden z nich mi říkal paní Slonová a ten druhý paní Labuť. Když jsem byla paní Labuť, tak jsem předstírala, že plavu po podlaze. Když jsem byla paní Slonová, jezdili mi na zádech. V té naší záležitosti se přirozeně labutě nevyskytují.“

„To je dobře,“ řekl Poirot. „Sloni nám úplně stačí.“

10/ DESMOND

O dva dny později si Hercule Poirot při popíjení své ranní čokolády četl dopis, který přišel ranní poštou. Přečítal si ho teď už podruhé. Rukopis byl poměrně slušný, ač by se těžko mohlo říci, že nese známky zralosti.

Vážený monsieur Poirote,

obávám se, že budete tento můj dopis považovat za poněkud neobvyklý, ale věřím, že nebude ke škodě, zmíním-li se o jedné Vaší známé. Pokoušel jsem se s ní spojit, protože jsem ji chtěl požádat, aby mi zprostředkovala návštěvu u Vás, ale zřejmě není doma. Její tajemnice — mluvím o paní Ariadně Oliverové, té spisovatelce — její sekretářka snad říkala něco takového, že jela na safari do východní Afriky. Je-li tomu tak, pak je mi jasné, že se v dohledné době nevrátí. Jsem si však naprosto jist, že by mi byla vyhověla. Opravdu bych s Vámi moc rád mluvil. Strašně bych potřeboval poradit v jisté záležitosti.

Jak jsem vyrozuměl, paní Oliverová se zná s mou matkou, která se s ní seznámila na obědě pro literáty. Byl bych Vám nesmírně zavázán, kdybyste určil dobu a den, kdy bych Vás mohl navštívit. Časově se přizpůsobím všemu, co navrhnete. Nevím, zda to vůbec nějak pomůže, ale tajemnice paní Oliverové vyslovila slovo „sloni“. Předpokládám, že to nějak souvisí s cestou paní Oliverové do východní Afriky. Tajemnice mluvila tak, jako by to bylo něco na způsob hesla. Mně to sice moc neříká, ale Vám nejspíš ano. Prožívám teď období velkých starostí a obav a byl bych Vám velice vděčný, kdybyste mne mohl přijmout.

Váš oddaný

Desmond Burton-Cox

„*Nom d'un petit bonhomme!*“ řekl Hercule Poirot.

„Prosím, pane?“ řekl Jiří.

„To byl jen takový zbožný povzdech,“ řekl Hercule Poirot.

„Jsou věci, kterých se těžko zbavíte, když vám jednou vstoupí do života. Co se mne týká, tak se zdá, že je to otázka slonů.“

Vstal od stolu, kde snídal, a zavolal svou věrnou sekretářku slečnu Lemonovou, předal jí dopis Desmonda Burtona-Coxe a dal jí dispozice, aby zařídila setkání s pisatelem dopisu.

„V současné době nejsem tak zaneprázdněn,“ řekl. „Docela by se to hodilo třeba zítra.“

Slečna Lemonová mu připomněla dvě schůzky, které už měl domluvené, ale nakonec souhlasila, že zbývá ještě dost volného času a že to nějak podle jeho přání zařídí.

„Má to něco společného se zoologickou zahradou?“ zeptala se zvědavě.

„Ani ne,“ řekl Poirot. „Prosím vás, už se ve svém dopise o slonech nezmiňujte. Všeho moc škodí. Sloni jsou obrovská zvířata. Zabírají značnou část obzoru. Ano. Slony můžeme vynechat. Bezpochyby se sami objeví během konverzace, kterou hodlám s Desmondem Burtonem-Coxem vést.“

„Pan Desmond Burton-Cox,“ ohlásil Jiří, když uváděl očekávaného hosta.

Poirot se zvedl a zůstal stát u krbu. Chvilku stál beze slova a pak, když si v duchu shrnul první dojem, jímž na něj zapůsobil příchozí, mu vykročil vstříc. Poněkud nervózní, silná osobnost. To se dalo čekat, pomyslel si Poirot. Trochu v rozpacích, ale umí to výborně skrývat. Podával mu ruku a řekl:

„Pan Hercule Poirot?“

„Přesně tak,“ řekl Poirot. „A vy se jmenujete Desmond Burton-Cox. Prosím usedněte a řekněte mi, co bych pro vás mohl udělat, důvody, proč jste mne vyhledal.“

„Půjde to vysvětlit poněkud obtížně,“ řekl Desmond Burton-Cox.

„Tak mnoho věcí je těžko vysvětlitelných,“ řekl Hercule Poirot, „ale máme přece času dost. Sedněte si.“

Desmond hleděl trochu pochybovačně na člověka před sebou. Opravdu náramně směšná postavička, pomyslel si. Ta vejčitá hlava, ty obrovské kníry. Nějak příliš impozantně nevypadá. Musel si přiznat, že to nebylo docela to, co čekal, že uvidí.

„Vy — vy jste detektiv, vidíte?“ řekl. „Totiž, vy — vy zjišťujete různé věci. Lidé k vám přicházejí, aby se něco dozvěděli nebo aby vás požádali něco pro ně vypátrat.“

„Ano,“ řekl Poirot, „je to jedno z mých poslání v životě.“

„Nepředpokládám, že byste věděl, kvůli čemu jsem přišel, nebo že byste o mně vůbec moc věděl.“

„Něco přece jen vím,“ řekl Poirot.

„Aha, to paní Oliverová, vaše přítelkyně paní Oliverová. Řekla vám něco?“

„Řekla, že měla rozmluvu s jednou ze svých kmotřenek, s nějakou slečnou Célie Ravenscroftovou. Je tomu tak, že?“

„Ano. Ano, Célie mi to vypravovala. Tato paní Oliverová, je taky — zná taky mou matku — totiž, chci říci, zná ji dobře?“

„Ne. Nemyslím, že se znají dobře. Podle paní Oliverové se seznámily nedávno na obědě, kam byli pozváni literáti, a krátce spolu pohovořily. Vaše matka, pokud jsem vyrozuměl, se na paní Oliverovou obrátila s jistou žádostí.“

„Neměla právo to dělat,“ řekl mladík.

Obočí nad nosem se mu stáhlo. Vypadal teď nazlobený, strašně nazlobený, téměř mstivě.

„Vážně,“ řekl. „Matky — totiž —“

„Rozumím,“ řekl Poirot. „Dnes jakoby se do toho vkládalo až příliš mnoho citu. Nejspíš tomu ovšem bylo vždy tak. Matky věčně dělají to, co by jejich děti nejmíň chtěly, aby dělaly. Nemám pravdu?“

„Až příliš. Ale moje matka — totiž, ta zasahuje do věcí, které se jí opravdu netýkají.“

„Pokud jsem rozuměl, jste vy a Célie Ravenscroftová úzce spřáteleni. Paní Oliverová se dozvěděla od vaší matky, že je taky řeč o sňatku. Snad v blízké budoucnosti?“

„Ano, ale moje matka by opravdu neměl klást žádné otázky a starat se o věci, které — po nichž jí nic není.“

„Ale matky jsou už jednou takové,“ řekl Poirot. Slabě se usmál. Dodal: „Máte svou matku asi velmi rád?“

„Ani bych neřekl,“ řekl Desmond. „Ne, to bych rozhodně nemohl tvrdit. Víte — no, raději bych vám to měl říci přímo, ona totiž není doopravdy moje matka.“

„Ach tak. To jsem nevěděl.“

„Jsem adoptovaný,“ řekl Desmond. „Měla kdysi syna. Malého chlapce, který zemřel. A pak si přála adoptovat dítě a tak adoptovala mne a vychovala mne jako svého syna. Mluví o mně vždycky jako o svém synovi, pokládá mne za svého syna, ale ve skutečnosti jím nejsem. Vůbec v ničem se nepodobáme. Nemáme prostě stejný pohled na svět.“

„Nanejvýš pochopitelné,“ řekl Poirot.

„Nezdá se ovšem, že bych nějak pokročil,“ řekl Desmond, „ve věci, kvůli níž jsem vás vyhledal.“

„Vy zřejmě chcete, abych něco udělal, abych něco zjišťoval, abych se v jistém směru začal o něco zajímat?“

„Myslím, že jste to vyjádřil velmi přesně. Nevím kolik víte o — no, o všech těch trablech, v kterých lítáme.“

„Něco vím,“ řekl Poirot. „Žádné detaily. Nevím mnoho o vás, ani o slečně Ravenscroftové, s tou jsem se ani osobně ještě neseznámil. Chtěl bych ji přirozeně poznat.“

„Ano, jistě, pomýšlel jsem na to, že ji přivedu sem k vám, abyste si s ní pohovořil, ale pak jsem si pomyslel, že raději si s vámi nejdřív promluví sám.“

„To zní celkem rozumně,“ řekl Poirot. „Jste z něčeho nešťastný? Trápí vás něco? Máte potíže?“

„Ani ne. Ne. Ne, vlastně by tady neměly být potíže. Taky že nejsou. Potíž je spíš v tom, co se stalo dávno před léty, když byla Célie ještě dítě, nebo přinejmenším školačka. Došlo k nějaké tragédii, vlastně ani ne tak neobvyklé — no, stává se to přece každodenně, pořád. Víte, dva lidi něco strašně rozruší a spáchají sebevraždu. Bylo to něco na způsob domluvené sebevraždy. Moc o tom nevěděl nikdo, ani proč se to stalo, ani nic dalšího. Ale koneckonců, to se stává, v podstatě by si s tím děti těchto lidí neměly dělat těžkou hlavu. Tím chci říct, že by jim mělo stačit, když znají fakta, aspoň podle mého názoru. A mé matce už po tom není vůbec nic.“

„Během své životní pouti,“ řekl Poirot, „člověk častěji a častěji poznává, jak mnoho lidí se zajímá o věci, které se jich naprosto netýkají. A zajímají se víc o ně, než o záležitosti, o nichž by se *dalo* říct, že se jich týkají přímo.“

„Ale to je už všechno dávná minulost. Nikdo o tom moc nevěděl. A víte, moje matka se neustále vyptává. Pořád vyzvídá a podařilo se jí na Célii vyzrát. Dostala Célii do takového stavu, že Célie teď už doopravdy neví, jestli si mne chce vzít nebo ne.“

„A co vy? Vy víte, jestli si ji pořád chcete vzít?“

„Ano. Samozřejmě to vím. Chci si ji vzít. Jsem stoprocentně rozhodnutý oženit se s ní. Ona ovšem je naprosto vyvedená z rovnováhy. Chce vědět, jak to bylo. Chce vědět, proč se to všechno stalo, a myslí si — jsem si jistý, že se mýlí — myslí si, že moje matka o tom něco ví. Že o tom něco slyšela.“

„Každopádně s vámi cítím,“ řekl Poirot, „ale přece jen se mi zdá, že jste-li oba rozumní mladí lidé a chcete-li se vzít, pak nevidím důvod, proč byste to neudělali. Mohu vám sdělit, že na mou žádost mi byly poskytnuty některé informace ohledně této politováníhodné tragédie. Jak říkáte, je to záležitost, k níž došlo před mnoha léty. Plné vysvětlení se nenašlo. Nikdy to nikdo nevysvětlil. Ale v životě nemůže člověk očekávat, že se všechny smutné záležitosti, jež ho potkávají, vždy vysvětlí.“

„Byla to domluvené sebevražda,“ řekl mladík. „Nemohlo to být nic jiného. Ale — totiž...“

„Chtěl byste znát příčinu? Je to tak?“

„Ano, jistě. Je to tak. To je to, nad čím se Célie trápí, a téměř se jí povedlo, že se už trápím i já. Moje matka si dělá starosti zcela určitě, ač, jak už jsem říkal, jí o tom vůbec nic není. Nemyslím, že by to byla něčí vina. Chci říct, že předtím k žádné hádce nedošlo, ani nic podobného. Potíž je přirozeně v tom, že nevíme nic. Totiž, lépe řečeno, já bych v žádném případě nemohl nic vědět, vždyť jsem tam vůbec nebyl.“

„Vy jste neznal generála a lady Ravenscroftovy ani Célii?“

„Célii jsem více méně znal po celý život. Víte, jezdíval jsem na prázdniny k lidem, kteří byli jejich sousedé, v době, kdy jsme všichni byli velmi mladí. Však víte — prostě děti. A vždycky jsme k sobě

cítili sympatie a výborně jsme spolu vycházeli a tak. A pak přirozeně nebylo dlouhou dobu nic. Neviděl jsem Célii mnoho let. Její rodiče totiž byli v Malajsku a moji rodiče taky. Myslím, že se tam venku spolu znovu sešli — tedy můj otec s matkou. Můj otec mimochodem už nežije. Ale myslím, že když moje matka byla v Malajsku, tak se něco doslechla a teď si vzpomněla, co se tenkrát proslýchalo, a to ji strašně rozrušilo a — a jaksi si namlouvá takové věci, které zcela určitě nemohou být pravdivé. Jsem si jistý, že nic z toho není pravda. Ale ona si usmyslila, že kvůli tomu nasadí Célii brouka do hlavy. A teď už chci vědět i já, co se vlastně stalo. A Célie chce taky vědět, co se doopravdy stalo. Co se vlastně semlelo. A taky proč? A jak? Neje-nom takové hlouposti, co si lidi povídají.“

„Ano,“ řekl Poirot, „nejspíš to ani není nepřirozené, že oba tak cítíte. Umím si představit, že Célie to pociťuje ještě mnohem silněji. Zřejmě ji to taky mnohem víc trápí. Ovšem, mohu-li to tak vyjádřit, záleží na tom opravdu tolik? Co je důležité, je *současnost, přítomnost*. Dívka, s kterou se chcete oženit, dívka, která si vás chce vzít za muže — co s tím má minulost společného? Záleží na tom, zda její rodiče spáchali společně sebevraždu, nebo zda zahynuli při leteckém neštěstí nebo zda jeden z nich byl zabit při nějaké nehodě a druhý pak později spáchal sebevraždu? Anebo na tom, zda v tom byla nějaká milostná historika, která najednou vstoupila do jejich života a byla příčinou toho, že byli nešťastní?“

„Ano,“ řekl Desmond Burton-Cox, „myslím, že to, co říkáte, je rozumné, a že máte úplnou pravdu, ale — věci se už jednou vyvinuly tak, že se teď už musím postarat o klid Céliiny duše. Ona — ona je člověk, kterému na věcech *záleží* — ač o tom mnoho nenamluví.“

„Nenapadlo vám,“ řekl Hercule Poirot, „že možná bude velmi obtížné, ne-li nemožné, vypátrat, co se doopravdy stalo?“

„Myslíte, kdo koho zabil a proč, nebo zda jeden zastřelil druhého a pak sebe. Ani ne, pokud — pokud v tom nebylo *něco*.“

„Jistě, ale to něco bylo v minulosti, tak proč je to najednou tak důležité?“

„Nemělo by to být důležité — a ani by nebylo, nebýt mé matky, která se do toho zamíchala a všechno znovu rozvířila. Jinak by na tom vůbec nezáleželo. Nepředpokládám ani, že Célie nad tím někdy

příliš přemýšlela. V době, kdy k tragédii došlo, byla ve škole ve Švýcarsku, a nikdo jí pak o tom moc neřekl a no prostě, když je člověk nedospělý nebo vůbec mladší, tak bere věci tak, jak přicházejí. Každopádně je bere tak, jako by to s ním nemělo moc do činění.“

„Vy si tedy nemyslíte, že ode mne žádáte něco nemožného?“

„Chtěl bych, abyste zjistil pravdu,“ řekl Desmond. „Možná to ani není ten druh pravdy, kterou lze vypátrat nebo kterou člověk objevuje rád —“

„Nemám nic proti tomu něco zjišťovat,“ řekl Poirot. „Ve skutečnosti je člověku dokonce vrozená jakási — dá se říct zvědavost. Tragédie, události, k nimž dochází kvůli nějakému trápení, náhlému překvapení, otřesu, nemoci, to všechno jsou tragédie lidské, lidské záležitosti, a je jenom přirozené, že vzbudí-li naši pozornost, chceme pak vědět všechno. Chtěl bych ovšem říci tohle: je to moudré, je to nutné křísit staré věci?“

„Možná není,“ řekl Desmond, „ale víte...“

„A pak,“ skočil mu Poirot do řeči, „snad se mnou budete souhlasit, že provést to všechno po takové době je téměř nemožné.“

„Ne,“ řekl Desmond, „v tom s vámi souhlasit *nebudu*. Myslím, že by to mohlo být docela proveditelné.“

„Velmi zajímavé,“ řekl Poirot. „A proč si myslíte, že je to docela proveditelné?“

„Protože —“

„Pročpak? Určitě máte nějaký důvod.“

„Myslím si, že přece jen existují lidé, kteří by *mohli* znát pravdu. Myslím, že jsou lidé, kteří by vám to mohli říct, kdyby vám to říct chtěli. Lidé, kteří by to možná nechtěli říct mně, kteří by si nepřáli říct to Célii, ale vy byste se to od nich dozvědět mohl.“

„To zní zajímavě,“ řekl Poirot.

„Něco tam bylo,“ řekl Desmond. „Něco se tam v minulosti přihodilo. Já — jaksi jsem o tom něco nejasného slyšel. Byla tam nějaká duševní porucha. Někdo z nich — nevím teď přesně, kdo, mohla to být i lady Ravenscroftová — zdá se, že byla dlouhá léta v sanatoriu pro duševně choré. Strašně dlouho. Došlo k nějaké tragédii, když byla úplně mladá. Někaké dítě, co umřelo, nebo nějaká nehoda. Něco, co — prostě, v čem byla zapletená.“

„Předpokládám, že to není něco, co si pamatujete jako vlastní zážitek?“

„Ne, je to něco, co vyprávěla má matka. Něco, co slyšela. Myslím, že to slyšela v Malajsku. Nějaké klepy, které tam pochytila od druhých. Víte přece, jak se tam scházejí lidé, co jsou služebně venku, a jejich ženy, memsahib se jim tam říká, pak proberou kdekoho, vědí o sobě všechno. A říkají často i to, co vůbec nemusí být pravda.“

„Ale vy byste chtěl vědět, zda to pravda je nebo není.“

„Ano a nevím, jak bych to mohl zjistit já sám. Vždyť se to všechno stalo už tak dávno a ani nevím, koho bych se měl vyptávat, nevím, za kým bych měl zajít. Ale pokud opravdu nepřijdeme na to, co se vlastně stalo a proč —“

„Myslím, že vím, co v podstatě máte na srdci,“ řekl Poirot, „i když z mé strany to jsou pouhé dohady. Célie Ravenscroftová se zřejmě za vás nechce provdat, pokud si nebude zcela jistá, že není zatížena nějakou duševní poruchou, kterou zdědila po své matce. Je to tak?“

„Nejspíš tak nějak si to vzala do hlavy. Podle mého názoru to byla moje matka, která jí to vsugerovala. Moje matka si to zřejmě myslí. Nevím, co ji k tomu vede mimo nechutnou nevraživost a klepy.“

„Nebude tak lehké to všechno zjistit,“ řekl Poirot. „To nebude, ale já už o vás leccos slyšel. Říká se, že máte úžasné schopnosti vyptávat, co se doopravdy stalo. A taky vyptávat se lidí a přimět je k tomu, aby vám vyprávěli.“

„Máte nějaké návrhy, komu bych měl klást otázky nebo koho se vyptávat? Když říkáte Malajsko, předpokládám, že se to nevztahuje na lidi malajské národnosti. Mluvíte zřejmě o době, kterou lze nazvat dobou sahibů, bílých pánů nad domorodci, dobou, kdy se v Malajsku tvořily kolonie lidí, kteří tam byli služebně. Mluvíte o Angličanech a klepech zrozených na některé z tamějších anglických stanic?“

„Nemyslím si ovšem doopravdy, že by to teď bylo ještě k něčemu. Myslím, že kdokoli roznášel nějaké pomluvy, ať už se povídalo cokoli, je to dnes stejně tak dávno, že všichni to už nejspíš zapomněli a jsou pravděpodobně sami po smrti. Moje matka zřejmě taky spoustu věcí popletla, něco zaslechla a ještě víc si pak sama přidala.“

„Ale pořád si myslíte, že já bych přesto byl schopný —“

„Nepředstavuji si, že byste odjel do Malajska a tam se lidí vyptával. Nikdo z těch lidí tam už stejně není.“

„Takže žádná jména byste mi dát nemohl?“

„Ne tento druh jmen,“ řekl Desmond.

„A nějaká jiná jména?“

„No, hned vám řeknu, co a jak. Myslím, že přece jen existují dva lidé, kteří by mohli vědět, co se stalo a proč. Protože, víte, oni *tam u toho* byli. Musí tedy vědět, doopravdy *vědět*, z vlastních zkušeností.“

„Vy sám za nimi jet nechcete?“

„No, nakonec bych mohl. Už jsem se jistým způsobem o to pokusil, ale víte, nemyslím, že by oni — prostě nevím. Nechtělo by se mi klást některé otázky, které bych klást měl. A nemyslím, že by si to přála Célie. Jsou to velmi slušní lidé, to je taky *důvod*, proč asi všechno vědí. Ne proto, že by byli špatní, ne proto, že rádi pomlouvají, ale proto, že možná pomáhali. Možná udělali něco, aby ulehčili situaci, nebo se aspoň o to pokusili a jenom se jim to nepovedlo. Ach, ale já vám to všechno vykládám tak zmateně.“

„Ale ne,“ řekl Poirot, „děláte to výborně a mne to vskutku zaujalo a vidím, že máte na mysli něco zcela určitého. Řekněte, Célie Ravenscroftová je s vámi v tomhle zajedno?“

„Příliš jsem jí toho zatím neřekl. Víte, mívala Maddy a Zélii moc ráda.“

„Maddy a Zélii?“

„To jsou totiž ta jména. Ach tak, musím vám to vysvětlit. Moc dobře jsem to asi neudělal. Víte, když byla Célie ještě úplně malé dítě — v době, kdy jsem se s ní prvně seznámil, jak už jsem vám říkal, bývali jsme na venkově sousedé — měla u sebe jakousi Francouzku — no, dnes se tomu asi říká *au pair* děvče, tehdy to ovšem byla vychovatelka. Znáte to, francouzská guvernanka. Mademoiselle. A víte, tahle byla moc prima. Hrála si s námi dětmi a Célie jí vždy říkala zkráceně Maddy — a pak ji celá rodina tak volala: Maddy.“

„Aha. Tedy mademoiselle.“

„Ano. Víte, jelikož jste Francouz, tak jsem myslel — myslel jsem, že vám by snad řekla, co ví a o čem by s nikým jiným mluvit nechtěla.“

„Aha. A to druhé jméno, o němž jste se zmínil?“

„Zélie. To je něco podobného, víte. Taky mademoiselle. Maddy byla u nich asi tak dva tři roky a potom se vrátila do Francie nebo do Švýcarska, a pak k nim přišla tahle druhá. Byla mladší než Maddy a nepojmenovali jsme ji už Maddy. Célie jí dala jméno Zélie. Celá rodina jí říkala Zélie. Byla velmi mladá, hezká a byla s ní náramná legrace. Všichni jsme ji měli moc rádi. Hrála s námi hry a všichni jsme ji milovali. Celá rodina si ji zamilovala, i generál Ravenscroft. Hrávali spolu různé hry, piket, víte, a mnoho dalších.“

„A lady Ravenscroftová?“

„Ta byla Zélii rovněž velmi nakloněná a Zélie jí to plně oplácela. To je taky důvod, proč se k nim pak znovu vrátila.“

„Ona se vrátila?“

„Ano, potom, co lady Ravenscroftová onemocněla a byla v nemocnici, Zélie se vrátila a dělala jí jakousi společnici a pečovala o ni. Nevím to přesně, ale zdá se mi, ne, jsem si téměř jistý, že tam byla, když k tomu došlo — totiž k té tragédii. A tak víte, ona by měla vědět — co se stalo doopravdy.“

„A znáte její adresu? Víte, kde je teď?“

„Ano, vím kde je. Mám její adresu. Dokonce adresy obou. Myslel jsem si, že byste tam třeba mohl zajet a navštívit ji, nebo lépe obě. Vím, že co po vás chci, je mnoho —“ Odmlčel se.

Poirot se na něho několik vteřin mlčky díval. Pak řekl: „Ano, je to možnost — určitě — možnost.“

KNIHA 2 /

DLOUHÉ STÍNY

11/ VRCHNÍ INSPEKTOR

GARROWAY A POIROT

SROVNÁVAJÍ POZNÁMKY

Vrchní inspektor Garroway se podíval přes stůl na Poirota. Zamrkal očima. Jiří postavil vedle něho whisky se sodou. Pak přešel k Poirotovi a tam postavil skleničku naplněnou temně nachovou tekutinou.

„Prozradíte mi vaše oblíbené pitivo?“ řekl vrchní inspektor Garroway se zábleskem zájmu.

„Šťáva z černého rybízu,“ řekl Poirot.

„Jistě, jistě,“ řekl vrchní inspektor Garroway, „každý podle svého vkusu. Co mi to jen onedhy povídal Spence? Tvrdil, že jste míval ve zvyku pít něco s takovým divným jménem, jakýsi odvar či co. Copak to mělo být, varianta francouzského piana? Aspoň podle jména.“

„Nikoli,“ řekl Poirot, „je to užitečné na srážení horeček.“

„Aha. Tedy jakási droga, ale více méně invalidní. „Upil ze své sklenice. „To bylo na sebevraždu,“ řekl.

„Byla to tedy sebevražda?“ zeptal se Poirot.

„Co jiného to mohlo být?“ řekl vrchní inspektor Garroway. „Co všechno jste jen nechtěl vědět!“ Potřásl hlavou. Úsměv se mu ještě prohloubil.

„Omlouvám se vám,“ řekl Poirot, „že jsem vám způsobil tolik potíží. Jsem jako to zvíře nebo to dítě v jedné z vašich povídek od pana Kiplinga. Trpím neukojitelnou zvědavostí.“

„Neukojitelná zvědavost,“ řekl vrchní inspektor Garroway. „Ten pan Kipling uměl psát pěkné povídky. Znal své řemeslo. Jednou mi někdo vyprávěl, že tomu člověku stačilo jenom projít torpedoborcem a věděl o něm víc než vrchní inženýr královského loďstva.“

„Běda,“ řekl Poirot, „to všechno já neumím. A vidíte, proto jsem pak nucen klást otázky. Obávám se, že jsem vám poslal trochu dlouhý seznam otázek.“

„Co mne zaujalo,“ řekl vrchní inspektor Garroway, „je způsob, jak skáčete z jedné věci na druhou. Psychiatři, lékařské zprávy, kolik peněz zbylo, kdo měl peníze, kdo peníze dostal. Kdo nějaké peníze očekával a žádné nedostal, podrobnosti o dámských kadeřnicích, parukách, jméno dodavatele paruk a mimochodem i rozkošné růžové lepenkové krabice, v nichž je zasílali.“

„A vy jste to všechno věděl a znal,“ řekl Poirot. „To mne ohromilo, ujišťuji vás.“

„No víte, byl to záhadný případ a přirozeně jsme o něm vypracovali úplné záznamy. Nic z toho nám sice nepomohlo, ale tu kartotéku jsme uschovali dobře, aby byla hned po ruce, kdyby někdo chtěl do ní nahlédnout.“ Posunul přes stůl kus papíru.

„Tady to máte. Kadeřnictví. Bond Street. Drahá firma. Jméno znělo Eugene & Rosentelleová. Později se odstěhovali. Firma zůstala stejná, ale obchod si otevřeli na Sloan Street. Zde je adresa, ale teď je z toho obchod pro domácí zvířectvo. Dva z jejich zaměstnanců šli před několika léty do důchodu, ovšem tenkrát to byli nejdůležitější pracovníci firmy a na svém seznamu měli i lady Ravenscroftovou. Rosentelleová teď bydlí v Cheltenhamu. Pořád dělá ve stejné branži — teď si říká odbornice na úpravy účesů — to je moderní termín — klidně si přidejte salón krásy. Stejná hlava, jiný klobouk, jak se říkávalo za mých mladých let. „„Ah-ha!“ řekl Poirot. „Pročpak ah-ha?“ zeptal se Garroway. „Jsem vám nesmírně zavázán,“ řekl Hercule Poirot. „Vnukl jste mi nápad. Vskutku, jak zvláštním způsobem přicházejí člověku do hlavy nápady.“

„Vy máte v té vaší hlavě nápadů až příliš,“ řekl vrchní inspektor Garroway, „to je ta potíž s vámi — víc nápadů by už bylo škodlivé. Tak tedy, pátral jsem, pokud to šlo, v rodinné historii — nic moc tam není. Alistair Ravenscroft byl skotského původu. Otec byl duchovní

— dva strýcové v armádě — oba docela solidní. Oženil se Margaretou Preston-Greyovou — děvče z dobré rodiny — byla uvedena i do dvorské společnosti a všechno, co k tomu patří. Žádné rodinné skandály. Měl jste naprostou pravdu, pocházela z dvojčat. I když nechápu, kde jste to sebral — Dorotea a Margareta Preston-Greyovy — obecně známé jako Dolly a Molly. Preston-Greyovi bydleli v Hatters Green v Sussexu. Dvojčata byla stejná — se vším, co k tomu patří. Ve stejný den se jim prořezal první zoubek — obě ve stejném měsíci onemocněly na spálu — oblékaly se stejně — zamilovaly se do stejného typu muže — téměř ve stejnou dobu se vdaly — obě měly manžela v armádě. Rodinný doktor, který docházel k nim, když byly malé, před několika léty umřel, takže nemůže říci nic zajímavého. Přesto tam byla dávná tragédie týkající se jedné z nich.“

„Lady Ravenscroftové?“

„Ne, té druhé — vdala se za nějakého kapitána Jarrova — měla dvě děti; to menší dítě, čtyřletý chlapeček, byl zraněn jakýmsi trakařem nebo podobnou dětskou hračkou — lopatkou, dětskou motýčkou. Někdo ho s tím uhodil do hlavy a on spadl do bazénu a utopil se. Podle všeho to udělalo to starší dítě, devítiletá holčička. Hrály si spolu a popraly se, jak to s dětmi už bývá. Bylo to docela věrohodné, ale přesto se začalo povídat i něco jiného. Někdo říkal, že to udělala matka — že se rozzlobila a uhodila ho — a druhý zas řekl, že to byla sousedka, která ho udeřila. Nemyslím, že by vás to mohlo nějak zvlášť zajímat — nemůže to mít souvislost s dvojí sebevraždou sestry oné matky a jejího manžela, k níž došlo po létech.“

„Ne,“ řekl Poirot, „nevypadá to na to. Ale člověk rád poznává pozadí.“

„Ano,“ řekl Garroway, „jak jsem už říkal, člověk musí hledat v minulosti. Nemohu říct, že jsme tenkrát mysleli na to podívat se takhle hluboko do minulosti. Totiž, jak jsem řekl, to se stalo mnoho let před onou sebevraždou.“

„Došlo tehdy k nějakému oficiálnímu vyšetřování?“

„Ano. Povedlo se mi vyšťourat ten případ, jsou o tom záznamy. Výstřižky z novin. Různé věci. Víte, jisté pochyby přece jen vznikly. Matku to moc sebralo. Úplně se zhroutila a musela do nemocnice. Říkalo se, že pak to už nikdy nebyla stejná ženská.“

„Ale domnívali se, že to udělala?“

„No, doktor si to myslel. Rozumí se, žádný důkaz o tom nebyl. Říkala, že viděla z okna, jak se to stalo, že viděla, jak to starší dítě, holčička, uhodila chlapečka a strčila ho do vody. Ale ta její výpověď — no, nemyslím, že tomu tenkrát věřili. Mluvila tak nesouvisle.“

„Předpokládám, že se vypracovala psychiatrická zpráva?“

„Jistě. Dali ji do sanatoria nebo na nějakou kliniku, byl to vysloveně psychiatrický případ. Dost dlouho pak pobývala v jednom nebo dvou různých ústavech, kde ji nějak léčili, myslím, že tam o ni pečovala nějaká kapacita ze Svatoondřejské nemocnice z Londýna. Nakonec ji prohlásili za uzdravenou a asi tak po třech létech byla propuštěna. Poslali ji domů, aby mohla normálně žít v kruhu své rodiny.“

„A byla pak úplně normální?“

„Myslím, že byla vždycky neurotická —“

„Kde byla v době, když došlo k sebevraždě? Bydlela tenkrát u Ravenscroftů?“

„Ne — zemřela asi tak tři týdny předtím. Bydlela tenkrát s nimi v domě Nad útesy, když se jí to stalo. Opět to vypadalo jako vzorná ukázka osudu identických dvojčat. Byla náměsíčná — dlouhé roky na to trpěla, jak se zdá. Už se takhle předtím jednou nebo dvakrát lehčeji zranila. Někdy vzala příliš mnoho uklidňujících prostředků a to pak mělo za následek, že v noci chodila ve spaní po době a někdy i mimo dům. A tenkrát si zašla na nějakou pěšinku podél útesů, uklouzla jí noha a spadla přes útesy. Byla okamžitě mrtvá — našli ji až na druhý den. Její sestru, lady Ravenscroftovou, to strašně sebralo. Velice jedna na druhé visely; musela jít do nemocnice, protože z toho měla šok.“

„Mohla tato tragická nehoda vést k sebevraždě Ravenscroftových několik měsíců později?“

„Nikdy o tom nepadla žádná zmínka.“

„S dvojčaty se stávají divné věci, sám jste to říkal — lady Ravenscroftová se mohla zabít pro pouto, které ji pojilo s její sestrou, dvojčetem. A pak se mohl zastřelit její manžel, protože se nejspíš cítil nějak vinný.“

Vrchní inspektor Garroway řekl: „Máte příliš mnoho fantazie, Poirote. Alistair Ravenscroft nemohl mít poměr se svou švagrovou, aniž by o tom bylo vědělo celé jeho okolí. Nic takového tam nebylo — jestli jste si představoval něco takového.“

Zazvonil telefon — Poirot vstala zvedl sluchátko. Byla to paní Oliverová.

„Monsieur Poirote, můžete přijít zítra na šálek čaje nebo na sklenku sherry? Přijde ke mně Célie — a pak taky ta panovačná ženská. To jste si přece přál, nebo ne?“

Poirot řekl, že je to přesně to, co si přál.

„Musím teď utíkat,“ řekla paní Oliverová. „Mám schůzku s jedním starým válečným ořem, kterého mi obstaral můj slon číslo jedna, Julie Carstairsová. Myslím, že popletla jména — vždycky to dělá — ale doufám, že aspoň adresa bude správná.“

12/ CÉLIE SE SEZNAMUJE

S HERCULEM POIROTEM

„Tak, madame,“ řekl Poirot, „a jak se vám dařilo se sirem Hugem Fosterem?“

„Hned zpočátku musím uvést na pravou míru, že jeho jméno nebylo Foster — jmenuje se Fothergill. To je Julii podobné, že splete jména. Vždycky to dělá.“

„Takže sloni nejsou pokaždé spolehliví co do paměti na jména?“

„Nemluvte mi o slonech — se slony jsem skoncovala.“

„A váš válečný oř?“

„Je to takový starý drahoušek — ale jako zdroj informací naprosto bezcenný. Je posedlý nějakými lidmi jménem Barnet, kterým se při nehodě v Malajsku zabilo dítě. Nemá to ovšem nic společného s Ravenscroftovými. Říkám vám, se slony jsem skoncovala —“

„Madame, byla jste nanejvýš vytrvalá, nesmírně obětavá.

„Célie sem přijde asi tak za půl hodiny. Chtěl jste se s ní seznámit, ne? Řekla jsem jí, že vy prostě — no, že mi v této záležitosti pomáháte. Nebo byste byl radši, kdyby přišla přímo k vám?“

„Ne,“ řekl Poirot, „myslím, že způsob, jakým jste zařídila naše setkání, se mi bude zamlouvat nejlépe.“

„Nepředpokládám, že se zdrží příliš dlouho. Bylo by báječné, kdybychom se jí zbavili tak asi za hodinu, to by nám právě stačilo, abychom si celou záležitost mohli trochu promyslet, a pak přijde paní Burton-Coxová.“

„Ach, ano. To bude zajímavé. Rozhodně to bude velmi zajímavé.“

Paní Oliverová si povzdechla. „Můj bože, je to přece jen škoda, vidíte?“ Dodala: „Máme příliš mnoho materiálu, že?“

„Ano,“ řekl Poirot, „nevíme, co vlastně hledáme. Všechno, co zatím víme, je pořád jen ta vlastně nejpravděpodobnější dvojí sebevražda manželů, kteří až do té doby žili spolu spokojeným a šťastným životem. A našli jsme snad něco, co by se dalo označit jako důvod, příčina? Hledali jsme vpředu i vzadu, vpravo, vlevo, na západě i na východě.“

„Přesně tak,“ řekla paní Oliverová. „Proorali jsme to všude. Jenom jsme ještě nebyli na severním pólu,“ dodala.

„Ani na jižním,“ řekl Poirot.

„Tak co vlastně máme, když na to přijde?“

„Různé věci,“ řekl Poirot. „Tady jsem sestavil seznam. Chcete si jej přečíst?“

Paní Oliverová přešla k němu a sedla si vedle něho, aby mu mohla nahlížet přes rameno.

„Paruky,“ řekla a dotkla se ukazovákem první položky. „Proč na prvním místě paruky?“

„Čtyři paruky,“ řekl Poirot, „padnou hned do oka jako něco zajímavého. Zajímavý a poněkud obtížný oříšek.“

„Myslím, že obchod, odkud ty paruky pobírala, teď už neexistuje. Lidi si chodí kupovat paruky na úplně jiná místa a ani se už tolik nenosí, jak bývalo zvykem v té době. Paruky se hodně užívaly, když se jelo do zahraničí. Víte, je to na cestách moc pohodlné.“

„Ano, jistě,“ řekl Poirot, „s parukami uděláme, co bude v naší moci. Každopádně je to jedna z věcí, které mne zaujaly. A pak všechny ty historky. Historka o duševní poruše v rodině. Historka o

sestře dvojčeti, která trpěla duševní poruchou a strávila pěknou řádku let v sanatoriu.“

„Nezdá se, že by to někam vedlo,“ řekla paní Oliverová. „Chci tím říct, že třeba mohla klidně přijet a zastřelit je oba, ale doopravdy nevidím proč.“

„Ne,“ řekl Poirot, „zjistilo se, že na revolveru byly rozhodně jen otisky prstů generála Ravenscrofta a jeho ženy. Pak ty historky o nějakém dítěti. Jakési dítě v Malajsku někdo napadl a zabil, možná to udělala ta sestra, dvojče lady Ravenscroftové. A možná jiná, naprosťto cizí žena — třeba domorodá amah nebo služebná. Bod dva. O penězích víte víc vy.“

„Co s tím mají společného peníze?“ řekla paní Oliverová poněkud překvapeně.

„Nemají s tím nic společného,“ řekl Poirot. „Právě to je na tom zajímavé. Peníze s takovými věcmi mají většinou co dělat. Následkem této sebevraždy přece někdo peníze dostat. Někdo o peníze přišel. Peníze vyvolávají problémy, žádostivost a různé touhy. Tohle je strašně těžké. Totiž těžké to prokouknout. Nezdá se, že by tam byl býval větší obnos. Pak ještě existují různé povídačky o milostných pletkách. O ženách, které prý zajímaly manžela, o mužích, co upoutali manželku. Kdyby se jedna nebo druhá strana byla zapletla do milostného poměru, mohlo to vést k sebevraždě i vraždě. To se stává velmi často. A teď přicházíme k tomu, co mne zatím v této chvíli nejvíc zajímá. Proto tak dychtím poznat paní Burton-Coxovou.“

„Ach. Ta strašlivá ženská. Nechápu, proč jí přikládáte takovou důležitost. Všechno co udělala, bylo, že strkala nos do věcí, po nichž jí nic není, a že chtěla po mně, abych vyzvídala.“

„Ano, ale proč vlastně chtěla, abyste vyzvídala? To se mi zdá velmi divné, fakt. Podle mého názoru to je věc, které by člověk měl přijít na kloub. Ona je jakýsi spojovací článek, víte.“

„Spojovací článek?“

„Ano. Nevíme, jaký spojovací článek, ani kde, ani jak funguje. Všechno, co víme, je, že chce zoufale vyzvědět co nejvíc o té sebevraždě. A tím, že je spojovací článek, vede od ní jedna nit k vaší kmotřence, Célii Ravenscroftové, a druhá k jejímu synovi, který není jejím synem.“

„Co tím myslíte, že není jejím synem?“

„Je to syn adoptovaný,“ řekl Poirot. „Syn, jehož adoptovala, protože její vlastní syn zemřel.“

„Jak zemřelo to její dítě? Proč? Kdy?“

„Všechny tyto otázky jsem si kladl taky. Mohla být spojovacím článkem, článkem emocí, pomstychtivosti z nenávisti, přes nějakou milostnou historiku. Každopádně ji chci vidět. Musím si o ní vytvořit konkrétní představu. Ano. Nemohu si pomoci, ale domnívám se, že je to důležité.“

Vtom se ozval zvonek a paní Oliverová šla otevřít.

„To by, myslím, mohla být Célie,“ řekla. „Jste si jist, že to takhle bude dobře?“

„Co se mne týká, ano,“ řekl Poirot. „A doufám, že z její strany to bude taky tak.“

Za několik minut se paní Oliverová vrátila s Célií Ravenscroftovou. Célie se dívala pochybovačně a nedůvěřivě.

„Nevím,“ řekla, „jestli bych —“ Zarazila se, když spatřila Hercule Poirota.

„Chtěla bych tě seznámit,“ řekla paní Oliverová, „s někým, kdo mi pomáhá a kdo, doufám, pomůže i tobě. To jest, pomůže ti dozvědět se, co chceš vědět. Je to monsieur Hercule Poirot. Má zvláštní nadání přicházet záhadám na kloub.“

„Ó,“ řekla Célie.

Dívala se náramně pochybovačně na vejčitou hlavu, knír a malou postavičku.

„Myslím,“ řekla, pořád váhavě, „že jsem o něm slyšela.“

Hercule Poirot se s menším úsilím ovládl, aby neřekl pevně: „Většina lidí o mně slyšela.“ Nebyla to ovšem už natolik pravda, jak tomu bývalo dřív, protože přemnoho lidí, kteří o Herculovi Poirotovi slyšeli a znali ho, nyní odpočívalo na různých hřbitovech s příhodnými náhrobky nad sebou Řekl:

„Sedněte si, mademoiselle. Řeknu vám o sobě jen tolik. Že když začnu nějaké pátrání, dovedu ho do konce. Odhalím pravdu a přivedu ji na světlo boží a když to bude, abych tak řekl, vskutku pravda, co budete chtít slyšet, pak vám onu vědomost také zprostředkuji. Ovšem může být, že byste si přála spíše ujišťování a uklidňování. To už není

totěž co pravda. Mohu třeba najít několik hledisek, která by vás uklidnila. Bude to však dostačující? Jestli ano, nežádejte více.“

Célie usedla na židli, kterou jí přistrčili, a zadívala se na něj velmi vážně. Pak řekla:

„Vy si myslíte, že bych o tu pravdu moc nestála, vidíte?“

„Myslím si,“ řekl Poirot, „že by ta pravda mohla být otřesem, žalem, a může být, že si pak řeknete ‚proč jen jsem minulost nenechala minulostí? K čemu jsem potřebovala vědět?‘ Bolestné poznání nebudu moci ani vylepšit ani vám přidat nějakou naději. Jde o dvojí sebevraždu otce a matky, které jste — prosím, jen si to připusťme — které jste milovala. To není žádná hanba milovat matku a otce.“

„Zdá se, že se dnes na to občas tak hledí,“ řekla paní Oliverová. „Téměř by se dalo říci, že je to jakýsi nový článěk víry.“

„Víte, jak jsem poslední dobou žila?“ řekla Célie. „Najednou jsem o tom začala přemýšlet. Taky jsem pojednou vnímala narážky, které lidi někdy v mé přítomnosti dělali. Lidi, kteří se na mne mnohdy dívali s jakýmsi soucitem. A bylo v tom ještě něco víc. Je v tom zvědavost. Člověk se začíná dozvídat, víte, totiž věci o lidech. A dělají to lidi, s nimiž se seznamujete, lidi které už znáte a kteří znali vaši rodinu. Nechci takový život. Chci... vy mne podezíráte, že to doopravdy nechci, ale já to vážně chci — chci pravdu. Jsem schopna pravdu snést. Prostě mi něco řekněte.“

Nebylo to vlastně pravé pokračování v rozhovoru.

Célie se náhle obrátila na Poirota s velmi vyhraněnou otázkou. S něčím, co úplně odsunulo stranou to, čeho měla ještě před chvilkou plnou hlavu.

„Mluvil jsem s Desmondem, vidíte?“ řekla. „Přišel za vámi. Říkal mi to.“

„Ano. Byl mne navštívit. Nepřála jste si to snad?“

„Neptal se mne.“

„A kdyby se vás byl zeptal?“

„Nevím. Vážně nevím, zda bych mu to byla zakázala, jestli bych mu byla řekla, aby v žádném případě nic takového neděl, nebo jestli bych ho v tom byla ještě utvrzovala.“

„Chtěl bych vám položit jednu otázku, mademoiselle. Rád bych věděl, zda jasně rozlišujete, co je pro vás důležité, co by pro vás mohlo být důležitější než všechno ostatní.“

„A to by bylo?“

„Jak už jste řekla, navštívil mne Desmond Burton-Cox. Velice přitažlivý a milý mladík a to, co mi přišel říci, myslel náramně vážně. Ted' dávejte pozor — to je opravdu důležité. Důležité je, zda se vy a on doopravdy chcete vzít — protože to je vážné. Je to — ač si to dnes vy mladí vždy nemyslíte — je to svazek na celý život. Chcete vstoupit do tohoto posvátného stavu? To jediné má význam. Změní to něco pro vás a pro Desmonda, jestli byla smrt dvou lidí domluvenou sebevraždou nebo něčím naprosto jiným?“

„Vy si myslíte, že to je něco naprosto jiného — nebo, lépe řečeno, že bylo?“

„Zatím ještě nevím,“ řekl Poirot. „Mám důvod se domnívat, že by to tak mohlo být. Je tam několik věcí, které s dvojí sebevraždou neladí, ale pokud se držím názorů policie — a policie je velice spolehlivá, mademoiselle Célie, náramně spolehlivá — tak sebrali veškerý důkazný materiál a dospěli k jednoznačnému závěru, že rozhodně nešlo o nic jiného, než o dvojnásobnou sebevraždu.“

„Nikdy ovšem nepřišli na důvod, nebo ano? To přece chcete říci?“

„Ano,“ řekl Poirot, „to chci říci.“

„A vy ten důvod taky neznáte, vidíte! Totiž, neobjevil jste ho tím, že byste byl analyzoval celou záležitost, nebo nad tím přemýšlel, nebo nějakou jinou vaší metodou?“

„Ne, nic určitého nevím,“ řekl Poirot. „Myslím, že byste se o tom mohla dozvědět něco velmi bolestného, a proto se vás ptám, zda nechcete být natolik moudrá a říci: ‚Co bylo, bylo. Tady je mladý muž, o něhož stojím já a jenž stojí o mne. Budeme spolu sdílet budoucnost, nikoli minulost‘.“

„Řekl vám, že je adoptované dítě?“

„Ano, řekl.“

„Vidíte, tak co je jí vlastně po tom? Proč by měla chodit a otravovat tady paní Oliverovou, pokoušet se přimět paní Oliverovou, aby

se mne vyptávala a pátrala po těch věcech? Není ani jeho vlastní matka.“

„Má ji rád?“

„Ne,“ řekla Célie. „Řekla bych dokonce, že ji rád nemá. A myslím, že hned od prvopočátku.“

„Vynaložila na něj peníze, posílala ho do školy, oblékala ho a spoustu jiných věcí. Myslíte, že *ona* má ráda *jeho*?“

„Nevím. Nemyslím. Jak to vidím já, chtěla mít dítě, které by jí nahradilo vlastní. Kdysi měla dítě, které zemřelo při nějaké nehodě, a to byl důvod, proč chtěla někoho adoptovat, navíc když její manžel krátce předtím zemřel. Všechna ta data jsou tak spleť.“

„Jistě, jistě. Chtěl bych snad vědět ještě jednu věc.“

„O něm nebo o ní?“

„Je finančně zajištěný?“

„Nevím, jak to přesně myslíte. Bude schopný se o mne postarat — totiž postarat se o svou manželku. Pokud jsem informována, byly mu tehdy při adopci přiřčeny nějaké peníze. Snad dostatečný obnos. Nemyslím ovšem nějaké velké jmění nebo tak.“

„Není to něco, co by mu mohla — upřít?“

„Cože, snad nechcete říct, že by mu zarazila finanční příjem, kdyby se se mnou oženil? Nemyslím, že mu tím někdy hrozila, ani že by to mohla doopravdy udělat. Mám dojem, že to všechno přesně vymezili právníci nebo prostě ti, co provádějí adopce. Vždyť se s tím tolik nadělá, aspoň ty společnosti pro adopce, pokud jsem slyšela.“

„Chtěl bych se vás zeptat ještě na něco, co byste mohla vědět jedi-
dině vy a nikdo jiný. Paní Burton-Coxová to možná ví. Víte, kdo byla jeho pravá matka?“

„Myslíte, že to by mohl být jeden z důvodů, proč byla taková vtíravá a proč se tak chovala? Že by v tom mohly být nějaké souvislosti vyplývající z toho, jak vy říkáte, kým Desmond ve skutečnosti je? Nevím. Není vyloučené, že je nemanželské dítě. Obvykle se přece adoptují tyhle děti, ne? Mohla by něco vědět o jeho pravé matce či otci, to je fakt. Jestli ví, nic mu neřekla. Mám za to, že mu prostě říkala všechny ty hlouposti, jak se to doporučuje v takových případech říkat. Že je to stejně krásné být adoptovaný, protože to

dokazuje, že si někdo vybral jen a jen vás. Spoustu podobných pitomostí se kolem toho napovídá.“

„Zdá se opravdu, že některé spolky doporučují tento způsob, jak takový fakt někomu sdělit. Zná on nebo vy nějaké jeho pokrevní příbuzné?“

„Nevím. Nemyslím, že nějaké zná, a nemyslím, že by ho to moc trápilo. Není ten typ.“

„Nevíte, patřila paní Burton-Coxová do okruhu přátel vaší rodiny, buď ze strany matky nebo otce? Pamatujete si, že byste se s ní byla vůbec někdy setkala doma, ve svém dětství?“

„Není to pravděpodobné. Mám takový dojem, že Desmondova matka — tedy paní Burton-Coxová — žila někde v Malajsku. Myslím, že snad její manžel tam v Malajsku zemřel a že v době, co byli za hranicemi, dali Desmonda tady do školy a že bydlel u nějakých příbuzných nebo u lidí, co si k sobě berou děti na prázdniny. Tak jsme se vlastně kdysi spřátelili. Víte, pamatuji si ho odjakživa. Vždycky jsem musela někoho obdivovat. A on uměl báječně lézt po stromech a učil mne spoustu věcí o ptačích vejcích a hnízdech. Takže se mi zdálo docela přirozené, když jsme se sešli znovu na univerzitě a oba jsme si vypravovali, kde a jak jsme mezitím žili, a pak se mě zeptal na jméno. ‚Znám jen tvoje křestní,‘ řekl, a pak jsme společně vzpomínali na spoustu věcí. To nás nejspíš tolik, dalo by se říct, sblížilo. Nevím ovšem o něm všechno. V podstatě o něm nevím *nic*. Chci vědět. Jak si můžete zařídit život, jak můžete vědět, co se svým životem uděláte, když nevíte všechno ani o věcech, jež se vás přímo týkají a které se skutečně staly?“

„A tím mi vlastně říkáte, abych ve svém pátrání pokračoval?“

„Ano, povede-li to pátrání k nějakým výsledkům, ač si nemyslím, že to tak bude, protože jaksí, no prostě, my jsme s Desmondem už na vlastní pěst udělali takový pokus něco objasnit. Valný úspěch jsme neměli. Zdá se, jako by se to všechno pořád vracelo k onomu prostému faktu, který ovšem není pravým příběhem něčího života. Je to spíš příběh smrti, nemyslíte? Lépe řečeno, dvou smrtí. Jde-li o dvojí sebevraždu, tak se na ni vždycky myslí jako na jednu smrt. Jako ten citát ze Shakespeara nebo odkud je vlastně: ‚Ani smrt je nerozdělila.‘“ Opět se obrátila na Poirota: „Ano, pokračujte. Pokra-

čujte v pátrání. Zprávy podávejte vždycky paní Oliverové nebo přímo mně. Dala bych přednost tomu, kdybyste to říkal přímo mně.“ Obrátila se k paní Oliverové. „Nechci být vůči vám nevychovaná, kmotříčko. Byla jste ke mně vždycky velmi hodná, ale — na co jít ke kovářičkovi, když to mohu mít přímo od kováře. Zní to poněkud neomaleně, monsieur Poirote, nebylo to tak myšleno.“

„No,“ řekl Poirot, „mně to nevadí, když mne povyšujete na kováře.“

„A myslíte, že jím budete?“

„Vždy jsem přesvědčen, že ano.“

„A bývá to pravda?“

„Obyčejně to bývá pravda,“ řekl Poirot. „A víc vám už neřeknu.“

13/ PANÍ BURTON-COXOVÁ

„No tak,“ řekla paní Oliverová, když doprovodila Célii ke dveřím a vrátila se do pokoje. „Co o ní soudíte?“

„Je to osobnost,“ řekl Poirot, „zajímavá dívka. Rozhodně, smím-li to tak vyjádřit, to je někdo, a ne ledakdo.“

„Ano, to je čistá pravda,“ řekla paní Oliverová.

„Chtěl bych, abyste mi něco řekla.“

„O ní? Vlastně ji ani moc neznám. S kmotřenkami je to obvyklé. Je už totiž v povaze tohoto vztahu, že se vídáte jenom v určitých a spíš delších odstupech.“

„Nemyslel jsem ji. Řekněte mi něco o její matce.“

„Ach tak. Chápu.“

„Zнала jste její matku?“

„Ano. Byly jsme spolu v jakémsi penzionátu v Paříži. Tehdy lidi rádi posílali dívky do Paříže, aby tam vybrousily svou výchovu,“ řekla paní Oliverová. „To ovšem zní spíš jako nekrolog, než jako životopis. Co byste o ní chtěl vědět?“

„Pamatujete si na ni? Pamatujete si, jak vypadala?“

„Jistě, jak vám říkám, člověk tak docela nezapomíná věci ani li-di jen proto, že je to všechno minulost.“

„Jaký dojem na vás dělala?“

„Byla krásná,“ řekla paní Oliverová. „To si pamatuji. Ne když jí bylo třináct či čtrnáct. Tenkrát na sobě ještě měla příliš toho dětského sádélka, jako ostatně my všechny,“ dodala zahloubané.

„Byla to osobnost?“

„To si teď těžko vybavím, víte, nebyla moje jediná přítelkyně, ba ani moje nejlepší. Chci tím říct, že nás tam bylo víc — taková malá parta, jak by se to dalo nazvat. Děvčata s více či méně stejnými zálibami. Byly jsme celé divé do tenisu a mohly jsme se utlouct za tím, aby nás vzali do opery, a k smrti nás nudilo, když nás vodili po obrazárnách. Skutečně vám o tom mohu podat jedině povšechný dojem.“

„Molly Preston-Greyová. Tak se jmenovala.“

„Měly jste obě stálého přítele?“

„Prošli jsme jedním či dvěma poblouzněními, myslím. Nezbožňovaly jsme pochopitelně pop zpěváky. Tenkrát se ještě nerodili. Obyčejně to u nás bývali herci. Tenkrát tam ve varieté hrál jeden dost slavný herec. Jisté děvče — jedno z děvčat — si jeho obraz připíchlo nad postel a mademoiselle Girandová, francouzská ředitelka, nechtěla v žádném případě povolit, aby tam ten obraz zůstal. *‘Ce n'est pas convenable’*, říkala. Ta dívka jí ovšem neřekla, že je to její otec! My jsme se tomu nasmály,“ dodala paní Oliverová. „Ano, hodně jsme se tenkrát smály.“

„Přece jen mi povídejte víc o Moly či Margaretě Preston-Greyové. Připomíná vám ji tato dívka?“

„Ne, myslím, že vůbec ne. Ani v nejmenším. Rozhodně se sobě nepodobají. Myslím, že Molly byla více — víc citová než tahle dívka.“

„Měla sestru, dvojče, pokud vím. Byla ve stejném penzionátu?“

„Ne, nebyla. Byla by mohla, protože byly ve stejném věku, ale ne, zdá se mi, že byla někde naprosto jinde, v Anglii. Nejsem si jista. Mám takový pocit, že jsem se s tím dvojčetem, s tou sestrou Dolly, setkala jen náhodou jednou nebo dvakrát a že tehdy přirozeně vypadala nachlup stejně jako Molly — totiž, ještě než se začaly pokoušet o to, aby každá vypadala jinak, aby měly různé účesy a všechno, jak to bývá obvyklé u dvojčat, když vyrostou. Myslím, že Molly velmi visela na své sestře Dolly, ale že o ní moc nemluvila. Mám takový

pocit — ovšem teď, ne tenkrát — že s tou sestrou nejspíš bylo už tenkrát něco v nepořádku. Pamatuji si, že jednou nebo dvakrát padla nějaká zmínka o tom, že je nemocná nebo. že někam odjela na léčení. Něco takového. A to ještě vím, že jsem si tehdy myslela, že je mrzák. Jednou ji nějaká teta vzala s sebou k moři, že to prospěje jejímu zdraví.“

Potřásla hlavou. „Ovšem moc si to už nepamatuji. Měla jsem pocit, že Molly ji má ráda a že by ji chtěla nějak chránit. Zdá se vám to jako nesmysl?“

„Vůbec ne,“ řekl Hercule Poirot.

„A pak zase mívala, myslím, období, kdy o ní nechtěla mluvit. Vyprávěla nám o své matce a otci. Myslím, že je měla moc ráda, takovým tím nejprostším způsobem. Její matka jednou přijela do Paříže a vzala ji na vycházku, to si pamatuji. Byla to příjemná žena. Nijak nápadná nebo hezká. Milá, tichá, příjemná.“

„Chápu. Tak už nemáte nic, co by nám mohlo pomoci? Žádné lásky?“

„Tenkrát jsme ještě tak nechodily s kluky,“ řekla paní Oliverová. „Ne jako dnes, kdy je to samozřejmé. Později, když už jsme obě byly doma, se naše cesty více méně rozešly. Myslím, že Molly odjela někam do ciziny za svými rodiči. Indie to asi nebyla — ne, nemyslím. Snad někde jinde. Možná Egypt. Zdá se mi teď, že byli v diplomatických službách. Jednu dobu byli taky ve Švédsku a potom někde jako na Bermudách nebo v Západní Indii. Její otec tam nejspíš byl guvernérem nebo tak. Tyhle věci si člověk opravdu nepamatuje. Co si podržíte v paměti nejlíp, jsou různé ty pitomosti, které jsme jedna druhé říkaly. Mívala jsem slabost pro našeho učitele houslí, to si pamatuji. Molly se zas líbil učitel hudební nauky a to nám oběma úplně stačilo a myslím, že to způsobovalo mnohem míň nepříjemností, než ti moderní přátelé dnešních děvčat. Totiž zbožňovaly jsme podle všech pravidel — toužily jsme po chvílích, kdy nás přicházeli učit. Nepochybuji o tom, že jsme jim byly srdečně lhostejné. Ale snily jsme o nich dnem i nocí a pamatuju se, že jsem si vybábila ohromný příběh, v němž jsem ošetřovala svého milovaného monsieur Adolpha ležícího s cholerou, a myslím, že jsem mu věnovala vlastní krev na transfuzi, abych mu zachránila život. Jak pošetilý je takový človíček!

A když pomyslím na všechno to ostatní, co jsem si kdy přála dělat! Jednu dobu jsem byla pevně rozhodnutá, že se stanu jeptiškou, a pak jsem si zas vy vzpomněla, že budu ošetřovatelkou v nemocnici. No myslím, že za chvílku tady budeme mít paní Burton-Coxovou. Jsem zvědavá, jak bude na vás reagovat.“

Poirot se podíval na hodinky.

„To už dost brzy uvidíme.“

„Měli bychom si předtím ještě něco prohovořit?“

„Myslím, že je ještě několik bodů, kde bychom si měli porovnat své záznamy. Jak říkám, ještě jedna nebo dvě věci, které by snesly menší průzkum. Jeden sloní průzkum pro vás, mohli bychom to tak nazvat? A takový menší průzkumeček jednoho slona pro mne.“

„Jak zvláštní, že to říkáte,“ řekla paní Oliverová. „Už jsem vám přece říkala, že jsem se slony skoncovala.“

„Ach,“ řekl Poirot, „ale možná, že sloni neskoncovali s vámi.“

Opět zazněl u vchodu zvonek. Poirot s paní Oliverovou se na sebe podívali.

„Výborně,“ řekla paní Oliverová, „už je to tady.“ Opět vyšla z pokoje. Poirot slyšel, jak se venku navzájem zdraví, a za chvílku paní Oliverová vedla dovnitř poněkud robustní postavu paní Burton-Coxové.

„Jak rozkošný byteček máte,“ říkala paní Burton-Coxová. „Jak milé od vás, že jste si pro mne udělala čas — ten váš drahocenný čas, to já dobře vím — že jste mne pozvala.“ Její oči zabloudily stranou k Herculovi Poirotovi. Slabý údiv jí proběhl tváří. Na chvílku přešel její pohled od Poirota k malému křídlu, umístěnému v jednom z okenních výklenků. Paní Oliverové blesklo hlavou, že si paní Burton-Coxová myslí, že Hercule Poirot je ladič pian. Pospíšila si rozptýlit tuto iluzi.

„Chtěla bych vás představit,“ řekla, „panu Herculovi Poirotovi.“

Poirot jí vyšel vstříc a sklonil se nad její rukou.

„Myslím, že je to jediný člověk, který by vám mohl nějak pomoci. Však víte. Ve věci, v níž jste mne nedávno žádala o pomoc a která se týká mé kmotřenky Célie Ravenscroftové.“

„Ó, jak milé od vás, že na to pamatujete. Tolik doufám, že budete moci získat nějaké informace o tom, co se vlastně stalo.“

„Obávám se, že jsem moc neuspěla,“ řekla paní Oliverová, „a právě proto jsem teď požádala pana Poirota, aby se s vámi setkal. Je to ohromný člověk, víte, hlavně, když je třeba získat nejruznější informace. Patří mezi špičky své profese. Ani vám nedovedu říci, kolika mým přátelům už pomohl a kolik záhad — mohu je tak klidně nazvat — už objasnil. A to, o co jde nám, byla tedy skutečná tragédie.“

„Ano, opravdu,“ řekla paní Burton-Coxová. V pohledu se jí ještě pořád zračily pochybnosti. Paní Oliverová jim nabídla židle a podotkla:

„Co byste chtěli? Sklenku sherry? Na čaj je přirozeně pozdě. Nebo raději nějaký koktejl?“

„Ó, pro mne sklenku sherry. Jste velmi laskavá.“

„Monsieur Poirot?“

„Mně taky,“ řekl Poirot.

Paní Oliverová si nemohla pomoci, ale pocítila vděčnost, že si Poirot neřekl o svůj *sirop de Cassis* nebo o jiný ze svých oblíbených ovocných nápojů. Vyndala sklenky a láhev.

„Už jsem monsieur Poirotovi v hlavních rysech naznačila, o jaké pátrání vám jde.“

„Ano?“ řekla paní Burton-Coxová.

Vypadala, jako by tonula v rozpacích a ne už tak jista sama sebou jako jindy.

„Tihle mladí,“ řekla Poirotovi, „je to dnes s nimi kříž. Tahle mládež! Můj syn, takový zlatý hoch, vkládáme do něho a jeho budoucnosti velké naděje. A pak ta dívka. Velice roztomilá dívka, která, jak vám paní Oliverová sdělila, je její kmotřenkou — samozřejmě — člověk nikdy neví. Totiž, takové přátelství vznikne znenadání a pak často nemá dlouhého trvání. Je to něco, čemu jsme před léty říkali telecí láska, víte, a je velmi důležité, aby člověk věděl aspoň něco, aspoň malounko o — o původu. Víte, jaké jsou jejich rodiny. Samozřejmě, vím, že Célie je z velmi dobré rodiny i všechno ostatní, ale přece jen tam *byla* ta tragédie. Vzájemná sebevražda, myslím, ale nikdo nebyl doopravdy s to vysvětlit mi, co k tomu vedlo, přesněji řečeno, co to způsobilo. Nemám bližší přátele, kteří by se znali taky s Ravenscroftovými, a tak je to velmi obtížné, abych si udělala něja-

kou představu. Víím, že Célie je roztomilá dívka a všechno ostatní, ale člověk by chtěl znát a vědět víc.“

„Slyšel jsem od své přítelkyně paní Oliverové, že jste se chtěla dozvědět něco určitého. Chtěla jste konkrétně vědět —“

„Vy jste říkala, že chcete vědět,“ řekla paní Oliverová, která jim s jistou rozhodností skočila do řeči, „zda Céliin otec zastřelil její matku a pak sebe, nebo zda Céliina matka zastřelila jejího otce a pak sebe.“

„Cítím, že je v tom určitý rozdíl,“ řekla paní Burton-Coxová. „Ano, nesporně v tom rozdíl je.“

„Velmi zajímavé hledisko,“ řekl Poirot.

Jeho tón nebyl příliš povzbuzující.

„Rozumějte, citové pozadí, jak by se to dalo označit, citové proudění, které k tomu všemu vedlo. Musíte připustit, že v manželství musí člověk myslet i na děti. Myslím na děti, které přijdou. Přesněji na dědičnost. Domnívám se, že dnes si už uvědomujeme, že dědičnost znamená víc než vnější podmínky. Způsobuje určité založení charakteru i jistá velmi vážná rizika, která by člověk nerad podstupoval.“

„To je pravda,“ řekl Poirot. „Rozhodnout se nakonec musí lidé, kteří ta rizika na sebe berou. Tedy váš syn a ta mladá dáma, a na nich bude nakonec záležet, aby se rozhodli pro jedno nebo druhé.“

„Já víím, já víím. Určitě ne já. Rodiče nesmí nikdy rozhodovat, vidíte, ani dávat rady. Chtěla bych ovšem o tom něco vědět, to ano. A chtěla bych toho vědět dost. Tak co, myslíte si, že byste se mohl pustit do nějakého — pátrání, snad takhle zní ten výraz, ne? Ale možná — možná jsem jenom velice pošetilá matka. Však to znáte. Příliš úzkostlivá kvůli mému drahému synovi. Matky jsou už takové.“

Vydala ze sebe místo smíchu tiché zaržání a lehce naklonila hlavu na stranu.

„Třeba,“ řekla a převrátila svou likérovou sklenku, „třeba o tom budete přemýšlet a já vám dám ještě vědět. Hlavně ty ožehavé body, které mně působí starosti.“

Podívala se na hodinky.

„Ach, bože, bože, už jsem se zpozdlila na další schůzku. Budu muset jít. Je mi to tak líto, drahá paní Oliverová, že musím tak brzy

utéct, ale však to znáte. Strašně těžko jsem dnes odpoledne sehnala taxíka. Jeden za druhým prostě odvraceli hlavu a projeli kolem. Všechno je tak nesmírně, nesmírně obtížné, vidíte? Paní Oliverová má přece vaši adresu, že?”

„Dám vám svou adresu,“ řekl Poirot. Vytáhl z kapsy vizitku a podal jí paní Burton-Coxové.

„Ano, ano. Monsieur Hercule Poirot. Jste Francouz, ne?”

„Jsem Belgičan,“ řekl Poirot.

„Ano, ano. Belgique. Ano. Ano. Zcela chápu. Jsem tak ráda, že jsem se s vámi seznámila, hned mám víc odvahy. Ach bože, musím už strašně, ale hrozně pospíchat.“

Potřásla paní Oliverové velmi vřele rukou, pak tutéž ruku natáhla k Poirotovi, vyšla z pokoje a už zaznělo z předsíně bouchnutí dveří.

„No, co si o tom myslíte?“ řekla paní Oliverová.

„A vy?“ řekl Poirot.

„Utekla,“ řekla paní Oliverová. „Ta utekla. Něčím jste ji vyplašil.“

„Ano,“ řekl Poirot, „myslím, že máte úplně pravdu.“

„Chtěla, abych něco vyzvěděla od Célie, chtěla, abych z Célie něco vytáhla, nějaký náznak, jakési tajemství, jehož existenci tady větří, ale ve skutečnosti si opravdové vyšetřování nepřaje, vidíte?”

„Taky se mi to zdá,“ řekl Poirot. „Je to zajímavé. Velmi zajímavé. Co myslíte, je na tom finančně dobře?”

„Řekla bych, že je. Nosí drahé šaty, bydlí v drahé čtvrti, je — je vlastně těžké udělat si o tom správnou představu. Je to druh ženy, která má lokte a je pánovitá. Sedí ve spoustě výborů. Myslím, že kolem ní není nic podezřelého. Vyptávala jsem se několika lidí. Nikdo ji nemá příliš v lásce. Je to prostě typ veřejně činné ženy, která se účastní i politiky a podobně.“

„Tak co s ní vlastně není v pořádku?“ řekl Poirot.

„Myslíte, že s ní není něco v pořádku? Nebo vám prostě není sympatická, jako mně?”

„Myslím, že skrývá něco, o čem nechce, aby to vyšlo najevo,“ řekl Poirot.

„Ó. Chcete vypátrat, co to je?”

„Přirozeně, budu-li moci,“ řekl Poirot. „Nemusí to být tak lehké. Dala se na ústup. Když odtud odcházela, to už ustupovala. Bála se otázek, které bych jí ještě mohl klást. Ano. To je zajímavé.“ Povzdechl. „Víte, budeme se muset pořádně vrátit, ještě hloub do minulosti, než jsem předpokládal.“

„Cože, zase zpět do minulosti?“

„Ano. Někde v minulosti, a to několikanásobně, si budeme muset ověřovat věci, než se budeme moci opět vrátit k tomu, co se pak stalo — kdy to jen přesně bylo? — před patnácti, před dvaceti lety v domě nazvaném Nad útesy. Ano. Musíme se zase vracet.“

„Dobře tedy, ať je po vašem,“ řekla paní Oliverová. „A teď, co čeho se mám vlastně pustit? Co ten váš seznam?“

„Některé informace jsem čerpal z policejních zpráv, kde se popisovalo, co všechno se našlo v domě. Určitě si vzpomenete, že tam mezi věcmi byly čtyři paruky.“

„Ano,“ řekla paní Oliverová, „a vy jste k tomu poznamenal, že mít čtyři paruky je příliš.“

„Vypadá to trochu výstředně,“ řekl Poirot. „Mám rovněž některé užitečné adresy. Adresu doktora, který by nám mohl být prospěšný.“

„Doktora? Myslíte rodinného doktora?“

„Ne, nikoli rodinného doktora. Doktora, který svědčil při závěrečném řízení o úmrtí dítěte, jež se stalo obětí nehody. Buď ho strčilo starší dítě, a třeba i někdo jiný.“

„Myslíte matka?“

„Možná matka, možná někdo úplně jiný, kdo tenkrát byl v domě. Ten kout Anglie, kde se to stalo, znám, a vrchní inspektor Garroway pomocí vlastních zdrojů i přičiněním několika mých známých novinářů, kteří se o ten případ zvlášť zajímali, mi zjistil adresu doktora.“

„Chcete ho tedy navštívit — musí to už být velmi starý muž.“

„Nenavštívím jeho, ale jeho syna. Je taky odborník na různé druhy duševních poruch. Mám k němu doporučení, snad mi bude moci říci něco zajímavého. Vyšetřovaly se také otázky peněz.“

„Co myslíte penězi?“

„Je ještě několik stránek v celé záležitosti, které budeme muset prošetřit. Tohle je jedna z nich, protože ve všem, co zavání zločinem,

hraje roli. Peníze. Kdo měl peníze, které mohl ztratit tím, že se něco udalo, kdo mohl získat peníze tím, že se něco stalo. Tohle se musí vyšetřit.“

„Ale vždyť v případě Ravenscroftových museli zjišťovat všechny tyhle okolnosti?“

„Ano, a zdá se, že to tam všechno bylo naprosto přirozené. Oba pořídili normální závěť, každý odkazoval peníze druhému partnerovi. Manželka odkázala peníze manželovi a manžel zas manželce. Nikdo neměl žádný prospěch z toho, co se stalo, vždyť oba zemřeli. Kdo z toho měl užitek, to byla dcera Célie a mladší dítě, Edward, který je teď snad na nějaké univerzitě v zahraničí.“

„Dobře, to nám moc nepomůže. Žádné z dětí tam tenkrát nebylo, ani s tím nemohlo mít nic společného.“

„Ne, to máte úplnou pravdu. Musíme jít ještě dál, dál nazpátek, dál kupředu, dál do šíře, abychom se dozvěděli, zda tam někde přece jen nebyl finanční motiv, který — řekněme — hrál nějakou roli.“

„Po mně ovšem nežádejte, abych udělala tuhle práci,“ řekla paní Oliverová, „nemám pro to náležitou kvalifikaci. Koneckonců se to teď prokázalo dost jasně — u těch slonů, s nimiž jsem mluvila.“

„Nikoli. Myslím však, že něco byste mohla udělat — pustit se po stopě řečených paruk.“

„Paruk?“

„V tehdejší velmi podrobné policejní zprávě jsem našel záznam o dodavateli těch paruk. Byla to velmi drahá firma kadeřníků a výrobců paruk v Londýně na Bond Street. Později tento obchod zanikl a přestěhoval se jinam. Dva z původních partnerů ho vedli dál a jak jsem vyrozuměl, nechali toho až teď, ale mám tady adresu jedné z nich, je to bývalá mistrová kadeřnice a vedoucí poradny na účesy. Myslel jsem si, že by to jaksí bylo přirozenější, kdyby se jí na to vyptávala žena.“

„Aha,“ řekla paní Oliverová, „jako já?“

„Ano, vy.“

„Budiž. A co chcete, abych udělala?“

„Vyhledáte v Cheltenhamu adresu, kterou vám dám, a tam najdete jistou madame Rosentelleovou. Ženu už ne nejmladší, která ovšem byla ve své době proslulou módní tvůrkyní všech druhů vy-

lepšení a ozdob ženských účesů, a jejíž muž byl rovněž z profese, pokud vím. Kadeřník, ten se zas specializoval na otázku překonávání mužské plešatosti. Příčesky a podobné věci.“

„Pane bože,“ řekla paní Oliverová, „to mi dáváte pěkné úkoly. Myslíte, že si na to budou vůbec pamatovat?“

„Sloni mají paměť,“ řekl Hercule Poirot.

„Aha. A koho se budete vyptávat vy? Toho doktora, o němž jste mluvil?“

„Mezi jinými i jeho.“

„A co myslíte, že si bude pamatovat ten?“

„Ne příliš mnoho,“ řekl Poirot, „ale zdá se mi docela možné, že o jisté nehodě mohl slyšet. Víte, musel to být zajímavý případ. Záznamy o tom někde rozhodně jsou.“

„Myslíte tím tu sestru, její dvojče?“

„Ano. Pokud jsem slyšel, došlo v souvislosti s ní ke dvěma nehodám. K první, když byla mladou matkou a bydlela na venkově, myslím, že to bylo někde jako Hatters Green, a pak zas později, když byla v Malajsku. Pokaždé to byl úraz, jenž měl za následek smrt dítěte. Mohl bych se tak něco dozvědět o —“

„Chcete říct, že jelikož to byla dvojčata, tak ta Molly — myslím moji Molly — mohla také trpět jistým druhem duševní nemoci. To mu nevěřím ani na chvíli. Nebyla taková. Byla laskavá, přichylná, velmi vzhledná, citová a — byla ohromně milá.“

„Ano, jistě taková mohla být. A vcelku byla velmi šťastný člověk, řekla byste to tak?“

„Ano. Byla šťastný člověk. Moc šťastný člověk. Ach, vím, později jsem se s ní už tolik nesetkávala. Přirozeně, vždyť žila v zahraničí. Ale za těch opravdu řídkých příležitostí, kdy jsem ji navštívila, se mi vždycky zdálo, že je člověk velmi šťastný.“

„A to dvojče, tu sestru, jste nikdy osobně nepoznala?“

„Ne. Myslím, že vždycky byla... no, prostě, zcela otevřeně řečeno, že byla nejspíš v nějakém ústavu, a to zrovna tehdy, v těch ojedinelých chvílích, kdy jsem se viděla s Molly. Nebyla Molly ani na svatbě, dokonce ani za družičku.“

„To už samo o sobě je divné.“

„Pořád nevidím, co doufáte, že byste mohl zjistit?“

„Pouhé informace,“ řekl Poirot.

14/ DOKTOR WILLOUGHBY

Hercule Poirot vystoupil z taxíku, zaplatil jízdné a ještě maličkost navíc, ověřil si, zda adresa, k níž ho přivezli, souhlasí s adresou, kterou měl zaznamenanou ve svém malém zápisníčku, pečlivě vyzdvíhl z kapsy dopis, adresovaný doktoru Willoughbymu, vystoupil po schodech k domu a stiskl zvonek. Dveře mu otevřel sluha. Když uslyšel Poirotovo jméno, sdělil návštěvníkovi, že ho doktor Willoughby očekává.

Zavedl ho do malé útulné místnosti, jejíž stěny byly po obou stranách pokryty regály s knihami, u ohně stála dvě křesla a vedle nich stolek se sklenkami a dvěma láhvemi. Doktor Willoughby povstal, aby ho uvítal. Byl to muž mezi padesátkou a šedesátkou, hubené, tenké postavy, s vysokým čelem, tmavými vlasy a velmi pronikavými šedými očima. Potřásl mu rukou a zavedl ke křeslu. Poirot vytáhl z kapsy svůj dopis.

„Ach ano.“

Lékař převzal dopis, otevřel ho, přečetl, položil vedle sebe a vzhlédl k Poirotovi s notnou dávkou zájmu.

„Už jsem o tom slyšel,“ řekl, „od vrchního inspektora Garrowaye a také od jistého přítele z ministerstva vnitra, který mne žádal, abych pro vás udělal, co bude v mé moci ve věci, která vás zajímá.“

„Já vím, že to, oč vás chci požádat, je opravdu velká laskavost,“ řekl Poirot, „ale z jistých důvodů je to pro mne velmi důležité.“

„Důležité po tolika létech?“

„Ano. Přirozeně bych plně chápal, kdyby vám právě tyto události už naprosto vypadly z paměti.“

„Ale ne. Jak jste možná slyšel, specializuji se na určitá odvětví svého oboru, a to už po několik let.“

„Pokud vím, váš otec byl právě v tomto oboru velmi proslulou autoritou.“

„Ano, to byl. Věnoval tomu celý život. Vypracoval množství vlastních teorií, některé se prosadily jako správné téměř triumfálně a

některé zas zklamaly. Pokud vím, je to jistý případ duševní poruchy, o něžž se zajímáte?“

„Jde o ženu. Její jméno bylo Dorotea Preston-Greyová.“

„Aha. Tehdy jsem byl ještě velmi mladý. Už jsem se ovšem taky zajímal o pole působnosti svého otce, ač jsme se teoreticky vždy neshodli. Jeho práce byla vzrušující, a to, co jsme dělali společně, mne nadmíru poutalo. Nevím ovšem, z čeho pramení váš speciální zájem o Doroteu Preston-Greyovou, pozdější paní Jarrowovou.“

„Pokud vím, pocházela z dvojčat,“ řekl Poirot.

„Ano, v tom údobí, dá-li se to tak vymezit, to býval zvláštní předmět zájmu mého otce. Plánovitě si tenkrát prošetřoval životní dráhy vybraných párů identických dvojčat. Takových, co byla vychována ve stejném prostředí, i takových, která vlivem různých životních okolností vyrostla v naprosto odlišných podmínkách. Sledoval přitom, jak si přece jen zůstávala podobná, nakolik byly jejich osudy stejné. Třeba dvě sestry nebo dva bratři, kteří v průběhu života strávili málo času pohromadě, a přece se jim jakýmsi podivným způsobem stávalo ve stejnou dobu totéž. Bylo to všechno — ale vážně všechno — vysoce zajímavé. Nicméně pokud jsem informován, vás na tom nezajímá zrovna tohle.“

„Ne,“ řekl Poirot, „je to případ, totiž ta část případu, co zajímá mne — je to případ nehody jistého dítěte.“

„To bylo tak. Myslím, že k tomu došlo v Surrey. Ano, tam se bydlívalo nesmírně příjemně. Není to příliš vzdálené od Camberley, myslím. Paní Jarrowová byla tenkrát mladá vdova a měla dvě malé děti. Manžel jí před časem zahynul při nehodě. Následkem toho byla —“

„Duševně vyšinutá?“ zeptal se Poirot.

„Ne, takhle se to neposuzovalo. Byla silně otřesena smrtí svého manžela a pociťovala velmi hluboce tuto ztrátu, ale podle názoru jejího lékaře se z toho nezotavovala nijak uspokojivě. Lékaři se příliš nelíbilo, jaký obrat nabírá její uzdravování, zdálo se, že se se svou ztrátou nedokáže vypořádat tak, jak by bylo žádoucí. Ukazovalo se, že to u ní vyvolává poněkud zvláštní reakce. Každopádně žádal konzultaci a tak volali mého otce, aby přišel a podíval se, co by se s tím dalo dělat. Otce její stav zaujal, ale zároveň usoudil, že jsou zde roz-

hodně zárodky nebezpečí, a vyslovil názor, že by bylo nejspíš vhodné, kdyby byla dána na pozorování do nějakého sanatoria, kde by se jí mohla poskytnout zvláštní péče. Něco takového. Toto přesvědčení se v něm posílilo ještě víc poté, co došlo k oné nehodě s dítětem. Měla dvě děti, a podle vyprávění paní Jarrowové starší dítě, holčička, napadla chlapečka o čtyři nebo pět let mladšího, prý ho uhodila zahradnickou lopatkou nebo motyčkou, takže spadl do bazénu, který měli v zahradě, a utopil se. No jak víte, takové věci se mezi dětmi často stávají. Někdy strčí dítě do bazénu i s kočárkem, protože starší dítě si ve své žárlivosti usmyslí, že by „maminka měla mnohem méně starostí, kdyby jen Edward nebo Donald nebo jak se jmenuje nebyl tady“ nebo „bude to pro ni takhle mnohem hezčí“. A to všechno ze žárlivosti. Ovšem v tomto speciálním případě se nezdálo, že by šlo o žárlivost, nic tomu nenasevďovalo. Dítě necítilo žádnou hořkost při narození bratříčka. Na druhé straně paní Jarrowová toto druhé dítě nechtěla. Pokusila se přimět dva doktory, aby jí udělali potrat, ale neuspěla a nenašla nikoho, kdo by to provedl. Někdo z personálu říkal a potvrzoval to taky mladík, co zrovna, myslím, nesl telegram do domu, že hošíka napadla nějaká žena, a ne to druhé dítě. A jedna ze služebných velmi rozhodně prohlásila, že se dívala z okna a že to udělala její paní. Řekla: „Nemyslím, že chuděra ví, co teď dělá. Víte, od té doby co pán zemřel, byla v tak strašném duševním stavu jako nikdy předtím.“ Tedy, jak říkám, nevím přesně, co o tom případu potřebujete vědět. Konečný verdikt pak vyzněl tak, že to byl úraz, pokládalo se to za nehodu a řeklo se, že si děti spolu hrály, strkaly se, a že proto to byla vskutku velmi nešťastná náhoda. Zůstalo při tom, ale když se ptali mého otce na jeho názor, prohlásil, že po rozhovoru s paní Jarrowovou, po jistých testech, dotaznících a soucitných poznámkách z jeho strany si je naprosto jist, že za to, co se stalo, je plně zodpovědná ona. Podle něho by bylo záhodno, aby se podrobila psychiatrické léčbě.“

„Váš otec si *byl* naprosto jistý, že zodpovědná byla *ona*?“

„Ano. V té době ovšem existoval léčebný směr, velmi populární, a můj otec byl také jeho přívržencem. Tento směr, tato škola hlásala, že po dostatečném léčení, trvajícím někdy dosti dlouhou dobu, rok i déle, se lidé mohou navrátit do normálního každodenního života, ba

že je to pro ně dokonce velmi vhodné. Vrátil se do svých domovů a při dostatečné péči, jak lékaře tak jejich okolí — obyčejně to bývali nejbližší příbuzní — tedy těch, co s nimi stále žili a mohli pozorovat, jak se vypořádávají s požadavky všedního dne, půjde vše dobře. Dalo by se říci, že se to zprvu v mnoha případech ukázalo jako úspěšné, ovšem později se to měnilo. Několik případů skončilo dosti neblaze. Pacienti, působící naprosto vyléčeným, normálním dojmem, se vrátili domů do navyklého okolí, k rodině, manželovi, k matkám a otcům, a pak, pomalu, začali znovu upadávat do své nemoci, takže často docházelo k tragédiím nebo téměř k tragédiím. Jeden případ mého otce zklamal zvlášť trpce — byl to taky jeden z jeho významných případů. Šlo o ženu, která se vrátila k přítelkyni, s níž předtím bydlela. Všechno se zpočátku vyvíjelo zdánlivě dobře, ale asi tak po pěti či šesti měsících ona žena pojednou naléhavě volala lékaře, a když přišel, řekla mu: „Musíte jít se mnou nahoru. Víím, že se na mne budete zlobit za to, co jsem udělala, a obávám se, že budete muset poslat pro policii. Víím, že to tak musí být. Ale pochopte, bylo mi poručeno, abych to vykonala. Viděla jsem, jak na mne z Hildiných očí kouká ďábel. Jasně jsem tam ďábla viděla, a tak jsem věděla, co musím udělat. Věděla jsem, že ji musím zabít.“ V křesle ležela mrtvá žena, uškrcená, a její oči nesly ještě stopy posmrtného zranění. Vražedkyně zemřela v blázinci a nikdy si o svém zločinu nemyslela nic jiného, než že to byl nutný úkol, jenž jí byl uložen, a že její povinností bylo vyhubit ďábla.“ Poirot truchlivě potřásl hlavou.

Doktor pokračoval: „Ano. Podle mého názoru trpěla Dorotea Preston-Greyová mírnou formou jistého druhu duševní poruchy, která byla v podstatě nebezpečná, a mohla tedy žít jedině pod dohledem. Musím říci, že v té době to nebyl obecně přijímaný názor, můj otec to vůbec nepokládal za vhodné. Dali ji tedy do velmi příjemného sanatoria a tam se jí dostalo výborného léčení a ošetření. A opět, po létech, se zas zdála naprosto normální, opustila ústav, žila normálním životem s velmi příjemnou ošetřovatelkou, která se o ni víceméně starala, ač ji v domě pokládali za komornou. Volně si chodila, přátelila se s lidmi a později odjela do zahraničí.“

„Do Malajska,“ řekl Poirot.

„Ano. Vidím, že jste přesně informován. Odjela do Malajska za svou sestrou, dvojčetem.“

„A tam došlo k další tragédii?“

„Ano. Bylo napadeno dítě jednoho souseda. Nejdříve obviňovali domorodou chůvu a pak, myslím, podezírali jednoho z domorodých sluhů, nosiče. Pak se ovšem ukázalo, že nepochybným viníkem tohoto útoku byla paní Jarrowová, z oněch jenom jí známých psychických důvodů. Pokud vím, neměli pro to rozhodující důkaz, kterým by ji mohli usvědčit. Myslím, že generál — teď jsem zapomněl jeho jméno —“

„Ravenscroft?“ řekl Poirot.

„Ano, ano, generál Ravenscroft souhlasil, že zařídí její návrat do Anglie a že se tam znovu podrobí léčení. Tohle jste chtěl vědět, ne?“

„Ano,“ řekl Poirot, „je to vlastně to, co jsem zčásti už slyšel, ale většinou jen jako takzvané povídání z druhé ruky, což není spolehlivé. Hlavně jsem se vás na to chtěl ptát kvůli tomu, že šlo o případ identických dvojčat. Co to druhé dvojče? Margaret Preston-Greyová. Pozdější manželka generála Ravenscrofta. Bylo pravděpodobné, že trpěla stejnou nemocí?“

„Nikde o ní není zmínka jako o lékařském případě. Byla naprosto normální. Mého otce to zajímalo, navštívil ji jednou nebo dvakrát, mluvil s ní, protože tak často viděl případy téměř stejných chorob a duševních poruch u dvojčat, která na počátku svého života k sobě oboustranně chovala velikou náklonnost.“

„Jen na počátku?“

„Ano. Za určitých okolností totiž může mezi identickými dvojčaty vznikat stav animozity. Jako reakce na prvotní vášnivou protektivní lásku, kterou jeden k druhému cítí; ta pak může zdegenerovat až k něčemu, co má blízko k nenávisti, je-li tam zdroj nějakého emocionálního napětí, který by ji mohl uvolnit nebo dokonce vyvolat. Prostě jakákoliv citová krize mezi dvěma sestrami může způsobit podobnou animozitu.“

Něco takového zde podle mne mohlo být. Generál Ravenscroft se ještě jako mladý subalterní důstojník či kapitán prudce zamiloval, a to do Dorotey Preston-Greyové, která byla dívka velmi krásná. Po pravdě řečeno byla z nich vlastně ta krásnější — a ona se také do

něho zamilovala. Nebyli oficiálně zasnoubeni, ovšem generál Ravenscroft velmi brzy přenesl své city na druhou sestru, Margaretu. Nebo Molly, jak jí všichni říkali. Zamiloval se do ní a požádal ji, aby se za něj provdala. Ona jeho city opětovala a vzali se tak brzy, jak mu to jeho postup ve vojenské hodnosti dovolil. Můj otec nepochyboval v nejmenším o tom, že druhé dvojče, Dolly, trpce žárlila na manželství své sestry, že nikdy nepřestala Alistaira Ravenscrofta milovat, ani nenávidět skutečnost, že je ženatý s jinou. Nicméně to přece jen překonala a zakrátko se provdala za jiného muže — zdálo se, že je to manželství naprosto šťastné, a později jezdila velmi často na návštěvu k Ravenscroftovým, nejenom tehdy do Malajska, ale i jinam, kdekoli v zahraničí byli, a také pak, když se vrátili domů. V té době byla zjevně opět vyléčena, nebyla v žádném stavu mentálního vyšinutí a žila s naprosto spolehlivou ošetřovatelkou a společnicí i s velkým počtem služebnictva. Zdá se — a tak mi vyprávěl také můj otec — že lady Ravenscroftová, Molly, chovala ke své sestře vždy ty nejněžnější city. Pociťovala velkou potřebu ji chránit a měla ji velmi ráda. Zřejmě s ní toužila být častěji, než se ve skutečnosti setkávaly, ale generál Ravenscroft to příliš nepodporoval. Pokládám za možné, že poněkud nevyvážená Dolly — paní Jarrovová — pořád cítila velmi silnou náklonnost ke generálovi Ravenscroftovi, což, jak si myslím, muselo být pro něj nanejvýš trapné a obtížné, ač věřím, že jeho žena byla naprosto přesvědčena, že sestra už překonala veškeré pocity žárlivosti nebo zloby.“

„Pokud jsem informován, bydlela paní Jarrovová u Ravenscroftových asi tak tři neděle před tím, než došlo k jejich tragické sebevraždě.“

„Ano, to je pravda. I ona tehdy zemřela tragickým způsobem. Byla náměsíčná, nemoc se často u ní projevovala. Jedné noci to na ni opět přišlo a při tom ji potkala nehoda, přepadla přes útes, k němuž zdánlivě vedla stezka už dlouho nepoužívaná. Našli ji druhý den a myslím, že pak zemřela v nemocnici, aniž by znovu nabyla vědomí. Její sestra Molly byla z toho mimořádně rozrušena a strašně nešťastná, ale chtěl bych zdůraznit, a to zřejmě taky chcete slyšet, že si nemyslím, že by to bylo mělo vliv na pozdější sebevraždu manželského páru, který doposud žil tak spokojeně. Žal nad smrtí sestry nebo

švagrové by mohl těžko vést k tomu, aby někdo spáchal sebevraždu. A už určitě ne dvojí sebevraždu.“

„Pokud ovšem,“ řekl Hercule Poirot, „nebyla Margareta Ravenscroftová zodpovědná za smrt své sestry.“

„Dobré nebe!“ řekl doktor Willoughby — „přece nechcete naznačit —“

„Že to byla Margareta, která sledovala svou náměsíčnou sestru, a že to byla Margaretina ruka, která se napráhla, aby postrčila Doro-teu přes okraj útesu?“

„Rozhodně odmítám,“ řekl doktor Willoughby, „i jen pomyslet na něco takového.“

„U lidí,“ řekl Hercule Poirot, „člověk nikdy neví.“

15/ EUGENE A ROSENTELEOVÁ,

ÚPRAVA VLASŮ A KOSMETIKA

Paní Oliverová si prohlížela Cheltenham s pocitem vnitřního uspokojení. Po pravdě řečeno, nikdy předtím v Cheltenhamu nebyla. Jak milé, říkala si paní Oliverová v duchu, vidět domy, které jsou opravdu jako domy, skutečné domy.

Její mysl se vrátila ke dnům mládí, napadlo ji, že znala lidi, nebo aspoň nějaký její příbuzní, tety, znali lidi, co bydleli v Cheltenhamu. Většinou to byli lidé v důchodu. Armáda nebo námořnictvo. Byl to ten druh místa, pomyslela si, kam člověk zatouží přijet a usadit se po dlouhém pobytu v cizině. V ovzduší vanula anglická útulnost, dobrý vkus, příjemné posezení a konverzace.

Nakoukla do jednoho či dvou roztomilých obchůdků se starožitnostmi, a pak si vyhlédla cestu tam, kam chtěla — nebo lépe, kam chtěl Hercule Poirot, aby šla. Jmenovalo se to Kadeřnický salon u Zelené růže. Vešla dovnitř a rozhlédla se. Čtyři nebo pět lidí se právě podrobovalo procesu úpravy svých vlasů. Baculatá mladá dáma s tázavým výrazem se obrátila k paní Oliverové.

„Paní Rosentelleová?“ řekla paní Oliverová, když kradmo pohlédla na nějakou kartičku. „Pokud vím, říkala, že by se mnou mohla mluvit, kdybych sem zašla dnes ráno. Nehodlám si nechat něco dělat

se svými vlasy,“ dodala, „chci se s ní jenom o něčem poradit a mám dojem, že ji někdo ohledně toho volal a že řekla, že když přijdu v půl dvanácté, bude mi moci věnovat pár minut.“

„Ale jistě,“ řeklo děvče. „Myslím, že někoho očekává.“ Vedla ji chodbou dolů po několika schodech a strčila do létacích dveří. Z kadeřnického salonu přešly někam, co bylo zřejmě obydlím paní Rosentelleové. Baculatá dívka zaklepala na dveře, strčila hlavu dovnitř a řekla: „Ta paní, co chce s vámi mluvit,“ a pak se přeptala trochu nervózně: „Jak jste říkala, že se jmenujete?“

„Paní Oliverová,“ řekla paní Oliverová.

Vešla dovnitř. Dělal to tam matný dojem něčeho, co mohlo být výstavní síní podniku. Byly tam záclony z růžového tylu a tapety s růžemi a paní Rosentelleová, žena, kterou paní Oliverová otypovala, že je asi tak v jejím věku a možná i o několik let starší, právě dokončovala něco, co zřejmě bylo šálkem ranní kávy.

„Paní Rosentelleová?“ řekla paní Oliverová.

„Ano?“

„Očekávala jste mne?“

„Jistě. Nepochopila jsem sice docela, o co jde. Telefonní spojení je tak špatné. Ale všechno je v pořádku, mám teď asi tak půl hodiny volno. Chtěla byste trochu kávy?“

„Ne, děkuji vám,“ řekla paní Oliverová, „nechci vás zdržovat ani o chvilku víc, než je nutné. Chtěla jsem se vás jen na něco zeptat, na něco, co si možná ještě budete pamatovat. Pokud vím, máte za sebou dosti dlouhé působení v kadeřnické branži.“

„Ano, dost. Docela ráda to teď přenechávám děvčatům. Sama dnes už nic nedělám.“

„Ale pořád ještě radíte lidem?“

„Ano, pořád.“ Paní Rosentelleová se usmála.

Měla příjemný, inteligentní obličej a dobře učesané, hnědé vlasy, jen tu a tam přerušované pruhem šedi.

„Nejsem si jista, že vím, o co jde.“

„Vlastně jsem se vás chtěla na něco zeptat, na něco obecného v jistém smyslu, na paruky.“

„Dnes už tolik s parukami nepracujeme jako dřív.“

„Mívala jste obchod v Londýně, vidíte?“

„Ano, nejdříve v Bond Street a pak jsme se přestěhovali do Sloane Street, a po tom všem je vážně příjemné žít na venkově. Jsme tady s manželem moc spokojeni. Vedeme tento malý obchod, ale s parukami dnes pracujeme už jen minimálně,“ řekla, „ačkoli manžel pořád radí a navrhuje paruky pro muže s pleší. Víte, u mnoha lidí to znamená velmi mnoho pro jejich obchodní činnost, když nevypadají příliš staře, a často to taky pomůže najít zaměstnání.“

„Umím si to výborně představit,“ řekla paní Oliverová.

Z čiré nervozity pak ještě řekla několik podobných větiček ve stylu obvyklého povídání a v duchu se sama sebe ptala, jak vůbec začne s tím, kvůli čemu přišla. Celá se vyplašila, když se paní Rosentelleová předklonila a znenadání řekla: „Jste Ariadna Oliverová, ta spisovatelka? Vidíte?“

„Ano,“ řekla paní Oliverová, „po pravdě řečeno —“ a při těchto slovech zas nasadila ten svůj navyklý poněkud zahanbený výraz, tak typický pro ni — „ano, píšu romány.“

„Mám tak ráda vaše knížky. Spousty jsem jich přečetla. Ach, to je vsutku velmi milá náhoda. A teď mi řekněte, čím vám mohu nějak pomoci?“

„Chtěla jsem s vámi mluvit o parukách a ještě o něčem, co se stalo před velmi mnoha léty, a možná si na to už vůbec ani nevzpomenete.“

„Nemám ponětí, o co by šlo — myslíte třeba módu před léty?“

„Ne tak docela. Jde o jednu ženu, mou přítelkyni — vlastně jsme spolu chodily do školy — a pak se vdala a odjela do Malajska a vrátila se do Anglie, a později pak došlo k tragédii a jedna z věcí, která pak, zdá se, lidi překvapila, byla, že měla tolik paruk. Snad jste jí všechny dodala vy, totiž vaše firma.“

„Ó, nějaká tragédie? Jak se jmenovala?“

„No, když já jsem ji znala, jmenovala se Preston-Greyová, ale pak znělo její jméno Ravenscroftová.“

„Přirozeně si pamatuji na lady Ravenscroftovou. Vzpomínám si na ni docela dobře. Byla tak milá a pořád ještě vypadala velmi, velmi pěkně. Ano, její manžel byl jakýsi plukovník nebo generál nebo tak a byli v důchodu a bydleli v — teď si na ten kraj nemohu vzpomenout —“

„A tam došlo k tomu, o čem se předpokládalo, že to byla dvojí sebevražda,“ řekla paní Oliverová.

„Ano. Jistě, pamatuji si, že jsem o tom četla a že jsem si řekla: ‚Proboha, vždyť to je naše lady Ravenscroftová‘, a pak byl obrázek obou v novinách a uviděla jsem, že je to vážně tak. Samozřejmě jeho jsem nikdy neviděla, ale ona to byla určitě. Bylo to tak smutné, takové neštěstí! Slyšela jsem, že přišli na to, že má rakovinu a že se s tím nedá nic dělat, a tak se to stalo. Nikdy jsem však neslyšela žádné podrobnosti.“

„Ne,“ řekla paní Oliverová.

„Tak o čem bych vám tedy mohla já něco povědět?“

„Dodávali jste jí paruky a pokud vím, ti lidé, co to vyšetřovali, tedy policie, si řekli, že mít čtyři paruky je až moc, ale možná tenkrát bylo ve zvyku mít mnoho paruk?“

„No myslím si, že většina lidí měla nejméně dvě paruky,“ řekla paní Rosentelleová. „Víte, jednu posílají pak znovu upravit, a druhou mezitím nosí.“

„Pamatujete si na to, že lady Ravenscroftová objednávala ještě ty dvě paruky navíc?“

„Nepřišla osobně. Snad byla předtím nebo zrovna tenkrát v nemocnici a místo ní přišla nějaká francouzská mladá dáma. Myslím, že to byla Francouzka, která jí dělala společnici nebo tak. Velmi příjemná. Mluvila perfektně anglicky. A všechno mi dopodrobna vysvětlila, jaké mají být ty paruky, které objednávala, jakou velikost, barvu i druh účesu. Ano. Představte si, jak si to všechno ještě pamatuji. Myslím, že bych si to normálně nepamatovala, ale tohle mi tak utkvělo v paměti nejspíš proto, že — no tak asi za měsíc, možná i za víc, tak za šest neděl, jsem četla o té sebevraždě, víte. Obávám se, že jí v té nemocnici, nebo kde to byla, řekli něco špatného, a tak se rozhodla, že něco takového nesnese, a její manžel zas cítil, že nesnese život bez ní —“

Paní Oliverová potřásla smutně hlavou — a pokračovala ve svých dotazech.

„Byly to různé druhy paruk?“

„Ano, jedna měla velmi hezký šedivý pruh, a pak tam byla jedna do společnosti a jedna na večer a jedna krátce zastřižená s kudrnami.

Moc hezká, mohla jste ji nosit pod klobouk a nerozrucovala se. Bylo mi líto, že už jsem pak lady Ravenscroftovou neviděla. Ještě navíc ke své nemoci byla nešťastná kvůli sestře, která nedávno zemřela. Bylo to její dvojče.“

„Ano, dvojčata moc na sobě visí, vidíte,“ řekla paní Oliverová.

„Předtím to vždy vypadalo, jako by to byla velmi šťastná žena,“ řekla paní Rosentelleová.

Obě dámy si povzdechly. Paní Oliverová změnila předmět hovoru.

„Myslíte, že bych si měla pořídit paruku?“

Odbornice natáhla ruku a přemýšlivě ji položila paní Oliverové na hlavu.

„Neradila bych vám to — máte báječný účes, takhle krátce zastřižený — a pořád hodně husté vlasy — umím si představit,“ — slabý úsměv se jí objevil na rtech, — „asi si ráda s tím hrajete, že?“

„Jak jste chytrá, že jste to tak uhodla. Uhodila jste hřebík na hlavičku — vážně s tím moc ráda experimentuji — je to náramná zábava.“

„Vy máte vůbec ráda život, vidíte?“

„Ano, to je pravda. Možná že pro ten pocit, že nikdy nevíte co všechno vás ještě čeká za nejbližším rohem“

„Kvůli tomuto pocitu ovšem,“ řekla paní Rosentelleová, „právě někteří lidé vůbec ze starostí nevycházejí.“

16/ PAN GOBY REFERUJE

Pan Goby vešel do místnosti a usedl tam, kam mu naznačil Poirot, totiž na svou obvyklou židli. Nejdřív se rozhlédl, než se rozhodl, který určitý kus nábytku nebo zařízení v místnosti bude oslovovat. Jak už tak často předtím, vybral si elektrická kamna, která v této roční době nebyla zapnutá. Nikdo nikdy neviděl, že by byl pan Goby oslovil lidskou bytost, pro niž právě pracoval. Vybíral si na to vždycky římsu krbu, radiátor, televizor, hodiny, někdy koberec nebo předložku. Vytáhl teď z náprsní tašky několik papírů.

„Tak tedy,“ řekl Hercule Poirot, „máte něco pro mne?“

„Sebral jsem několik podrobností,“ řekl pan Goby.

Pan Goby byl slavný po celém Londýně, vlastně možná i v celé Anglii a snad mimo ni jako velkododavatel informací. Jak tyto zázraky prováděl se nikdo nikdy doopravdy nedozvěděl. Zaměstnával nepříliš velký počet lidí. Někdy si stěžoval, že tyto jeho končetiny — jak je nazýval, už nejsou tak výkonné, jak bývaly. Jejich výsledky ovšem pořád dokázaly ohromovat lidi, kteří je zaměstnávali.

„Paní Burton-Coxová,“ řekl, pronášeje to jméno jako by vyvolával stařesinu místní církve, na něhož přišla řada čist příslušný odstavec z bible. Stejně dobře mohl odříkávat „Verš třetí, kapitola čtvrtá, kniha Izaiášova.“

„Paní Burton-Coxová,“ opakoval. „Provdala se za pana Cecila Aldburyho, výrobce knoflíků ve velkém. Bohatý člověk. Vstoupila do politického života, stala se poslankyní za Little Stansmere. Pan Cecil Aldbury byl usmrcen při autonehodě čtyři roky po svatbě. Jediné dítě z tohoto manželství zemřelo krátce poté následkem nehody. Majetek pana Aldburyho zdělila jeho manželka, nebylo toho ovšem tolik, kolik se čekalo, neboť firma za poslední roky už tolik neprosperovala. Pan Aldbury rovněž odkázal značný obnos jistě slečně Kathleen Fennové, s níž, jak se zdá, udržoval intimní styky, jeho manželce zcela neznámé. Paní Burton-Coxová pokračovala ve své politické kariéře. Asi tak tři roky nato adoptovala dítě, jež se narodilo slečně Kathleen Fennové. Slečna Kathleen Fennová trvala na tom, že toto dítě jest synem zesnulého pana Aldburyho. Toto, pokud jsem mohl zvědět během svých průzkumů, je poněkud těžké brát jako bernou minci,“ pokračoval pan Goby. „Slečna Fennová pěstovala totiž rozmanité svazky, obyčejně s pány hojných prostředků a velkorysého založení, ale koneckonců tolik lidí si dává platit, není-liž pravda? Obávám se, že vám budu nucen zaslat velmi rozsáhlý účet.“

„Pokračujte,“ řekl Hercule Poirot.

„Paní Aldburyová, jak se tenkrát jmenovala, souhlasila s adopcí dítěte. Krátce poté se provdala za majora Burton-Coxe. Ze slečny Kathleen Fennové se stala, možno říci, velmi úspěšná herečka a zpěvačka populárních písniček a vydělala si tím značné jmění. Napsala pak paní Burton-Coxové a sdělila jí, že by byla ochotna vzít si adoptované dítě zpět. Paní Burton-Coxová to odmítla. Od té doby si paní Burton-Coxová žila docela dobře, major Burton-Cox byl, pokud vím,

zabit v Malajsku. Nechal ji dost slušně zaopatřenou. Další část informací, které jsem obdržel, je fakt, že slečna Kathleen Fennová, která zemřela před nedávným — myslím před osmnácti měsíci — zanechala závěť, podle níž celé své jmění, jež mezitím dosáhlo značné sumy, odkazuje svému vlastnímu synovi Desmondovi, zatím známému pod jménem Desmond Burton-Cox.“

„Náramně velkorysé,“ řekl Poirot. „Na co zemřela slečna Fennová?“

„Můj informátor mi sdělil, že onemocněla na leukémii.“

„A chlapec peníze své matky zdědil?“

„Byly pro něho deponovány a budou mu vyplaceny až dosáhne věku pětadvaceti let.“

„Takže bude nezávislý a bude mít podstatné jmění? A co paní Burton-Coxová?“

„Neměla moc šťastnou ruku se svými investicemi, to je obecně známé. Má k živobytí, co potřebuje, ale to je také všechno.“

„Chlapec Desmond pořídil rovněž závěť?“

„Obávám se,“ řekl pan Goby, „že tohle právě mi ještě není známo. Mám ovšem určité možnosti se to dozvědět. Až se tak stane, seznámím vás s tímto faktem neprodleně, aniž bych ztrácel čas.“

Pan Goby se odporoučel a nepřítomně pozdravil při odchodu elektrická kamínka.

Tak za hodinu a půl zazvonil telefon.

Hercule Poirot seděl u stolu a měl před sebou arch papíru, na němž si dělal nějaké poznámky. Sem tam se zachmuřil, pokroutil si kníry, vyškrtal něco, něco připsal a pokračoval. Když zazvonil telefon, zvedl sluchátko a naslouchal.

„Děkuji,“ řekl, „to byla rychlá práce. Ano... ano, jsem vám vděčný. Vážně, neumím si někdy představit, jak to všechno svedete... Ano, to situaci náležitě objasňuje. Dává to smysl něčemu, co předtím žádný smysl nemělo... Ano... předpokládám... ano, poslouchám... jste si nějak moc jistý, že to tak je. Ví, že je adoptovaný... nikdy mu ovšem neřekli, kdo byla jeho skutečná matka... ano. Ano, chápu... Velmi dobře. Objasníte taky ten další bod? Děkuji vám.“

Položil sluchátko a znovu se zabral do svého psaní. Za půl hodiny opět zazvonil telefon. A znovu zvedl sluchátko.

„Vrátila jsem se z Cheltenhamu,“ řekl hlas, který Poirot bez obtíží poznal.

„Ach, *chère madame*, vy jste se vrátila? Mluvila jste s paní Rosentelleovou?“

„Ano. Je milá. Velmi milá. A měl jste zas ve všem pravdu, abyste věděl, je dalším slonem.“

„Což znamená, *chère madame*!“

„Což znamená, že si pamatujete na Molly Ravenscroftovou.“

„A pamatuje si také její paruky?“

„Ano.“

Krátce mu nastínila, co jí bývalá kadeřnice sdělila ohledně řečených paruk.

„Ano,“ řekl Poirot. „To souhlasí. Je to přesně totéž, o čem se mi zmiňoval vrchní inspektor Garroway. Ty čtyři paruky, co policie našla. Kadeře, večerní druh účesu a dvě další, obyčejnější. Čtyři.“

„Takže jsem vám vlastně řekla jenom to, co jste už věděl?“

„Ne, řekla jste mi ještě něco navíc. Ona řekla — to jste mi přece teď právě sdělila, není-liž pravda? — že lady Ravenscroftová žádala dvě paruky navíc, které by přidala k těm, co už měla, a že se to stalo tak tři až šest neděl před tím, než došlo k tragédii se sebevraždami. No a to je zajímavé, vidíte?“

„Je to naprosto přirozené,“ řekla paní Oliverová. „Chci říct, víte přece, že lidé, totiž ženy, dovedou věci někdy strašně poškodit. Falešné vlasy a podobně. A když to už nejde pak znovu upravit a vyčistit, když se to spálilo nebo polilo něčím, co z toho nemůžete dostat, nebo když se to barvilo a barvilo špatně — prostě něco podobného — no, pak si přirozeně musíte obstarat dvě nové paruky nebo příčesky nebo co to bylo. Nechápu, proč vás to tolik vzrušuje.“

„Ani nevzrušuje,“ řekl Poirot, „nikoli. Je to jen záchytný bod, ale ještě zajímavějším bodem je to, co jste právě teď řekla. Byla to nějaká francouzská dáma, která ty paruky přinesla, aby se okopírovaly nebo upravily?“

„Ano, pokud jsem rozuměla, nějaká společnice nebo něco podobného. Lady Ravenscroftová byla předtím nebo ještě pořád v nemocnici či v sanatoriu a nebyla docela zdravá a nemohla si přijít vybrat sama.“

„Chápu.“

„A tak přišla její francouzská společnost.“

„Neznáte náhodou jméno té společnosti?“

„Ne. Nemyslím, že by se o něm byla paní Rosentelleová zmiňovala. Ani si nemyslím, že ho zná. Objednávku dělala lady Ravenscroftová a to francouzské děvče nebo žena tam pak ty paruky prostě přinesla, aby se dala určit velikost a způsob úpravy a všechno ostatní, aspoň tak si myslím.“

„Dobře,“ řekl Poirot, „to mi pomůže k dalšímu kroku, jež hodlám učinit.“

„Co jste se dozvěděl vy?“ řekla paní Oliverová. „Dělal jste něco?“

„Vy jste vždy tak skeptická,“ řekl Poirot. „Vždy předpokládáte, že nic nedělám, že si jenom sedím v lenošce a odpočívám.“

„No myslím si, že sedíte v lenošce a přemýšlíte,“ připustila paní Oliverová, „ale zcela s vámi souhlasím, že příliš nevycházíte a nezarizujete věci.“

„Možná, že v nejbližší budoucnosti si vyjdu a něco zařídím,“ řekl Hercule Poirot, „a to vás potěší. Možná že dokonce překročím Kanál, i když zajisté ne v člunu. Myslím, že bude vhodnější letadlo.“

„Ó,“ řekla paní Oliverová, „budete chtít, abych s vámi jela?“

„Ne,“ řekl Poirot, „myslím, že by bylo lepší, kdybych při této příležitosti jel sám.“

„Opravdu *pojedete*?“

Jistě, jistě. A budu tam běhat s veškerou aktivitou, takže byste ze mne měla mít radost, madame.“

Když položil sluchátko, vytočil další číslo, které si vyhledal ze svých záznamů v zápisníčku. Okamžitě dostal spojení s osobou, s níž chtěl mluvit.

„Můj drahý inspektore Garrowayi, tady Hercule Poirot, který se na vás obrací. Nevyrušuji vás moc? Nejste v této chvíli příliš zaneprázdněn?“

„Ne, nejsem zaneprázdněn,“ řekl vrchní inspektor Garroway. „Jenom si ořezávám růže, to je vše.“

„Něco bych se vás chtěl zeptat. Úplnou maličkost.“

„Ohledně našeho problému dvojí sebevraždy?“

„Ano, ohledně našeho problému. Říkal jste, že v domě byl pes. Říkal jste, že pes chodíval s rodinou na vycházky, nebo aspoň tak jsem rozuměl.“

„Ano, někdo se zmiňoval o psovi. Myslím, že snad hospodyně nebo někdo takový říkal, že si vyšli na vycházku se psem jako obvykle.“

„Při obdukci těla se našly nějaké známky toho, že by lady Ravenscroftová byla pokousána psem? Nemuselo to být nutně v nejpоследnější době ani v tentýž den.“

„No, je to divné, že to říkáte. Netvrdím, že bych si byl na to vzpomněl, kdybyste se o tom nebyl zmínil. Ovšem, našly se nějaké škrábance. Nic strašného. A opět to byla hospodyně, která uváděla, že pes napadl svou paní, a to ne jednou, a že ji pokousal, i když ne moc silně. Podívejte se Poirote, určitě tam nebyla žádná vzteklina, jestli myslíte na tohle. Nic takového tam nemohlo být. Konec konců byla zastřelena — oba byli zastřeleni. Nebyla vůbec řeč o nějaké septické otravě nebo nebezpečí z tetami.“

„Neviním psa,“ řekl Poirot, „bylo to jenom něco, co jsem potřeboval vědět.“

„Jedno to pokousání bylo dost čerstvého data, myslím, tak týden předtím, snad někdo říkal, že se to stalo dva týdny předtím. Nebylo však třeba dávat injekci ani nic. Zahojilo se to docela dobře. Jak jen zněl ten citát,“ pokračoval vrchní inspektor Garroway. „Byl to pes, jenž zemřel.“ Nemohu si vzpomenout, odkud to je, ale —“

„Každopádně tady to nebyl pes, co zemřel,“ řekl Poirot. „To nebylo účelem mých dotazů. Rád bych byl znal toho psa. Nejspíš to byl pes náramně inteligentní.“

Poirot poděkoval vrchnímu inspektorovi, položil sluchátko a zabručel: „Věřu že inteligentní pes. Asi mnohem inteligentnější než policie.“

17/ POIROT OHLAŠUJE ODJEZD

Slečna Livingstoneová uváděla dovnitř hosta. „Pan Herkules Poirett.“

Jakmile slečna Livingstoneová opustila místnost, Poirot za ní zavřel dveře a usedl vedle své přítelkyně, paní Ariadny Oliverové.

Řekl jí poněkud přitlumeným hlasem: „Odjíždím.“

„Cože děláte,“ řekla paní Oliverová, která byla vždy poněkud ohromena Poirotovou metodou předávání informací.

„Odjíždím. Provádím odjezd. Beru si letadlo do Ženevy.“

„Zní to, jako byste byl OSN nebo UNESCO nebo podobně.“

„Ne. Chci tam pouze vykonat soukromou návštěvu.“

„Objevil jste v Ženevě nějakého slona?“

„No, domnívám se, že by se na to mohlo hledět i takhle. Možná tam jsou dokonce dva.“

„Nic víc jsem nezjistila,“ řekla paní Oliverová. „Abych řekla pravdu, ani nevím, kam bych se ještě měla obrátit, abych zjistila něco dalšího.“

„Myslím, že vy nebo snad někdo jiný se zmiňoval, že vaše kmo-třenka Célie Ravenscroftová má mladšího bratra.“

„Ano. Snad se jmenuje Edward. Sotva jsem ho někdy viděla. Pamatuji se, že jednou nebo dvakrát jsem ho brala ze školy. Ale to bylo před léty.“

„Kde je teď?“

„Někde na univerzitě, nejspíš v Kanadě. Nebo tam prodělává nějaký inženýrský kurs? Chcete jet za ním a vyptávat se i jeho?“

„Ne, prozatím ne. Jenom jsem chtěl vědět, kde je teď. Mám za to, že nebyl doma, když došlo k sebevraždě?“

„Přece si nemyslíte — přece si ani chvilku nemyslíte, že to udělal on, nebo ano? Totiž, že zastřelil svého otce i matku, tedy oba. Víím, že se to u hochů někdy stává. Někdy bývají velmi divní, když jsou v těch nebezpečných letech.“

„Nebyl doma,“ řekl Poirot. „To už jsem se dozvěděl z policej-ních záznamů.“

„Zjistil jste něco nového zajímavého? Vypadáte úplně vzruše-ný.“

„Svým způsobem jsem vzrušený. Zjistil jsem určité věci, které by mohly vrhnout nové světlo na to, co už víme.“

„Dobře, co tedy vrhá světlo na co?“

„Zdá se mi, že teď už mohu pochopit, proč za vámi paní Burton-Coxová přišla způsobem, jakým to udělala, a pokoušela se vás přimět, abyste jí zjistila fakta kolem sebevraždy Ravenscroftových.“

„Myslíte, že to nebylo jen proto, že ráda do všeho strká nos?“

„Ne, myslím si, že za tím byl nějaký motiv. To je právě onen bod, kde začínají hrát roli peníze.“

„Peníze? Co s tím mají co dělat peníze? Přece je docela zámožná, nebo ne?“

„Na živobytí má dost, to ano. Ale ten její adoptovaný syn, jehož zřejmě považuje za vlastního syna — sice ví, že byl adoptován, ale neví vůbec nic o rodině, z níž opravdu pochází. Zdá se, že když dosáhl určitého věku, pořídil závěť, možná pod nátlakem své adoptivní matky. Možná mu to jen naznačili někteří její přátelé nebo třeba nějaký právník, s nímž se radila. Ať je to jak chce, dosáhl zletilosti a nejspíš měl najednou pocit, že by měl odkázat všechno jí, své adoptivní matce. Zřejmě v té době neměl nikoho jiného, komu by to byl odkázal.“

„Pořád v tom nevidím důvod, proč se tolik snažila dozvědět se něco o nějaké sebevraždě.“

„Že nevidíte? Chtěla ho odradit od manželství. Má-li mladý Desmond vyvolenou svého srdce, chce-li si ji vzít v nejbližší budoucnosti, a to dnes dělá spousta mladých lidí — nechtějí čekat ani se rozmyslet — v tom případě by pak paní Burton-Coxová žádné peníze nezdělala, protože sňatek by anuloval každou dřívější závěť.“

„A vy myslíte, že si tohle paní Burton-Coxová nepřála?“

„Přála si něco najít, co by ho odradilo od toho oženit se s tou dívkou. Podle mne doufala a zřejmě v to opravdu věřila, že Céliina matka zabila svého manžela a pak zastřelila sebe. To je totiž věc, která by mladého muže dokázala odradit. Dokonce i kdyby byl její otec zabil matku, je to pořád odstrašující pomýšlení. Docela dobře by to mohlo mladíka v tomto věku ovlivnit a naplnit jistými předsudky.“

„Chcete tím říct, že by si pak představoval, že když její otec či matka vraždili, že by i dívka mohla mít takové sklony?“

„Nevyjádl bych to zrovna takhle surově, ale myslel bych si, že by to mohla být taková hlavní myšlenka.“

„Ale on přece nebyl bohatý, nebo ano? Adoptované dítě?“

„Neznal jméno své vlastní matky, ani kdo to byl, ale zdá se, že jeho matce, herečce a zpěvačce, se povedlo vydělat docela slušné peníze, než onemocněla a zemřela. Jednu dobu si přála dostat dítě

nazpátek, a když s tím paní Burton-Coxová nechtěla souhlasit, pak si umím představit, jak na toho chlapce myslela a rozhodla se, že mu odkáže své peníze. Desmond zdědí ty peníze, až mu bude pětadvacet let, a do té doby jsou pro něj deponovány. Takže paní Burton-Coxová si přirozeně nepřeje, aby se oženil, nebo by aspoň chtěla, aby se oženil s někým, koho by ona naprosto schvalovala nebo na koho by mohla mít vliv.“

„Ano, to se mi zdá docela rozumné. Není to příjemná žena, vidíte?“

„Ne,“ řekl Poirot, „nezdála se mi zrovna moc příjemná.“

„A to je také důvod, proč nechtěla, abyste ji přišel navštívit a míchál se do jejích záležitostí a případně odhalil cíle, které sleduje.“

„Možná,“ řekl Poirot.

„Dozvěděl jste se ještě něco jiného?“

„Ano, dozvěděl — totiž je tomu teprve několik hodin — když mi vrchní inspektor Garroway zavolal náhodou kvůli nějakým úplně jiným maličkostem a já jsem se ho na něco zeptal a on mi řekl, že hospodyně, která už byla postarší, měla velmi slabý zrak.“

„Hraje to v tom nějakou roli?“

„Mohlo by,“ řekl Poirot. Podíval se na hodinky. „Myslím,“ řekl, „že je čas, abych už šel.“

„Jedete rovnou na letiště, abyste chytil letadlo?“

„Ne. Moje letadlo letí až zítra ráno. Dnes ještě musím navštívit jedno místo — místo, které bych rád viděl vlastnímá očima. Venku teď na mne čeká vůz, který mne tam zaveze —“

„Copak to je, co chcete vidět?“ zeptala se paní Oliverová s jistou zvědavostí.

„Ani ne *vidět*, jako *cítit*. Ano, to je to právě — cítit a uvědomit si, co cítím...“

18/ MEZIHRA

Hercule Poirot prošel branou hřbitova. Stoupal nahoru po pěšině, zanedlouho se zastavil vedle omšelé zídky a zahleděl se na jeden z hrobů. Stál tak několik minut, nejdřív hleděl na hrob a pak na výhled, který se zde otevíral na pahorkatinu i a moře za ní. Pak se jeho oči vrátily. Nedávno někdo položil na hrob květiny. Malá kytka pest-

rých lučních květů, onen druh kytice, kterou tady mohlo zanechat i dítě, ale Poirot si nemyslel, že to bylo dítě, kdo tuto kytici sem položil. Četl si nápisy na hrobě.

Na věčnou památku

DOROTEA JARROWOVÁ,
† 15. září 1960
MARGARETA RAVENSCROFTOVÁ,
† 3. října 1960, její sestra
ALISTAIR RAVENSCROFT,
† 3. října 1960, její manžel

Ani smrt je nerozloučila

A odpusť nám naše viny,
jakož i my odpouštíme našim viníkům,
Hospodine, smiluj se nad námi,
Kriste, smiluj se nad námi,
Hospodine, smiluj se nad námi.

Poirot tam chvílku prodlel. Jednou nebo dvakrát kývl hlavou. Pak opustil hřbitov a vydal se stezkou vedoucí nahoru na útesy a podél nich. Náhle se opět zastavil a zahleděl se na moře. Řekl sám k sobě:

„Teď jsem si už jistý, že vím, co se stalo a proč: Chápu to nesmírně skryté hoře i celou tragédii. Člověk se musí vracet daleko do minulosti. *V mém konci je zároveň můj začátek*, nebo by se to mělo vyjádřit jinak: ‚V mých začátcích byl už můj tragický konec?‘ Ta švýcarská dívka musela vědět — ale bude mi to chtít říct? Chlapec si myslí, že bude chtít. V jejich zájmu — pro tu dívku a pro toho hochu. Nemohou se pustit do boje se životem, aniž by znali pravdu.“

19/ MADDY A ZÉLIE

„Mademoiselle Rouselleová?“ řekl Hercule Poirot. Uklonil se.

Mademoiselle Rouselleová mu podala ruku. Tak kolem padesátky, pomyslel si Poirot. Dost energická žena. Ví, co chce. Inteligentní, vzdělaná, pomyslel si, spokojená se životem, jak ho vychutnávala se všemi jeho radostmi i strastmi.

„Slyšela jsem už vaše jméno,“ řekla. „Víte, máte mnoho přátel, u nás i ve Francii. Nevím přesně, co pro vás mohu udělat. Ó ano, vím, vysvětloval jste to v dopise, který jste mi napsal. Ta věc z minulosti, že? To, co se stalo kdysi dávno. Ne právě věc přímo, ale klíč k ní, klíč k tomu, co se před mnoha léty udalo. Ale sedněte si přece. Ano, ano, toto křeslo je docela pohodlné, doufám. Tady je několik *petit-fours*, láhev je na stole.“

Vykonávala své hostitelské povinnosti klidně a beze spěchu. Byla neosobní, ale vlídná.

„Jednu dobu jste byla vychovatelkou v jisté rodině,“ řekl Poirot. „U Preston-Greyů. Možná si teď na ně už sotva vzpomenete.“

„Ale ne, víte, člověk nezapomíná na své mládí. V rodině, kam jsem přišla, měli holčičku a pak chlapce asi tak čtyři nebo pět let mladšího. Byly to roztomilé děti. Jejich otec se pak stal generálem v armádě.“

„Byla tam ještě sestra?“

„Ach, jistě, pamatuji se. Nebyla u nich, když jsem tam přišla poprvé. Zdá se, že byla poněkud choulostivá. Nebyla na tom nejlépe se zdravím. Byla někde na léčení.“

„Vzpomínáte si na křestní jméno jejich matky?“

„Jedna z nich byla, zdá se, Margareta. Ohledně druhého jména si nejsem teď jista.“

„Dorotea.“

„Ale jistě. Jméno, s nímž jsem se tak často nesetkala. Říkaly si ovšem zdrobněle. Molly a Dolly. Byla to dvojčata, víte, nápadně se podobaly jedna druhé. Obě byly velmi hezké mladé ženy.“

„Měly se spolu rády?“

„Ano, přímo na sobě visely. Ale trochu se nám to zamotává, nemyslíte? Preston-Grey nebylo jméno dětí, které jsem jela učit. Do-

rotea Preston-Greyová se provdala za majora — ach, nemohu si teď vzpomenout na jeho jméno — Arrow? Ne, Jarrow. Margaretino jméno po svatbě znělo —“

„Ravenscroft,“ řekl Poirot.

„No, jistě! Divné, jak těžko si člověk vzpomene na jména. Preston-Greyovi byli o jednu generaci starší. Margareta Preston-Greyová byla kdysi v jednom penzionátu v těchto končinách, a když po svatbě napsala madame Benoitové, ředitelce toho penzionátu a žádala ji, zda neví o někom, kdo by k ní přijel jako vychovatelka pro její dvě malé děti, ředitelka doporučila mne. A tak jsem se k nim dostala. O té druhé sestře jsem mluvila jedině proto, že tam u nich náhodou bydlela v době, když jsem byla u dětí. Ty děti, to byla holčička, tehdy tuším tak šesti či sedmiletá. Měla jméno jako ze Shakespeara, to si pamatuji. Rosalinda nebo Célie.“

„Célie,“ řekl Poirot.

„Chlapečkovi byly jenom asi tři nebo čtyři roky. Jmenoval se Edward. Neposedá, ale miloučké dítě. Byla jsem u nich šťastná.“

„A jak jsem slyšel, oni zas byli šťastni, že jste byla u nich. Moc rádi si s vámi hráli, a od vás bylo milé, že jste si s nimi hrála.“

„*Moi, j'aime les enfants,*“ řekla mademoiselle Rouselleová.

„Říkali vám tuším ‚Maddy‘?“

Zasmála se.

„Ó, to je milé, slyšet to slovo. Oživuje to dávné vzpomínky.“

„Znávala jste hoča jménem Desmond? Desmond Burton-Cox?“

„Jistě. Myslím, že bydlel v sousedství nebo téměř vedle nás. Měli jsme několik sousedů a děti se velmi často scházely, aby si spolu hrály. Jmenoval se Desmond. Jistě, vzpomínám si.“

„Byla jste tam dlouho, mademoiselle?“

„Ne. Byla jsem u nich nejdéle tři čtyři roky. Pak jsem se musela vrátit domů. Matka těžce onemocněla. Bylo třeba, abych ji ošetřovala, ač jsem věděla, že to zřejmě nebude na dlouho. A taky ano. Zemřela rok a půl, maximálně dva roky po mém návratu. Tak jsem si tady otevřela malý penzionát, kam jsem si brala spíš dospělejší dívky, které se chtěly učit řeči a podobně. Už jsem pak Anglii nikdy nenavštívila, i když jsem tak rok dva udržovala kontakty. Obě děti mi posílaly pohlednice na vánoce.“

„Působili generál Ravenscroft a jeho žena dojem šťastného manželství?“

„Moc šťastného. Měli své děti velmi rádi.“

„Hodili se k sobě dobře?“

„Ano, připadalo mi, že mají všechny potřebné vlastnosti, aby jejich manželství uspělo.“

„Řekla jste, že lady Ravenscroftová velmi milovala svou sestru, dvojče? Byla to náklonnost vzájemná?“

„No, neměla jsem moc příležitostí to posoudit. Otevřeně řečeno, myslela jsem si, že ta sestra — Dolly, jak ji nazývali — byla rozhodně psychiatrický případ. Jednou nebo dvakrát se chovala nanejvýš podivně. Myslím, že to byla žárlivá žena, a pokud vím, jednu dobu si myslela, že je zasnoubena nebo že se zasnoubí s generálem Ravenscroftem. Pokud jsem do věci viděla, opravdu se nejdřív zamiloval do ní, ovšem pak, později, se jeho city obrátily spíš směrem k její sestře, což podle mého názoru bylo pro něj velmi šťastné, protože Molly Ravenscroftová byla žena opravu harmonická a rozkošná. Co se týká Dolly — někdy se mi zdálo, že svou sestru zbožňuje, a někdy zas, že ji nenávidí. Byla náramně žárlivá a tvrdila, že se děti příliš rozmazlují. Je tu ovšem někdo, kdo by vám o tom mohl říct mnohem víc než já. Mademoiselle Meauhouratová. Bydlí v Lausanne a přišla k Ravenscroftovým asi tak rok nebo rok a půl potom, co jsem musela odejít. Byla u nich několik let. Později se, myslím, ještě vrátila k lady Ravenscroftové, aby jí dělala společnici, když už Célie byla někde v zahraničí na škole.“

„Také ji chci navštívit. Mám její adresu,“ řekl Poirot.

„Ví toho mnohem víc než já a je to roztomilý a spolehlivý člověk. To, co se stalo později, byla strašlivá tragédie. Jestli někdo zná příčiny, které jí způsobily, pak je to ona. Je moc diskrétní. Nikdy mi nic neřekla. Zda to řekne vám, to nevím. Možná ano a možná ne.“

Poirot chvíli stál a prohlížel si mademoiselle Meauhouratovou. Mademoiselle Rouselleová na něj udělala hluboký dojem, a tato žena, která teď čekala, aby šel dál, na něj rovněž udělala dojem. Nebyla tak impozantní, byla mnohem mladší, nejméně o deset let, a byla pozoruhodná zas jiným způsobem. Byla živá, pořád přitažlivá, její

oči vás pozorovaly a dělaly si vlastní úsudek, připraveny vás uvítat; hleděly na příchozí laskavě, ovšem bez nadměrné měkkosti. Tohle je někdo, pomyslel si Hercule Poirot, někdo velmi osobitý.

„Jsem Hercule Poirot, mademoiselle.“

„Já vím. Čekala jsem vás dnes nebo zítra.“

„Ach tak, dostala jste moje psaní?“

„Ne. Bezpochyby bude někde na cestě. Naše pošty jsou poněkud nespolehlivé. Ne. Dostala jsem dopis od někoho jiného.“

„Od Célie Ravenscroftové?“

„Ne. Dopis psal někdo, kdo je Célii Ravenscroftové velmi blízký. Hoch nebo mladík, podle toho, jak to posuzujeme, jménem Desmond Burton-Cox. Připravil mne na váš příchod.“

„Aha. Chápu. Je inteligentní a jak je vidět neztrácí čas. Velice naléhal, abych sem přijel a vyhledal vás.“

„Taky jsem to pochopila. Pokud jsem vyrozuměla, vznikly nějaké potíže. Potíže, které by rád vyřešil, a totéž si přeje i Célie. Oba si myslí, že byste jim vy mohl pomoci?“

„Ano. A navíc si myslí, že *mně* byste mohla pomoci vy.“

„Jsou do sebe zamilovaní a chtějí se vzít.“

„Ano, a někdo jim dělá potíže.“

„Aha. Předpokládám že Desmondova matka. Aspoň tak mi to naznačoval.“

„Jsou okolnosti, nebo přesněji, byly jisté okolnosti v Céliině životě, a to je důvodem, že je Desmondova matka proti tomu, aby se oženil tak mladý a zvláště s touto dívkou.“

„Aha. Je to kvůli té tragédii, protože to opravdu byla tragédie.“

„Ano, kvůli té tragédii. Desmondova matka požádala Céliinu kmotru, aby se pokusila vyzvědět od Célie přesné okolnosti, jak k oné sebevraždě došlo.“

„To nemá smysl,“ řekla mademoiselle Meauhouratová. Gestem ruky naznačila Poirotovi, aby usedl. „Prosím, sedněte si. Myslím, že náš rozhovor přece jen potrvá delší dobu. Ano, Célie nemohla své kmotře nic říct — jde přece o Ariadnu Oliverovou, tu spisovatelku, ne? Ano, pamatuji si na ni. Célie jí nemohla poskytnout žádné informace, protože takové informace vůbec nemá.“

„Nebyla tenkrát doma, když k té tragédii došlo, a nikdo jí o tom nic neřekl. Je to tak?“

„Ano, je to tak. Usoudilo se, že by to nebylo vhodné.“

„Aha. A vy toto rozhodnutí schvalujete, není-liž pravda?“

„Je nesnadné si být tady něčím jistý. Velmi nesnadné. Necítím větší jistotu ani po všech těch létech, a je jich vskutku hodně. Célie si, pokud vím, s příčinami nikdy nedělala těžkou hlavu. Smířila se s tím, jako by se byla smířila s leteckým neštěstím nebo autonehodou. Prostě jako s něčím, co skončilo úmrtím jejích rodičů. Strávila mnoho let v zahraničním penzionátu.“

„Dokonce se domnívám, že to byl penzionát vedený vámi, mademoiselle Meauhouratová.“

„Je to opravdu tak. Teprve nedávno jsem odešla na odpočinek. Penzionát teď převzala jedna moje kolegyně. Célii ke mně poslali a žádali mne, abych pro ni našla vhodné místo, kde by mohla doplnit své vzdělání, jak to dělají mnohé dívky, které za tímto účelem přijíždějí do Švýcarska. Byla bych jí mohla doporučit několik takových míst. V dané chvíli jsem si ji vzala k sobě.“

„A Célie se vás na nic neptala, nechtěla nic vědět?“

„Ne. Víte, bylo to předtím, než k tragédii došlo.“

„Aha. Tohle jsem docela nepochopil.“

„Célie přijela do Švýcarska několik týdnů před tragickou událostí. Já sama jsem tady tenkrát nebyla. Byla jsem pořád ještě u generála a lady Ravenscroftových. Starala jsem se o lady Ravenscroftovou, byla jsem tam spíš jako její společnice než jako Céliina vychovatelka — ta v té době byla ještě v internátě. Pak se najednou rozhodlo, že Célie má odjet do Švýcarska ukončit své vzdělání.“

„Lady Ravenscroftová se netěšila dobrému zdraví, vidíte?“

„Ne. Ale nebylo to nic vážného. Nic tak strašného, jak se jednu dobu obávala. Byla na tom moc špatně s nervy, nejen kvůli šoku, který nedávno utrpěla, ale starostmi vůbec.“

„Zůstala jste u ní?“

„Jedna moje sestra, která bydlí v Lausanne, se ujala Célie po jejím příchodu a umístila ji do ústavu, který byl určen jenom tak pro patnáct šestnáct dívek, s tím, že tam začne se svými studiemi a bude na mne čekat, než se vrátím. Vrátila jsem se pak za tři čtyři týdny.“

„Byla jste však v domě Nad útesy v době, kdy se to všechno odehrálo?“

„Byla jsem v domě Nad útesy. Generál a lady Ravenscroftovi si vyšli na procházku, jak bývalo jejich zvykem. Odešli a už se nevrátili. Našli je mrtvé, zastřelené. Zbraň ležela vedle nich. Byla to zbraň, která patřila generálu Ravenscroftovi a kterou měl v zásuvce svého psacího stolu. Na zbrani byly otisky prstů jich obou. Nenašel se žádný přesvědčivý důkaz o tom, kdo ji držel v ruce poslední. Byly tam otisky jich obou, lehce rozmazané. Řešení, jež se přímo nabízelo, byla dvojí sebevražda.“

„Neměla jste důvod o tom pochybovat?“

„Pokud vím, policie žádný takový důvod neobjevila.“

„Aha,“ řekl Poirot.

„Prosím?“ řekla mademoiselle Meauhouratová.

„Nic. Nic. Jenom něco, nad čím jsem se zamyslel.“

Poirot se na ni zahleděl. Hnědé vlasy, zatím sotva dotčené šedí, rty pevně sevřené, šedé oči, obličej, který neprozrazoval žádné pocity. Ovládala se dokonale.

„Takže vy mi nemůžete říci nic víc?“

„Obávám se, že ne. Je to už tak dávno.“

„Přesto si řečené období pamatujete velmi dobře.“

„Ano. Člověk přece nemůže takovou smutnou záležitost úplně zapomenout.“

„A vy jste souhlasila s tím, že se Célii neřekne nic o tom, co bylo příčinou toho všeho?“

„Neřekla jsem vám před chvilkou, že jsem žádné zvláštní informace neměla?“

„Byla jste přece tam, bydlela jste v domě Nad útesy dosti dlouhou dobu před tragédií, nebo ne? Čtyři nebo pět neděl — snad i šest?“

„Ve skutečnosti ještě víc. Ač jsem dříve byla Céliina vychovatelka, tentokrát jsem se vrátila bezprostředně potom, co Célie odjela do školy, abych mohla pomáhat lady Ravenscroftové.“

„Sestra lady Ravenscroftové tam zřejmě v té době také s nimi bydlela, že?“

„Ano. Předtím byla jistou dobu v nemocnici, podstoupila tam nějakou léčbu. Projevilo se pak podstatné zlepšení a odborníci — totiž lékařské kapacity — byli toho názoru, že jí bude lip, povede-li normální život se svými vlastními příbuznými a v ovzduší domova. Jelikož Célie odjela do školy, zdálo se lady Ravenscroftové, že je příhodná doba, aby svou sestru pozvala na nějakou dobu k sobě.“

„Měly se sestry rády?“

„To se dalo těžko určit,“ řekla mademoiselle Meauhouratová. Obočí jí zacukalo, jako by to, co Poirot právě řekl, vzbudilo nějak její zájem. „Taky mne to zajímalo, víte. Od té doby jsem nad tím mnoho přemýšlela a v té době vlastně taky. Však víte, byla to identická dvojčata. Pojilo je určité pouto, pouto vzájemné závislosti a lásky a v mnoha směrech si byly velmi podobné. Ale v mnoha směrech si byly taky velmi nepodobné.“

„Myslíte? Byl bych moc rád, kdybyste mi přesněji vysvětlila, co tím míníte.“

„Ó, to s tou tragédií nemá nic společného. Nic takového. Rozhodně tam však byla, jak bych to jen vyjádřila, nějaká fyzická či duševní vada nebo kaz — ať už to berete jakkoli — někteří lidé dnes zastávají teorii, že každý druh duševní poruchy má nějakou příčinu fyzickou. Myslím, že lékařská věda dobře rozpoznala, že se identická dvojčata rodí s velmi pevným vzájemným poutem, s velkou povahovou shodou, což znamená, že i kdyby vyrůstala v různých podmínkách, budou se jim tytéž věci stávat ve stejném životním údobí. Jejich život bude prostě mít stejný průběh. Některé případy, uváděné v medicíně jako příklad, se vskutku zdají mimořádné. Dvě sestry, z nichž jedna žila v Evropě, řekněme ve Francii, a ta druhá v Anglii, mají psa stejné rasy, kterého si koupily přibližně ve stejnou dobu. Vdají se za muže až překvapivě stejné. Porodí dítě možná tak v rozpětí jednoho měsíce. Jako by se každá z nich musela držet určitého předem daného vzoru, ať už jsou kdekoliv a aniž by věděly, co dělá ta druhá. A pak existuje pravý opak. Jakýsi druh odporu, téměř nenávisti, která způsobuje, že se jedna ze sester zcela odcizí, nebo že jeden bratr zavrhne druhého, jako by se právě snažili zbavit se té stejnosti, té podoby, vědomí toho všeho, co mají společného. A to pak může vést k velmi podivným následkům.“

„Já vím,“ řekl Poirot. „Slyšel jsem o tom. Zažil jsem to sám jednou nebo dvakrát. Láska se velice snadno mění v nenávist. Je jaksi logičtější nenávidět tam, kde člověk miloval, než být lhostejný tam, kde předtím byla láska.“

„Ach tak, vy to znáte,“ řekla mademoiselle Meauhouratová.

„Ano, byl jsem toho svědkem ne jednou, ale mnohokrát. Sestra lady Ravenscroftové jí byla velmi podobná?“

„Myslím, že tam byla velká podoba, ač, mohu-li to tak říci, měla úplně jiný výraz obličeje. Žila ve stavu neustálého napětí, kdežto lady Ravenscroftová ne. Měla velikou averzi k dětem. Nevím proč. Možná kdysi dávno prodělala potrat. Možná toužila po dítěti a neměla žádné, a tak cítila jakýsi odpor vůči všem dětem. Takovou jakousi nechut’.“

„To pak vedlo k jedné nebo dvěma vážným událostem, vidíte?“ řekl Poirot.

„Někdo vám to řekl?“

„Slyšel jsem různé věci od lidí, kteří znali obě sestry z dob, kdy byly v Malajsku. Lady Ravenscroftová tam byla se svým manželem a její sestra Dolly přijela za nimi. Pak se tam nějakému dítěti stal úraz, a usoudilo se, že Dolly za to mohla nést částečnou vinu. Nic se však definitivně neprokázalo, ale soudím, že Mollyin manžel svou švagrovou pak odvezl domů do Anglie a že Dolly musela zase jednou do sanatoria.“

„Ano, myslím, že jste velmi věrně podal, co se stalo. Samozřejmě, nemohu mluvit z vlastní zkušenosti.“

„Ano. Ale jsou věci, které, jak soudím, znáte i z vlastní zkušenosti.“

„I kdyby to tak bylo, nevidím důvod, proč bych je teď měla znovu oživovat v paměti. Není lepší nechat věci tak, jak byly obecně přijaty?“

„Jsou i jiné možnosti, jak se to mohlo v onen den v domě Nad útesy odehrát. Mohlo jít o dvojí sebevraždu, mohla to být vražda, mohlo to být i něco dalšího. Bylo vám řečeno, co se stalo, ale z jediné malé větičky, kterou jste právě pronesla, soudím, že víte z vlastní zkušenosti, jak to bylo opravdu. Víte, co se v onen den přihodilo, a taky víte, co se asi přihodilo — nebo co se začalo dít, i tak by se to

dalo říci — nějakou dobu předtím. Tehdy, kdy Célie odjela do Švýcarska, kdežto vy jste pořád zůstávala v domě Nad útesy. Chci vám položit jednu otázku. Rád bych slyšel vaši odpověď. Nebude to přímá informace, je to otázka týkající se toho, čemu věříte vy. Jaké pocity choval generál Ravenscroft k těm dvěma sestrám, dvojčatům?“

„Vím, co tím myslíte.“

Poprvé se její chování poněkud změnilo. Už se tak nehlídala, předklonila se malounko a mluvila s Poirotem tak, jako by konečně v tom nacházela úlevu.

„Byly obě krásné,“ řekla, „jako dívky. Slyšela jsem to od mnoha lidí. Generál Ravenscroft se zamiloval do Dolly, do té duševně postižené. Ač měla narušenou osobnost, byla mimořádně přitažlivá — myslím sexuálně. Nejdřív ji miloval vášnivě, a pak nevím, zda v ní objevil nějaké podivné povahové rysy, možná něco, co ho polekalo nebo co v něm vzbudilo nějaký odpor. Nejspíš v ní rozeznal zárodky šílenství i všechna nebezpečí s tím spojená. Jeho náklonnost se přenesla na její sestru. Zamiloval se do sestry a taky se s ní oženil.“

„Chcete tedy říci, že je miloval obě. Nikoli ve stejnou dobu, ale v obou případech tam byl onen ryzí fakt lásky.“

„Ach, ano, velmi lpěl na Molly, naprosto jí důvěřoval a ona jemu rovněž. Byl to muž velmi přitažlivý.“

„Promiňte mi,“ řekl Poirot, „ale myslím, že jste do něj byla taky zamilovaná.“

„Vy — vy se odvažujete říci mi něco takového?“

„Ano. Odvážuji se vám to říci. Nechci tím naznačit, že jste spolu udržovali milostný poměr, nic takového. Říkám jenom, že jste ho milovala.“

„Ano,“ řekla Zélie Meauhouratová, „milovala jsem ho. A svým způsobem ho miluji dodnes. Nemám se za co stydět. Důvěřoval mi a spoléhal na mě, ale nikdy mne nemiloval. Můžete milovat a sloužit a být přitom šťastná. Nežádala jsem víc, než co jsem dostávala. Důvěru, sympatii, víru ve mě —“

„A udělala jste,“ řekl Poirot, „co jste jen mohla, abyste mu pomohla v nejstrašnější krizi jeho života. Jsou věci, které mi nechcete říci. Jsou věci, které chci říci já vám, věci, které jsem si dokreslil z různých informací, čerpaných z různých pramenů, věci, o nichž přece

jen něco vím. Než jsem přišel za vámi, slyšel jsem leccos od jiných, od lidí, kteří znali nejen lady Ravenscroftovou, nejenom Molly, ale kteří znali i Dolly. A něco o Dolly vím, znám tragédii jejího života, hoře, trpkost a také nenávist, snad i ono puzení ke zlu, co v ní bylo, lásku k destrukci, jež se v rodinách může přenášet a dědit. Jestliže milovala muže, s nímž byla zasnoubena, musela pak, když se tento muž oženil s její sestrou, nutně vůči této sestře pocítit nenávist. Nejspíš jí nikdy neodpustila. Ale co Molly Ravenscroftová? Cítila odpor ke své sestře? Nenáviděla ji?“

„Ale kdež,“ řekla Zélie Meauhouratová, „ona svou sestru milovala. Milovala ji velmi oddanou a starostlivou láskou. To vím určitě. Byla to ona, která vždycky naléhala, aby Dolly přijela a bydlela u nich. Chtěla svou sestru uchránit před tím, aby byla nešťastná, a také před nebezpečím, protože její sestra často upadala do záchvatů dosti nebezpečné zuřivosti. Bývala z toho někdy taky celá vystrašená. No, víte o tom přeci dost. Sám jste se zmínil, že Dolly měla zvláštní odpor k dětem.“

„Myslíte, že neměla ráda Célii?“

„Ne, nikoli Célii. Šlo o to druhé dítě, Edwarda. O to mladší. Dvakrát byl Edward v nebezpečí úrazu. Jednou se málem dostal pod auto a jednou to byl výbuch vášnivého vzteku a nevraživosti. Víím, že si Molly oddechla, když se Edward vrátil na školu. Nezapomínejte, byl ještě velmi mladý, mnohem mladší než Célie. Bylo mu teprve osm nebo devět, byl ještě na obecné škole. Byl zranitelný. Molly si kvůli němu dělala velké starosti.“

„Ano,“ řekl Poirot, „dovedu to pochopit. A teď jestli dovolíte, budu mluvit o parukách. O parukách. O nošení paruk. Čtyř paruk. To je strašně mnoho pro jednu ženu. Víím, jaké byly, víím, jak vypadaly. Víím, že když jich bylo třeba více, přišla do londýnského obchodu nějaká francouzská dáma, přesně je popsala a objednala je. A pak tam byl taky pes. Pes, který šel na procházku v den tragédie spolu s generálem Ravenscroftem a jeho ženou. Ještě dříve tento pes, nějakou dobu předtím, pokousal svou paní, Molly Ravenscroftovou.“

„Psi už jsou takoví,“ řekla Zélie Meauhouratová. „Nikdy se jim nemůže tak docela věřit. Ano, víím to dobře.“

„A na to vám já zas povím, co si myslím, že se stalo v onen den i co se stalo předtím. Jistou dobu předtím.“

„A když vás nebudu chtít poslouchat?“

„Budete mne chtít poslouchat. Můžete říct, že to, co jsem si tady sestavil, je nesprávné. Ano, mohla byste udělat dokonce i tohle, ale nemyslím, že to uděláte. Říkám vám, a říkám vám to z upřímného srdce, že to, čeho je tady třeba, je pravda. Není to pouhé vymýšlení, není to uvažování pro uvažování. Je tady reálná dívka a hoch, kteří stojí jeden o druhého a mají obavy z budoucnosti, obavy z toho, co se snad v minulosti všechno nepříhodilo a co z toho mohli zdědit po otci nebo po matce a pak přenášet dál, na vlastní dítě. Myslím na tu dívku, Célii. Je to odbojná děvče, prudké, možná těžko zvladatelné, ale chytré, s otevřenou hlavou, s předpoklady k tomu, že by mohla být šťastná, s předpoklady pro to, aby měla odvalu do života, ale s velkou potřebou — a věřte, jsou takoví lidé, co to potřebují — s potřebou pravdy. Dovedou totiž snést pravdu beze strachu. Umějí ji snášet s touž statečnou vírou, kterou v životě musíte mít, chcete-li ze života něco udělat. A hoch, jehož miluje, ten si to kvůli ní přeje taky. Chcete mne vyslechnout?“

„Ano,“ řekla Zélie Meauhouratová, „poslouchám vás. Myslím, že jste už značnou část toho pochopil sám, a myslím, že znáte víc, než jsem si dovedla představit, že budete vědět. Mluvte a já poslouchám.“

20/ VYŠETŘOVACÍ SOUD

Ještě jednou stál Hercule Poirot na útesech a prohlížel si skály pod sebou a moře, jež se o ně třísťilo. Na místě, kde teď stál, se kdysi našla těla muže a ženy. A tady, tři týdny předtím, šla jedna náměsíčná žena ve spaní a došla si pro smrt.

Proč se to všechno stalo? To bývala otázka vrchního inspektora Garrowaye.

Proč? Co bylo příčinou všeho?

Nejdřív nehoda — a pak tři týdny později dvojí sebevražda. Staré hříchy, které zanechaly dlouhé stíny. Začátek, který léta nato vedl k tragickému konci.

Dnes se tady sejdou lidé. Hoch a děvče, kteří hledají pravdu. Dva lidé, kteří tu pravdu znají.

Hercule Poirot se odvrátil od moře a vracel se zpět po úzké pěšince, která vedla k domu, kdysi nazvanému Nad útesy.

Nebylo to daleko. Viděl auta zaparkovaná u zdi. Viděl obrysy domu, rýsující se proti nebi. Dům byl očividně neobývaný a nutně potřeboval nově omítnout. Viselo na něm oznámení realitní kanceláře hlásající, že tato „příhodná nemovitost“ je na prodej. U vchodu byla slova Nad útesy přetřena a nahrazoval je název Dům na pahorkatinách. Vykročil, aby se pozdravil s dvěma lidmi, kteří mu šli naproti. Jeden byl Desmond Burton-Cox, druhá byla Célie Ravenscroftová.

„Mám povolení realitní kanceláře,“ řekl Desmond, „v němž se uvádí, že si chceme prohlédnout dům. Dali mi i klíče pro případ, že bychom chtěli dovnitř. V posledních pěti letech dům už dvakrát změnil majitele. Ale teď tam není nic k vidění, vidíte?“

„Nemyslím,“ řekla Célie. „Koneckonců už patřil spoustě lidí. Nějakým lidem jménem Archer, kteří ho koupili první, a pak nějakí Fallowfieldovi, myslím. Říkali, že to tady bylo příliš osamělé. A teď ti poslední to už taky prodávají. Možná v něm straší.“

„Vážně věříš, že v některých domech straší?“ řekl Desmond. „No přirozeně to nemyslím doopravdy,“ řekla Célie, „ale mohlo by to tak být, ne? Po tom, co všechno se tady udalo, jaké místo to tady je a tak...“

„Já si to nemyslím,“ řekl Poirot. „Sídlily tady hoře i smrt, ale byla tady také láska.“

Po cestě se blížilo taxi.

„To by mohla být paní Oliverová,“ řekla Célie. „Povídala, že přijede vlakem a že si sem z nádraží vezme taxík.“

Z taxíku vystoupily dvě ženy. Jedna byla paní Oliverová a s ní byla vysoká, elegantně oblečená žena. Poirot věděl, že přijede, a proto nebyl překvapen. Pozoroval Célii a čekal, co udělá.

„Ó!“ rozběhla se k nim Célie.

Když se zastavila u příchodí, tvář jí jen svítila.

„Zélie,“ řekla, „to je přece Zélie. No vážně, je to Zélie! Tos mne potěšila. Nevěděla jsem, že přijedeš.“

„Monsieur Hercule Poirot mne požádal, abych přijela.“

„Rozumím,“ řekla Célie. „Ano, ano. Aspoň si myslím, že rozumím. Ale já — já jsem přece ne —“ zarazila se. Obrátila se a podívala se na hezkého mladíka po svém boku. „Desmonde, tos byl ty — byls to ty?“

„Ano. Napsal jsem mademoiselle Meauhouratové — Zélii, mohu-li jí pořád tak říkat.“

„Můžete mi pořád tak říkat, oba,“ řekla Zélie. „Nebyla jsem si jista, zda chci přijet, nebyla jsem přesvědčena, zda je moudré, že přijedu. Pořád to ještě nevím, ale doufám, že ano.“

„Chci vědět,“ řekla Célie. „My oba chceme vědět. Desmond si myslel, že bys nám mohla leccos říct.“

„Navštívil mne monsieur Poirot,“ řekla Zélie. „Přemluvil mne, abych dnes přijela.“

Célie se zavěsila do paní Oliverové.

„Chtěla jsem, abyste přišla taky, vždyť vy jste to všechno vlastně navlékla, vidíte? Vy jste pro to získala monsieur Poirota a vy sama jste také mnoho vypátrala, že?“

„To všechno mi řekli lidé,“ řekla paní Oliverová, „lidé, o nichž jsem si myslela, že by si mohli něco pamatovat. A někteří z nich si opravdu pamatovali. Některí si to pamatovali správně a někteří zas špatně. To poněkud mátló. Monsieur Poirot tvrdí, že to ve skutečnosti nevdáí.“

„Ne,“ řekl Poirot, „je stejně důležité znát povídačky jako ověřené údaje. Protože i z těch prvních se přece jen nějaká fakta dovíte, byť i ne tak docela správně, a i kdyby neobsahovala vysvětlení, které by podle vašeho mínění měla mít.“

Z údajů, co jste pro mne, madame, nashromáždila, od lidí, které jste nazvala slony —“ Slabě se usmál.

„Slony?“ řekla mademoiselle Zélie.

„Tak je nazvala,“ řekl Poirot.

„Sloni mají paměť,“ vysvětlovala paní Oliverová. „To byla moje výchozí myšlenka. A lidé si taky dovedou zapamatovat věci, které se udaly před dlouhou dobou, jako sloni. Samozřejmě ne všichni lidé, ale obyčejně si pamatují aspoň něco. A spousta lidí si opravdu pamatovala. Mnoho věcí, co jsem slyšela, jsem pak řekla monsieur Piro-

tovi a on — on udělal jakousi — kdyby byl lékařem, tak bych to asi nazvala diagnózou.“

„Udělal jsem seznam,“ řekl Poirot. „Seznam věcí, které jako by prstem ukazovaly na pravdu a jak se to vlastně všechno před těmi mnoha léty udalo. Přečtu vám ty rozmanité položky, abych viděl, zda i vy, jichž se to všech nějak týká, zda i vy ucítíte, že mají nějaký význam. Možná jejich smysl nepoznáte a možná ho pochopíte jasně.“

„Je to nutné vědět,“ řekla Célie. „Byla to sebevražda, nebo to byla vražda? Zabil někdo — nějaká třetí osoba — oba, mého otce i matku, zastřelil je z nějakého důvodu, který neznáme, z nějakého skrytého motivu? Vždycky si budu myslet, že tam bylo něco takového. Je to těžké, ale —“

„Myslím, že zůstaneme tady,“ řekl Poirot. „Nepůjdeme zatím dovnitř, do domu. Bydleli v něm mezitím jiní lidé a má už odlišnou atmosféru. Potom snad půjdeme dovnitř, budeme-li si to ještě přát, až skončíme tady ten vyšetřovací soud.“

„Je to vyšetřovací soud, vidíte?“ řekl Desmond.

„Ano. Vyšetřovací soud nad věcmi, které se udaly kdysi dávno.“

Popošel k několika železným sedátkům, která stála u domu pod ochranou velké magnólie. Poirot vyndal z tenké aktovky, kterou si nesl, list popsaného papíru. Řekl Célii:

„Cítíte, že to tak musí být? Definitivní rozhodnutí. Sebevražda nebo vražda.“

„Jedno z toho musí být pravda,“ řekla Célie.

„A já vám povím, že pravdou je obojí, a ještě víc. Podle toho, co si myslím, máme zde nejenom vraždu a k tomu ještě sebevraždu, ale máme tady také něco, co nakrásně můžeme nazvat popravou, a máme tu také tragédii. Tragédii dvou lidí, kteří se milovali a kteří pro lásku zemřeli. A tragédie lásky nemusí vždy patřit jen Romeům a Juliím, nejsou to nezbytně jen ti mladí, kteří trpí trýzněmi lásky a jsou ochotni pto ni zemřít. Ne. A je v tom ještě víc.“

„Nerozumím,“ řekla Célie.

„Ještě ne.“

„Budu rozumět?“ řekla Célie.

„Myslím, že ano,“ řekl Poirot. „Povím vám, co si myslím, že se stalo, a také vám povím, jak jsem k těmto svým závěrům došel. Prv-

ní, co mne zarazilo, byly nevysvětlitelné věci, důkazy, které ještě prošetřovala policie. Některé byly velmi všední, vlastně by se dalo říci, že to ani důkazy nejsou. V pozůstalosti mrtvé Margaretě Ravenscroftové se našly čtyři paruky.“ Opakoval důrazně: „*Čtyři paruky*“. Podíval se na Zélii.

„Nepoužívala celou dobu paruku,“ řekla Zélie. „Jen příležitostně. Když byla na cestách nebo když si vyšla a měla účes moc v nepořádku a chtěla se rychle upravit nebo když potřebovala nějakou, která by se hodila k večernímu oblečení.“

„Ano,“ řekl Poirot, „byla to v té době velká móda. Když lidé cestovali do ciziny, vezli si s sebou rozhodně jednu, dvě paruky. Ale ona vlastnila paruky *čtyři*. Čtyři paruky se mi zdály trochu přespříliš. Pozastavil jsem se nad tím, *proč* potřebovala čtyři. Ptal jsem se policie, a podle nich to nebylo proto, že by snad nějak plešatěla, měla normální vlasy ženy jejího věku, a v dobrém stavu. A tak jsem o tom nepřestával přemýšlet. Jak jsem se dozvěděl později, jedna z paruk měla šedivý pruh. Řekl mi to její kadeřník. A jedna z paruk měla malé kudrny. A tuto poslední paruku taky měla na sobě v den, kdy zemřela.“

„Je to nějak důležité?“ zeptala se Célie. „Mohla mít přece na sobě kteroukoliv.“

„To mohla. Taky jsem se dozvěděl, že hospodyně vyprávěla polici, že tuto, právě tuto paruku nosila téměř po celou dobu v posledních týdnech před smrtí. Vypadalo to, jako by to byla její oblíbená.“

„Nechápu —“

„Byl tady taky citát, který mi řekl vrchní inspektor Garroway: ‚Stejná hlava, různé klobouky.‘ Dalo mi to mocný podnět k úvahám.“

Célie opakovala: „Nechápu —“

Poirot řekl: „A byl tam taky důkaz se psem —“

„Se psem — co udělal ten pes?“

„Pes ji pokousal. Říkalo se, že pes je své velitelce velice oddán — ale v posledních týdnech jejího života na ni pes skočil více než jednou a dost vážně ji pokousal.“

„Chcete tím říci, že věděl, že chce spáchat sebevraždu?“ Desmond se díval celý ohromený.

„Ne, něco mnohem jednoduššího —“

„Já ne —“

Poirot pokračoval: „Ne, pes totiž věděl něco, co, jak se zdá, nevěděl nikdo mimo něho. Věděl, že to není jeho paní. Vypadala jako jeho paní — hospodyně, která byla napůl slepá a nahluchlá, viděla ženu, která nosila šaty Molly Ravenscroftové a nejtypičtější z paruk Molly Ravenscroftové — tu s malými kudrlinkami kolem hlavy. Hospodyně pouze říkala, že její paní měla v posledních týdnech svého života poněkud změněné chování — ‚Stejná hlava, různé klobouky‘ zněla Garrowayova věta. A ta myšlenka — to přesvědčení — mi přišla tenkrát. Stejná *paruka* — jiná *žena*. Pes to věděl — věděl to podle toho, co mu řekl jeho nos. Jiná žena, nikoli žena, kterou miloval, žena, kterou neměl rád a již se bál. A tak jsem si pomyslel, dejme tomu, že tato žena nebyla Molly Ravenscroftová — kdo to pak mohl být? Mohla by to být Dolly, její dvojče?“

„Ale to je nemožné,“ řekla Célie.

„Ne — nebylo to nemožné. Koneckonců, nezapomínejme, že to byla dvojčata. Musím teď přikročit k věcem, jež vešly v mou známost pomocí paní Oliverové. Věci, které jí řekli nebo naznačili. Údaj, že lady Ravenscroftová byla nedávno v nemocnici nebo v sanatoriu a že se snad dozvěděla, že má rakovinu, nebo že si myslela, že ji má. Pitevní nález ovšem mluvil proti tomu. Mohla si nicméně namlouvat, že má rakovinu, ale nebylo tomu tak. Pak jsem se postupně seznámil s dávnými příběhy o ní a o její sestře, dvojčeti, o době, kdy se velmi vřele milovaly, jak to bývá u dvojčat obvyklé, kdy všechno dělaly stejně, stejně se oblékaly, kdy jako by se jim stávaly stejné příhody, měly tytéž choroby ve stejnou dobu, provdaly se přibližně v stejnou dobu nebo ne dlouho po sobě. A nakonec, jak to také u mnoha dvojčat bývá, místo aby chtěly dělat všechno stejně a podle stejného vzoru, zatoužily pojednou dělat všechno obráceně. Aby se stala jedna druhé tak nepodobná, jak je to jen možné. A dokonce mezi nimi narostla určitá dávka nechuti. A nedosti na tom. Navíc jejich minulost pro to poskytovala důvod. Alistair Ravenscroft se jako mladý muž zamiloval do Dorotey Preston-Greyové, té starší z dvojčat. Jeho náklonnost se pak ovšem přenesla na druhou sestru, Margaretu, a s tou se oženil. Zrodila se tedy žárlivost, to je mimo veškeré pochybnosti. Ta pak způsobila odcizení mezi sestrami. Mar-

gareta si ale na své sestře velmi zakládala i nadále, ale u Dorotey se to všechno od základu změnilo. Nejspíš tohle pak vysvětluje mnoho dalších událostí. Dorotea byla postava tragická. Nikoli z vlastní viny, nýbrž pro nějaké náhodné seskupení genů rodu, dědičných dispozic a sklonů byla vždy mentálně labilní. Ve velmi útlém věku se u ní z neznámých důvodů, které se nikdy neobjasnily, vyvinula nechuť k dětem. Máme veškeré důvody se domnívat, že jedno dítě bylo jejím přičiněním usmrceno. Důkazy nebyly stoprocentní, byly však pro lékaře natolik průkazné, že doporučil, aby se podrobila psychiatrické léčbě, a několik let ji pak drželi v sanatoriu. Když ji doktoři prohlásili za vyléčenou, zařadila se opět do normálního života, často přicházela na delší návštěvy ke své sestře a přijela za ní také do Malajska, když tam Ravenscroftovi byli služebně. A tady opět došlo k nehodě. Bylo to dítě ze sousedství. A opět, ač možná ani teď nebyly důkazy tak stoprocentní, opět se zdá, jako by v tom měla prsty Dorotea. Generál Ravenscroft ji odvezl domů, do Anglie, a znovu byla dána pod lékařský dohled. A zase se zdála vyléčena a psychiatři znovu řekli, že by mohla být propuštěna do normálního života. Margareta tentokrát věřila, že všechno bude dobré, a myslela si, že by měla bydlet u nich, aby ji mohli lépe hlídat, zda se neobjeví zas známky duševní nepřítetnosti. Nemyslím, že by to byl generál Ravenscroft moc schvaloval. Myslím, že v hloubi duše byl přesvědčen, že podobně jako se někdo narodí deformovaný tělesně, epileptický nebo vůbec nějak zmrzačený, má Dolly deformaci mozku, která se čas od času ohlašuje, a že by měla být pod stálým dozorem a chráněna před sebou samotnou, aby nedošlo k další tragédii.“

„Chcete nám tím říci,“ zeptal se Desmond, „že to byla ona, kdo zastřelil oba Ravenscroftovy?“

„Ne,“ řekl Poirot, „moje řešení tak nezní. Myslím, že co se stalo, je to, že Dorotea zabila svou sestru Margaretu. Jednoho dne se spolu procházely po útesech a Dorotea shodila Margaretu dolů. Skrytá posedlost nenávistí a odporem k sestře, která, ač tolik jí podobná, byla přece normální a zdravá, ji přemohla. Nenávist, žárlivost, touha zabít, to všechno najednou vyplulo na povrch a úplně ji ovládlo. Myslím ovšem, že jeden vnější pozorovatel, který všechno věděl, přece

jen existoval, člověk, který tam byl v domě, když se to všechno stalo. Myslím, že vy jste věděla, mademoiselle Zélie.“

„Ano,“ řekla Zélie Meauhouratová. „Já jsem věděla. Byla jsem v té době tady. Ravenscroftovi si kvůli ní dělali starosti. Totiž potom, když viděli, že se pokoušela ublížit jejich malému synkovi Edwardovi. Edwarda poslali zpět do školy a my dvě s Célií jsme odjely do mého penzionátu. Já jsem se pak sem vrátila, když jsem se přesvědčila, že je Célie dobře umístěna. Když už byl tedy dům prázdný a nikdo tam nebyl kromě mne, generála Ravenscrofta, Dorotey a Margaret, neměl už nikdo žádné obavy. A pak se *to* jednoho dne *stalo*. Obě sestry si společně vyšly. A Dolly se vrátila sama. Zdála se velmi divná a rozháraná. Vešla a usedla k čaji. A pak si generál Ravenscroft všiml, že má na pravé ruce krev. Zeptal se jí, zda upadla. Řekla: ‚Ale ne, to nic není. Vůbec nic. Poškrábala jsem se o růžový keř.‘ Na pahorcích ovšem růžové keře nerostly. Byla to tak pošetilá poznámka, že jsme byli hned plni obav. Kdyby byla řekla kručinkový keř, byla by jí ta poznámka prošla. Generál Ravenscroft vyběhl ven a já jsem šla za ním. V chůzi neustále opakoval: ‚Něco se stalo Margaretě. Jsem si jistý, že se Molly něco stalo.‘ Našli jsme ji na skále kousek pod útesem. Bylo vidět, že ji někdo zranil balvany a kamením. Nebyla mrtvá, ale ztratila velmi mnoho krve. Chvilku jsme si nevěděli rady, co máme udělat. Neodvážili jsme se s ní hnout. Cítili jsme, že sem musíme bez prodlení dostat doktora, ale než jsme mohli něco udělat, Molly svého manžela křečovitě objala. Řekla těžce zápasíc s dechem: ‚Ano, byla to Dolly. Nevěděla, co dělá a proč. Ona *nevěděla*, Alistaire. Nesmíš připustit, aby za to trpěla. Nikdy nevěděla, co dělá a proč. Nemůže za to. Nikdy za to nemohla. Musíš mi to slíbit, Alistaire. Myslím, že umírám. Ne, ne, už není čas jít pro doktora, doktor už stejně nic nezmuže. Ležela jsem tady a tolik krvácela — a teď je smrt blízko. Víím to, ale nejdřív mi to musíš slíbit. *Slib* mi, že ji zachrániš. Slib mi, že nedovolíš, aby ji policie zavřela. Slib mi, že nebude souzena, že mne zabila, a že nebude po celý zbytek života zavřená jako zločinec. Ukryj mne někam, aby se moje tělo nenašlo. Prosím tě, snažně tě o to prosím, je to poslední, oč tě žádám. Tebe, kterého miluji nade všechno na světě. Kdybych pro tebe mohla žít, udělala bych to, ale já už nebudu žít. Cítím to. Plazila jsem se

kousek, a to taky bylo všechno, čeho jsem ještě byla schopná. Slib mi to. A ty, Zélie, ty mne máš taky ráda. Vím to. Vždycky jsi mne měla ráda, bylas na mne hodná, starala ses o mě. A milovala jsi i děti, a tak *musíš* Dolly zachránit. Musíš zachránit ubohou Dolly. Prosím tě, snažně tě prosím. Pro všechnu lásku, kterou jsme k sobě cítily, musí být Dolly zachráněna.“

„A pak,“ řekl Poirot, „co jste udělali pak? Zdá se mi, že jste se mezi sebou nějak museli —“

„Ano. Víte, pak zemřela. Zemřela deset minut po svých posledních slovech a já jsem mu pomohla. Pomohla jsem mu skrýt její tělo. Bylo to místo trochu opodál útesu. Odnesli jsme ji tam a tam byly skály a balvany a kamení a tím jsme její tělo pokryli, jak nejlíp jsme mohli. Nevedla tam žádná stezka ani pěšinka. Muselo se tam lézt. Tam jsme ji položili. Jediné, na co se Alistair zmohl, bylo, že stále a stále opakoval — ‚Slíbil jsem jí to. Musím držet slovo. Nevím, jak to udělám. Nevím ještě, jak by ji mohl někdo zachránit. Nevím. Ale —‘ Tak tedy, udělali jsme to. Dolly byla doma. Byla vystrašená, zoufalá strachy — ale současně projevovala jakési hrozné uspokojení. Říkala: ‚Vždy jsem to věděla, věděla jsem už léta, že je Molly skrz naskrz špatná. Ona mi tě vzala, Alistaire. Patřil jsi mně — ale ona mi tě vzala a přinutila tě, aby ses s ní oženil, a vždycky jsem věděla, že jednoho dne si to s ní vyřídím. Vždycky jsem to věděla. Ale teď se bojím. Co mi dělají — co řeknou? Nemohu být zas zavřená. Nemohu, nemohu. Zblázním se. Nedopustíš, vid’, aby mne zavřeli znovu! Odvezou mne a prohlásí, že jsem se dopustila vraždy. Žádná vražda to nebyla. Prostě jsem to musela udělat. Některé věci prostě musím udělat. Chtěla jsem vidět krev, víš. Přesto jsem nedokázala čekat, abych viděla, jak Molly zemře. Utekla jsem. Ale věděla jsem, že zemře. Jen jsem doufala, že ji nenajdete. Spadla prostě přes útes. Lidi by řekli, že to byla nehoda.‘ “

„Je to strašný příběh,“ řekl Desmond.

„Ano,“ řekla Célie, „je to strašný příběh, ale je lepší ho znát. Vid’te, že je lepší vědět? Nemohu ji ani politovat. Totiž mou matku. Vím, že to byl zlatý člověk. Vím, že v ní nebylo stopy zla — byla skrz naskrz vtělená dobrota — a vím, umím to pochopit, proč se můj otec nechtěl oženit s Dolly. Chtěl se oženit s mou matkou, protože ji

miloval a protože v té době už přišel na to, že s Dolly není všechno v pořádku. Že v ní je něco špatného a deformovaného. Ale jak — jak jste to všechno zařídili?“

„Napovídali jsme spoustu lží,“ řekla Zélie. „Doufali jsme, že se tělo nenajde, takže později v noci bude třeba možné je odstranit nebo uložit tak, aby to vypadalo, že spadla do moře. A pak jsme si vzpomněli na tu věc s náměsíčností. To, co jsme pak museli udělat, bylo už velmi prosté. Alistair říkal: ‚Je to příšerné, já vím. Ale slíbil jsem — přísahal jsem to Molly, když umírala. Přísahal jsem, že udělám, oč mne žádá — je tady cesta, je tady možnost Dolly zachránit, jen jestli Dolly bude s to zahrát svou úlohu. Nevím, jestli to dokáže.‘ Já jsem řekla: ‚Co jestli dokáže?‘ A Alistair řekl: ‚Předstírat, že je Molly, a že to byla Dorotea, která chodila ve spaní a spadla a zabila se.‘

Dokázali jsme to. Vzali jsme Dolly do prázdného domku, o němž jsme věděli, a já tam s ní zůstala několik dní. Alistair rozšířil, že Molly je v nemocnici, aby se léčila z otřesu nad tím, že její sestra spadla přes útes, když chodila ve spaní. Pak jsme přivezli Dolly zpět — zpět jako Molly — oblečenou do Mollyiných šatů a do její paruky. Obstarala jsem zvláštní paruky — tu s těmi kudrlinkami, která ji doopravdy kryla nejlíp. Drahoušek stará hospodyně Janet už tak dobře neviděla. Víte, Dolly a Molly se opravdu moc jedna druhé podobaly, i hlasy měly stejné. Každý lehce přijal, že to je Molly, která se sice teď sem tam chová divně, ale to proto, že pořád ještě nepřežila šok. Všechno vypadalo velmi přirozené. To bylo na tom to nejohrovnější —“

„Ale jak to mohla zvládnout ona?“ zeptala se Célie.

„Ona v tom žádné obtíže neviděla — pochopte, dostala, co chtěla — po čem vždy toužila. Dostala Alistaira —“

„Ale Alistair — jak to mohl snést on?“

„Řekl mi proč a jak — v den, kdy mi zařídil odjezd zpět do Švýcarska. Řekl mi, co musím udělat, a pak mi řekl, co miní udělat on.

Řekl: ‚Mohu udělat jenom jediné. Slíbil jsem Margaretě, že Dolly nepředám policii, že se nikdy nikdo nedozví, že to je vražedkyně, že se děti nedozví, že jejich teta vraždila. Nikdo se nikdy nesmí dozvědět, že se Dolly dopustila vraždy. Chodila ve spaní a spadla přes

útes — politováníhodná nehoda, a tak ji pochovají ve zdejším kostele a pod vlastním jménem.'

Jak byste to ale mohl zařídit?' zeptala jsem se — nemohla jsem to už téměř snést.

Řekl mi na to: ‚Vyplyne to z toho, co chci udělat — musíte o tom vědět.'

‚Víte,‘ řekl mi, ‚Dolly se musí zabránit v tom, aby žila dál. Dostane-li se do blízkosti dětí, zahubí další životy — ta bědná duše; není pro život vhodně vybavena. Musíte ovšem pochopit, Zélie, že za to, co chci udělat, budu muset taky zaplatit, vlastním životem — budu zde tichounce žít několik týdnů s Dolly, která bude hrát roli mé manželky — a pak dojde k další tragédii —'

Nerozuměla jsem, co tím myslí, řekla jsem: ‚K další nehodě? Znovu náměsíčnost?' a on řekl: ‚Ne — co se svět dozví, bude, že já a Molly jsme spolu spáchali sebevraždu — nemyslím, že se někdy objasní důvody. Nejspíš si budou myslet, že asi proto, že byla přesvědčena, že má rakovinu — nebo že já jsem si to myslel — může se připadnout na všechno možné. Ale chápete — musíte mi pomoci, Zélie. Jste jediný člověk, který mne má opravdu rád, a který má taky rád Molly a děti. Musí-li Dolly zemřít, jsem jediný člověk, který to musí vykonat. Nebude nešťastná ani vyděšená. Zastřelím nejdřív jí a pak sebe. Na revolveru se najdou i její otisky, protože ho nedávno měla v ruce, a moje tam budou taky. Spravedlnosti se musí dát průchod a já to musím vykonat. Chci jen, abyste věděla, že jsem je — a je to pořád ještě tak — že jsem je miloval obě. Molly víc než vlastní život. Dolly proto, že ji tolik lituji, že se musela narodit taková, jaká je.' A ještě řekl: ‚Nikdy to nezapomeňte —'.

Zélie vstala a přešla k Célii. ‚Ted' znáš pravdu,‘ řekla. ‚Slíbila jsem tvému otci, že se to nikdy nedozvíš — a porušila jsem dané slovo. Nikdy jsem to nemínila prozradit, ani tobě, ani nikomu jinému. Monsieur Poirot způsobil, že jsem tento postoj změnila. Ale — je to tak strašlivý příběh —'

‚Mohu pochopit, jako to bylo,‘ řekla Célie. ‚Možná jsi ze svého hlediska měla pravdu, ale já — já jsem ráda, že to vím, protože teď jako by ze mne spadla obrovská tíha —'

„Protože teď,“ řekl Desmond, „teď víme oba. A nikdy nás nebude mrzet, že to víme. *Byla to tragédie*. Jak to řekl tady monsieur Poirot, byla to skutečná tragédie dvou lidí, kteří se milovali. Nezabili ovšem jeden druhého, právě proto, že se milovali. Jeden z nich byl zavražděn a ten druhý popravil vraha v zájmu lidstva, aby už další děti netrpěly. Člověk mu může odpustit, i když chybil, ale já si vlastně nemyslím, že doopravdy *chybil*.“

„Vždycky to byla děsivá žena,“ řekla Célie. „Už jako dítě jsem se jí bála, i když jsem nevěděla proč. Teď to vím. Myslím, že můj otec byl velmi statečný muž, když udělal, co udělal. Udělal, oč ho poprosila moje matka, oč ho tak úpěnlivě žádala svým posledním dechem. Zachránil její sestru, dvojče, kterou pokud vím vždy vřele milovala. Těší mne myšlenka, že — zní to tak hloupě, když to říkám —“ pohlédla v rozpacích na Hercula Poirota. „Vy byste nejspíš tak neusuzoval. Předpokládám, že jste katolík, ale jde o to, co je napsáno na jejich náhrobku. ‚Ani Smrt je nerozdělila.‘ Neznamená to, že zemřeli společně, ale myslím si, že teď jsou *spolu*. Myslím, že pak se zase sešli. Dva lidé, kteří se vřele milovali, i moje ubohá teta, k níž se pokusím chovat laskavější pocity než kdy předtím — moje ubohá teta musela pykat za to, za co snad ani nemohla, že to dělá. Považte jen,“ řekla Célie, která najednou zas vpadla do svého obvyklého tónu, „nebyla to příjemná osoba. Nemůžete za to, že nemáte někoho rád, když není příjemný. Možná by byla *mohla* být jiná, kdyby se byla pokusila, ale nejspíš nemohla. A když je to tak, musí člověk na ni myslet jako na těžce nemocného — jako například na někoho, kdo onemocněl v nějakém městečku morem a komu pak nedovolili vycházet ani se stýkat s ostatními lidmi, protože by bylo vymřelo celé městečko. Něco takového. Ale pokusím se cítit k ní soucit. A moje matka a otec — už se kvůli nim trápit nebudu. Milovali se tak silně a milovali taky ubohou, nešťastnou, nenávistnou Dolly.“

„Myslím, Célie,“ řekl Desmond, „že bychom se teď měli co nejrychleji vzít. Mohu ti říct jedno. Moje matka se o tom nikdy nedozví. Není to moje vlastní matka a není to člověk, jemuž bych svěřil takové tajemství.“

„Co se týče vaší adoptivní matky, Desmonde,“ řekl Poirot, „mám dobrý důvod se domnívat, že se ze všech sil snažila postavit se

mezi vás a Célie a že se pokoušela nakazit vás myšlenkou, že Célie po své matce či otci zdědila nějakou strašnou náklonnost. Ale jistě víte, a možná ani nevíte, a já nevidím důvod, proč bych vám to neřekl, že budete dědit po ženě, která byla vaší pravou matkou a která zemřela docela nedávno a zanechala všechny své peníze vám — zdědíte velmi značný obnos, když dosáhnete věku pětadvaceti let.“

„Vezmu-li si Célie, budeme přirozeně ty peníze potřebovat na živobytí,“ řekl Desmond. „Teď už všechno chápu. Víím, že moje nynější matka je po penězích celá žhavá, i teď si často ode mne půjčuje. Dělalá onehdy nějaké narážky, abych vyhledal právníka, a odůvodňovala to tím, že teď, když je mi přes jedenadvacet, je prý moc nebezpečné nezanechat po sobě závěť. Myslím, že si představovala, že ty peníze dostane ona. Pomýšlel jsem na to, že jí asi odkážu všechny své peníze. Ale samozřejmě teď, když se s Célie chceme vzít, to připíšu Célie — a ostatně se mi nelíbil způsob, jakým mne matka chtěla proti Célie poštvat.“

„Myslím, že vaše podezření je zcela na místě,“ řekl Poirot, „troufám si to tvrdit, byť prohlašovala, jak chtěla, že to všechno dělá jen pro vaše blaho a že Céliein původ je něco, co byste měl znát, zvláště pojí-li se s tím nějaké riziko; ale —“

„V pořádku,“ řekl Desmond, „ale — nejspíš jsem asi bezcitný, vidíte. Koneckonců mne adoptovala a vychovala a všechno ostatní a tak, bude-li těch peněz dost, můžu určit taky něco pro ni. Zbytek si s Célie ponecháme a budeme spolu šťastni. Koneckonců přijdou jistě i věci, které nás čas od času rozesmtní, ale trápit se už nebudeme, vidíte, Célie?“

„Ne,“ řekla Célie, „už se nikdy nebudeme trápit. Myslím, že to byli ohromní lidé, moje matka i otec. Matka se celý život snažila pečovat o svou sestru, ale myslím, že to bylo příliš beznadějné. Nemůžeme lidem zabránit, aby byli takoví, jací jsou.“

„Ach, drahé děti,“ řekla Zélie. „Nezlobte se, že vám říkám děti, protože už nejste děti. Jsou z vás dospělí lidé, muž a žena. Víím to. Jsem tak ráda, že jsem vás zas viděla, zvláště teď, když víím, že jsem vám nijak neublížila tím, co jsem udělala.“

„Nikomus jsi neublížila a je to báječné, že jsem se zas viděli, drahá Zélie. „ Célie k ní přistoupila a objala ji. „Vždycky jsem tě měla moc ráda,“ řekla.

„A v té době, kdy jsme se znali, jsem vás měl moc rád i já,“ řekl Desmond. „Když jsem bydlíval v sousedství. Uměla jste samé moc krásné hry.“

Oba mladí lidé se obrátili k paní Oliverové.

„Děkuji vám, paní Oliverová,“ řekl Desmond. „Byla jste moc laskavá a tolik jste pro nás udělala. Dovedu to ocenit. Děkuji vám, monsieur Poirote.“

„Ano, díky vám,“ řekla Célie. „Jsem vám moc vděčná.“

Vzdalovali se od nich a ti tři za nimi hleděli.

„Tak,“ řekla Zélie. „I já budu muset jít.“ Obrátila se k Poirotovi: „A co vy? Jste povinen to někomu hlásit?“

„Jediné osobě bych to mohl důvěrně sdělit. Je to bývalý policejní důstojník, nyní v důchodu. Nevykonává už aktivní službu. Je v plném civilu. Mám za to, že se nebude cítit zavázán rozvířovat něco, co čas mezitím vymazal. Kdyby byl pořád v aktivní službě, to by bylo jiné.“

„Je to strašlivý příběh,“ řekla paní Oliverová, „strašlivý. A všichni ti lidé, s nimiž jsem mluvila — ano, teď to vidím, všichni si něco pamatovali. Něco, co bylo pro nás užitečné, protože nám to ukazovalo pravdu, ač bylo obtížné dát to dohromady. Až na monsieur Poirota, který vždycky dokáže dát věci dohromady i z toho nejneobyčejnějšího. Jako jsou třeba paruky a dvojčata.“

Poirot přešel naproti, tam, kde stála Zélie zahloubána do vyhlídky.

„Nemáte mi tedy za zlé,“ řekl, „že jsem přijel za vámi a přesvědčil vás, abyste udělala, co jste udělala?“

„Ne. Jsem ráda. Měl jste pravdu. Ti dva jsou moc roztomilí, a myslím, že se k sobě báječně hodí. Budou spolu šťastni. Teď stojíme na místě, kde kdysi žili dva milenci. Kde dva milenci zemřeli; a já mu nezazlívám to, co udělal. Možná to nebylo správné, nejspíš to opravdu správné nebylo, ale nemohu mu to vyčítat. Myslím, že to byl statečný čin, byť i nesprávný.“

„Milovala jste ho taky, vidíte?“ řekl Hercule Poirot.

„Ano. Vždycky. Od prvního okamžiku, kdy jsem přišla do domu. Milovala jsem ho hluboce. Nemyslím, že to věděl. Nikdy nebylo nic — jak by se řeklo — mezi námi. Důvěřoval mi a měl mne rád. Milovala jsem je oba. Jeho i Margaretu.“

„Ještě něco bych se vás chtěl zeptat. Miloval nejen Margaretu, miloval i Dolly, vidíte?“

„Zase máte pravdu, jako ve všem. Miloval je obě. A to taky je důvod, proč byl ochotný Dolly zachránit. A proč to Molly od něho chtěla. Kterou ze sester miloval víc? Sama se na to ptám. To nejspíš nebudu vědět nikdy,“ řekla Zélie. „Nikdy jsem to nevěděla — a zřejmě už ani vědět nebudu.“

Poirot na ni chvilku hleděl, pak se odvrátil. Připojil se k paní Oliverové.

„Pojedeme zpátky do Londýna. Musíme se vrátit do všedního života a zapomenout tragédie a milostné příběhy.“

„Sloni mají paměť, ti nezapomínají,“ řekla paní Oliverová, „ale my jsme lidské bytosti a milosrdnou výsadou lidských bytostí je, že umějí zapomínat.“

AGATHA CHRISTIE

SLONI MAJÍ PAMĚŤ

Z anglického originálu *Elephants Can Remember*
přeložila Zuzana Tausingerová.

Obálka Michal Houba.

Grafická úprava a technická redakce Alena Suchánková.

Vydal Knižní klub, spol. s r. o. v roce 1994

jako svou 78. publikaci.

Sazba Cadis Praha.

Tisk Tlačiarne Banská Bystrica.

V Knižním klubu vydání první.

Zabila její matka jejího otce nebo to byl otec, kdo zavraždil matku? Věřte, takovou otázku paní Oliverová, známá spisovatelka detektivních románů, na literárním dýchánku nečekala. Znovu se objevila ona dávná tragická událost — sebevražda rodičů kmotřenky Célie. S touto neustále nezodpovězenou otázkou se paní Oliverová vypravila za svým přítelem Hercule Poirotem. A oba se dohodli — začnou hledat „slony“ mezi lidmi, protože sloni mají paměť. Stopují pamětníky onoho dávného případu, o kterém se tolik povídalo. Pátrají i po těch, kteří manžele znali dávno předtím. Hledají skutečnou pravdu, protože právě ji chce znát dcera Célie a její snoubenec. Hercule Poirot a paní Oliverová rozplétají předivo dávných vztahů, rozmotávají staré historie... a činí tak poutavě a zajímavě. Ne, nenechte si ujít ani tentokrát výkon pana Poirota. Stojí za to.